

Afzender:

22 JUL 2020

Ministerie van Economische Zaken en Klimaat
 Inspraakpunt Nedmag
 Postbus 142
 2270 AC Voorburg

Datum: 17-07-2020

Onderwerp: Zienswijze betreffende de ontwerpbesluiten voor instemming met het gewijzigde winningsplan "2018" Nedmag en de bijbehorende omgevingsverunningen.

Geachte heer Wiebes (en de u ondersteunende ambtenaren),

N.a.v. het ontwerp-instemmingsbesluit van 10 juni 2020 op het winningsplan Nedmag 30 november 2018 met diverse aanvullingen daarop in 2019 maak ik, o.a. als direct belanghebbende, gebruik van het recht om u hierbij mijn zienswijze te doen toekomen.

Allereerst vind ik de gekozen periode uitermate ongeschikt voor een zo zwaar wegende en ingrijpende besluitvorming als deze. De overweging ontwerp instemmingsbesluit winningsplan 2018 Nedmag heeft veel zorgvuldigheid nodig. Er is onvoldoende voorlichting geweest, onvoldoende inspraak rondes, de uitnodigging door de gemeente moet nog komen en bovendien valt alles in een coronatijdperk waardoor samenkomsten niet of beperkt hebben kunnen plaatsvinden, wat een aantasting is van een democratisch besluitvorming procedé. De periode om een zienswijze in te dienen valt in de vakantie periode, dit is niet bevorderlijk voor een weloverwogen visievorming.

Ik maak mij grote zorgen over de toekomst van Veendam en omgeving zowel de mensen en hun huizen alsmede de dieren en hun leefomgeving. Door de steeds verdere daling van de bodem onder onze huizen ontstaan er scheuren in binnen en buitenmuren en loopt de natuur de kans onvoldoende of juist teveel water ter beschikking te krijgen op diverse plaatsen.

Wij wonen sinds oktober 2017 aan en sinds de calamiteit die plaats vond bij Nedmag in 2018 zijn er veel scheuren ontstaan in ons huis. Wij hebben deze schade gemeld en er heeft een onderzoek plaatsgevonden. In het rapport dat gemaakt is door de T.C.M.S. staat aangegeven dat er schade kan ontstaan door bodemdaling en dat terwijl de schade expert die door Nedmag is gestuurd hierover niets vermeld. Zij geven juist aan dat de scheurvorming beslist niet door Nedmag is veroorzaakt en wijzen dan ook alle claims af. Wanneer gaan we de omgekeerde bewijslast invoeren en verplichten richting Nedmag? Laat de Nedmag alle door de bodemdaling veroorzaakte schade ruimschoots vergoeden totdat wetenschappelijk is bewezen dat schade door bodemdaling niet mogelijk is. Bij nieuwe boringen verwacht ik een toenemende schade aan ons huis en als burger sta je niet sterk in je bewijsvoering richting een groot bedrijf met een scala aan advocaten. Daarom adviseer ik een omgekeerde bewijsvoering, (Nedmag moet bewijzen dat zij niet de veroorzaker zijn van schade) voordat er nieuwe boringen zullen plaatsvinden.

Er zijn heel veel partijen die niet neutraal staan tegenover een beslissing over het verlenen van een nieuwe vergunning. Gemeenten ontvangen WOZ of anderen financiële

ondersteuning van Nedmag bij het organiseren van allerlei activiteiten, de NOM is rechtstreeks belanghebbende in zake het financiële reilen en zeilen van Nedmag. Wie is nog meer belanghebbende bij voortbestaan in deze vorm van Nedmag? Hoe is het mogelijk in een democratisch land als Nederland dat er zulke belangenverstrengelingen zijn toegestaan? Bij nieuwe boringen zal er zeker nog meer schade ontstaan aangezien de deskundigen nu nog niet weten wat de huidige magnesiumzoutwinning voor gevolgen heeft en nog zal hebben in de toekomst, is stoppen en onderzoeken de beste optie.

Veiligheid is een groot goed voor zowel mens als dier. Mensen horen veilig in hun huizen te kunnen wonen zonder kans op scheurvorming en verzakking veroorzaakt door partijen die niet de gevolgen overzien van hun handelen. Dieren horen in hun habitat te kunnen leven zonder kans op het verstoren van hun leefomgeving doordat waterschappen niet meer in staat is de waterhuishouding juist te kunnen reguleren doordat Nedmag de bodem dusdanig verstoord (bodemdaling tot 110 cm) door het winnen van magnesiumzout.

Dit gebied wordt zo zwaar getroffen door gestapelde mijnbouw: Zoutwinning gaswinning, gastransporten, cavernes in de bodem. Wanneer is het genoeg en zeggen we met elkaar het is niet meer verantwoorde om nog meer uit deze bodem te halen zolang we de gevolgen onvoldoende kunnen beoordelen. Het weglekken van de dieselolie is nog steeds onvoldoende belicht in de rapporten, het onduidelijk waar het is, waar het heen kan lekken en wat de gevolgen kunnen zijn voor ons drinkwater en ander bodemleven. Zo'n milieudelict mag niet een 2^e keer plaats vinden. Eerst meer onderzoek voordat men nieuwe putten aanboort!

Er is nog veel onduidelijk wat de gevolgen zullen zijn van het beleid van de Nedmag. Inzichten in de hoogte van de bodemdaling zijn in de loop der jaren steeds bijgesteld en waren vooraf onvoldoende goed berekend.

Eerst dacht men de pekkel in de bodem te kunnen laten zitten bij het beëindigen van de winningsactiviteiten, nu blijkt dat het toch verwijderd zal moeten worden voordat men kan overgaan tot afsluiting.

Het afsluiten van de winningsputten en de verdere onderhoudswerken hieraan geeft nog weinig duidelijkheid voor de toekomst.

De calamiteit in 2018 werd in de jaren daarvoor niet voor mogelijk gehouden toch heeft het plaats gevonden met alle gevolgen van dien. En toch schade blijven ontkennen?

Er is nog zoveel niet duidelijk en er wordt nog zoveel niet begrepen wat ook in de presentatie van mevr. Oomkes van het ministerie naar voren kwam. Daarmee kunnen we tot de conclusie komen dat ook de gevolgen van het winnen van zout voor de gehele omgeving nog een vraagteken zijn.

De minister wil een Fonds Nedmag instellen zodat schades hieruit kunnen worden betaald aan de gedupeerde inwoners. Door het instellen van een Fonds gaat het ministerie er ook van uit dat er schade zal ontstaan anders is het instellen van dit fonds een overbodige handeling. Laat dan ook de wetgeving veranderen en stel in dat er een omgekeerde bewijslast zal worden vastgelegd immers Nedmag zegt dat er geen schade door hun toedoen kan komen, dan kunnen ze ook bewijzen waardoor de schade dan wel kan ontstaan mag ik aannemen en bij onvoldoende bewijs moeten ze de schade vergoeden,

Ik kan niet begrijpen dat er willens en wetens enorme risico's worden genomen met dit deel van Nederland voor financieel gewin van een kleine groep.

Ik kan niet begrijpen dat men een hele bevolkingsgroep risico's laat lopen die niet te overzien zijn.

Ik kan niet begrijpen dat er niet zorgvuldiger met de natuur wordt omgegaan en er eerst zekerheid komt wat het effect zal zijn van de huidige magnesiumwinning voordat men overweegt nieuwe putten te boren met eventuele onomkeerbare fatale gevolgen.

Ik kan niet begrijpen dat steeds de economische belangen van een kleine groep mensen zwaarder wegen dan de veiligheid van een grote groep mensen een heel groot deel natuur met de daarin wonende dieren.

Mijn vraag is dan ook waarom niet een veel uitgebreider onderzoek naar gevolg voordat er toestemming wordt gegeven om te boren en meer magnesiumzout te winnen. Op welke basis van welke onderzoeken wordt veiligheid voor mens en dier en natuur gegarandeerd?

Ik maak me zorgen over de culturele en monumentale erfgoed objecten. Hoe worden de veiligheid van deze objecten gegarandeerd voor de toekomst.?

Ik vrees dat de beoogde bodemdaling een grotere impact zal hebben dan dat er tot nu toe is aangenomen en door onderzoeken naar voren is gekomen.

Ik voorzie dat gestapelde mijnbouw elkaar zal versterken in het veroorzaken van schade zowel op korte termijn als ver in de toekomst, zelfs tot na sluiting van de activiteiten.

Ik vind dat er nog steeds onvoldoende onderzoek is gedaan naar de nu ontstane schade na voorjaar 2018, waar is het met diesel vervuilde pekelwater gebleven en welke risico's lopen we daarmee.

Ik vrees een grote waardedaling van onze woning, en de waardevermeerdering zal achterblijven ten op zichte van de rest van Nederland.

Ik vind dat er geen industriële bewegingen mogen plaatsvinden binnen een paar honderd meter vanaf een woonwijk.

Dat er sociale ontwrichting ontstaat tussen voor en tegenstanders van boringen is een zeer kwalijke ontwikkeling.

Dat er geen zekerheid is over de financiële situatie wanneer Nedmag na het verlaten van de putten en het nog jaren durende na-ijleffect baart velen grote zorgen en is een zeer onwenselijke situatie.

Hoe en wie gaat er monitoren dat druk in de ondergrond op peil blijft en wie gaat dit bekostigen. Bij instortingsgevaar kan de Nedmag verantwoordelijk worden gesteld op basis van welke protocollen?

Hoe kan de burger schadeloos worden gesteld als Nedmag failliet gaat en de putten niet meer kan afsluiten?

Groepen inwoners van Veendam en omgeving zullen fysieke schade oplopen door hinder : dat kan zijn door laagfrequente geluiden in combinatie met trillingen, langdurige hinder van geluid en licht in de nacht (stress, slecht slapen algehele gezondheidsklachten tot gevolg hebbende) en ook overlast door aan en afvoer door zwaar vrachtverkeer zal het woonplezier aantasten.

Bij aanvang van de gasboringen in de jaren 70 waren er 2 profesoeren die er op hebben gewezen dat het boren naar gas niet zonder consequenties zou blijven maar dat er grote kans is op aardbevingen. Ze werden niet serieus genomen, maar hoe waar zijn hun woorden geweest. Wekelijks zijn er aardbevingen te voelen in de provincie Groningen.

Ook nu zijn er mensen die er op wijzen dat we onvoldoende weten wat de consequenties zullen zijn van het handelen van Nedmag. Het uitspoelen van meters dikke zoutlagen kan en zal niet zonder gevolgen blijven. Hieruit kunnen lering trekken bij de besluitvorming.

Ik ben tegen toestemming geven aan Nedmag voor verdere ondergrondse activiteiten in welke vorm dan ook.

Verder onderschrijf ik de zienswijze van andere indieners door ze toe te voegen aan mijn eigen zienswijze.

Inleiding en enkele kaders.

In Veendam zijn omstreeks 1972 de winningsactiviteiten van magnesiumzout gestart op een diepte tussen 1300 tot 1800 meter.

Onder andere voortschrijdend inzicht en een calamiteit maakte een actualisering van het vigerende winningsplan voor deze winningsactiviteiten nodig.

Dit laat ook zien dat er destijds een aantal onzekerheden waren, wat betreft ondergrondse - en een redelijk specifieke – mijnbouw winning van “magnesium zout”.

Er zijn nu nog steeds veel onzekerheden, ondanks (voortschrijdende) inzicht, meningen en onderzoeken van deskundigen, die denken nu wel met meer zekerheid iets te kunnen zeggen over o.a. (on)voorzienbare risico's. En dat alles mag door u worden geïnterpreteerd in een breder kader, inclusief de voetnoten en uitgangspunten door deze deskundigen hierbij (al dan niet) genoemd of voorondersteld.

Ik heb dan ook alle begrip voor de dilemma's, waar u voor stond - en staat - met in achtneming van de niet uitputtende informatie en door deskundigen opgevoerde uitgangspunten, adviezen en soms moeilijk te interpreteren voorbehouden etc. Ook erken ik dat u daarbij gehouden bent aan de van toepassing zijnde wet- en regelgeving. Dit neemt niet weg dat dit m.i. voldoende ruimte laat om uw gezond verstand te gebruiken (discrepancies nader te bezien, risico's en belangen goed en juist af te wegen en voor andere belangen van EZK (min. Economische Zaken en Klimaat) te gaan. En niet al te gemakkelijk voor uw eigen gemoedsrust en dat van anderen verwijst naar wetten, adviezen en regels, waarop uw besluiten zouden zijn terug te voeren), zeker nu de maatschappij het gebruik van het gezonde verstand steeds meer als gebruikelijk ziet (denk o.a. aan een intelligente lock down in Coronatijd).

Met name kunt u van mij zienswijzen en suggesties verwachten hoe u een bijdrage kunt leveren aan een verbetering van het maatschappelijk draagvlak en een beperking van de risico's, waarbij Nedmag wellicht nog tientallen jaren verder kan op een mijns inziens minder risicovolle wijze met mogelijk meer draagvlak.

Zienswijze.

Mede op basis van het voorgaande is mijn advies / zienswijze:

- A) Ik maak bezwaar tegen een vergunning verlening van een actieve winning van TR-9, die langer is dan gevraagd door Nedmag, dan wel door Nedmag wordt verondersteld.
- B) Het is mijns inziens niet gewenst, vermoedelijk onverantwoord en niet noodzakelijk om actieve winning van TR 9 na 2022 – en zeker na 2024 - voort te zetten.
- C) Er zijn strakkere, duidelijkere (en niet multi-interpretabele) regels noodzakelijk voor het injecteren van vloeistof (in welke vorm dan ook) in het huidige TR **aaneengesloten cluster/ cavernes** om o.a. de bodemdaling vanuit dat gebied te beperken.
- D) Een definitieve besluitvorming/ beschikking winning, zoals eerder bedoeld, kan en moet mijns inziens niet genomen worden, dan **nadat** er een schadeprotocol is voor de afhandeling van schades in het **gestapelde mijnbouw gebied** (met weke schadeoorzaak vanuit de ondergrond dan ook), waarbij de omgekeerde bewijslast (bewijsvermoeden) uitgangspunt zou moeten zijn.
- E) De **onafhankelijkheid van uw besluitvorming** is in het geding, omdat EZK (minister van Economische zaken en Klimaat) de beslissing moet nemen over dit winningsplan, terwijl EZK (via de NOM) aandeelhouder van Nedmag is !! Ik maak ook hier bezwaar tegen.

Verder ad A)

Het is bevreemdend dat in het ontwerp besluit/beschikking voor TR 9 vergunning wordt verleend tot een actieve winning tot 31 december 2027. Dit mede omdat Nedmag zelf op

bladzijde 12 (van 25 van Aanvulling op het Winningsplan 16 september 2019) verwoordt dat de winning tot 2025 is voorzien. Citaat daaruit: *"In het winningsplan 2018 is actieve winning uit VE-3 en TR-9 voorzien tot 2025. Resumerend kan daarom worden gesteld dat de kans dat TR-9 in die periode verbinding maakt met het cluster zeer gering is"*

Nedmag verwacht dus zelf dat tot en met 2024 de kans gering is op een verbinding met alle mogelijke gevolgen van dien !! Vanwaar deze discrepantie en extra gegunde win-tijd, met alle risico's van dien, aan Nedmag?? Als compensatie voor VE-3 sluiting? Ik maak bezwaar tegen een langer durende vergunning voor actieve winning TR 9 dan 31-12-2024, dan wel tot 31-12-2025.

Verder ad B)

TR-9 staat op een beperkte afstand van het TR-cluster en is er nu niet mee verbonden. Onder meer SodM heeft geadviseerd om niet in te stemmen met actieve zoutwinning uit put TR-9 om het risico op aangroeien aan het TR-cluster en een calamiteit te voorkomen. Ik betreur het zeer dat u dit deskundigen advies van de toezichthouder nog niet heeft overgenomen en daarmee bewust het risico neemt dat o.a.:

- een calamiteit (zoals in april 2018) zich opnieuw zal voordoen.
- en zal bij een onverhoopte aangroei van TR 9 op het hoofdcluster TR een nog grotere caveerne / onderling verbonden winningsveld ontstaan, dan met de huidige inzichten al onverantwoord groot en ongewenst is:
 - o met naast de milieu risico's ook nog een te verwachten extra, dan wel versnelde, zakking van het "bovenliggend" grond oppervlak inclusief de daarop staande bebouwing (inclusief vele de laatste circa 10 jaar gebouwde woningen, waarvan vele een (al dan niet gehele) draagconstructie van **gasbeton** hebben met alle **veiligheidsrisico's** van dien !! U hebt nu wetenschap hiervan.
 - o En zal alle pekel die op die wijze in extra (in dat grote ook door u niet gewenste) nog grotere cluster komt, mede op basis van de door u opgelegde voortschrijdend inzicht verplichtingen tot 2045 moeten worden afgevoerd / dan wel verwerkt door Nedmag.

Mocht u desondanks - en onverhoopt - beslissen toch in te stemmen met winning uit put TR-9 na 2022 (dan zijn de nieuwe velden/ cavernes al geruime tijd beschikbaar), dan ben ik de mening toegedaan dat het risico op aangroei jaarlijks uitvoerig (richting met name het TR cluster) en nauwkeurig (niet afgeleid) gemonitord moet worden en dat de uitkomsten controleerbaar voor de toezichthouder gemaakt moeten worden. De te winnen hoeveelheid zout uit deze put zal verder moeten worden gemaximaliseerd om te voorkomen dat de cavernegroei harder gaat dan verwacht. De maximale termijn van winning uit deze put zou moeten worden verkort, waarna eerst een evaluatieve analyse wordt verplicht alvorens er verder kan worden gewonnen tot maximaal 31 december 2024 (of 2025), zoals Nedmag heeft gemeld op bladzijde 12 in Aanvulling Winningsplan 16 september 2019.

Verder ad C)

Iedere m3 vloeistof die nu nog (op welke wijze dan ook) in het met elkaar verbonden TR hoofdveld wordt geïnjecteerd zorgt voor (een ook door u in het ontwerp besluit geaccordeerde) verplichting om dat inclusief alle opgeloste zout/magnesium af te voeren en eventueel te gebruiken vóór 2045.

En dat die pekel opgebouwd in tientallen jaren, eruit moet (met extra bodemdaling als gevolg) is op basis van voortschrijdend inzicht. Een voortschrijdend inzicht die er voor zorgt dat de overheid (EZK) geen keuze vrijheid heeft – er is dus sprake van een gijzeling van de overheid – en dat dit over enkele decennia weer zou kunnen ontstaan lijkt onacceptabel en niet intelligent. Oplossing: Het nagenoeg **beëindigen van het injecteren van vloeistof in de TR velden** (anders dan voorlopig in TR 9) is dan ook dringend vereist. Door in uw definitieve vergunning / beslissing direct (en niet indirect) hierop te sturen wordt de

uiteindelijke daling van het bovenliggende grondniveau zo veel mogelijk beperkt. Neem bijvoorbeeld concrete voorwaarden op in uw besluit omtrent de hoeveelheid geïnjecteerde vloeistof (dus inclusief water), omdat er met de huidige ontwerp besluit voorschriften onduidelijk is hoeveel vocht / vloeistoffen in het aaneengesloten TR veld nog mogen worden geïnjecteerd, zoals is gepland:

- Her-injectie in het TR-Cluster van pekelwater uit de andere cavernes blijft nu mogelijk, zonder een duidelijke grens aan de hoeveelheid vocht ?
- In de Bleed off fase is langdurig, ook in het aaneengesloten TR veld nog steeds vocht nodig om verstoppingen etc. bij de pekelafoer te voorkomen, maar aan de hoeveelheid vocht zijn mijns inziens nog steeds geen harde grenzen gesteld.

Verder ad D)

Eerst een schadeprotocol etc. voor dit gebied. De gemeente Veendam bevindt zich in een gebied waarin sprake is van gestapelde mijnbouw, waaronder grenzend aan het Groninger gasveld, het Annerveen gasveld en diverse verschillende wijzen van zoutwinningen onder de vroeger ook nog gewonnen turf. Met name de laatste twee jaar ontstaat er in de omgeving (in ieder geval in de nieuwbouwwijk "Golfeiland") relatief veel schade. Welke ondergrondse activiteit als oorzaak voor deze schade van toepassing is, is bij de bewoners (ook van huizen van slechts enkele jaren oud) niet met enige zekerheid te bewijzen. Er zijn m.i. geen valide argumenten te bedenken om in de afhandeling van de schade de omgekeerde bewijslast (bewijsvermoeden) om de inwoners maximaal te ontlasten niet in het besluit en de voorschriften op te nemen, dan wel vooraf apart te regelen. **Er is ook dan geen** (of alleen theoretisch, dan wel nauwelijks) **sprake van precedent werking**:

1) Immers wie zegt dat de trillingen niet afkomstig zijn van het Groningerveld? NB Ook EZK erkent dat het Groninger gasveld van invloed is op de bodemdaling in dit gebied. En in dat (Groninger gasveld) gebied (met destijds discutabele theoretische grenzen, naar o.a. in 2019 is gebleken) geldt al de omgekeerde bewijslast (bewijsvermoeden).

2) Kunt u 3 voorbeelden geven waar in Nederland sprake is van een dergelijke mijnbouwstapeling in een beperkt gebied met daarbij invloed van het Groninger gasveld?

Ook het rapport van de TU Delft (Onderzoek oorzaken gebouwschade van 11 juli 2018), pleit voor de door mij voorgestelde aanpak. Verder hebben Sodm en Technische commissie bodembeweging (Tcbb) met alle betrokken partijen en inwoners uit de regio bij u de afgelopen jaren gepleit voor die onafhankelijke en gelijke behandeling. Juist de stapeling van effecten (en onduidelijkheid voor de burger waar deze deels vandaan komen) waar in deze regio sprake van is, maakt dat het onredelijk is de bewijslast (formeel/juridisch) direct of indirect (en/of uiteindelijk) bij de inwoner te beleggen.

Een transparante en eenduidige wijze van schadeafhandeling zorgt voor een onafhankelijke beoordeling van de schade. U vermeldt dat per 1 juli 2020 een regeling in werking treedt die daarin voorziet. Ik constateer dat de regeling (uiteindelijk) niet voorziet in de onafhankelijke en gelijke behandeling, zoals door alle partijen wordt gewenst. Verder is het nog onduidelijk of Nedmag (of de koepel van bedrijven die zoutwinnen) akkoord zijn met een voorstel van uw ministerie. Voorafgaand aan uw definitieve besluit roep ik u op om tot een regeling, die de instemming heeft van vertegenwoordigers van alle betrokkenen en de gemeenten in dit gebied, te komen.

Verder ad E) Een extra zorgvuldige afweging en een goed en zorgvuldige onderbouwde verantwoording / toelichting van uw toekomstige besluit aan betrokkenen, zoals omwonenden, is noodzakelijk nu deze mogelijke belangenverstrengeling er is.

Regionale draagvlak / impact mijnbouw / afbrokkelen van vertrouwen in de overheid

De maatschappelijke "impact" als gevolg van veelal eerst een ontkenning (ook door overheden) van een mogelijke relatie van een mijnbouw winning en de vele ontstane vormen

van schade, onveiligheid en onveiligheidsgevoel en het meestal langdurig ontbreken van een adequate versterking en/of schade afhandeling/plan op kosten van overheid of veroorzaker is in de provincie Groningen zeer groot. Recente voorbeelden alleen al uit Veendam:

- Op 20 april 2018 trad een calamiteit bij Magnesiumzout winning op die zowel Nedmag als SodM tot die tijd voor onmogelijk had gehouden en die tot een onafwendbare, niet vergunde bodemdaling, met alle gevolgen van dien, leidt.
- Twee aardbevingen in Veendam in januari 2019 met veel schades (en nog steeds gaande schademeldingen) tot gevolg.

Dit geheel (wat meer dan 25 jaar gaande is) heeft het vertrouwen in de mijnbouw in Groningen en de gestapelde mijnbouw in Veendam en daarmee ook vertrouwen in de landelijke overheid nog verder geschaad. Het vertrouwen in de rijksoverheid neemt verder af nu bij de omwonenden wordt geconstateerd dat in het Ontwerp-Instemmingsbesluit EZK zich lijkt te bedienen van 'cherry-picking' uit de aan EKZ uitgebrachte adviezen van onder andere ter zake kundige – en deels onbevooroordeelde – instanties.

Waarbij EZK naast "besluit bevoegde instantie" ook "belanghebbende" (via NOM aandeelhouder) van Nedmag is. Dat wordt gezien als de slager, die zijn eigen vlees keurt. Hoe lang blijven vele inwoners van Nederland dit land nog zien als een "high trust society", is dan een belangrijke vraag. Nog belangrijker voor EKZ is dan de vraag in welke mate EKZ hieraan bijdraagt, indien EKZ op geen enkel punt haar ontwerpbesluit in dezen, op basis van de ingediende zienswijzen gaat bijstellen.

Ik hoop van harte dat volgende generaties uw besluit als goed en juist zullen beoordelen, ter meerdere glorie van de reputatie van EZK en Rijksoverheid.

In Veendam zijn in 1972 de winningsactiviteiten van magnesiumzout gestart in Borgercompagnie. Het magnesiumzout in Veendam zit in de Zechstein III 1b, 2b en 3b lagen op een diepte van 1300 tot 1800 meter. Het zout wordt door de Nedmag uit meerdere cavernes gewonnen via de putten:

- TR-1 tot en met TR-9;
- VE-1 tot en met VE-4.

Het winningsplan betreft een actualisering van het vigerende winningsplan voor deze winningsactiviteiten. Het instemmingsbesluit bij het winningsplan uit 2013 bevat het voorschrift dat Nedmag vroegtijdig vóór het bereiken van een bodemdaling van 50 cm (vanaf 1977) een geactualiseerd winningsplan indient.

Als gevolg van een "calamiteit", (in mijn beleving iets anders dan een "incident"), in april 2018 in het zoutveld Tripscompagnie is een versnelde bodemdaling opgetreden waardoor een bodemdaling van 50 cm al eind 2018 bereikt is, en een bodemdaling van 80 cm op termijn onafwendbaar is. Daardoor is de voorliggende actualisatie van het winningsplan nodig geworden.

Het ingediende winningsplan bevat een beschrijving van activiteiten die verband houden met de afwikkeling van deze calamiteit.

Daarnaast vraagt Nedmag toestemming om:

- Continuering van de winning uit twee putten (TR-9 en VE-3);

- De aanleg van vier nieuwe putten (VE-5 tot en met VE-8).

Verder geeft Nedmag aan drie putten af te sluiten, te weten: (VE-1, VE-2 en TR-2).

De verwachte einddatum van de winningsactiviteiten benoemd in dit winningsplan zal zijn in het jaar 2045.

Met klem wil ik u hierbij op de hoogte stellen van het feit **tegen een verdere uitbreiding van de zoutwinning door Nedmag** te zijn. De gemeente Veendam bevindt zich in een gebied waarin inmiddels sprake is van gestapelde mijnbouw. De maatschappelijke "impact" als gevolg van de vele ontstane vormen van schade zijn dusdanig groot dat een verdere doorgang van de zoutwinning zeer ongewenst is. Met name de informatieverstrekking aan de burgers in het winningsgebied inzake veiligheid en beheersbaarheid o.a. door Nedmag blijkt achteraf als onbetrouwbaar.

Dat vervolgens op 20 april 2018 een calamiteit optrad die zowel Nedmag als SodM tot die tijd voor onmogelijk had gehouden en die tot een onafwendbare, niet vergunde bodemdaling leidt, heeft het vertrouwen in de mijnbouw -dat er al niet meer was -nog verder geschaad.

Meerdere argumenten tegen uitbreiding van deze diepe zoutwinning zijn de gebleken onbeheersbaarheid en het ontbreken van een zgn. duurzaamheidskarakter.

Banenverlies als gevolg van het stopzetten van de winningsactiviteiten door Nedmag weegt niet op tegen nieuwe onzekerheid en aantasting van de leefbaarheid in onze gemeente. In het winningsgebied van de Nedmag is opvallend veel sprake van schades aan opstallen. Een verband van deze schades met de zoutwinning worden door Nedmag consequent ontkend.

De onvoorspelbaarheid en mogelijke hoge maatschappelijke kosten van nieuwe calamiteiten, onverwachte problemen na abandonneren, aanleg van kunstwerken ten behoeve van waterbeheersing en negatieve invloed op natuur en eventueel natuurgebieden pleiten voor afbouw van deze vorm van zoutwinning.

In de ontwerpbeschikking stemt u in met:

- de noodzakelijke nazorg en het beheer van het Tripscompagnie-cluster;
- zoutwinning uit TR-9 tot 2027 (in afwijking van het SodM-advies!);
- uitbreiding van de zoutwinning uit te ontwikkelen putten VE-5 en VE-6;
- onder voorwaarden gefaseerde uitbreiding van de zoutwinning uit te ontwikkelen putten VE-7 en VE-8;
- een maximaal productievolume van 3,7 miljoen ton magnesiumzout tot en met 31 december 2045

U stemt niet in met de zoutwinning uit VE-3.

Daarnaast stelt u onder andere eisen aan de grootte van de producerende cavernes, de hoeveelheid toe te passen dakolie, en dient er een meet- en regelprotocol te zijn en ontvangt de regio regelmatig het actuele statusrapport van de bodemdaling.

Ook moet Nedmag zorgen voor een financiële waarborg in een van de onderneming juridisch en financieel los gepositioneerde constructie om toekomstige kosten van bodemdaling ook na een eventueel faillissement te kunnen financieren.

Tenslotte moet Nedmag seismische meetapparatuur plaatsen waarmee een bodemtrilling is toe te wijzen aan een specifieke caverne.

Voor ondergetekende is nieuwe zoutwinning onacceptabel. De zoutwinning uit de diepe ondergrond heeft grote bodemdaling tot gevolg, en is gebleken een onbeheersbaar proces te zijn. De calamiteit van 20 april 2018 toont dat aan. Het diepste punt van de bodemdalingskom zal de komende jaren nog minimaal 30 cm verder zakken en dat is onomkeerbaar.

Graag richt ik mij op de volgende onderdelen:

- Maatregelen om de calamiteit van 20 april 2018 te beheersen
- verbod zoutwinning uit VE-3
- zoutwinning uit TR-9 tot 2027;
- uitbreiding van de zoutwinning uit te ontwikkelen putten VE-5 en VE-6;
- onder voorwaarden gefaseerde uitbreiding van de zoutwinning uit te ontwikkelen putten VE-7 en VE-8;
- reactie op schadeprotocol;
- reactie op voorschriften.

De beheersmaatregelen in het Tripscompagniecluster beschouw ik als een voldongen feit. De maatregelen zullen leiden tot een extra bodemdaling van zo'n 30 cm bovenop de 53 cm (augustus 2019) en zijn kennelijk noodzakelijk om te voorkomen dat de pek (en dieselolie) ongecontroleerd ondergronds weglekken wat eenzelfde bodemdaling tot gevolg zou hebben. SodM schrijft dat de nadelige effecten van de afwikkeling van het incident deels **nog onvoorspelbaar** zijn.

Het is terecht dat voorkomen moet worden dat VE-3 en TR-9 "aangroeien" aan het Tripscluster, waardoor de breuk in het cavernedak weer kan openbreken en de bodemdaling en milieuschade nog groter wordt. SodM heeft geadviseerd niet in te stemmen met zoutwinning uit VE-3.

Voortgaande actieve zoutwinning uit put VE-3 leidt naar verwachting tot aangroeien aan het TR-cluster, wat ongewenst is, zoals hierboven al aangegeven. SodM heeft geadviseerd niet in te stemmen met zoutwinning uit VE-3. Uw overname van deze adviezen ondersteun ik van harte.

Put TR-9 staat op enige afstand van het TR-cluster en is er (nog) niet mee verbonden. SodM heeft geadviseerd om niet in te stemmen met actieve zoutwinning uit put TR-9 om het risico op aangroeien aan het TR-cluster te minimaliseren. Ik betreur het zeer dat u dit deskundigenadvies van de toezichthouder niet overneemt en daarmee bewust het risico neemt dat de calamiteit zich opnieuw zal voordoen.

Mocht u desondanks beslissen toch in te stemmen met winning uit put TR-9, dan ben ik de mening toegedaan dat het risico op aangroei jaarlijks gemonitord moet worden en dat de uitkomsten controleerbaar voor de toezichthouder gemaakt moeten worden. De te winnen hoeveelheid zout uit deze put zal moeten worden gemaximaliseerd om te voorkomen dat de cavernegroei harder gaat dan verwacht. De maximale termijn van winning uit deze put zou moeten worden verkort, waarna eerst een evaluatieve analyse wordt verplicht alvorens er verder kan worden gewonnen. Maximale monitoring is in deze gewenst.

Nedmag wil de cavernes VE-5 en VE-6 gaan ontwikkelen.

Hoewel het risico wordt verminderd door de omvang van de beide cavernes te beperken tot 1.500.000 kubieke meter, blijft het een experimentele winning.

Vanwege het feit dat het onduidelijk is hoe de zoutwinning veilig kan worden beëindigd en cavernes veilig kunnen worden afgesloten, maakt het **onverantwoord** om nieuwe cavernes aan te leggen en de zoutwinning verder uit te breiden.

Er is in mijn gevoel grote onzekerheid inzake de gevolgen van voortgaande bodemdaling, de onomkeerbaarheid daarvan en de gevolgen voor het milieu door grootschalig gebruik van dieselolie. Door vereiste aanpassing van grondwaterstanden ontstaan ongelijkmatige zettingen met risico voor schade aan woningen, andere gebouwen, schade aan infrastructuur, bevaarbaarheid van het Kieldiep, etc.

Bij dit alles komt nog de onduidelijkheid over schadeafhandeling voor inwoners en de zorg of toekomstige schade vergoed zal blijven worden.

Het is zeer aannemelijk dat de nadelige effecten van zoutwinning ook na beëindiging van de zoutwinning blijven voortduren.

U schrijft dat u, mede op basis van de adviezen van SodM en de Tcbb, vaststelt dat de kans op beven door zoutwinning door Nedmag uiterst klein is en dat er geen maatregelen nodig zijn om schade te voorkomen. Ook stelt u dat de bodemdaling, als gevolg van de activiteiten van Nedmag, zeer geleidelijk is. U acht de kans op schade aan bouwwerken als direct gevolg van de bodemdaling door zoutwinning zodoende klein.

Als de winning van zout in een geïsoleerde omgeving zou plaatsvinden, hebt u hierin wellicht gelijk.

Maar de werkelijkheid is geen laboratorium- of rekenmodel. En het gebied waar de winning van zout plaatsvindt heeft overlap met de gasvelden Groningenveld, Annerveenveld en het veld Kiel Windweer. De exacte begrenzing van het invloedgebied van deze velden is, net als dat van de zoutwinning, moeilijk te bepalen. Woningeigenaren in het gebied worden geconfronteerd met schade en worden tot nu toe van het kastje naar de muur gestuurd als zij zich ergens melden.

In het ontwerpbesluit schrijft u (in paragraaf 6.4.4. op pagina 33/34) dat met het instellen van de Commissie Mijnbouwschade per 1 juli 2020 de ongelijkheid tussen burger en mijnbouwonderneming wordt verminderd en dat een gedupeerde in deze schadeprocedure maximaal wordt ontzorgd. Dit gebeurt door het instellen van een onafhankelijke partij die zelf onderzoekt wat de schadeoorzaak is en ook de hoogte van de mijnbouwschade vaststelt, hetgeen zeer is toe te juichen. Maar u schrijft ook dat de bewijslast door de Commissie Mijnbouwschade wordt opgepakt en daarmee dus weggehaald bij de burger. Een nadere juridische onderbouwing in deze is mijns inziens zeer gewenst.

Er zijn geen valide argumenten te bedenken om in de afhandeling van de schade de omgekeerde bewijslast (bewijsvermoeden) om de inwoners maximaal te ontlasten niet in het besluit en de voorschriften op te nemen. Als dat een wetswijzing vereist, dan zij het zo.

Het aantal gevallen in Nederland waar in deze mate sprake is van een stapeling van effecten door Mijnbouw is op één hand te tellen. De door sommigen geuite vrees van precedentwerking is daarmee ongeloofwaardig. Ook het rapport van de TU Delft (Onderzoek oorzaken gebouw-schade van 11 juli 2018), pleit voor de door ons voorgestelde aanpak. Juist de stapeling van effecten waar in deze regio sprake van is, maakt dat het onredelijk is de bewijslast direct of indirect bij de inwoner te beleggen.

Op pagina 33 schrijft u dat een schadeprotocol voor zoutwinning nog opgesteld moet worden. Wij verzoeken u om het definitieve besluit op het winningsplan niet eerder te nemen dan dat dit protocol door alle betrokken partijen is ondertekend. Het beschrijven van redelijke termijnen voor afhandeling is in deze zeer gewenst. Eerdere teleurstellende ervaringen met schadeafhandeling vanuit het gasdossier zouden een lerende werking moeten hebben.

De volgende artikelen vragen mijns inziens nadere aandacht:

Artikel 1.

De zoutwinning moet tijdig worden afgebouwd zodat het productieplafond van 3,7 miljoen ton magnesiumzout niet overschreden wordt. Ook bij een nieuwe (dreigende) calamiteit moet zodanig worden ingegrepen dat dit productieplafond niet overschreden kan worden.

Artikel 4.

Het advies van het SodM om actieve zoutwinning uit TR-9 te stoppen is gewenst.

Artikel 5:

Het boren van de putten VE-7 en VE-8 pas zou pas mogen beginnen na analyse van de effecten van VE-5 en VE-6. Beter ten halve gekeerd dan ten hele gedwaald.

Artikel 8:

Het feit dat de voorgenomen methode van zoutwinning nog in een experimentele fase verkeert is in mijn beleving onverantwoord en dus onwenselijk.

Gaarne hoop ik dat u deze zienswijze zou willen betrekken bij uw definitieve besluit.

Hoogachtend,

22 JUL 2020

Ministerie van Economische Zaken en Klimaat
Inspraakpunt Nedmag
Postbus 142
2270AC Voorburg

Datum: 20 juli 2020

Verzenddatum: 20 juli 2020

Onderwerp: Zienswijze ontwerpbeschikking winningsplan Nedmag

Geachte heer Wiebes,

N.a.v. de ontwerpbeschikking van 11 juni 2020 op het ontwerp instemmingsbesluit winningsplan 2018 Nedmag met de gecoördineerde ontwerpbesluiten omgevingsvergunningen winningsplan Nedmag maak ik graag gebruik van het recht om u hierbij mijn zienswijze te doen toekomen.

Op 11 juni 2020 heeft u het ontwerp instemmingsbesluit winningsplan 2018 Nedmag met de gecoördineerde ontwerpbesluiten omgevingsvergunningen bekendgemaakt op het door Nedmag ingediende winningsplan van 30 november 2018 met diverse aanvullingen daarop in 2019.

In Veendam zijn in 1972 de winningsactiviteiten van magnesiumzout gestart in Borgercompagnie. Het magnesiumzout in Veendam zit in de Zechstein III 1b, 2b en 3b lagen op een diepte van 1300 tot 1800 meter. Het zout wordt door de Nedmag uit meerdere cavernes gewonnen via de putten:

- TR-1 tot en met TR 9;
- VE-1 tot en met VE 4.

Het winningsplan betreft een actualisering van het vigerende winningsplan voor deze winningsactiviteiten. Het instemmingsbesluit bij het winningsplan uit 2013 bevat het voorschrift dat Nedmag vroegtijdig vóór het bereiken van een bodemdaling van 50 cm (vanaf 1977) een geactualiseerd winningsplan indient.

Als gevolg van een "calamiteit", (in mijn beleving iets anders dan een "incident"), in april 2018 in het zoutveld Tripscompagnie is een versnelde bodemdaling opgetreden waardoor een bodemdaling van 50 cm al eind 2018 bereikt is, en een bodemdaling van 80 cm op termijn onafwendbaar is. Daardoor is de voorliggende actualisatie van het winningsplan nodig geworden.

Het ingediende winningsplan bevat een beschrijving van activiteiten die verband houden met de afwikkeling van deze calamiteit.

Daarnaast vraagt Nedmag toestemming om:

- Continuering van de winning uit twee putten (TR 9 en VE 3);
- De aanleg van vier nieuwe putten (VE 5 tot en met VE 8).

Verder geeft Nedmag aan drie putten af te sluiten, te weten: (VE 1, VE 2 en TR 2).

De verwachte einddatum van de winningsactiviteiten benoemd in dit winningsplan zal zijn in het jaar 2045.

Met klem wil ik u hierbij op de hoogte stellen van het feit **tegen een verdere uitbreiding van de zoutwinning door** Nedmag te zijn. De gemeente Veendam bevindt zich in een gebied waarin inmiddels sprake is van gestapelde mijnbouw. De maatschappelijke "impact" als gevolg van de vele ontstane vormen van schade zijn dusdanig groot dat een verdere doorgang van de zoutwinning zeer ongewenst is. Met name de informatieverstrekking aan de burgers in het winningsgebied inzake veiligheid en beheersbaarheid o.a. door Nedmag blijkt achteraf als onbetrouwbaar.

Dat vervolgens op 20 april 2018 een calamiteit optrad die zowel Nedmag als SodM tot die tijd voor onmogelijk had gehouden en die tot een onafwendbare, niet vergunde bodemdaling leidt, heeft het vertrouwen in de mijnbouw dat er al niet meer was nog verder geschaad.

Meerdere argumenten tegen uitbreiding van deze diepe zoutwinning zijn de gebleken onbeheersbaarheid en het ontbreken van een zgn. duurzaamheidskarakter.

Banenverlies als gevolg van het stopzetten van de winningsactiviteiten door Nedmag weegt niet op tegen nieuwe onzekerheid en aantasting van de leefbaarheid in onze gemeente. In het winningsgebied van de Nedmag is opvallend veel sprake van schades aan opstallen. Een verband van deze schades met de zoutwinning worden door Nedmag consequent ontkend.

De onvoorspelbaarheid en mogelijke hoge maatschappelijke kosten van nieuwe calamiteiten, onverwachte problemen na abandonneren, aanleg van kunstwerken ten behoeve van waterbeheersing en negatieve invloed op natuur en eventueel natuurgebieden pleiten voor afbouw van deze vorm van zoutwinning.

In de ontwerpbeschikking stemt u in met:

- de noodzakelijke nazorg en het beheer van het Tripscompagnie cluster;
- zoutwinning uit TR 9 tot 2027 (in afwijking van het SodM advies!);
- uitbreiding van de zoutwinning uit te ontwikkelen putten VE-5 en VE-6;
- onder voorwaarden gefaseerde uitbreiding van de zoutwinning uit te ontwikkelen putten VE-7 en VE-8;
- een maximaal productievolume van 3,7 miljoen ton magnesiumzout tot en met 31 december 2045

U stemt niet in met de zoutwinning uit VE 3.

Daarnaast stelt u onder andere eisen aan de grootte van de producerende cavernes, de hoeveelheid toe te passen dakolie, en dient er een meet en regelprotocol te zijn en ontvangt de regio regelmatig het actuele statusrapport van de bodemdaling.

Ook moet Nedmag zorgen voor een financiële waarborg in een van de onderneming juridisch en financieel los gepositioneerde constructie om toekomstige kosten van bodemdaling ook na een eventueel faillissement te kunnen financieren.

Tenslotte moet Nedmag seismische meetapparatuur plaatsen waarmee een bodemtrilling is toe te wijzen aan een specifieke caverne.

Voor ondergetekende is nieuwe zoutwinning onacceptabel. De zoutwinning uit de diepe ondergrond heeft grote bodemdaling tot gevolg, en is gebleken een onbeheersbaar proces te zijn. De calamiteit van 20 april 2018 toont dat aan. Het diepste punt van de bodemdaling zal de komende jaren nog minimaal 30 cm verder zakken en dat is onomkeerbaar.

Graag richt ik mij op de volgende onderdelen:

- Maatregelen om de calamiteit van 20 april 2018 te beheersen
- verbod zoutwinning uit VE 3
- zoutwinning uit TR-9 tot 2027;
- uitbreiding van de zoutwinning uit te ontwikkelen putten VE 5 en VE 6;
- onder voorwaarden gefaseerde uitbreiding van de zoutwinning uit te ontwikkelen putten VE-7 en VE 8;
- reactie op schadeprotocol;
- reactie op voorschriften.

De beheersmaatregelen in het Tripscompagniecluster beschouw ik als een voldongen feit. De maatregelen zullen leiden tot een extra bodemdaling van zo'n 30 cm bovenop de 53 cm (augustus 2019) en zijn kennelijk noodzakelijk om te voorkomen dat de pek (en dieselolie) ongecontroleerd ondergronds weglekken wat eenzelfde bodemdaling tot gevolg zou hebben. SodM schrijft dat de nadelige effecten van de afwikkeling van het incident deels **nog onvoorspelbaar** zijn.

Het is terecht dat voorkomen moet worden dat VE-3 en TR 9 "aangroeien" aan het Tripscluster, waardoor de breuk in het cavernedak weer kan openbreken en de bodemdaling en milieuschade nog groter wordt. SodM heeft geadviseerd niet in te stemmen met zoutwinning uit VE-3.

Voortgaande actieve zoutwinning uit put VE 3 leidt naar verwachting tot aangroeien aan het TR- cluster, wat ongewenst is, zoals hierboven al aangegeven. SodM heeft geadviseerd niet in te stemmen met zoutwinning uit VE-3. Uw overname van deze adviezen ondersteun ik van harte.

Put TR 9 staat op enige afstand van het TR cluster en is er (nog) niet mee verbonden. SodM heeft geadviseerd om niet in te stemmen met actieve zoutwinning uit put TR 9 om het risico op aangroeien aan het TR cluster te minimaliseren. Ik betreur het zeer dat u dit deskundigenadvies van de toezichthouder niet overneemt en daarmee bewust het risico neemt dat de calamiteit zich opnieuw zal voordoen.

Mocht u desondanks beslissen toch in te stemmen met winning uit put TR-9, dan ben ik de mening toegedaan dat het risico op aangroei jaarlijks gemonitord moet worden en dat de uitkomsten controleerbaar voor de toezichthouder gemaakt moeten worden. De te winnen hoeveelheid zout uit deze put zal moeten worden gemaximaliseerd om te voorkomen dat de cavernegroei harder gaat dan verwacht. De maximale termijn van winning uit deze put zou moeten worden verkort, waarna eerst een evaluatieve analyse wordt verplicht alvorens er verder kan worden gewonnen. Maximale monitoring is in deze gewenst.

Nedmag wil de cavernes VE 5 en VE 6 gaan ontwikkelen.

Hoewel het risico wordt verminderd door de omvang van de beide cavernes te beperken tot 1.500.000 kubieke meter, blijft het een experimentele winning.

Vanwege het feit dat het onduidelijk is hoe de zoutwinning veilig kan worden beëindigd en cavernes veilig kunnen worden afgesloten, maakt het **onverantwoord** om nieuwe cavernes aan te leggen en de zoutwinning verder uit te breiden.

Er is in mijn gevoel grote onzekerheid inzake de gevolgen van voortgaande bodemdaling, de onomkeerbaarheid daarvan en de gevolgen voor het milieu door grootschalig gebruik van dieselolie. Door vereiste aanpassing van grondwaterstanden ontstaan ongelijkmatige zettingen met risico voor schade aan woningen, andere gebouwen, schade aan infrastructuur, bevaarbaarheid van het Kioldiep, etc.

Bij dit alles komt nog de onduidelijkheid over schadeafhandeling voor inwoners en de zorg of toekomstige schade vergoed zal blijven worden.

Het is zeer aannemelijk dat de nadelige effecten van zoutwinning ook na beëindiging van de zoutwinning blijven voortduren.

U schrijft dat u, mede op basis van de adviezen van SodM en de Tcbb, vaststelt dat de kans op beven door zoutwinning door Nedmag uiterst klein is en dat er geen maatregelen nodig zijn om schade te voorkomen. Ook stelt u dat de bodemdaling, als gevolg van de activiteiten van Nedmag, zeer geleidelijk is. U acht de kans op schade aan bouwwerken als direct gevolg van de bodemdaling door zoutwinning zodoende klein.

Als de winning van zout in een geïsoleerde omgeving zou plaatsvinden, hebt u hierin wellicht gelijk.

Maar de werkelijkheid is geen laboratorium of rekenmodel. En het gebied waar de winning van zout plaatsvindt heeft overlap met de gasvelden Groningenveld, Annerveenveld en het veld Kiel Windweer. De exacte begrenzing van het invloedgebied van deze velden is, net als dat van de zoutwinning, moeilijk te bepalen. Woningeigenaren in het gebied worden geconfronteerd met schade en worden tot nu toe van het kastje naar de muur gestuurd als zij zich ergens melden.

In het ontwerpbesluit schrijft u (in paragraaf 6.4.4. op pagina 33/34) dat met het instellen van de Commissie Mijnbouwschade per 1 juli 2020 de ongelijkheid tussen burger en mijnbouwonderneming wordt verminderd en dat een gedupeerde in deze schadeprocedure maximaal wordt ontzorgd. Dit gebeurt door het instellen van een onafhankelijke partij die zelf onderzoekt wat de schadeoorzaak is en ook de hoogte van de mijnbouwschade vaststelt, hetgeen zeer is toe te juichen. Maar u schrijft ook dat de bewijslast door de Commissie Mijnbouwschade wordt opgepakt en daarmee dus weggehaald bij de burger. Een nadere juridische onderbouwing in deze is mijns inziens zeer gewenst.

Er zijn geen valide argumenten te bedenken om in de afhandeling van de schade de omgekeerde bewijslast (bewijsvermoeden) om de inwoners maximaal te ontlasten niet in het besluit en de voorschriften op te nemen. Als dat een wetswijzing vereist, dan zij het zo. Het aantal gevallen in Nederland waar in deze mate sprake is van een stapeling van effecten door Mijnbouw is op één hand te tellen. De door sommigen geuite vrees van precedentwerking

is daarmee ongeloofwaardig. Ook het rapport van de TU Delft (Onderzoek oorzaken gebouwschade van 11 juli 2018), pleit voor de door ons voorgestelde aanpak. Juist de stapeling van effecten waar in deze regio sprake van is, maakt dat het onredelijk is de bewijslast direct of indirect bij de inwoner te beleggen.

Op pagina 33 schrijft u dat een schadeprotocol voor zoutwinning nog opgesteld moet worden. Wij verzoeken u om het definitieve besluit op het winningsplan niet eerder te nemen dan dat dit protocol door alle betrokken partijen is ondertekend. Het beschrijven van redelijke termijnen voor afhandeling is in deze zeer gewenst. Eerdere teleurstellende ervaringen met schadeafhandeling vanuit het gasdossier zouden een lerende werking moeten hebben.

De volgende artikelen vragen mijns inziens nadere aandacht:

Artikel 1.

De zoutwinning moet tijdig worden afgebouwd zodat het productieplafond van 3,7 miljoen ton magnesiumzout niet overschreden wordt. Ook bij een nieuwe (dreigende) calamiteit moet zodanig worden ingegrepen dat dit productieplafond niet overschreden kan worden.

Artikel 4.

Het advies van het SodM om actieve zoutwinning uit TR 9 te stoppen is gewenst.

Artikel 5:

Het boren van de putten VE 7 en VE 8 pas zou mogen beginnen na analyse van de effecten van VE 5 en VE 6. Beter ten halve gekeerd dan ten hele gedwaald.

Artikel 8:

Het feit dat de voorgenomen methode van zoutwinning nog in een experimentele fase verkeert is in mijn beleving onverantwoord en dus onwenselijk.

Gaarne hoop ik dat u deze zienswijze zou willen betrekken bij uw definitieve besluit.

Hoogachtend,

Tripscompagnie, 21-07-2020

Aan:
Ministerie van Economische Zaken en Klimaat
Inspraakpunt Nedmag
Postbus 142
2270 AC Voorburg

22 JUL 2020

Van:

Betreft: zienswijze ontwerpbesluiten gewijzigd winningsplan 2018 Nedmag en
bijbehorende omgevingsvergunningen.

Geachte heer Wiebes,

Door middel van deze brief dien ik een zienswijze in betreffende:

- Het Ontwerp-Instemmingsbesluit Winningsplan 2018 Nedmag.
- Het Ontwerpbesluit omgevingsvergunning voor de uitbreiding en renovatie van de locatie WHC-1.
- Het Ontwerpbesluit omgevingsvergunning uitvoeren diepboringen VE-5 en VE-6 op de locatie WHC-1.

1. Inleiding

In mijn beleving kan ik mijn zienswijze het best illustreren aan de hand van feitelijke waarnemingen en onderzoeken die tot dusver hebben plaatsgevonden in het kerngebied van de bodemdaling, in het bijzonder aan het perceel liggend binnen de binnenste cirkel van het bodemdalingscontoureng gebied. Als direct omwonende van de Nedmaglocatie WHC-2 constateren wij de laatste 10 tot 15 jaar dat de bouwkundige staat van de boerderij sterk achteruit gaat door o.a. scheurvorming, ernstige verzakkingen, zettingen en scheefstand van muren. Eerder was hier, behalve de normale ouderdomsverschijnselen, geen sprake van en zeker niet in het tempo waarop dit nu plaats vindt.

Het onderhavige Winningsplan 2018 is, evenals het vorige Winningsplan 2013 vooral een technische verhaal van Nedmag, onderzoekers en beleidsmakers met betrekking tot het proces van zoutwinning, vooral gebaseerd op modelmatige aannames en berekeningen. Het plan bevat tal van onzekerheden, hetgeen ook door Nedmag, het Staatstoezicht op de Mijnen (SodM) en TNO wordt onderkend in de stukken. Wij zien en ervaren de gevolgen die de bodemdaling in de praktijk aanricht. Wat mij sterk verbaasd is dat er geen aandacht wordt geschonken aan de huidige gevolgen van bodemdaling en aan alle reeds bestaande onderzoeken ten aanzien van de werkelijke gevolgen van bodemdaling en gebouwschade in het gebied.

Ik ben van mening dat dit een prominent onderdeel van het Winningsplan zou moeten zijn. Kennelijk wordt zolang het maar diep onder de grond zit vrijwel alles toegestaan, terwijl relatief kleine bovengrondse incidenten (olielekkage, asbestdumping) meteen worden gezien als een groot milieudelict.

Ik verzoek u de ervaringsdeskundigen (omwonenden en schademelders) serieus te nemen en de zoutwinningsproblematiek niet te bagatelliseren.

Onder aanvoering van de Commissie Bodemdaling van de Dorpsverenigingen Borger- en Tripscompagnie zijn in het verleden veel onderzoeken gedaan naar schade veroorzaakt door bodemdaling. Het is wrang te moeten constateren dat alle schademeldingen categorisch werden afgewezen. Ik heb alle opnames/onderzoeken aan de boerderij persoonlijk bijgewoond. Mijn algemene conclusie is dat de opzet, uitvoering en verslaglegging zeer amateuristisch van aard was en in mijn opvatting wetenschappelijk volstrekt onverantwoord. Ten einde raad heb ik zelf ten aanzien van een schadeonderdeel een contra-expertise ingesteld. Ondanks de feitelijke bevestiging in handen dat de 'deskundigen', in dit geval de Technische commissie bodembeweging (Tcbb), er volledig naast zaten, handhaafden zij hun standpunt in de eindrapportage.

Ik verzoek u nadrukkelijk de schadeopnames uitgevoerd door Hanselman (zie ook punt 5 van deze zienswijze) en de uitkomsten van een onafhankelijke analyse hiervan te betrekken in uw oordeelsvorming met betrekking tot het Winningsplan 2018.

2. *Zienswijzeprocedure in Coronatijd*

Uw timing voor het houden van een informatiebijeenkomst en de zienswijzeprocedure is alles behalve chique, in de coronaperiode waarin nog groepsbijeenkomstbeperkingen van kracht waren. Daardoor is o.a. de informatiebijeenkomst in theaterzaal Van Berensteijn in Veendam op 30 juni 2020 ongetwijfeld anders georganiseerd en verlopen dan normaal zou zijn geweest. Dat heeft bijvoorbeeld niet in alle openheid kunnen plaatsvinden. Vooraf aanmelding was noodzakelijk. Dat biedt de mogelijkheid tot selectie van deelnemers en beïnvloeding van de groepsindeling bij de meerdere gehouden sessies. Ook is de media kennelijk geweerd, want naderhand heeft de media geen verslaglegging van deze bijeenkomsten gedaan. Notulen of opnames zijn niet gemaakt. De groepen zijn daardoor niet van elkaars discussies en standpunten op de hoogte en ook niet van antwoorden en toezeggingen van de inleiders. Er is duidelijk geen sprake van transparante informatie uitwisseling, waardoor u en ik geen volledig beeld hebben van hetgeen uitgesproken dan wel toegezegd is. Kortom de infobijeenkomst was een noodzakelijke verplichting maar in Coronatijd niet meer dan een farce.

Mijn verzoek aan u is dan ook de gehouden bijeenkomsten op 30 juni nietig te verklaren en buiten Coronatijd een nieuwe 'normale' voor iedereen toegankelijke bijeenkomst te organiseren, waarbij alle belanghebbenden aanwezig kunnen zijn en alle informatie transparant gedeeld kan worden. Vervolgens zal een nieuwe zienswijzeprocedure ingesteld moeten worden.

3. *Werkgelegenheid*

In deze uitzending van de Hofbar (https://www.npostart.nl/de-hofbar/30-06-2020/POW_04721006) van 30 juni 2020 beweert u dat vooral de werkgelegenheid een belangrijk argument is voor verstrekking van de winningsvergunning. In de informatiebijeenkomst over het Winningsplan 2018 van Nedmag die zelfde avond door het ministerie van EZK in Van Berensteijn in Veendam gehouden, verklaarde de vertegenwoordigster van dit ministerie Justine Oomes nog expliciet dat dit voor haar geen onderdeel van de zienswijze beoordeling uit zou maken.

De vraag rijst of u wel op de juiste gronden een beslissing neemt. Met circa 150 arbeidsplaatsen betreft het relatief weinig werkgelegenheid. Over het algemeen betreft het hooggeschoold personeel dat snel elders aan de slag zou kunnen. Wanneer Nedmag om zou vallen zou u waarschijnlijk ook niet in de bres springen voor behoud van werkgelegenheid. En dat was waarschijnlijk ook de reden dat mevrouw Oomes in de informatiebijeenkomst stellig aangaf dat dit voor haar geen argument was. Het argument 'werkgelegenheid' is daarom een drogreden om in te stemmen met het Winningsplan 2018 van Nedmag.

Mijn verzoek is het argument 'werkgelegenheid' bij de besluitvorming achterwege te laten.

4. *Ongebreidelde uitbreiding locatie WHC-2*

In beginfase, begin jaren 80 werd ons in contacten met medewerkers van Billiton, de eerste vergunninghouder, voorgehouden dat na maximaal 15 jaar zoutwinning de locatie WHC-2 bijna volledig zou worden ontmanteld en weer in de oorspronkelijke staat zou worden teruggebracht door de grond van de omliggende dijken weer over het terrein te verspreiden. Wij zijn toentertijd als burens kennelijk al foutief geïnformeerd.

Dergelijke industriële locaties zijn bij aanvang vaak beperkt van opzet. Met de wisseling van eigenaar en/of nieuw bedrijfsmanagement wordt de groei ingezet door middel van het verstrekken van steeds weer kleine uitbreidingsvergunningen. En het einde van dit proces is nog niet in zicht met het opvoeren van de pekelproduktie uit WHC-1 in Borgercompagnie en de winning van pekels en het aflaten van de cavernes in WHC-2 nog decennia zal duren. Een beproefde, in de loop der tijd haast ongemerkte groeistrategie, zonder verantwoordelijkheid te nemen voor de gevolgen voor de directe omgeving, zoals bewoners, milieu en natuur. Ondertussen, 25 jaar verder, staat er een enorm industrieel complex waar 24/7 aan diverse productielijnen wordt gewerkt. Een dergelijk complex hoort thuis op een industrieterrein en niet in een landelijke omgeving. Er is geen enkele denkbare dringende noodzaak om pekels op de WHC-2 locatie te verwerken.

Mijn verzoek is dan ook de activiteiten op de locatie WHC-2 te Tripscompagnie aanzienlijk te beperken door bijvoorbeeld productielijnen onder te brengen bij de fabriek van Nedmag aan de Billitonweg 1 in Veendam. Dit om het landelijke, rustige karakter van het gebied weer te herstellen.

5. *Monitoring Hanselman*

Pas op 11 april 2002 heeft Hanselman Taxaties in mijn bijzijn een eerste opname van schadepunten aan de boerderij gedaan. In april 2011 heeft Hanselman wederom in mijn bijzijn een inspectie uitgevoerd, daarna nog in 2012, 2014, 2016, 2018, waardoor in totaal sprake is van zes schadeopnames. Omdat sprake is van een tweejarige monitoringscyclus zou in april 2020 weer een schadeopname door Hanselman hadden moeten plaatsvinden. Dat is niet gebeurd en er is ook geen zicht op wanneer dat zal gaan gebeuren.

Een enorme database met meetgegevens met betrekking tot het verloop van de technische staat van de bebouwing is dus voor handen. Daar wordt echter niets mee gedaan. Bij aanvankelijk meer dan 100 schadeadressen zijn door schade-expertise bureau Hanselman ondertussen vijf bouwkundige schaderapporten opgemaakt (2011, 2012, 2014, 2016, 2018). Daarnaast is door Hanselman in 2002 een filmopname van deze panden gemaakt, wat destijds werd gezien als 'nulmeting'. Onjuist, want een feitelijke nulmeting had voor onze locatie kort voor aanvang van de zoutwinning in 1980 plaats moeten vinden. Voor ons was het zelf organiseren van een nulmeting niet aan de orde vanwege de aanvankelijk voorgehouden zoutwinningsperiode van maximaal 15 jaar. Met de kennis van nu hadden wij beter geweten.

Iedere wetenschappelijk onderzoeker zou jaloers zijn op een dergelijke omvangrijke dataset. Nedmag neemt echter niet het initiatief om met deze gegevens iets te doen. Ook niet op aandringen daartoe; er zouden nog te weinig meetgegevens zijn. Daarom heb ik gedwongen zelf een analyse gemaakt. Daaruit blijkt duidelijk dat zowel het aantal schadepunten als ook de ernst van de schades in de periode 2002 tot en met 2018 drastisch is toegenomen.

De meetgegevens hadden overigens uitgebreider (professioneler) gekund maar een exacte, professionele, wetenschappelijke benadering van de schades was/is niet in het belang van de mijnbouwer. De schademelder krijgt daardoor een zeer minimalistische schadeopname. Met de verworven gegevens wordt niets gedaan. Maar met Nedmag als financier geldt ook hier het adagium: wie betaalt, bepaalt. De schadeopnames zijn niet in het belang van de opdrachtgever (Nedmag) en daarom als zinloos en fake te betitelen. Veel professioneler zou zijn geweest om bij de monitoring ook de lengte, breedte en diepte van de scheuren en verzakkingen vast te leggen, de scheefstand/-ligging te meten en de zetting van muren nauwkeurig op te nemen. Dit alles had in één handeling meegenomen kunnen worden.

Mijn verzoek is om de schadeopnamerapporten opgesteld door Hanselman van alle adressen geanonimiseerd te laten onderzoeken door een onafhankelijk (wetenschappelijk) onderzoeker en de resultaten daarvan te publiceren. Hopelijk zijn de schaderapporten ondertussen niet vernietigd. Als er al sprake is van een bewaartermijn voor deze gegevens zal deze opgeschort moeten worden tot onbepaalde tijd. Toekomstige schadeopnames zullen in overleg met de schademelders, professioneler uitgevoerd dienen te worden.

6. *Indirecte schade door bodemdaling*

Sinds 1972 wordt zout gewonnen op de locatie Borger- en Tripscompagnie. In publicaties van Nedmag en onderzoeksbureaus wordt, wegens de toen ingezette nieuwe winningsmethodiek, vaak het jaar 1993 aangehaald, maar in werkelijkheid is de zoutwinning en daarmee gepaard gaande bodemdaling al ruim 20 jaar eerder in het Billiton-tijdperk gestart. Pas in 2002 zijn de eerste opnames van gebouwschade gedaan, hetgeen als 'nulmeting' werd beschouwd. Dat is feitelijk onjuist daar een echte nulmeting in 1972 plaatsgevonden zou moeten hebben.

In het geval geen directe schade door bodemdaling op zou treden kan ook sprake zijn van indirecte schade door bijvoorbeeld schommelingen van het grondwaterpeil. In de eerste 20 jaar zoutwinning zijn door Nedmag of diens rechtsvoorganger Billiton geen grondwaterpeilbeheersmaatregelen genomen. Dit heeft naar alle waarschijnlijkheid al tot onomkeerbare gevolgen voor de ondiepe ondergrond geleid, waardoor schade aan bebouwing en infrastructuur is ontstaan. Door nalatigheid van de zoutwinner in het beginstadium van de zoutwinning is schade in het winningsgebied van Nedmag ontstaan.

Mijn nadrukkelijke verzoek is om deze factor ook in het gehele schadeveroorzakende feitencomplex op te nemen.

7. *Analogie gas- en zoutwinning*

Kennelijk is er weinig lering getrokken uit de gaswinningsproblematiek met betrekking tot het Groninger gasveld. Altijd is de Groningers door de mijnbouwer en gelieerde bedrijven, de 'deskundigen' (w.o. het SodM en adviesbureau's) en de beleidsmakers voorgehouden dat door de gaswinning géén gebouwschade zou ontstaan. Totdat het goed mis ging na de aardbeving bij Huizinge in 2012 en men er niet meer voor weg kon. Wat dat betreft is de zoutwinningsproblematiek exact gelijk aan dat van de gaswinning, zowel in de aanpak als de procedures daaromheen.

De NAM heeft ook decennia lang volgehouden dat schade door de aardbevingen niet door gaswinningsactiviteiten werd veroorzaakt. Talloze 'deskundigen' hebben ook decennia lang beweerd dat het allemaal wel meevalt en dat van schade door bodemdaling/trilling/beving op basis van o.a. modelberekeningen geen sprake kan/zal zijn. Inmiddels weten we beter.

Feit is dat niemand weet wat zich precies in de diepe ondergrond af speelt en welke gevolgen dat op de langere termijn heeft, ook de zogenaamde 'deskundigen' niet. Dat is pijnlijk duidelijk geworden bij de lekkagecalamiteit in een caveau in Tripscompagnie (WHC-2) in april 2018. Altijd is in alle toonaarden ontkent dat dergelijke incidenten plaats zouden kunnen vinden. Feit is ook dat de noodzakelijke kennis omtrent zoutmijnbouw in een gaswinnings- en opslaggebied ook bij een instituten als het SodM en de Tcbb volledig ontbreekt en altijd achter de meet aan geadviseerd wordt. Stevig ingrijpen is niet aan de orde.

Daar ligt niet alleen gebrek aan kennis van mijnbouw, zeker van gestapelde mijnbouw, aan ten grondslag maar ook beleids- en politieke overwegingen. Kortom: ook hier geldt dat u betaalt en bepaalt. Hooguit wordt hier en daar op details nog iets bijgeschaafd. Dit beeld werd ook door mevrouw Oomes geschetst. Een zienswijzeprocedure als deze is kortom een farce voor de omwonenden.

Mijn verzoek, na de desastreuze ervaringen met de gaswinning in Groningen, is proactief op te treden met betrekking tot de vraagstukken/problemen die zich voordoen op het gebied van zoutwinningsmijnbouw. Daarnaast verzoek ik u geen besluiten te nemen in zaken die u niet volledig doorgrond.

8. *Belangenverstrengeling*

Van 1972 tot 1994 waren Shell en de Noordelijke Ontwikkelingsmaatschappij (NOM) als eigenaren verantwoordelijk voor de gang van zaken bij Billiton. Vanaf 1994 zijn de NOM en Lhoist als eigenaren verantwoordelijk voor de gang van zaken bij Nedmag.

Shell heeft inmiddels ruimschoots bewezen een zeer onbetrouwbare en onverantwoordelijke partij te zijn met betrekking tot de afhandeling van mijnbouwschade voor particulieren. De NOM is eigendom van het ministerie van Economische Zaken en Klimaat en de provincies Groningen, Friesland en Drenthe. De aanwezige economische en financiële belangen tussen Shell en de NOM enerzijds en het ministerie van Economische Zaken en Klimaat anderzijds duidt op de aanwezigheid van onaanvaardbare belangenverstrengelingen in de huidige situatie. Het ministerie van Economische zaken en Klimaat is zowel de (indirecte) eigenaar/bedenker van het plan als de partij die hetzelfde plan moet goedkeuren. De belangen van gedupeerde particulieren met mijnbouwschade worden op deze manier niet op een rechtvaardige onafhankelijke manier gewaarborgd. Kennelijk prefereren zwaarwegender belangen dan die van de particulieren. Op zich is dat prima, maar respecteert u wel de schademeldingen en met de bodemdaling gepaard gaande problemen.

Mijn verzoek is elke vorm van (schijnbare) belangenverstrengeling tegen te gaan en indien al aanwezig te niet te doen. Neem schademeldingen als overheid over, handel het snel, goed en ruimhartig af. Laat het gebied er niet mee zitten.

9. *Invoering omgekeerde bewijslast*

Door de manier waarop onderzoeken zijn uitgevoerd, de manier waarop de opnemers/onderzoekers hebben gecommuniceerd en verslaglegging hebben gedaan, door de manier waarop feitelijkheden zijn genegeerd en door de manier waarop uiteindelijk alle schademeldingen categorisch zijn afgewezen is het vertrouwen in een objectieve schadebeoordeling weg. De bodemdaling is een feit, dat in de eerste decennia geen maatregelen werden genomen om nadelige effecten tegen te gaan is ook een feit. Dat daarom sprake is van een relatie tussen huidige schade dan wel indirecte schade en de bodemdaling ten gevolge van zoutwinning is overduidelijk.

Wanneer geen zoutwinning in het gebied plaatsgevonden zou hebben zouden de inwoners niet met deze zeer vervelende problematiek te maken hebben gehad. Bovendien is het vreemd dat de inwoners aan moeten tonen dat de schade door bodemdaling wordt veroorzaakt. Logischer zou zijn dat Nedmag aan moet tonen dat de geconstateerde schade niet te wijten is aan bodemdaling.

Ik verzoek u dan ook dringend de omgekeerde bewijslast in te voeren.

10. *Waardevermindering*

Het zoutwinningsgebied heeft vanwege de bodemdaling te maken met flinke imagoschade. Sprake is onder andere van waardevermindering van onroerend goed. Mijn verzoek is om panden die onverkoopbaar blijken te zijn over te nemen en wanneer sprake is van waardevermindering de hoogte hiervan volledig onafhankelijk vast te stellen en dit ruimhartig te compenseren.

Conclusie

Er bestaan tal van onduidelijkheden en onzekerheden rond de zoutwinningsmijnbouw door Nedmag. Modelberekeningen vormen slechts een benadering van de werkelijkheid en blijken vaak fictie. De vele 'deskundigen' die ondertussen hun kunnen hebben mogen laten zien blijken er regelmatig flink naast te zitten. Ook is de intentie om niet eerder toegepaste technieken, zoals een alternatief voor dieselolie voor gereguleerde ontwikkeling van cavernes, toe te passen. Er bestaat een groot risico voor verdere schade aan gebouwen en milieu. Kortom, wat exact gaande is in de ondergrond, hoe het bodemdalingsproces exact zal verlopen en welke gevolgen dit zal hebben voor nu en de verre toekomst weet niemand. De theorieën zijn veelal gebaseerd op drijfzand. Op meerdere punten is sprake van onaanvaardbare belangenverstrengeling. De belangen van particulieren met schade worden op geen enkele manier op een onafhankelijke manier gewaarborgd en worden met voeten worden getreden.

Ik verzoek u, op grond van het bovenstaande, de omgevingsvergunningen en nieuwe zoutwinningsvergunning niet aan Nedmag te verlenen.

Ook verzoek ik u in dit kader Nedmag geen enkele vorm van activiteit toe te staan op de locaties WHC-1 en WHC-2 verband houdende met deze vergunningen, tot dat de besluiten in deze zaken onherroepelijk zijn geworden.

Ik behoud mij het recht voor dit bezwaarschrift aan te vullen, bijvoorbeeld met nadere standpunten en/of bewijsmateriaal.

Ik ga ervan uit dat ik een reactie op deze zienswijze zal ontvangen, dat u mij tijdig van het verdere verloop van de procedure op de hoogte houdt en dat u de privacyregels (AVG) respecteert.

Hoogachtend,

Aan het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat
Inspraakpunt Nedmag
Postbus 142
2270 AC Voorburg

22 JUL 2020

Van:

Onderwerp: Zienswijze betreffende de ontwerpbesluiten voor instemming met het gewijzigd winningsplan 2018 Nedmag en de bijbehorende omgevingsvergunningen.

Borgercompagnie,

16 juli 2020,

Hooggeachte heer Wiebes,

Door middel van deze brief en bijbehorende bijlagen sturen wij u onze zienswijze betreffende:

- Het Ontwerp Instemmingsbesluit Winningsplan 2018 Nedmag
- Het Ontwerpbesluit omgevingsvergunning voor de uitbreiding en renovatie van de locatie WHC 1.
- Het Ontwerpbesluit omgevingsvergunning uitvoeren diepboringen VE-5 en VE-6 op de locatie WHC-1

Om te beginnen is de periode van de ter inzagelegging voor de drie vergunningen veel te kort. Waar ons normaliter 3x6 weken ter beschikking zouden hebben gestaan voor inzage en bestudering van de stukken, is die periode ingekort tot 1x6 weken. Gezien de grote hoeveelheid informatie die wij tot ons heb moeten nemen om tot een afgewogen oordeel te komen, achten wij ons als burgers beknot in de tijd en worden daarmee de belangen van ons en ons gezin, als indiener van een zienswijze, ernstig geschaad.

Daarnaast zijn er diverse zaken die voor ons eveneens aanleiding zijn voor het indienen van een zienswijze. Onze zorgen benoemen wij hieronder graag puntsgewijs:

- ernstige bodemdaling van meer dan 80 cm en, naar wij begrijpen, mogelijk zelfs 1,1 meter
- aardbevingen en ~trillingen

- schade aan bebouwing en het landschap
- zorgen over de problematiek van gestapelde mijnbouw (gaswinning in combinatie met magnesiumzoutwinning, waarvan de deskundigen niet weten wat de gevolgen zullen zijn nu en in de toekomst.
- zorgen over de lange termijn gevolgen van de calamiteit van april 2018, waar pekewater en 45 miljoen liter diesel in de ondergrond zijn verdwenen.
- zorgen over drink- en grondwatervervuiling
- niet te min daarnaast ook de waardedaling van onze woning en ons dorp als gevolg van de effecten van bovengenoemde punten.

Naast het genoemde, maken wij ons daarnaast zorgen over de financiële situatie. Wat gebeurt er bijvoorbeeld als Nedmag BV door bijvoorbeeld een faillissement vroegtijdig de locatie verlaat? Als de putten verlaten worden, kan het na-ijleffect immers nog jaren voortduren. Wie staat er dan borg voor eventuele schade en kosten? Daarbij komt ook de zorg voor instortingsgevaar. Hoe wordt de druk in de ondergrond op peil gehouden? En welke partij zal daar voor verantwoordelijk zijn en blijven als Nedmag die verplichting eventueel geen zorg meer voor kan dragen?

Graag verzoeken wij u onze zorgen, en onze zienswijze ter harte te nemen en de vergunningen en Ontwerp-Instemmingsbesluiten, niet te verlenen.

Met vriendelijke groet,

Aan: Het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat
Inspraak Nedmag
Postbus 142
2270 AC Voorburg

22 JUL 2020

Afz:

Veendam, 20 juli 2020

Betreft: Zienswijze Ontwerp instemmingsbesluit gewijzigd winningsplan Nedmag 2018 inclusief de ontwerp-omgevingsvergunningen OLO 3000245 en OLO 3554325

Hooggeachte heer Wiebes,

Hierbij ontvangt u deze gecombineerde zienswijze op:

- Het ontwerp instemmingsbesluit gewijzigd winningsplan Nedmag 2018 inclusief diverse aanvullingen, kenmerk DGFE1-WO/19240864 d.d. 10 juni 2020.
- Het ontwerpbesluit-omgevingsvergunning voor uitbreiding en renovatie van de locatie WHC-1, kenmerk DGKE-WO/20158723 d.d. 11 juni 2020.
- De ontwerp -omgevingsvergunning uitvoeren diepboringen VE 5 en VE-6 op locatie WHC-1, kenmerk DGKE-WO/20155335 d.d.11 juni 2020.

Deze zienswijze omvat de volgende punten:

- Inleiding
- Procedurele opmerkingen
- Risico's en veiligheid
- Gestapelde mijnbouw
- Bewijsvermoeden
- Bodemdaling
- Waterbeheersing
- Grondwater
- Planmatig Beheer
- Diesel
- Mens en milieu
- Financiële waarborg
- Omgevingsvergunning diepboringen VE 5 en VE-6
- Slotopmerking
- Conclusie

Inleiding

Deze zienswijze komt voort uit het feit dat wij direct worden geraakt in ons belang door de vele vormen van schade die Nedmag veroorzaakt. Wij wonen in het winningsgebied/effect gebied van de zoutwinning door Nedmag. Hierbij in het kort enkele aspecten waar we erg bezorgd over zijn:

- Aantasting van onze leefomgeving, namelijk: aantasting het milieu, het landschap, de enorme bodemdaling, grondwater problemen, gevaar voor de drinkwatervoorziening, vervuiling van de ondergrond door de enorme hoeveelheden diesel die Nedmag heeft gebruikt en nog gaat gebruiken, alsook gevaarlijke alternatieven voor diesel en vervuiling door lekkende afvoerbuizen.
- Gevolgen voor omwonenden, namelijk: schade aan woningen/bebouwing, sociale ontwrichting, tweespalt, ons woongenot wordt geschaad.

De ene experimentele winmethode wordt gevolgd door weer een nieuwe, het afsluiten van cavernes gebeurt op basis van aannames (zie referenties Winningsplan 2018 Nedmag: 2015 (nr. 12) en 2016 (nr. 13). In april 2018 heeft een scheur in het zoutdak - *“geleid tot nieuwe inzichten”* (citaat Nedmag). Wat gebeurt er met de ondergrond wanneer Nedmag zonder afbouw hun activiteiten staakt, de waardedaling van onze woning, een nieuw industriegebied erbij in het landelijk gebied (WHC-1), en een Ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK) dat vooraf geen objectiveerbare grenzen stelt die te handhaven zijn?

Op 28 november 2018 heeft Nedmag bij het Ministerie van EZK het Winningsplan 2018 ingediend. Dat was nodig omdat op 20 april 2018 een scheur in het zoutdak was ontstaan in één van de cavernes op locatie Tripscompagnie. Hierdoor is een grote hoeveelheid pekelen naar alle waarschijnlijkheid ook diesel weggelekt. Tot op heden is niet met zekerheid te zeggen waardoor het “zoutdak” het heeft begeven. Dit heeft te maken met een groot gebrek aan kennis van de (diepe) ondergrond bij Nedmag. Derhalve hebben we geen vertrouwen in het Winningsplan 2018 van Nedmag.

Ook bij het Staatstoezicht op de Mijnen (SodM) is er een gebrek aan kennis. Vaak worden conclusies getrokken op basis van informatie die Nedmag aanlevert. Wat is de rol van de provincie, gemeenten en het Waterschap als adviseur? Wat is het belang van hun adviezen en wat doet het Ministerie uit op hun adviezen?

Met inbreng van de bewoners uit de regio tijdens diverse bijeenkomsten wordt niets gedaan. Het maatschappelijk belang wordt totaal ondergeschikt gemaakt aan het economisch belang van een onderneming waarvan de aandelen voor 50% in handen zijn van “semi – overheid” instanties, de NOM, dus van de provincie Groningen, Drenthe, Friesland en van het Ministerie van EZK. In het Ontwerp-instemmingsbesluit neemt de minister over uit de aan hem uitgebrachte adviezen wat hem uitkomt. Op die manier worden de voor EZK en met name voor Nedmag ongemakkelijke zaken bewust buiten beschouwing gelaten. De enige conclusie hieruit is dat de financiële belangen voor EZK en de NOM nog steeds belangrijker zijn dan veiligheid op korte en lange termijn voor mens, milieu en samenleving.

In de regio is geen draagvlak voor de activiteiten van Nedmag. Door het Ministerie en door de aandeelhouders wordt alleen gekeken naar economisch gewin op korte termijn en niet naar de rampzalige economische consequenties in de toekomst. In de provincie Groningen komt een nieuwe offerzone, zonder vooraf duidelijke vastgelegde afspraken met Nedmag, die te handhaven zijn en gehandhaafd worden.

De Nederlandse Bank en het Plan Bureau voor de Leefomgeving hebben op 16 juni 2020 voor het eerst een onderzoek gepubliceerd waarin zij de financiële risico's berekenen bij verdere verslechtering van ecosystemen. Dit onderzoek toont overduidelijk, dat aan de effecten op het milieu economische consequenties verbonden zijn.

In het Ontwerp-instemmingsbesluit gaat de Minister daarentegen nauwelijks in op de gevolgen voor de natuur en het milieu. Een Minister van economische Zaken en Klimaat behoort volgens ons in de huidige tijd deze twee belangrijke zaken, economisch en milieu belang, heel goed af te wegen in een breed en op een lange termijn gericht perspectief. Het kan niet zo zijn dat daar waar winst wordt gemaakt de kosten van de schade, elders, vaak bij de burgers, worden gelegd.

De decentrale overheden/instanties moeten het in de toekomst maar met Nedmag gaan regelen. Dat schrijft de Minister in het Ontwerp-instemmingsbesluit. Wij vinden het onacceptabel dat er vooraf geen duidelijke afspraken zijn die te handhaven zijn en spreken de Minister hierop aan.

In het Ontwerp-instemmingsbesluit (paragraaf 6.6.5, Werkgelegenheid) benoemt de Minister het advies geven door de gemeente Veendam met betrekking tot het onderwerp werkgelegenheid. Het advies is een lofzang over Nedmag. In de beoordeling stelt onze Minister: *"De werk gelegenheid is echter geen onderdeel van het toetsingskader van het winningsplan en speelt dan ook geen rol in het besluit tot instemming met het winningsplan."* Wij verzoeken de Minister zich daaraan te houden.

Uit het advies van de gemeente Veendam citeren wij de volgende twee regels: *"Nedmag heeft zich bewezen als een belangrijke partner bij culturele instellingen sportverenigingen en allerhande evenementen. Nedmag draagt op deze manier hun steentje bij aan de leefbaarheid en sociale cohesie in onze regio"*. Een voorbeeld hiervan is dat de gemeente Veendam een jaarlijkse bijdrage krijgt van Nedmag, voor het Gemeentelijk cultureel centrum van Beresteyn. De grootste zaal in het centrum heeft de naam Nedmagzaal.

Die genoemde sociale cohesie wordt echter ook vaak verstoord door Nedmag. Niet iedereen bij een (sport)vereniging is blij met ondersteuning van Nedmag. De laatste paar jaar is Nedmag erg actief met allerlei financiële ondersteuning. Dit leidt tot tweespalt. Het draagvlak voor de zoutwinning in de regio is de laatste jaren sterk afgenomen.

Het gehele advies van de gemeente Veendam aan de Minister onderstreept de te nauwe band die het college van B en W heeft met de Nedmag directie. Wij vinden zo'n nauwe band zorgelijk.

In het Ontwerp instemmingsbesluit (paragraaf 6.1.3.1, Voortzetten winning VE-3 en TR-9) stemt de Minister enkel in met de actieve winning bij caverne TR-9 onder de in het winningsplan beschreven condities en volgt hierin de Mijnsraad. Wij vinden dit besluit onacceptabel. De condities in het winningsplan bieden onvoldoende veiligheid.

Na de aardbeving in het Groningengasveld nabij Huizinge op 16 augustus 2012 zijn de nadelen van de gaswinning zeer nadrukkelijk op de voorgrond getreden. Wanneer dringt de ernst en de omvang van de zoutwinningsproblematiek in de regio Veendam eindelijk ook in Den Haag door? Moet er dan eerst weer een nieuwe calamiteit (zoals in april 2018 in het zoutveld Tripscompagnie) of een ramp plaatsvinden?

In het effectgebied van de zoutwinning door Nedmag staan een kleine 15.000 huizen. De gemeente Loppersum, de zwaarst getroffen gemeente van het Groningenaardgasveld staan ruim 5000 huizen. Op welk plan staat de veiligheid van de inwoners van de regio Veendam, hun bezittingen en hun vrijheid bij EZK? Een kerntaak van de Staat is het garanderen van veiligheid, bezittingen en vrijheid (Handboek Nederlands Staatsrecht). Er staat niet vermeld dat dit niet van toepassing is in de regio's waar Nedmag zout wint.

Procedurele Opmerkingen

Abandonnering- of afsluitingsplan

Voor het abandonneren van de putten zegt Nedmag in het Winningsplan 2018: *“Hiervoor wordt een afsluitingsplan opgesteld”*. Het afsluitingsplan dient volgens ons een integraal onderdeel te zijn van het Winningsplan 2018. Abandonnering gaat niet alleen over het afsluiten van de putten maar ook over het verlaten van de cavernes. De huidige beschrijving in het winningsplan geeft Nedmag de vrijheid om experimenteel en uitsluitend gestuurd door financiële overwegingen de zoutwinning voort te zetten.

Caverne ontwikkelplan

Net als het abandonneringsplan wordt ook het caverne ontwikkelplan pas in de toekomst opgesteld. Ook dit kan en mag de minister niet toestaan.

Informatievoorziening en inspraak

Wij vinden de tijdsduur van de ter inzagelegging voor de drie Ontwerp instemmingsbesluiten te kort. Dat geldt voor ons als burger, maar ook voor alle betrokken instanties. Waar wij normaliter 3 x 6 weken tijd gehad zouden hebben voor inzage en bestudering van de stukken, is dat nu 1 x 6 weken. Wij achten ons als burger te beperkt in de tijd en de belangen van ons, als indiener van een zienswijze, worden ernstig geschaad.

De gemeenten mogen echter hun Zienswijze nog aanvullen tot de eerste week van september. De schoolvakantie in de Regio Noord is op 4 juli begonnen en de inwoners van de regio Veendam mogen nu toch met vakantie, wat door de Covid 19 een tijd niet mogelijk leek. Wij zijn van mening dat er sprake is van een ongelijkwaardige behandeling, van rechtsongelijkheid en vinden dat onjuist.

Er is onvoldoende informatie beschikbaar om vast te kunnen stellen of uitbreiding van de zoutwinning door Nedmag veilig en verantwoord is voor mens en milieu, dat voor nu en voor in de toekomst. Voor ons als burger is niet alle relevante informatie beschikbaar.

Omwonenden van de Nedmag locatie en inwoners van het zoutwinningsgebied zijn onvoldoende geconsulteerd en geïnformeerd over de plannen van Nedmag. In inspraak moet worden voorzien wanneer alle opties nog open zijn. Daarvan is in deze situatie geen sprake geweest.

De informatie bijeenkomst van EZK op dinsdag 7 juli 2020 in van Beresteyn in Veendam is niet onder brede aandacht gebracht van de inwoners van de regio. Online via een internetsite was er een moeilijk te vinden link, waarmee men zich kon aanmelden. Deze mogelijkheid is door EZK niet of nauwelijks onder de aandacht van de inwoners gebracht, terwijl dat simpel gekund had via de info kaart die door EZK gestuurd is naar ruim 14800 adressen die te maken hebben met de gevolgen de zoutwinning door Nedmag.

Reikwijdte Winningsplan 2018

Het Winningsplan 2018 spreekt van productie uit de huidige en nieuwe putten tot 2045. Hiermee zou het Winningsplan 2018 geldig zijn tot 2045 of later. Gezien de vele onzekerheden over de risico's, het toenemende belang van ons grondwater, de kwetsbaarheid van ons drinkwater, de toekomstige klimaatveranderingen en de maatschappelijke onrust die Nedmag veroorzaakt door de zoutwinning

is het verlenen van een vergunning voor het Nedmag Winningsplan 2028 voor een periode van 25 jaar onacceptabel.

Ontbrekende metingen

Volgens de Mijnbouwwet en het Mijnbouwbesluit moeten periodiek meetgegevens, zoals de cavernegrootte en de caveerne positie aangeleverd worden. Nedmag meet alleen de bodemdaling. Ook in de toekomst zal Nedmag volgens het winningsplan niet aan haar informatie plicht gaan voldoen. Dat vinden we onacceptabel.

Onafhankelijke besluitvorming

De onafhankelijkheid van de besluitvorming is bij dit Ontwerp-instemmingsbesluit in het geding. De reden hiervan is dat EZK de beslissing moet nemen over het Nedmag Winningsplan 2018, dat terwijl de Minister van Economische Zaken via de NOM mede aandeelhouder van Nedmag is.

Referenties

De referenties en bijlagen bij het Winningsplan 2018 zijn niet onafhankelijk. Het betreft documenten die zijn aangeleverd door Nedmag zelf, door vaste partners van Nedmag, vaak gemaakt op basis van gegevens die Nedmag heeft aangeleverd. Daarnaast heeft Nedmag referenties selectief bijgevoegd.

Risico's en Veiligheid

Risico's

De zoutwinning door Nedmag brengt veel risico's met zich mee. Onder andere: bodemdaling, problemen met de grondwater huishouding, milieuvervuiling door pek en diesellekkage, aardbevingen, waardedaling van woningen, gezondheidsrisico's door geluidsoverlast en ongerustheid. De veiligheid van de omwonenden van de zoutwinning heeft al 50 jaar veel te weinig aandacht. Nedmag geeft geen blijk van kennis van de diepe ondergrond en wil niets weten van risico's die zoutwinning met zich meebrengt.

De manier van zoutwinning door Nedmag is empirisch, uitsluitend op basis van "trial and error". Nergens anders in Nederland maar ook nergens in Europa wordt op deze wijze zout gewonnen. Het Winningsplan 2018 van Nedmag is gebaseerd op onjuiste of recent gewijzigde informatie (daardoor weer minder goed controleerbaar) die vaak alleen is gebaseerd op aannames of op basis van theoretische modellen. Gedegen praktijk ervaring en fundamenteel onderzoek ontbreken.

Veiligheid

Zowel de Onderzoeksraad voor Veiligheid als alle betrokken adviseurs voor dit Winningsplan 2018 stellen als voorwaarde dat de veiligheid van de burgers gewaarborgd moet zijn. De minister van Economische Zaken en Klimaat stelt dat uitbreiding van de zoutwinning alleen toegestaan zal worden als dat veilig en verantwoord kan.

Uit dit plan blijkt dat er te veel onzekerheden zijn dat gevolgen en de risico's van de zoutwinning niet onderzocht zijn. Er is te weinig kennis om te kunnen vaststellen of zoutwinning met de door Nedmag beschreven manier veilig is.

Aardbevingen en trillingen

In het Ontwerp instemmingsbesluit wordt genoemd dat in het winningsgebied van Nedmag alleen aardbevingen gemeten zijn op een diepte van 3 km. Dit is de diepte waarop gas gewonnen wordt. Hieruit concludeert de Minister dat Nedmag deze aardbevingen niet veroorzaakt kan hebben.

Het KNMI doet pas sinds kort een poging om de werkelijke diepte van aardbevingen te meten of te analyseren. Jaren lang is er gemakshalve vanuit gegaan dat de diepte van 3 km juist is, omdat op die diepte gas gewonnen wordt. Wij verzoeken de Minister te onderbouwen waarom alle in het verleden gemeten aardbevingen op 3 km diepte plaats gevonden zouden hebben en het bewijs aan te leveren dat er geen aardbevingen of trillingen gemeten zijn die door Nedmag veroorzaakt kunnen zijn.

Schade

Met vele rapporten die in opdracht van Nedmag gemaakt zijn, probeert Nedmag al 20 jaar aan te tonen dat hun activiteiten weliswaar tot bodemdaling leiden, maar dat de bodemdaling gelijkmatig verloopt en dat gebouwschade door zetting een lokaal verschijnsel is en dat de schade daarom geen verband kan hebben met de zoutwinning. Nedmag heeft nooit gemeten wat de invloed van de bodemdaling op de bebouwing is. Na bijna 50 jaar is er nu een situatie ontstaan waarbij alleen de mijnbouwer bodemdaling cijfers toont. Niemand kan controleren of deze cijfers juist zijn. Nedmag wint sinds 1993 zout volgens de "squeeze" methode zonder dat er gemeten werd welke gevolgen deze en eerdere winmethoden hebben voor de bebouwing.

Nedmag moet aansprakelijk gesteld worden voor alle reeds ontstane en toekomstige schade. Dit geldt ook voor planschade en waardedaling van het onroerend goed in het bodemdalingseffect gebied en de aansprakelijkheidsstelling moet tevens een opkoop-/verkoopgarantieregeling voor onroerend goed omvatten.

Gestapelde mijnbouw

Het gebied waarin Nedmag opereert ondervindt niet alleen de negatieve gevolgen van de magnesium zoutwinning. In de directe nabijheid bevinden zich drie gasvelden en op iets grotere afstand wordt gas opgeslagen in zoutcavernes en bevinden zich drie waterwingebieden. De schades en risico's veroorzaakt door gestapelde mijnbouw zijn enorm en nog door niemand volledig te overzien.

De gevolgen van gestapelde mijnbouw worden in het Winningsplan 2018 genegeerd. Ook in het advies van SodM ontbreekt het onderwerp gestapelde mijnbouw vrijwel volledig. Dit is zeer vreemd omdat er in april 2019 een motie in de Tweede Kamer is aangenomen waar ingesteld is dat is slechts een besluit over een nieuw winningsplan voor Nedmag genomen kan worden, nadat eerst de effecten van gestapelde mijnbouw in de regio onderzocht zijn. Dit onderzoek heeft tot op heden niet plaatsgevonden.

Bewijsvermoeden

Het is voor omwonenden ondoenlijk om aan te tonen welke mijnbouwer welke schade veroorzaakt heeft, en in welke mate. De Minister stelt dat met het instellen van de Commissie Mijnbouwschade per 1 juli 2020 de ongelijkheid tussen burger en mijnbouwonderneming wordt verminderd. Het is niet duidelijk hoe dit wordt geregeld. Het lijkt erop dat de bewoners blij gemaakt worden met iets waar ze niets aan hebben. Het SodM, Tcbb en de gemeenten Aa en Hunze, Midden Groningen, Tynaarlo en de provincie Groningen adviseren om het bewijsvermoeden toe te passen. De Minister heeft dit om onduidelijke redenen naast zich neergelegd.

Wij vinden dat net als bij de gaswinning uit het Groningenveld ook ten aanzien van zoutwinning het bewijsvermoeden met terugwerkende kracht toegepast moet worden.

Bodemdaling

Bij de zoutwinning door Nedmag is sprake van de grootste door mijnbouw veroorzaakte bodemdaling in Nederland. Volgens Nedmag en SodM verloopt deze bodemdaling geleidelijk, gelijkmatig en veroorzaakt deze geen schade aan gebouwen.

De bewoners van Borgercompagnie, Tripscompagnie, Golfeiland en andere wijken in Veendam weten al jaren dat dit niet waar is. Er is sprake van ongelijkmatige bodemdaling die door incidenten of calamiteiten ook nog eens veel groter kunnen zijn en sneller kunnen optreden.

Van de Minister mag Nedmag de putten VE-5 en VE-6 ontwikkelen. In de toekomst zullen ook de punten VE-7 en VE-8 ontwikkeld worden. Bij de zoutwinning vanuit de nieuwe putten ontstaat opnieuw en in het geheel meer bodemdaling. Het is nu al duidelijk dat de bodemdaling veel groter zal worden dan de huidige prognose. Het besluit komt erop neer dat de Minister een bodemdaling accepteert die veel groter is dan wat nog beheersbaar is voor het Waterschap.

Daarnaast stelt de Minister, anders dan in eerdere vergunningen, geen enkele grens aan de toegestane bodemdaling. De Minister stelt dat de gevolgen van de bodemdaling en de gevolgen daarvan voor de klimaatvoetafdruk van het waterschap, geen onderdeel uitmaken van de beoordeling van het Winningsplan. Op basis waarvan mag de Minister dit stellen? Wij verwachten een verantwoording. Nedmag krijgt dus toestemming om de bodem onbegrensd te laten dalen. Wij vinden dat onacceptabel.

De Minister staat actieve winning uit de put TR-9 toe. De redenen die de Minister hiervoor noemt is dat de bodemdaling toch al verder gaat dan de 80 cm die door het Waterschap nog beheersbaar geacht wordt, zodat er toch al aanvullende maatregelen genomen moeten worden. Dit terwijl het SodM dit pertinent ontraadt in haar advies en stelt dat verder bodemdaling ongewenst is. Is het de Minister ontgaan dat Nedmag al sinds 2016 niet meer actief uit deze put zout wint??

Wat als de na-ijleffecten veel groter zijn dan Nedmag ze voorstelt? Helaas is dit een groot risico dat in het Ontwerp-instemmingsbesluit door de Minister volledig wordt genegeerd. Wij willen deze vragen beantwoord zien.

Als de Minister enig belang aan de veiligheid van ons als omwonenden hecht, stelt hij niet alleen een nieuwe limiet aan de toegestane bodemdaling, maar treedt hij ook handhavend op tegen Nedmag in verbiedt hij alle verdere actieve zoutwinning uit de put TR-9.

In het Ontwerp-instemmingsbesluit ontwerp wordt door de Minister het uitvoeren van een zogenaamd gebiedsproces genoemd. Dit houdt in dat de bewoners en landbouwers in het bodemdalingsgebied met de gevolgen van de zoutwinning worden belast. Veelzeggend is de opmerking in het ontwerp Ontwerp - instemmingsbesluit dat er onderzoek moet worden gedaan naar alternatieven voor het grondgebruik: niet Nedmag moet stoppen maar de bewoners van het gebied moeten zich maar aanpassen.

Het Waterschap wordt voor een onmogelijke eeuwigdurende taak gesteld die gepaard met eeuwigdurende kosten die uiteindelijk door de samenleving opgebracht moeten worden, terwijl bij de inwoners van de regio geen enkel draagvlak is om door te gaan met de zoutwinning

Waterbeheersing

De bodemdaling, als gevolg van de zoutwinning heeft eeuwigdurend grote invloed op het waterpeil. Er zal een groot aantal gemalen en stuwen geplaatst moeten worden om zowel voor de landbouw als voor de bebouwing het juiste waterpeil te kunnen waarborgen.

In zijn Winningsplan 2018 schetst Nedmag (figuur 28 bladzijde 50), de voorgestelde waterhuiskundige maatregelen bij 95 cm bodemdaling (conservatieve benadering). In een straal van circa 3 kilometer zijn volgens Nedmag 15 nieuwe gemalen, 15 nieuwe stuwen, 2 nieuwe duikers en 2 nieuwe dammen nodig. Dat alles in een gebied waarbij landbouw en bewoning samen gaan, met als gevolg heel veel schade voor de inwoners en eeuwigdurende kosten. Wie zal die kosten op termijn moeten betalen? Het waterbeheer dreigt door de complexiteit onbeheersbaar te worden.

Afgezien van de risico's die dit nu al met zich mee brengt is dit maatschappelijk totaal onverantwoord met het oog op de onzekerheden over de maatregelen die nodig zijn in verband met de klimaatcrisis, de zeespiegel stijging en de dreigende problemen met het reguleren van de waterstand. Bij een bodemdaling van 95 cm reikt de invloed van de peilgebieden tot aan Zuidlaren, dus al voorbij het grondwater beschermingsgebied de Groeve (Tusschenwater). Bovendien kunnen hierdoor optredende grondwaterstromingen eveneens schade veroorzaken. De kosten en gevolgen voor de bewoners zijn niet in de afweging van het Ontwerp -instemmingsbesluit meegenomen.

In het besluit merkt de Minister op dat het waterbeheer ook bij een bodemdaling van meer dan 80 cm nog steeds beheersbaar zal zijn. Dit heeft de Minister niet onderbouwd en dit is geheel in tegenspraak met het terdege onderbouwde advies van het Waterschap Hunze en Aa's

Grondwater

Het Winningsplan 2018 beschrijft het risico van de reeds weggelekte pek en diesel, nu en in de toekomst, tijdens en na de actieve winning. Ook in diverse referenties worden de risico's besproken. Deze risico's, en de gevolgen daarvan, worden zowel in het winningsplan als in het Ontwerp-instemmingsbesluit gebagatelliseerd. Het grondwater kan al vervuild zijn.

Het Ontwerp-instemmingsbesluit vergroot de kans op vervuiling nog verder. De referenties tonen duidelijk aan dat er grote risico's zijn dat er in de toekomst meer pek en diesel gaat lekken. De stelling dat de zoutwinning door Nedmag geen, of althans een aanvaardbaar klein risico oplevert voor het grondwater en drinkwater wordt niet of onvoldoende onderbouwd.

Zoals ook uit de Structuurvisie Ondergrond blijkt, heeft drinkwater en dus grondwater, de hoogste prioriteit als het gaat om het gebruik van de ondergrond. De strategische drinkwatervoorraden

dienen op peil gehouden te worden. Deze uitdaging is vandaag de dag al lastig genoeg. Er kan geen sprake van zijn dat de drinkwatervoorziening verder onder druk gezet wordt door de gevolgen van de activiteiten van een puur commerciële partij.

De zorg voor de bescherming van het grondwater als een bron voor het drinkwater is verankerd in Wet- en Regelgeving. Hierbij heeft elke overheid van lokaal tot nationaal verantwoordelijkheden. Op provinciaal niveau is veel geregeld in provinciale Omgevingsvisies en Omgevingsverordeningen. In de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW) is gesteld dat achteruitgang van de kwaliteit van het grondwaterlichaam voorkomen moet worden.

Op korte afstand van het winningsgebied van Nedmag liggen de waterwingebieden/grondwater beschermingsgebieden Annen, de Groeve en Onnen. Het waterwingebied van Annen bestaat uit twee velden namelijk Annen de Bulten en in Annen de Breevenen. Deze liggen ten noordoosten van Annen. Dit gebied voorziet onder anderen het noordelijke deel van de gemeente Aa en Hunze en de gemeente Tynaarlo. Het waterwingebied de Groeve (Tussenwater) ligt in de gemeente Tynaarlo. Dit gebied voorziet samen met de grondwaterwinning te Onnen de noordoost kant van de provincie Groningen van drinkwater. Het waterwingebied Onnen (en De Punt) voorzien het noorden, het noordoosten en het oosten van de provincie Groningen van drinkwater. De locatie De Punt voorziet de stad Groningen en omstreken van water.

De beoogde nieuwe putten VE-5 en VE-6 en de cavernes die daar uit voortkomen bereiken de waterwingebieden de Groeve en die van Onnen bijna. Grond en oppervlakte water staat niet stil, het kan zich vele kilometers verplaatsen. Stel dat in een van de nieuwe cavernes zich een calamiteit voordoet zoals die plaats vond in april 2018 in het TR cluster, de redenen voor het nieuwe Winningsplan 2018, dan zijn de gevolgen voor de drinkwater voorziening voor heel veel inwoners niet te overzien.

Het winningsplan noemt alleen het grondwater beschermingsgebied Onnen. De locaties Annen en de Groeve die dichterbij liggen worden in het winningsplan genegeerd. Het besluit in deze is onvoldoende onderbouwd en is gebaseerd op verouderde inzichten en aannames die door Nedmag zijn aangedragen.

Het advies van de gemeenten Tynaarlo en Aa en Hunze betreffende de strategische drinkwatervoorziening heeft de Minister in zijn besluit helemaal niet besproken. In de provincie Groningen kan haast nergens drinkwater gewonnen worden wegens de verzilting die al aanwezig is op geringe diepte. Deze verzilting zal nog meer toenemen in het bodemdalingsgebied die wordt veroorzaakt door Nedmag.

Wij concluderen dat het grondwater en de drinkwatervoorziening door Nedmag in gevaar zijn gebracht en met het nieuwe winningsplan nog verder gevaar zullen lopen. Krachtens artikel 9, onder f, sub 2 van de Mijnbouwwet moet de Minister als bevoegd gezag daarom de instemming met dit winningsplan weigeren.

Planmatig Beheer

In paragraaf 6.1.3 van het Ontwerp-instemmingsbesluit komt de Minister tot het oordeel dat zoutwinning uit het winningsgebied Veendam past in het planmatig gebruik van de ondergrond. Een duidelijke opsomming van toetsingscriteria is niet terug te vinden in het Ontwerp-instemmingsbesluit. Op geen enkele manier wordt beschreven hoe de Minister planmatig beheer en gebruik van de ondergrond in relatie brengt met het verdwijnen van 45.000.000 liter diesel olie. Er

staat te lezen: *“Als onderdeel van de beoordeling van het planmatig beheer van de ondergrond, beoordeelt de Minister ook het efficiënt gebruik van hulpstoffen in de ondergrond”*. Hieruit is te concluderen dat de Minister het achterlaten van miljoenen liter diesel in de ondergrond kennelijk als “efficiënt gebruik” van de hulpstof beoordeeld.

Ook de nieuwe, door Nedmag nog niet in de praktijk geteste, minerale dakolie Surdyne B140 is bij een lekkage even slecht en giftig voor de boven- en de ondergrond als ‘gewone’ diesel en is daarom geen goed alternatief. De Minister vindt dat er sprake is van planmatig beheer van de ondergrond in relatie tot de bovengrond. Uit welke specifieke onderdelen dient volgens de Minister dat planmatig beheer te bestaan? De Minister moet uitleggen welke rol hij Nedmag heeft gegeven in het planmatig beheer.

Waarom verlegt de Minister de aandacht voor de gevolgen van de enorme bodemdaling naar de decentrale overheden door voor te stellen om te starten met een gebiedsproces terwijl Nedmag ondertussen zijn gang kan gaan met actieve winning?

Voorwaarden voor instemming zou moeten zijn om eerst het gebiedsproces nauwkeurig te beschrijven en vorm te geven, zodat alle aspecten van de gevolgen van de zoutwinning goed onderzocht kunnen worden, om daarna te bezien of de niet te stuiten bodemdaling bij het afdalen van de cavernes verder actieve winning al of niet mogelijk maakt.

Diesel

Bij de zoutwinning wordt diesel als hulpstof gebruikt. Diesel is een aardolieproduct dat slecht afbreekbaar is, niet of nauwelijks terug te winnen is uit water en een groot gevaar vormt voor mens en milieu. Van de in het verleden door Nedmag gebruikte diesel is 45.000.000 liter in de bestaande cavernes achtergebleven. Door de uitgestrektheid van de aaneengegroeide cavernes is niet bekend waar deze diesel zich bevindt.

Nedmag is bij de wet verplicht alle gebruikte diesel terug te winnen. De Minister treedt hiertegen niet op en daardoor wordt een enorm risico genomen.

In het Winningsplan 201B worden de gevaren van diesel in de ondergrond onderschat. Ook de Minister bagatelliseert in het Ontwerp-instemmingsbesluit de gevaren van de achtergebleven diesel. Tijdens het ontstaan van een scheur in het dak van het TR cluster is een grote hoeveelheid pekewater en diesel gelekt naar de bovenliggende grondlagen. Het kan niet uitgesloten worden dat deze scheur verder naar boven is doorgedrongen dan door Nedmag wordt beweerd en dat pekewater en diesel op termijn het diepe grondwater zal kunnen bereiken.

Nedmag heeft aangegeven een ander aardolieproduct, Surdyne B140 te willen gebruiken. Dit is qua samenstelling vergelijkbaar met diesel en dus ook gevaarlijk voor het milieu. De Surdyne B140 is daarnaast zeer gemakkelijk ontvlambaar. Er komt dus een nieuw risico bij.

Nedmag introduceert een nieuwe manier om de cavernes VE-5 en VE-6 te ontwikkelen waarmee het gebruik van dakolie naar verwachting met 90% kan worden verminderd. Hier is duidelijk sprake van een “trial and error” methode. Waarom stemt de Minister hiermee in? Daarbij komt ook nog dat de ontwikkeling van de nieuwe cavernes plaatsvindt op de flanken van het zoutkussen. Het is onduidelijk of het zoutdak daar de dikte heeft die wordt verondersteld. Vroeg of laat zal via een lekkende put of via een scheur in het dak, tijdens de winning of na het abandonneren, ook Surdyne B140 migreren naar de bovenliggende grondlagen en uiteindelijk het grondwater bereiken.

Mens en milieu

Al meer dan 50 jaar ondervinden de dorpen Borgercompagnie en Tripscompagnie ernstige overlast door de mijnbouwactiviteiten van Nedmag of diens voorgangers. Ondanks de belofte door Shell/Billiton dat de locatie WHC-1 te Borgercompagnie 15 tot 20 jaar na de ingebruikname gesloten zou worden, is dat nooit gebeurd en geeft EZK met dit Ontwerp-instemmingsbesluit opnieuw de gelegenheid aan Nedmag jarenlang overlast te veroorzaken met nieuwe mijnbouwactiviteiten.

In het Winningsplan 2018, inclusief de adviezen daarop, worden de risico's voor mens en milieu, en de effecten van gestapelde mijnbouw zwaar onderbelicht dan wel helemaal genegeerd. Er is onvoldoende informatie beschikbaar over de effecten en de risico's van de bodemdaling door de zoutwinning op mens en milieu. Een ecologisch onderzoek heeft niet plaats gevonden. Nedmag probeert, overigens zonder verifieerbaar resultaat, aannemelijk te maken dat tijdens zijn bestaan de dieselolie het grondwater niet zal bereiken. Dit is echter niet alleen niet aangetoond, maar ook volstrekt onvoldoende aangezien vervuiling van het drinkwater ook in de (verre)toekomst voorkomen moet worden dus ook wanneer er geen Nedmag meer is.

Het is verder onduidelijk welke effecten de zoutwinning en de daaruit voortvloeiende bodemdaling hebben op de natuur in het winningsgebied. Door de forse bodemdaling zal onder meer de grondwaterstand veranderen.

Er is geen onderzoek gedaan naar de effecten op de flora en fauna. Over de effecten van mijnbouw op de gezondheid van de omwonenden is door de Rijksuniversiteit Groningen onderzoek gedaan, waaruit de volgende conclusies naar voren kwamen: bewoners zijn boos, voelen zich machteloos en minder hoopvol, ze slapen slecht en er is sprake van een sterke afname van vertrouwen in de Rijksoverheid en andere verantwoordelijke instanties. Deze conclusies zijn ook van toepassing voor de inwoners van de regio Veendam/Borgercompagnie/Tripscompagnie/Kalkwijk/Kiel-Windeweerveld. Zij hebben of krijgen te maken met zoutwinning door Nedmag en gaswinning uit het Groningenveld, het Annerveenveld en het Kiel-Windeweerveld.

Het is onbegrijpelijk dat er geen aandacht besteed wordt aan de fysieke en psychische effecten van deze gestapelde mijnbouw. Door de zoutwinning te blijven gedogen wordt omwonenden een voortduren onrecht aangedaan dat hun welzijn en woongenot in ernstige mate aantast.

Mijnbouwlocaties zijn een bron van laagfrequent geluid. Nedmag kent al een lange geschiedenis van het veroorzaken van laagfrequent geluid. Daarnaast veroorzaken de boringen en andere werkzaamheden van Nedmag, die 24 uur per dag doorgaan, telkens maandenlang voortdurende geluidsoverlast. Wij achten het in het kader van het zorgvuldigheidsbeginsel absoluut vereist dat de belangen en gezondheid van omwonenden zwaar meegewogen worden in het definitieve besluit.

Financiële waarborg

In artikel 11 van het Ontwerp instemmingsbesluit schrijft de minister dat Nedmag zorg moet dragen voor een financiële waarborg in een van de onderneming juridisch en financieel los gepositioneerde constructie. In dit artikel wordt expliciet aangegeven waarvoor deze waarborg is bedoeld. Niet genoemd zijn de kosten die gemeenten moeten maken om de gevolgen van de bodemdaling op hun infrastructuur te bekostigen.

De bestaande overeenkomst schadeafhandeling tussen Nedmag enerzijds en het Waterschap en twee gemeenten anderzijds loopt in 2022 af. Wanneer de gemeenten niet worden opgenomen in de

genoemde constructie, zullen de kosten voor het aanpassen/onderhouden van hun infrastructuur als gevolg van de bodemdaling na 2022 ten laste komen van de gemeentelijke begrotingen. De inwoners van de betrokken gemeenten draaien dan op voor deze kosten. Wij verzoeken met klem ook de kosten die gemeenten en (semi)overheden moeten maken op te nemen in de financiële waarborg. Eveneens moet milieuschade aan bodem en grondwater hierin worden opgenomen.

Omgevingsvergunning diepboringen VE-5 en VE-6

Externe Veiligheid

Rondom een mijnbouwinstallatie geldt een veiligheidszone van 500 meter (artikel 43Mbw). Bij locatie WHC-1 waar de diepboringen moeten plaatsvinden staan woonhuizen binnen 250 meter afstand van de toekomstige putten. Wij verzoeken de Minister dit artikel te handhaven.

Geluid

Er is geen onderzoek gedaan om het verwachte geluidsniveau binnen de aanwezige geluidsgevoelige gebouwen te bepalen. Het is volstrekt onduidelijk hoe het geluid van de Top Drive, die zich ver boven het hoogste punt van de "sound barrier" bevindt, bepaald kan worden. Wij verzoeken u dit toe te lichten.

Volgens de aangeleverde informatie zijn de Top-Drives van de twee genoemde boorinstallaties qua geluid niet hetzelfde, maar is het geluidsniveau op 300 meter afstand wel hetzelfde en er is geen rekening mee gehouden dat het geluid 's nachts verder draagt dan overdag. Wij verzoeken de Minister bovenstaande alsnog te onderzoeken. Ook in het akoestisch onderzoek door Noorman Bouw- en milieu-advies, (Rapport 21810019R01, pagina 18) staat dat er geen specifieke eis geldt voor geluid invallend op de gevel van geluidsgevoelige gebouwen. Het wordt niet duidelijk gemaakt waarom die eis er niet is.

Bodembescherming

De bronnen van de vervuiling door Nedmag zitten vele honderden meters diep. Met monitoring door middel van peilbuizen wordt slechts een beperkte diepte bereid. Te ondiep dus om tijdig maatregelen te kunnen nemen om vervuiling te voorkomen. Een ander detectiesysteem is daarom nodig.

De nieuwe dak dakolie, Surdyne B140 die Nedmag wil gaan gebruiken is volgen REACH dermate giftig dat hij niet in het grondwater terecht mag komen. Wij verzoeken de Minister het gebruik van deze stof bij de zoutwinning door Nedmag te verbieden vanwege de buitengewoon grote risico's voor mens, milieu drinkwatervoorziening, landbouw en voedselproductie. Daarnaast is Surdyne B140 zeer licht ontvlambaar.

Luchtemissies

Uit bijlage 7 (AERIUS berekeningen) heeft Nedmag een herberekening van de stikstof depositie uitgevoerd met AERIUS calculator 2019 A. Het blijkt dat tijdens de uitvoering van de diep boringen geen depositie waarden boven 0,00 mol/ha/jaar berekend worden. Er wordt nergens verklaard waarom de depositiewaarde in de nieuwe berekening lager uitkomt dan in de vorige berekening. Wij verzoeken de Minister dit toe te lichten.

De boorinstallatie zelf is in deze berekening niet meegenomen omdat de installatie elektrisch aangedreven is. Die elektriciteit wordt wel opgewekt en veroorzaakt elders dus wel degelijk uitstoot.

Wij verzoeken de Minister de berekening alsnog te maken en te publiceren. In de bijlage "documenten aanvraag Omgevingsvergunning OLO 3554325" van Nedmag ontbreekt een document met informatie/gegevens op basis waarvan de AERIUS is berekend. Wij verzoeken dat dit document toegevoegd wordt.

Afvalstoffen

Na april 2018 wordt opgevangen afvalwater via een ondergrondse leiding getransporteerd naar de Nedmag locatie aan de Billitonweg en vandaar afgevoerd via de Veenkoloniale Afval waterleiding (VKA). Wij verzoeken de Minister om de volgende vragen te beantwoorden: Wat wordt er precies in zee geloosd (volumes en samenstelling)? Heeft Nedmag toestemming boorcondensaat te lozen via de VKA?

Licht

De verlichting moet zodanig zijn opgesteld en de lampen moet moeten zodanig afgeschermd zijn dat hinderlijke lichtstraling voor de omgeving en het milieu 's nachts wordt voorkomen. Nedmag geeft in een aanvulling aan dat lichthinder tijdens de booractiviteiten zoveel mogelijk wordt beperkt. Ook een te plaatsen geluidscherm zou de impact op de omgeving van de benodigde lampen sterk reduceren. Wij verzoeken de Minister te laten onderzoeken of de voorgestelde maatregelen 's nachts afdoende zijn omdat licht een grote negatieve impact heeft op de leefomgeving van de omwonenden.

Geur

De opslag van een op olie gebaseerde boorspoeling (oil based mud) vindt plaats in een open tank en kan daarmee tijdelijk tot de verspreiding van een diffuse geur leiden. Er is dan sprake van een overtreding die niet kan worden toegestaan. Het BARMM is duidelijk: geur dient voorkomen te worden.

Trillingen

De bewoners van Borgercompagnie hebben slechte ervaringen met de booractiviteiten van Nedmag. Als Nedmag en EZK er zo zeker van zijn dat de werkzaamheden op WHC-1 geen trillingen veroorzaken, waarom wordt het plaatsen van tiltmeters om die zekerheid te onderbouwen dan geweigerd? Tiltmeters worden in het buitenland vaak verplicht geplaatst om de discussie kort te sluiten en met meten de juiste informatie te verkrijgen.

Conclusie

Gezien het voorgaande zijn wij van mening dat er geen enkele wettelijke of maatschappelijke legitimatie is om in te stemmen met het Winningsplan 2018 van Nedmag en met de aangevraagd de omgevingsvergunningen.

Wij verzoeken de Minister het volgende:

- Geen instemming te verlenen aan het Winningsplan 2018 van Nedmag en de omgevingsvergunningen OLO 3000245 en OLO 3554325 niet te verlenen.
- Nedmag op te dragen zo snel als mogelijk is de bestaande zoutwinning af te bouwen.
- Het bewijs vermoeden direct en met terugwerkende kracht van toepassing te verklaren op schades die zich voordoen respectievelijk hebben voorgedaan in het effectgebied van de zoutwinning door Nedmag.
- Zorgdragen voor goede financiële afspraken voor het Waterschap Hunze en Aa's en de gemeenten zodat zij ook in de toekomst de schade die voortvloeit uit de zoutwinning zo goed mogelijk kunnen oplossen.

Hoogachtend,

Veendam, 20 juli 2020

Aantekenen

Ministerie van Economische Zaken en Klimaat
Inspraakpunt Nedmag
Postbus 142
2270 AC VOORBURG

22 JUL 2020**Nedmag B.V.**

Billitonweg 1
9641 KZ Veendam
P.O. Box 241
9640 AE Veendam
The Netherlands

T +31 598 651 911

F +31 598 651 226

E info@nedmag.nl

I www.nedmag.com

Veendam, 20 juli 2020

ZIENSWIJZE

Excellentie,

Nedmag heeft kennis genomen van:

- Het ontwerp-instemmingbesluit gewijzigd winningsplan 2018;
- Het ontwerpbesluit omgevingsvergunning voor de uitbreiding en renovatie van de locatie WHC-1;
- Het ontwerpbesluit omgevingsvergunning uitvoering diepboringen VE-5 en VE-6 op de locatie WHC-1.

Nedmag kan zich verenigen met de inhoud en voorschriften van deze ontwerpbesluiten, met uitzondering van artikel 11 van het ontwerp instemmingbesluit. Dit artikel verplicht Nedmag om voor de aanvang van de winning uit nieuwe cavernes – zorg te dragen voor een financiële waarborg om te voorzien in – kort gezegd – de toekomstige verplichtingen ter zake van het afsluiten en opruimen van mijnbouwwerken én ter zake van aanleg en onderhoud van waterhuishoudkundige maatregelen.

Algemeen

1. Nedmag stelt voorop dat zij kan instemmen met de inhoudelijke strekking van artikel 11 van het ontwerp instemmingsbesluit. Nedmag realiseert zich dat zij gehouden is om bij beëindiging van de exploitatie cavernes af te sluiten en putten op te ruimen en ook om de kosten van extra benodigde civieltechnische installaties die voortvloeien uit de extra bodemdaling te vergoeden. Nedmag wil en kan voor die kosten ook financiële zekerheid stellen.
2. De strekking van deze zienswijze is dus niet dat Nedmag aan de materiële verplichtingen uit artikel 11 ontwerp-instemmingsbesluit niet zou willen voldoen. Het stellen van financiële zekerheid voor de in art. 11 genoemde kosten staat wat Nedmag betreft niet ter discussie. Deze zienswijze ziet enkel op de vraag of die verplichting in een instemmingbesluit thuishoort

of elders geregeld is (of zou moeten worden) en van welke aard en omvang die zekerheid moet zijn.

3. In deze zienswijze maakt Nedmag onderscheid tussen a) het stellen van financiële zekerheid voor de kosten van afsluiten van cavernes en opruimen van putten en b) het stellen van financiële zekerheid voor de kosten van waterhuishoudkundige maatregelen.

Financiële zekerheid in een instemmingsbesluit of elders?

a) Financiële zekerheid voor abandonneringskosten

4. Nedmag is gehouden om buiten gebruik gestelde mijnbouwwerken (cavernes, putten et cetera) af te sluiten en op te ruimen. Daaraan geeft Nedmag ook uitvoering (bijvoorbeeld de gedeeltelijke abandonnering van de putten TR-5 en VE 02) en dat zal Nedmag ook blijven doen (zie bijvoorbeeld in het Winningsplan de aangekondigde abandonnering van VE 1 en TR-2 en de afronding van de abandonnering van VE-2).
5. Nedmag volgt de ontwikkelingen rondom het stellen van financiële zekerheid voor de kosten van deze abandonneringsverplichting op de voet, zoals bijvoorbeeld het Adviesrapport "Staat van de sector zout" van het SodM (mei 2018) en het Wetsvoorstel tot wijziging van de Mijnbouwwet (het verwijderen of hergebruiken van mijnbouwwerken en investeringsaftrek, TK 35 462). Nedmag neemt deze ontwikkelingen serieus en zal en wil daarbij graag aanhaken.
6. Genoemd wetsvoorstel tot wijziging van de Mijnbouwwet (verder: het wetsvoorstel) bevat een stelsel voor financiële zekerheidstelling. Dat wettelijk stelsel moet waarborgen dat er voldoende financiële middelen zijn om de abandonneringsverplichtingen uit de Mijnbouwwet te kunnen uitvoeren. Nedmag kan daarmee volledig instemmen.
7. Het wetsvoorstel en daarop te baseren uitvoeringsregelingen – regelen uniform hoe en onder welke voorwaarden die financiële zekerheid gesteld moet worden. Dat geldt voor de gehele sector zodat sprake is van een level playing field en mijnbouwondernemingen gelijk worden behandeld. Aan de uitvoering van dat stelsel van financiële zekerheidstelling zal Nedmag haar volledige medewerking verlenen.
8. Nedmag meent dat voor wat betreft het stellen van financiële zekerheid aansluiting moet en kan worden gezocht bij het wetsvoorstel. Dat onderwerp dient niet per mijnbouwonderneming ad hoc in een instemmingsbesluit geregeld worden, en al helemaal niet op een wijze die afwijkt van het wetsvoorstel. Dat is niet wenselijk en daar is geen bevoegdheid voor.
9. Niet wenselijk, omdat het onderwerp financiële zekerheid binnenkort wettelijk en dus uniform zal zijn geregeld. Het is niet nodig om vooruitlopend daarop een (daarvan afwijkende) regeling op te nemen in een instemmingsbesluit. Daardoor ontstaat ook het risico dat mijnbouwondernemingen ongelijk worden behandeld. Bovendien biedt een ad hoc regeling in een instemmingsbesluit - in dit geval in een enkel artikel dat veel ruimte biedt voor interpretatie - zowel voor de belanghebbenden als voor Nedmag niet de waarborgen van zorgvuldigheid die een wettelijke regeling kan bieden. Ook Nedmag heeft recht op een zorgvuldige regeling omtrent de door haar te stellen zekerheid. Zodra de wet in werking is

getreden kan en zal Nedmag met inachtneming van die nieuwe wettelijke regels financiële zekerheid stellen. Vooruitlopend op deze wettelijke regeling is Nedmag bereid om een bankgarantie van € 2,5 miljoen af te geven voor de abandonneringsverplichting als overbrugging tot het moment dat de wettelijke regeling van kracht is geworden.

10. Voorts is de Minister niet bevoegd om een dergelijk voorschrift op te nemen in een instemmingsbesluit. Noch artikel 36 Mijnbouwwet, noch enige andere bepaling uit de Mijnbouwwet biedt daarvoor een juridische basis. In de memorie van toelichting (TK 35 462, nr. 3 paragraaf 2.1) bij het wetsvoorstel wordt erkend dat de Minister thans niet de bevoegdheid heeft om voor de verwijdering van mijnbouwwerken op land om financiële zekerheid te vragen. Het ontbreken van die bevoegdheid is juist één van de aanleidingen voor het wetsvoorstel.
11. Kort en goed; Nedmag is niet tegen het verplicht stellen van financiële zekerheid voor verwijderingsverplichtingen. Nedmag meent wel dat dat onderwerp niet in een instemmingsbesluit thuishoort, maar voor Nedmag – net als voor alle andere mijnbouwondernemingen in Nederland – wettelijk geregeld moet worden. Dat gaat ook gebeuren met het wetsvoorstel en de daarop gebaseerde uitvoeringsregelingen. Daar haakt Nedmag graag bij aan. Totdat deze wettelijke regeling van kracht is, is Nedmag bereid om een bankgarantie van € 2,5 miljoen af te geven.

b) Financiële zekerheid kosten waterhuishouding

12. Nedmag zal de kosten van de extra benodigde civieltechnische installaties, die redelijkerwijs noodzakelijk zijn ter voorkoming, beperking of herstel van schade ten gevolge van extra bodemdaling, voor haar rekening nemen. Dat doet Nedmag overigens al sinds 1995. Nedmag heeft daarover in 2002 afspraken gemaakt met het Waterschap Hunze en Aa's en de gemeenten Veendam en Menterwolde (vastgelegd in een overeenkomst d.d. 16 december 2002). Nedmag heeft aan al haar verplichtingen uit deze overeenkomst voldaan. Alle rekeningen zijn betaald en het is nooit nodig geweest de geschillenregeling uit die overeenkomst toe te passen. De overeenkomst uit 2002 heeft een looptijd van 20 jaar en eindigt dus in december 2022. Overeenkomstig artikel XIV van de overeenkomst zullen Nedmag en het Waterschap en de gemeenten (Veendam en Menterwolde, thans gemeente Midden-Groningen) met elkaar overleg plegen over de voortzetting van de overeenkomst.
13. Voor de nakoming van de verplichtingen uit hoofde van de overeenkomsten uit 1995 en 2002 heeft Nedmag al in 1995 zekerheid gesteld in de vorm van een bankgarantie tot een maximumbedrag van f 2.500.000,-- (thans € 1.134.450) .
14. Nedmag zal dus ook de kosten van extra benodigde civieltechnische installaties die een gevolg zijn van de extra bodemdaling uit het winningsplan 2018 voldoen. Daarvoor heeft Nedmag al financiële zekerheid gesteld in de vorm van een bankgarantie. Ook voor dit onderdeel van artikel 11 van het ontwerp instemmingsbesluit geldt dus dat Nedmag op zichzelf kan instemmen met de daarin omschreven verplichting.
15. Echter, ook ten aanzien van dit onderdeel van artikel 11 van het ontwerp instemmingsbesluit meent Nedmag dat deze verplichting niet kan en niet moet worden geregeld in een instemmingsbesluit. De Mijnbouwwet biedt immers geen mogelijkheden om aan een

instemmingsbesluit voorwaarden te verbinden die zien op schadevergoeding voor het Waterschap of het stellen van financiële zekerheid daarvoor. Dat vond niet alleen u zelf, maar ook de Raad van State in de zaak over het Winningsplan 2013 van Nedmag (ABRS 22 juli 2015, ECLI:NL:RVS:2015:2320, herhaald in r.o. 44 en 46 van ABRS 18 november 2015, ECLI:NL:RVS: 2015:3578).

16. (Artikel 36 van) de Mijnbouwwet is per 1 januari 2017 gewijzigd. Ook onder de gewijzigde Mijnbouwwet oordeelt de Raad van State dat aan de instemming met een winningsplan geen voorschriften verbonden kunnen worden die betrekking hebben op een financiële vergoeding van ontstane schade (r.o. 10.1 van ABRS 6 november 2019, ECLI:NL:RVS:2019:3738 en r.o. 9.1 van ABRS 19 februari 2020, ECLI:NL:RVS:2020:507).
17. Voor de goede orde: dit formeel juridische verweer laat onverlet dat Nedmag ten volle bereid is om, zoals zij dat al sinds 1995 doet, met het Waterschap afspraken te maken over de vergoeding van kosten en het stellen van financiële zekerheid daarvoor. Nedmag zal daarover graag in overleg treden met het Waterschap en uw Ministerie. Nedmag is bovendien bereid om, reeds voorafgaand aan dat overleg en voor de aanvang van de winning uit nieuwe cavernes, de bestaande bankgarantie ad € 1.134.450 te verhogen tot een bedrag van € 2,5 miljoen.

Aard en omvang van de zekerheid

18. Onverminderd het bovenstaande wenst Nedmag over het thans geformuleerde artikel 11 inhoudelijk het volgende op te merken.
19. Artikel 11 is in verschillende opzichten vaag en onduidelijk. Onduidelijk is bijvoorbeeld of de 'constructie' (uit de eerste volzin) een afzonderlijke rechtspersoon moet zijn (dat zou kunnen volgen uit de laatste volzin) of dat ook op andere wijze financiële zekerheid kan worden gesteld. Een afzonderlijke rechtspersoon brengt per definitie beheerkosten en governance vraagstukken mee, waarbij de vraag is of het beoogde doel (namelijk: financiële zekerheid) daarmee optimaal kan worden gewaarborgd.
20. Verder dient de constructie te zien op 'toekomstige verplichtingen op grond van de mijnbouwregelgeving'. Het is vrijwel onmogelijk om een constructie af te stemmen op verplichtingen die nu nog niet bekend zijn. In het artikel is voorts niet geregeld voor hoe lang de voorgeschreven constructie zou moeten gelden. Evenmin is geregeld hoe of door wie wordt bepaald welke extra civieltechnische installaties benodigd zijn. Ook is niet helder wat precies de betrokkenheid van het waterschap en het ministerie bij deze financiële waarborg moet zijn. Bovendien willen wellicht ook andere overheden daarbij betrokken worden (net als bij de bestaande overeenkomst uit 2002). De 'constructie' moet blijkens artikel 11 zijn opgericht voor de aanvang van de winning uit nieuwe cavernes. Betekent dat dat die constructie op dat moment ook al financieel moet zijn gevuld? En zo ja, tot welk bedrag of strekkende tot de bekostiging van exact welke verplichtingen?
21. Het is nagenoeg onmogelijk om deze onderwerpen te regelen in slechts één artikel in een instemmingsbesluit. De financiële zekerheid voor abandonneringskosten zal in de nabije toekomst bijvoorbeeld worden geregeld in diverse wettelijke bepalingen en daarnaast een stelsel van overeenkomsten. De overeenkomst van 16 december 2002 met het Waterschap

(en andere overheden) bevat ook veel meer en uitgebreidere bepalingen (dan artikel 11) die recht doen aan en zorgen voor een evenwicht tussen de rechten en verplichtingen van alle betrokkenen.

22. De formulering van artikel 11 is zodanig (rechts)onzeker en multi-interpretabel, dat de kans groot is dat daarover discussies ontstaan. Dat is niet in het belang van een goede verstandhouding tussen partijen en ook niet het belang van wat artikel 11 uiteindelijk beoogt te behartigen, namelijk financiële waarborgen voor de in dat artikel genoemde verplichtingen. Nedmag herhaalt en benadrukt dat die verplichtingen op zichzelf niet ter discussie staan.
23. Deze en andere discussies kunnen ertoe leiden dat het vormgeven van de in artikel 11 genoemde 'constructie' veel tijd gaat kosten. Omdat de constructie voor aanvang van de winning moet zijn opgericht, zou dat betekenen dat Nedmag nog lange tijd moet wachten met winning uit nieuwe cavernes. Dat is onredelijk en niet nodig; de noodzaak van financiële zekerheid doet zich immers meer voelen in de eindfase van de winning dan in het begin daarvan: zolang Nedmag actief zout wint, zijn er voldoende middelen om aan de in artikel 11 genoemde verplichtingen te voldoen. Bovendien zijn alle waterhuishoudkundige maatregelen die nodig zijn bij een bodemdaling van 69 cm (naar verwachting te bereiken in 2025) al uitgevoerd (en door Nedmag bekostigd).

Conclusie

24. Nedmag verzoekt u deze zienswijze te betrekken bij de vaststelling van het instemmingsbesluit.

Hoogachtend,

Ministerie van Economische Zaken en Klimaat
Inspraakpunt Nedmag
Postbus 142
2270 AC VOORBURG

Contactpersoon

22 JUL 2020

info@boerenrecht.com

Datum: 16 juli 2020
Ons kenmerk: 20200010
Uw kenmerk: DGKE-WO / 20155335

Betreft: /Ministerie van Economische Zaken en Klimaat – zienswijze ontwerp
omgevingsvergunning uitvoeren diepboringen VE-5 en VE-6 op de locatie WHC-1

Geachte heer/mevrouw,

Tot mij heeft zich gewend van Landbouwbedrijf
) aan (hierna te noemen: cliënt).

Namens cliënt dien ik hierbij een zienswijze in op het ontwerpbesluit omgevingsvergunning uitvoeren diepboringen VE-5 en VE-6 op de locatie WHC-1, uw kenmerk DGKE-WO / 20155335.

Met onderhavige omgevingsvergunning wordt uitvoering gegeven aan de uitbreiding van de zoutwinning zoals beschreven in het winningsplan 2018 van Nedmag en de aanvulling daarop. Het ontwerp-instemmingsbesluit op het winningsplan ligt nu ook ter inzage en cliënt heeft op dit ontwerpbesluit een zienswijze ingediend (bijlage 1). Omdat onderhavige omgevingsvergunning nauw samenhangt met – zo niet onlosmakelijk verbonden is aan – het winningsplan, ziet cliënt zich genoodzaakt om ook op het ontwerpbesluit van de omgevingsvergunning een zienswijze in te dienen.

Cliënt stelt zich op het standpunt dat de minister niet had mogen instemmen met de voortzetting en uitbreiding van de zoutwinning zoals beschreven in het winningsplan. Het winningsplan is niet zorgvuldig voorbereid en onvolledig. Om die reden wordt ook een zienswijze ingediend op onderhavige omgevingsvergunning. Voor de inhoud van de zienswijze verzoek ik u de zienswijze tegen het ontwerp-instemmingsbesluit hier als woordelijk herhaald en ingelast te beschouwen. In aanvulling hierop, wordt het volgende naar voren gebracht.

Op het winningsplan van Nedmag zijn veel negatieve adviezen uitgebracht. Zowel door lokale overheden als deskundige instanties. Desondanks heeft de minister ingestemd met zowel het winningsplan als onderhavige omgevingsvergunning. Client stelt zich op het standpunt dat de minister de besluitvorming omtrent de feitelijke uitvoering van het winningsplan, dus over de omgevingsvergunning, had moeten aanhouden. Het is immers allerm minst zeker dat de uitbreiding van de zoutwinning zoals voorzien, doorgang kan vinden.

Boer&Recht B.V.

Electronicaweg 23
9503 GA Stadskanaal

T + 31 (0) 599 74 50 84
F + 31 (0) 599 65 38 00

E info@boerenrecht.com
W www.boerenrecht.com

IBAN: NL53RABO0352470232
BTW-id: 860992329801

Boer&Recht

AGRARISCH RECHT | OMGEVINGSRECHT

Gelet op het vorenstaande, verzoek ik u namens cliënt om onderhavig ontwerpbesluit te herroepen en geen vergunning te verlenen vóórdat een zorgvuldig winningsplan tot stand is gekomen.

In het vertrouwen u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd, verblijf ik.

Met vriendelijke groet,

Bijlage 1

Ministerie van Economische Zaken en Klimaat
 Inspraakpunt Nedmag
 Postbus 142
 2270 AC VOORBURG

Contactpersoon

info@boerenrecht.com

Datum: 16 juli 2020
 Ons kenmerk: 20200010
 Uw kenmerk: DGKE-WO / 20158723

Betreft: /Ministerie van Economische Zaken en Klimaat – zienswijze ontwerp-
 instemmingsbesluit gewijzigd winningsplan 2018 Nedmag

Geachte heer/mevrouw,

Tot mij heeft zich gewend _____ van Landbouwbedrijf _____ gevestigd te _____
 aan _____ (hierna te noemen: cliënt).

Namens cliënt dien ik hierbij een zienswijze in op het ontwerp-instemmingsbesluit van de minister van Economische zaken en Klimaat (hierna: de minister) betreffende het gewijzigd winningsplan 2018 van Nedmag.

Cliënt kan zich niet verenigen met het ontwerp-instemmingsbesluit en stelt zich op het standpunt dat de minister niet had mogen instemmen met de voortzetting en uitbreiding van de zoutwinning zoals beschreven in het winningsplan 2018 en de aanvulling daarop. Namens cliënt licht ik dit toe.

Inleiding

Aan de _____ wordt al sinds lange tijd een akkerbouwbedrijf geëxploiteerd. Eerst door de vader van cliënt. Geruime tijd geleden is het bedrijf overgenomen door cliënt. In de tijd dat de vader van cliënt nog boer was, werd door Nedmag gestart met de winning van magnesiumzout. De invloedssfeer van de zoutwinning omvat het gebied binnen een straal van circa 5 km rond de Nedmag zoutwinningslocatie WHC-2. De boerderij en landerijen van cliënt zijn gesitueerd op een afstand van circa 1 km van WHC-2, middenin het gebied waar de meeste bodemdaling optreedt; ook wel aangeduid als het centrum van de bodemdaling. Al snel na de start van de zoutwinning werden de gevolgen zichtbaar van de bodemdaling door de zoutwinning. Er was sprake van een ernstige vernatting van de gronden. Om de vernatting tegen te gaan, is eind 2002 gestart met een onderzoek naar waterhuishoudkundige maatregelen. Dit heeft geresulteerd in nieuwe en verruimde watergangen – waarvoor cliënt grond heeft moeten afstaan – en de aanleg van een nieuw gemaal, op een nieuwe dam in het Tripscompagniesters Zwarte Achterweg. Ondanks deze maatregelen is nog regelmatig sprake van wateroverlast op de percelen van cliënt. Waterschap Hunze en Aa's slaagt er niet in om het waterpeil overeenkomstig het Peilbesluit, op het landbouwkundig gewenst niveau, te handhaven.

Boer & Recht

AGRARISCH RECHT | OMGEVINGSRECHT

Zorgvuldige voorbereiding en belangenafweging ontbreekt

Het winningsplan heeft ontegenzeggelijk een verdergaande bodemdaling tot gevolg. De vernatting van de gronden van cliënt zal daardoor steeds ernstiger vormen aannemen. Mogelijk is het landbouwkundig gebruik over enkele jaren niet meer mogelijk. Naast het feit dat cliënt daarmee zijn inkomen verliest, blijft hij achter met een onverkoopbaar bedrijf. Het winningsplan noch enige ander regeling voorziet in een schadeloosstelling of compensatie. De belangen van grondeigenaren en -gebruikers, waaronder die van cliënt, zijn ten onrechte niet afgewogen en meegenomen in de besluitvorming. Ik kom hier later op terug.

Grondeigenaar betrekken bij te nemen maatregelen

Bodemdaling en de stijging van het waterpeil als gevolg daarvan, heeft vergaande consequenties voor de bewerkbaarheid en bruikbaarheid van de percelen van cliënt. Op het moment dat de bodem zodanig is gedaald dat opnieuw maatregelen moeten worden genomen om het peil te verlagen, heeft cliënt er alle belang bij om in een vroeg stadium te worden betrokken bij de planvorming hieromtrent. Dit is in het verleden niet gebeurd, waardoor cliënt schade heeft geleden. De besluiten over de te nemen maatregelen en het moment van uitvoering, dienen in samenspraak met de betrokken grondeigenaren tot stand te komen. Het betreft immers niet alleen een zaak van het waterschap en Nedmag. Juist de grondeigenaar wordt geraakt door de bodemdaling en heeft er alle belang bij dat de juiste en gewenste maatregelen worden genomen om vernatting tegen te gaan. Client is van oordeel dat een dergelijke voorwaarde aan het instemmingsbesluit dient te worden gekoppeld. Artikel 36, tweede lid van de Mijnbouwwet geeft deze ruimte.

Landbouwkundig gebruik niet meer mogelijk

Naar aanleiding van de maatregelen als gevolg van het incident bij Tripscompagnie, zal de bodem sneller dalen dan voorzien. Dat de landbouwgronden van cliënt door de bodemdaling op (korte) termijn niet meer geschikt zijn voor landbouwkundig gebruik, wordt bevestigd door waterschap Hunze en Aa's in de ingediende zienswijze. Het waterschap ziet bij een bodemdaling zoals voorzien geen mogelijkheden om het landbouwkundig gewenste peil te handhaven. Het waterschap had dit reeds aangegeven in haar advies over het winningsplan, maar de minister heeft dit advies terzijde geschoven. In haar advies heeft het waterschap ook benadrukt dat onvoldoende onderzoek is gedaan naar de effecten van veranderende (freatische) grondwaterstanden en -stromingen en de kwaliteit van het oppervlaktewater (chemisch en ecologisch). Toename van extra kwel naar het bodemdalingsgebied is te verwachten. Dit zal lokaal tot veranderingen op percelen leiden en schade en/of overlast voor het grondgebruik tot gevolg hebben.

'Schadeloket' voor agrarisch grondgebruiker ontbreekt

Met ingang van 1 juli 2020 kan schade als gevolg van mijnbouw worden gemeld bij de Commissie Mijnbouwschade. De commissie Mijnbouwschade onderzoekt evenwel alleen schade aan gebouwen als gevolg van bodembeweging door mijnbouwactiviteiten. Client kan dus niet bij deze commissie aankloppen. Natschade aan gewassen of het onbruikbaar raken van percelen of delen daarvan, vallen niet onder de soort schades die gemeld kunnen worden bij de Commissie Mijnbouwschade. De vraag is derhalve op welke wijze cliënt schadeloos wordt gesteld. Zowel voor de jaarlijks terugkerende natschade als de waardevermindering van zijn bedrijf. Als cliënt het waterschap aanspreekt, zal het waterschap cliënt wellicht doorverwijzen naar Nedmag. Nedmag kan terugverwijzen naar het waterschap en stellen dat het waterschap tekortschiet in haar zorgplicht. Client geraakt hiermee tussen wal en schip.

Boer & Recht

AGRARISCH RECHT | OMGEVINGSRECHT

Door het instellen van de Commissie Mijnbouwschade wordt bij schade de bewijslast weggehaald bij de burger. De Commissie neemt die last over. Voor cliënt ontbreekt als gezegd een dergelijke voorziening. Dit is niet acceptabel. Ook voor agrarische grondgebruikers dient een regeling te worden getroffen. Denk aan het beschikbaar stellen van een fonds of budget, van waaruit de kosten van één of meer deskundigen worden betaald op het moment dat schade optreedt. Het onderzoek richt zich dan op het vaststellen van de oorzaak en de omvang van de schade.

Financiële voorziening vermoedelijk ontoereikend

De minister heeft een financiële voorwaarde gesteld aan Nedmag om in de toekomst noodzakelijke maatregelen te kunnen financieren. Er moet een financiële voorziening komen die juridisch los van Nedmag staat en van waaruit toekomstige maatregelen kunnen worden betaald. Onduidelijk is hoeveel geld er nodig is en of er voldoende geld beschikbaar wordt gesteld. Onderzoek hiernaar ontbreekt. In ieder geval is duidelijk dat het vooral gaat om de financiering van door het waterschap te nemen maatregelen. Het lijkt erop dat deze financiële voorziening niet kan worden aangesproken bij (jaarlijks terugkerende) natschade aan gewassen en voor alle extra te maken kosten als gevolg van de vernatting (denk aan speciale machines op rupsbanden, het aflaten van water et cetera). De financiële voorziening lijkt ook niet te voorzien in de mogelijkheid om boeren uit te kopen, op het moment dat landbouwkundig gebruik niet meer mogelijk blijkt. Dit klemmt temeer nu een groot deel van de bodemdaling plaatsvindt na afloop van de (actieve) winning. Het is daarom van groot belang dat er voldoende financiële middelen beschikbaar zijn, ook in het geval Nedmag niet meer als mijnbouwbedrijf opereert. De overheid dient hiervoor garant te staan.

Nu er voor grondeigenaren in het gebied geen enkele duidelijkheid bestaat over de wijze waarop hun schade wordt vergoed noch de zekerheid dat hiervoor financiële middelen worden gereserveerd, had de minister niet mogen instemmen met het winningsplan.

Instemming minister onbegrijpelijk

Naast bodemdaling door zoutwinning vindt in dit gebied ook bodemdaling plaats door gaswinning. Er is sprake van gestapelde mijnbouw. Daardoor moet rekening worden gehouden met een cumulatieve bodemdaling. Meerdere betrokken lokale overheden geven dan ook een negatief advies als het gaat om het toestaan van actieve winning. De bodemdaling is onomkeerbaar en vereist eeuwigdurend beheer. De mate van bodemdaling is enigszins te voorspellen, maar de effecten van deze daling op de omgeving zijn niet te voorspellen. Er heeft geen nader onderzoek plaatsgevonden naar de effecten op de landbouw en de impact van een daling van het grondwater op de fundering van gebouwen, wegen en riolering.

Het eerste deel van de toekomstige daling, komt binnen enkele jaren tot stand. Dit in verband met het snel dichtvloeien van de diepe delen van het cavernestelsel als gevolg van het aflaten. De geprognoseerde bodemdaling als gevolg van het aflaten van het cavernecuster en de cavernes VE 3 en TR 9, zal 30 cm bedragen en kent een forse onzekerheid, zo geeft Staatstoezicht op de Mijnen aan. Er zit namelijk onzekerheid in de hoeveelheid pek die afgelaten kan worden. Het winningsplan gaat tot 2045 maar het is onduidelijk hoeveel de bodem nadien nog zal dalen.

Nu essentiële informatie over de gevolgen van de gestapelde mijnbouw voor de veiligheid, het optreden van schade en de gevolgen voor natuur en milieu ontbreken, had de minister niet in mogen stemmen met het winningsplan.

Boer&Recht

AGRARISCH RECHT | OMGEVINGSRECHT

Verzoek

Namens cliënt verzoek ik u het instemmingsbesluit te heroverwegen en alleen dan in te stemmen met het winningsplan, als schade voor de omgeving kan worden uitgesloten danwel de zekerheid bestaat dat alle betrokkenen volledig schadeloos kunnen worden gesteld. Voorts verzoek ik u aanvullende voorwaarden aan het instemmingsbesluit te verbinden, overeenkomstig het gestelde in deze zienswijze.

In het vertrouwen u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd, verblijf ik.

Met vriendelijke groet,

Boer&Recht B.V.

Electronicaweg 23
9503 GA Stadskanaal

T + 31 (0) 599 74 50 84
F + 31 (0) 599 65 38 00

E info@boerenrecht.com
W www.boerenrecht.com

BAN: NL53RABO0352470232
BTW-id: 860992329B01

Ministerie van Economische Zaken en Klimaat
Inspraakpunt Nedmag
Postbus 142
2270 AC VOORBURG

Contactpersoon

22 JUL 2020

info@boerenrecht.com

Datum: 15 juli 2020
Ons kenmerk: 20200010
Uw kenmerk: DGKE-WO / 20158723

Betreft: /Ministerie van Economische Zaken en Klimaat – zienswijze ontwerpbesluit
omgevingsvergunning voor de uitbreiding en renovatie van de locatie WHC 1

Geachte heer/mevrouw,

Tot mij heeft zich gewend _____ van Landbouwbedrijf _____, gevestigd te
_____ aan _____ (hierna te noemen: cliënt).

Namens cliënt dien ik hierbij een zienswijze in op het ontwerpbesluit omgevingsvergunning voor de uitbreiding en renovatie van de locatie WHC 1, uw kenmerk DGKE-WO / 20158723.

Met onderhavige omgevingsvergunning wordt uitvoering gegeven aan de uitbreiding van de zoutwinning zoals beschreven in het winningsplan 2018 van Nedmag en de aanvulling daarop. Het ontwerp instemmingsbesluit op het winningsplan ligt nu ook ter inzage en cliënt heeft op dit ontwerpbesluit een zienswijze ingediend (bijlage 1). Omdat onderhavige omgevingsvergunning nauw samenhangt met – zo niet onlosmakelijk verbonden is aan – het winningsplan, ziet cliënt zich genoodzaakt om ook op het ontwerpbesluit van de omgevingsvergunning een zienswijze in te dienen.

Cliënt stelt zich op het standpunt dat de minister niet had mogen instemmen met de voortzetting en uitbreiding van de zoutwinning zoals beschreven in het winningsplan. Het winningsplan is niet zorgvuldig voorbereid en onvolledig. Om die reden wordt ook een zienswijze ingediend op onderhavige omgevingsvergunning. Voor de inhoud van de zienswijze verzoek ik u de zienswijze tegen het ontwerp-instemmingsbesluit hier als woordelijk herhaald en ingelas: te beschouwen. In aanvulling hierop, wordt het volgende naar voren gebracht.

Op het winningsplan van Nedmag zijn veel negatieve adviezen uitgebracht. Zowel door lokale overheden als deskundige instanties. Desondanks heeft de minister ingestemd met zowel het winningsplan als onderhavige omgevingsvergunning. Client stelt zich op het standpunt dat de minister de besluitvorming omtrent de feitelijke uitvoering van het winningsplan, dus over deze omgevingsvergunning, had moeten aanhouden. Het is immers allerm minst zeker dat de uitbreiding van de zoutwinning zoals voorzien, doorgang kan vinden.

Boer&Recht B.V.

Electronicaweg 23
9503 GA Stadskanaal

T + 31 (0) 599 74 50 84
F + 31 (0) 599 65 38 00

E info@boerenrecht.com
W www.boerenrecht.com

IBAN: NL53RABO0352470232
BTW-id: 860992329B01

Client stelt daarnaast vraagtekens bij de nieuwe manier van ontwikkeling van cavernes. Daarmee zou een reductie van het gebruik van dakolie met ten minste 90 % kunnen worden behaald. Client betwijfelt of voldoende onderzoek is gedaan naar de gevolgen die op langere termijn kunnen optreden. En wat het effect is van deze nieuwe manier van ontwikkelen op de snelheid waarmee de bodem daalt.

Gelet op het vorenstaande, verzoek ik u namens cliënt om onderhavig ontwerpbesluit te herroepen en geen vergunning te verlenen vóórdat een zorgvuldig winningsplan tot stand is gekomen.

In het vertrouwen u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd, verblijf ik.

Met vriendelijke groet,

Boer&Recht

AGRARISCH RECHT | OMGEVINGSRECHT

Bijlage 1

Boer & Recht

AGRARISCH RECHT | OMGEVINGSRECHT

Ministerie van Economische Zaken en Klimaat
 Inspraakpunt Nedmag
 Postbus 142
 2270 AC VOORBURG

Contactpersoon

info@boerenrecht.com

Datum: 16 juli 2020
 Ons kenmerk: 20200010
 Uw kenmerk: DGKE-WO / 20158723

Betreft: /Ministerie van Economische Zaken en Klimaat – zienswijze ontwerp-
 instemmingsbesluit gewijzigd winningsplan 2018 Nedmag

Geachte heer/mevrouw,

Tot mij heeft zich gewend _____ van Landbouwbedrijf _____, gevestigd te _____
 aan _____ (hierna te noemen: cliënt).

Namens cliënt dien ik hierbij een zienswijze in op het ontwerp-instemmingsbesluit van de minister van Economische zaken en Klimaat (hierna: de minister) betreffende het gewijzigd winningsplan 2018 van Nedmag.

Cliënt kan zich niet verenigen met het ontwerp-instemmingsbesluit en stelt zich op het standpunt dat de minister niet had mogen instemmen met de voortzetting en uitbreiding van de zoutwinning zoals beschreven in het winningsplan 2018 en de aanvulling daarop. Namens cliënt licht ik dit toe.

Inleiding

Aan de _____ wordt al sinds lange tijd een akkerbouwbedrijf geëxploiteerd. Eerst door de vader van cliënt. Geruime tijd geleden is het bedrijf overgenomen door cliënt. In de tijd dat de vader van cliënt nog boer was, werd door Nedmag gestart met de winning van magnesiumzout. De invloedssfeer van de zoutwinning omvat het gebied binnen een straal van circa 5 km rond de Nedmag zoutwinningslocatie WHC-2. De boerderij en landerijen van cliënt zijn gesitueerd op een afstand van circa 1 km van WHC 2, middenin het gebied waar de meeste bodemdaling optreedt; ook wel aangeduid als het centrum van de bodemdalingskom. Al snel na de start van de zoutwinning werden de gevolgen zichtbaar van de bodemdaling door de zoutwinning. Er was sprake van een ernstige vernatting van de gronden. Om de vernatting tegen te gaan, is eind 2002 gestart met een onderzoek naar waterhuishoudkundige maatregelen. Dit heeft geresulteerd in nieuwe en verruimde watergangen – waarvoor cliënt grond heeft moeten afstaan – en de aanleg van een nieuw gemaal, op een nieuwe dam in het Tripscompagniester Zwarte Achterweg. Ondanks deze maatregelen is nog regelmatig sprake van wateroverlast op de percelen van cliënt. Waterschap Hunze en Aa's slaagt er niet in om het waterpeil overeenkomstig het Peilbesluit, op het landbouwkundig gewenst niveau, te handhaven.

Zorgvuldige voorbereiding en belangenafweging ontbreekt

Het winningsplan heeft ontegenzeggelijk een verdergaande bodemdaling tot gevolg. De vernatting van de gronden van cliënt zal daardoor steeds ernstiger vormen aannemen. Mogelijk is het landbouwkundig gebruik over enkele jaren niet meer mogelijk. Naast het feit dat cliënt daarmee zijn inkomen verliest, blijft hij achter met een onverkoopbaar bedrijf. Het winningsplan noch enige ander regeling voorziet in een schadeloosstelling of compensatie. De belangen van grondeigenaren en -gebruikers, waaronder die van cliënt, zijn ten onrechte niet afgewogen en meegenomen in de besluitvorming. Ik kom hier later op terug.

Grondeigenaar betrekken bij te nemen maatregelen

Bodemdaling en de stijging van het waterpeil als gevolg daarvan, heeft vergaande consequenties voor de bewerkbaarheid en bruikbaarheid van de percelen van cliënt. Op het moment dat de bodem zodanig is gedaald dat opnieuw maatregelen moeten worden genomen om het peil te verlagen, heeft cliënt er alle belang bij om in een vroeg stadium te worden betrokken bij de planvorming hieromtrent. Dit is in het verleden niet gebeurd, waardoor cliënt schade heeft geleden. De besluiten over de te nemen maatregelen en het moment van uitvoering, dienen in samenspraak met de betrokken grondeigenaren tot stand te komen. Het betreft immers niet alleen een zaak van het waterschap en Nedmag. Juist de grondeigenaar wordt geraakt door de bodemdaling en heeft er alle belang bij dat de juiste en gewenste maatregelen worden genomen om vernatting tegen te gaan. Client is van oordeel dat een dergelijke voorwaarde aan het instemmingsbesluit dient te worden gekoppeld. Artikel 36, tweede lid van de Mijnbouwwet geeft deze ruimte.

Landbouwkundig gebruik niet meer mogelijk

Naar aanleiding van de maatregelen als gevolg van het incident bij Tripscompagnie, zal de bodem sneller dalen dan voorzien. Dat de landbouwgronden van cliënt door de bodemdaling op (korte) termijn niet meer geschikt zijn voor landbouwkundig gebruik, wordt bevestigd door waterschap Hunze en Aa's in de ingediende zienswijze. Het waterschap ziet bij een bodemdaling zoals voorzien geen mogelijkheden om het landbouwkundig gewenste peil te handhaven. Het waterschap had dit reeds aangegeven in haar advies over het winningsplan, maar de minister heeft dit advies terzijde geschoven. In haar advies heeft het waterschap ook benadrukt dat onvoldoende onderzoek is gedaan naar de effecten van veranderende (freatische) grondwaterstanden en -stromingen en de kwaliteit van het oppervlaktewater (chemisch en ecologisch). Toename van extra kwel naar het bodemdalingsgebied is te verwachten. Dit zal lokaal tot veranderingen op percelen leiden en schade en/of overlast voor het grondgebruik tot gevolg hebben.

'Schadeloket' voor agrarisch grondgebruiker ontbreekt

Met ingang van 1 juli 2020 kan schade als gevolg van mijnbouw worden gemeld bij de Commissie Mijnbouwschade. De commissie Mijnbouwschade onderzoekt evenwel alleen schade aan gebouwen als gevolg van bodembeweging door mijnbouwactiviteiten. Client kan dus niet bij deze commissie aankloppen. Natschade aan gewassen of het onbruikbaar raken van percelen of delen daarvan, vallen niet onder de soort schades die gemeld kunnen worden bij de Commissie Mijnbouwschade. De vraag is derhalve op welke wijze cliënt schadeloos wordt gesteld. Zowel voor de jaarlijks terugkerende natschade als de waardevermindering van zijn bedrijf. Als cliënt het waterschap aanspreekt, zal het waterschap cliënt wellicht doorverwijzen naar Nedmag. Nedmag kan terugverwijzen naar het waterschap en stellen dat het waterschap tekortschiet in haar zorgplicht. Client geraakt hiermee tussen wal en schip.

Boer & Recht

AGRARISCH RECHT | OMGEVINGSRECHT

Door het instellen van de Commissie Mijnbouwschade wordt bij schade de bewijslast weggehaald bij de burger. De Commissie neemt die last over. Voor cliënt ontbreekt als gezegd een dergelijke voorziening. Dit is niet acceptabel. Ook voor agrarische grondgebruikers dient een regeling te worden getroffen. Denk aan het beschikbaar stellen van een fonds of budget, van waaruit de kosten van één of meer deskundigen worden betaald op het moment dat schade optreedt. Het onderzoek richt zich dan op het vaststellen van de oorzaak en de omvang van de schade.

Financiële voorziening vermoedelijk ontoereikend

De minister heeft een financiële voorwaarde gesteld aan Nedmag om in de toekomst noodzakelijke maatregelen te kunnen financieren. Er moet een financiële voorziening komen die juridisch los van Nedmag staat en van waaruit toekomstige maatregelen kunnen worden betaald. Onduidelijk is hoeveel geld er nodig is en of er voldoende geld beschikbaar wordt gesteld. Onderzoek hiernaar ontbreekt. In ieder geval is duidelijk dat het vooral gaat om de financiering van door het waterschap te nemen maatregelen. Het lijkt erop dat deze financiële voorziening niet kan worden aangesproken bij (jaarlijks terugkerende) natschade aan gewassen en voor alle extra te maken kosten als gevolg van de vernatting (denk aan speciale machines op rupsbanden, het aflaten van water et cetera). De financiële voorziening lijkt ook niet te voorzien in de mogelijkheid om boeren uit te kopen, op het moment dat landbouwkundig gebruik niet meer mogelijk blijkt. Dit klemmt temeer nu een groot deel van de bodemdaling plaatsvindt na afloop van de (actieve) winning. Het is daarom van groot belang dat er voldoende financiële middelen beschikbaar zijn, ook in het geval Nedmag niet meer als mijnbouwbedrijf opereert. De overheid dient hiervoor garant te staan.

Nu er voor grondeigenaren in het gebied geen enkele duidelijkheid bestaat over de wijze waarop hun schade wordt vergoed noch de zekerheid dat hiervoor financiële middelen worden gereserveerd, had de minister niet mogen instemmen met het winningsplan.

Instemming minister onbegrijpelijk

Naast bodemdaling door zoutwinning vindt in dit gebied ook bodemdaling plaats door gaswinning. Er is sprake van gestapelde mijnbouw. Daardoor moet rekening worden gehouden met een cumulatieve bodemdaling. Meerdere betrokken lokale overheden geven dan ook een negatief advies als het gaat om het toestaan van actieve winning. De bodemdaling is onomkeerbaar en vereist eeuwigdurend beheer. De mate van bodemdaling is enigszins te voorspellen, maar de effecten van deze daling op de omgeving zijn niet te voorspellen. Er heeft geen nader onderzoek plaatsgevonden naar de effecten op de landbouw en de impact van een daling van het grondwater op de fundering van gebouwen, wegen en riolering.

Het eerste deel van de toekomstige daling, komt binnen enkele jaren tot stand. Dit in verband met het snel dichtvloeien van de diepe delen van het cavernestelsel als gevolg van het aflaten. De geprognostiseerde bodemdaling als gevolg van het aflaten van het cavernestelsel en de cavernes VE-3 en TR 9, zal 30 cm bedragen en kent een forse onzekerheid, zo geeft Staatstoezicht op de Mijnen aan. Er zit namelijk onzekerheid in de hoeveelheid pek die afgelaten kan worden. Het winningsplan gaat tot 2045 maar het is onduidelijk hoeveel de bodem nadien nog zal dalen.

Nu essentiële informatie over de gevolgen van de gestapelde mijnbouw voor de veiligheid, het optreden van schade en de gevolgen voor natuur en milieu ontbreken, had de minister niet in mogen stemmen met het winningsplan.

Boer&Recht

AGRARISCH RECHT | OMGEVINGSRECHT

Verzoek

Namens cliënt verzoek ik u het instemmingsbesluit te heroverwegen en alleen dan in te stemmen met het winningsplan, als schade voor de omgeving kan worden uitgesloten danwel de zekerheid bestaat dat alle betrokkenen volledig schadeloos kunnen worden gesteld. Voorts verzoek ik u aanvullende voorwaarden aan het instemmingsbesluit te verbinden, overeenkomstig het gestelde in deze zienswijze.

In het vertrouwen u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd, verblijf ik.

Met vriendelijke groet,

Boer&Recht B.V.

Electronicaweg 23
9503 GA Stadskanaal

T + 31 (0) 599 74 50 84
F + 31 (0) 599 65 38 00

E info@boerenrecht.com
W www.boerenrecht.com

IBAN: NL53RABO0352470232
BTW-id: 860992329801

Aan: Ministerie van Economische Zaken en Klimaat
Inspraakpunt Nedmag
Postbus 142
2270 AC Voorburg

Van:

22 JUL 2020

Betreft: Nedmag zienswijze

Wildervank, 21 juli 2020

Excellentie,

Na de turfwinning, het storten van stratendrek, de grootschalige ruilverkaveling met (illegale) demping van wijken met bodemvreemde materialen, de keukenzoutwinning, de gaswinning uit maar liefst drie verschillende velden, de magnesiumzoutwinning, de aardgasbuffer, de calamiteit van 20 april 2018, het windmolenpark N33, diverse zonneparken, de stikstoffabriek en de pilot ten behoeve van de ombouw van een deel van de aardgasbuffer naar een waterstofgasbuffer wordt het nog steeds niet rustig in het gebied door de gebrekkige opvolging van de calamiteit van 20 april 2018 en de nieuwe plannen van Nedmag.

Hieronder heb ik een aantal vragen en zorgen verwoord. De kwaliteit en integraliteit van de beantwoording zal bepalen of er vervolgstappen gemaakt zullen worden.

Kunt u bevestigen dat het 'Veendam Kussen' is uitgesloten als zoekgebied voor de opslag van radioactief afval?

Uit onder meer de studies ten behoeve van de Gasopslag Bergermeer (Noord Holland) is duidelijk geworden dat er volstrekt onvoldoende kennis beschikbaar is om de gevolgen van het vullen en legen van buffers in de ondergrond adequaat te voorspellen. Duidelijk is wel dat gesteenten, in tegenstelling tot metalen, een veel minder lage weerstand hebben tegen trekkrachten (vermoeiing). Ter plaatse van eerdere breukvlakken is de trekspanning zelfs al eens overschreden en kunnen geen trekkrachten meer worden overgebracht. Dit risico is dan ook onverminderd groot bij de aardgas- en waterstofgasbuffers in Zuidwending.

Duidelijk is dat er sprake is van 'gestapelde' mijnbouw waarbij toezichthouder SodM de integrale risicobeoordeling opstelt en het monitoringsplan vaststelt. Als gevolg van de calamiteit van 20 april zijn er door SodM maatregelen opgelegd die niet onder een aangepast winningsplan van Nedmag vallen en door u zelfs als nieuw uitgangspunt worden genomen.

Niet alleen wordt Nedmag hierdoor feitelijk beloond omdat de winning vooralsnog kan doorgaan, maar wordt ook een veel forsere bodemdaling veroorzaakt dan aanvankelijk gelegaliseerd. Tevens is de positie van SodM als onafhankelijk toezichthouder komen te vervallen. Om die reden dient het monitoringsplan door een onafhankelijk partij als KCAF (KennisCentrum Aanpak Funderingsproblematiek) te worden beoordeeld en waar nodig aangepast. Overigens is een waterpassing een 'te trage' methode van monitoring en dient er tenminste maandelijks een InSAR meting plaats te vinden.

Door de gestapelde mijnbouw ligt het integrale risico bij de Staat der Nederlanden en deze kan niet via de Mijnbouwwet worden afgewend op de (gezamenlijke) concessiehouders.

Duidelijk is dat Nedmag zich in het geheel niet verantwoordelijk acht voor de veroorzaakte schade en overlast. Nedmag verwijst zelfs uitdrukkelijk naar het Waterschap als veroorzaker van de ontstane schade. Vast staat echter dat het Waterschap maatregelen moet nemen om verdere problemen als gevolg van de door Nedmag veroorzaakte bodemdaling te voorkomen.

Voor een schadelijgende inwoner is het door de Waterwet ('eenieder is verantwoordelijk voor het grondwater onder de eigen woning') aangetoond onmogelijk om een waterschap aansprakelijk te houden.

Tcbb en de Mijnsraad achten het veroorzaken van schade niet waarschijnlijk maar kijken daarbij enkel naar de 'eindplaatjes'. Soortgelijk als bij de steenkoolwinning in Zuid-Limburg is het verplaatsen van het winningsfront (in dit geval de toestroom naar het winpunt en het 'dichtlopen' van het labirint van de caverne) wel degelijk een proces wat in meerdere kleine stapjes de belastbaarheid onder de woningen fasegewijs en gezondeerd beïnvloed. Hierdoor verplaatst het zwaartepunt van de ondiepe en niet uniforme funderingen van veenkoloniale gebouwen bij iedere aanpassing in de grondwaterstanden. Genoemde verplaatsing leidt tot versnelde veroudering van bouwconstructies.

Onder het vigerende, goedgekeurde, winningsplan wordt een bodemdaling van 50cm in het hart voorzien. In het kader van de gestapelde mijnbouw en om onzekerheidsredenen is het Waterschap uitgegaan van 65cm. Door de gewijzigde winningsmethode is de huidige voorspelling meer dan het dubbele van de genoemde 50cm en slaat het Waterschap alarm omdat de voor hen kritische waarde van 80cm overschreden dreigt te worden.

Duidelijk is dat er een forse kom is ontstaan, momenteel nog net boven NAP. Als mitigerende maatregel, anticiperend op de klimaatplannen, stelt u een gebiedsontwikkelingsproces voor. Dit is ambtelijke taal voor een afgedaakt gebied wat een nieuwe bestemming dient te krijgen. Dit ziet u dan louter als taak voor de lagere overheden die dan ook een MER dienen uit te voeren.

Door de door SodM voorgeschreven maatregelen daalt het gebied fors meer dan de eerder vergunde de 50cm. In het verleden heeft de Gemeente Veendam al maatregelen genomen door de woonwijk Golfbaan om te wisselen met de golfbaan, waarbij er in de koopaktes een maximale zetting van 50cm is opgenomen / gegarandeerd. Mag ik aannemen dat het Rijk de planschadeclaims, waar de Gemeente Veendam ongetwijfeld mee geconfronteerd gaat worden, voor zijn rekening neemt ?

In het onverhoopte geval dat Nedmag vandaag failliet zou worden verklaard staat het Rijk dan garant voor de door Nedmag aangegane verplichtingen en aansprakelijkheden richting lagere overheden en inwoners ?

Wie staat er garant voor een eventuele overuitputting van het huidige fonds ?

Door de door SodM voorgeschreven mitigerende maatregelen ontstaat extra bodemdaling, waarvoor Nedmag aanvullende afspraken dient te maken met de lagere overheden. In dat kader rijst de vraag wie door u als belanghebbende wordt aangemerkt.

Voor de schade wordt verwezen naar het recent opgerichte landelijke instituut. Hiervoor geldt dat het bewijsvermoeden niet van toepassing is, er nog geen overeenkomst met de zoutwinningsbedrijven is en is er nog geen ingericht schadeprotocol.

Het wingebied van Nedmag ligt echter geheel binnen de 6km zone van het Groningenveld; in die zin is het banaal dat u de inwoners niet ronduit vertelt dat zij beter een schademelding bij TCMG/IMG kunnen doen.

Omdat het Rijk als kennelijke eigenaar van de bodemschatten, uitgever van de concessies en verantwoordelijke voor de risico's van de gestapelde mijnbouw de integrale verantwoordelijkheid draagt, is het aan het Rijk om schades zo mogelijk te verhalen op de veroorzaker(s). De inwoner dient daar in ieder geval niet mee opgezaagd te worden; de parallel met de schades als gevolg van de aardgaswinning wordt daarbij uiteraard als bekend verondersteld.

Naast de mogelijke schade voor de inwoners worden er ook kosten gemaakt door de lagere overheden en het Rijk. Is het correct om te veronderstellen dat belastingbetalers bij Gemeente, Waterschap, Provincie en Rijk als belanghebbende worden beschouwd ?

Door de calamiteit van 20 april 2018 is 45 miljoen liter dieselolie 'zoek'. Waarom wordt er geen milieudelict opgevolgd ?

Als gevolg van de voortdurende en nog te intensiveren maatregelen met betrekking tot de waterhuishouding, de voortschrijdende winning en de stapsgewijze mitigerende maatregelen is het nog aanwezige veen geoxideerd. Waarom is de daarbij vrijkomende hoeveelheid broeikasgassen niet onderzocht en vergund en waarom wordt er geen milieudelict opgevolgd ?

Door de door SodM voorgeschreven maatregelen als gevolg van het incident van 20 april 2018 is er feitelijke sprake van een aanpassing van de winningsmethode door het aanwezige pekelwater uit te laten stromen terwijl het oorspronkelijk de bedoeling was om dit niet te winnen.

Waarom wordt van Nedmag niet gevraagd hiervoor een aangepast winningsplan in te dienen ?

Wie is er verantwoordelijk en aansprakelijk voor de hierdoor fors toegenomen zettingen ?

Waarom wordt het pekel niet in de ondergrond gehouden, waardoor extra zettingen worden voorkomen, en wordt er geen 'stollingsmiddel' geïnjecteerd ?

Waarom wordt het oorspronkelijke criterium van 50cm niet gehanteerd door de nieuw te boren putten waardoor het vergroten / verdiepen van de diepe kom wordt voorkomen ?

Als gevolg van natuurkundige principes worden de in de grond gevormde cavernes na verloop van tijd door kruip van het magnesiumzoutgesteente weer gevuld. Dat heeft tot gevolg dat er een recht evenredig verband is tussen iedere m3 gewonnen zout en de bodemdaling.

In dat kader is het toch opvallend te noemen dat de producten van Nedmag kennelijk zo goedkoop zijn dat deze grootschalig worden ingezet voor de productie van voedingsmiddelen ?

Het Ontwerp-instemmingsbesluit is kennelijk in concept al enige tijd geleden opgesteld vanwege de nogal magere paragraaf over Natuur en milieu. Bij het uitbrengen lijkt geen rekening te zijn gehouden met de ondertussen fors opgelaaide discussies over klimaatveranderingen en de daaruit volgende noodzaak van vermindering van de uitstoot van broeikasgassen terwijl dat nota bene binnen hetzelfde Ministerie is ondergebracht. Als het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat hierin geen actie onderneemt, waarom is dan de Coördinerend Minister niet in beeld ?

Het Waterschap luidt de noodklok over het niet kunnen waarmaken van de vereisten vanuit de Kader Richtlijn Water. Waarom ligt er dan geen rol voor het Ministerie van Infrastructuur en Milieu ?

Door de forse bodemdaling is een gebieds-MER en een gebiedsontwikkeling nodig en ook hier vind u het kennelijk niet nodig om het Ministerie van Binnenlandse Zaken in te schakelen.

Door de Crisis- en Herstelwet heeft u het Windmolenpark N33 afgedwongen door het aan de kant schuiven van de lagere overheden en in de onderhavige kwestie Nedmag zadelt u juist deze overheden op met de gevolgen van de bodemdaling. Dit riekt naar het meten met twee maten.

Samen met Zuid-West Groningen profiteert Zuid-Oost Groningen overigens in het geheel niet van de middelen vanuit het Nationaal Programma Groningen; Nationaal Programma Noord Groningen was dan ook een betere benaming geweest. Leges dienen min of meer kostendekkend te zijn. Aldus is het regionale voordeel van het doorzetten van de activiteiten van Nedmag enkel behoud van werkgelegenheid en enkele duizenden Euro's aan jaarlijkse sponsoring van met name lokale clubs. Het komt mij voor dat dit bij lange na niet opweegt tegen de nadelen en de wijze waarop daar volgens de huidige voornemens mee wordt omgegaan.

Ik ben zeer benieuw naar uw reactie op deze en de overige zienswijzes.

Hoogachtend,
Mede namens diverse buurtbewoners

Ministerie van Economische Zaken en Klimaat
 Inspreekpunt Nedmag
 Postbus 142
 2270 AC Voorburg

Hoogezand, 20-7-2020

Betreft: Zienswijze ontwerp-instemmingsbesluit gewijzigd winningsplan Nedmag 2018
 inclusief de ontwerp-omgevingsvergunningen OLO 3000245 en OLO 3554325

Geachte heer, mevrouw,

Eerder hebben wij onze zienswijze betreffende de aanvraag voor een omgevingsvergunning voor locatie WHC-1 van de inrichting WHC-1/2 met kenmerk DGETM-EO / 17191131 door Nedmag bij u bekend gemaakt. In de nu voorliggende zienswijze zullen wij deze punten niet herhalen, maar u dient dit schrijven te zien als een aanvulling daarop. Daarnaast willen wij u ook via deze weg laten weten dat wij de zienswijzen van de stichting Stop Zoutwinning onderschrijven. Daarom zullen wij ook deze niet herhalen maar slechts aanvullen.

Inleiding

Er worden ontwerpbesluiten gepubliceerd ondersteund door misleidende teksten op de website mijnbouwvergunningen.nl. Het lijkt er op dat het ministerie mensen willens en wetens foutief informeert en daarmee hun toch al beperkte mogelijkheid tot het indienen van zienswijzen ontnemt. Hoewel het buiten de scope van de inhoudelijke overwegingen van deze besluiten gaat, is dit een erg kwalijke zaak.

Onderstaande tekst is op vrijdag 25 juni 2020 van de website mijnbouwvergunningen.nl "geknipt".

Geen extra risico voor de omgeving

Uit onderzoek van onafhankelijke deskundige adviseurs, TU Delft en Deltares, blijkt dat bodemdaling geen extra risico vormt voor de veiligheid van de omgeving en de schade aan gebouwen en infrastructuur. Alle onderzoeken tot nu toe vinden geen verband tussen schades in dit gebied en de zoutwinning. Ook de Tcbb ziet met betrekking tot de geconstateerde schades geen oorzaak-gevolg relatie. De minister sluit niet uit dat peilaanpassingen (wijziging grondwaterstanden) als gevolg van de door mijnbouwactiviteiten veroorzaakte bodemdaling in specifieke gevallen een rol kunnen spelen (overeenkomstig onderzoek van TU Delft). De Commissie Mijnbouwschade zal in voorkomende gevallen aangeven of en in hoeverre de schade te herleiden tot de zoutwinning. Het adequaat aanpassen van de waterpeilen is een belangrijke voorwaarde om te voorkomen dat schade door vernatting ontstaat.

Wat te doen bij schade?

Mijnbouwactiviteiten, zoals zoutwinning, kunnen soms bodembeweging veroorzaken. In sommige gevallen ontstaat hierdoor schade aan gebouwen. Nu moet u als schademelder een claim van vermoede mijnbouwschade direct bij de mijnbouwonderneming indienen. Dat is niet wenselijk omdat de verhouding tussen mijnbouwonderneming en u als schademelder niet gelijk is. Om uw schademelding op een laagdrempelige, transparante en deskundige aanpak is de Commissie Mijnbouwschade opgericht. De Commissie Mijnbouwschade is er om u te ontzorgen en gaat vanaf 1 juli van start. De Commissie Mijnbouwschade onderzoekt uw gemelde schade aan uw woning en of aan uw gebouw als u eigenaar bent van een micro-onderneming.

Protocol zoutwinning binnen afzienbare tijd

Voor gaswinning uit kleine velden en gasopslag kunt u als gedupeerde zich wenden tot de Commissie Mijnbouwschade. Ook de gesprekken met de mijnbouwbedrijven in andere sectoren zijn in volle gang. Binnen afzienbare tijd zal naar verwachting ook overeenstemming zijn bereikt met de zoutbedrijven. Vanaf dat moment kunt u als u vermoedt dat u schade heeft door bodembeweging ten gevolge van zoutwinning terecht bij de Commissie Mijnbouwschade. Tot die tijd kunt u zich wenden tot de betrokken mijnbouwonderneming en daarna tot de Technische commissie bodembeweging (Tcbb). De Commissie Mijnbouwschade kan u vanaf 1 juli ook helpen de juiste weg te vinden.

Graag horen wij de uitleg waarom er, als het zo evident is dat er geen schades door de zoutwinning kunnen optreden, toch uitgebreid aandacht wordt besteed aan de schades? Daarnaast is er tot op heden nog geen akkoord tussen zoutwinners en overheid over de schade-afhandeling.

In aanvulling daarop willen wij opmerken dat door heel Nederland in de omgeving van onder andere zoutwinningslocaties, wordt geklaagd over schades. Maar door de huidige werkwijze dit zelden of nooit tot erkenning van schade leidt.

Nu de bewoners van de provincie Groningen reeds meer dan 50 jaar strijd hebben moeten leveren voor enige vorm van tegemoetkoming in de geleden schades door aardbevingen en bodemdaling als gevolg van gaswinning is het bijzonder dat op dergelijke eenvoudige wijze wordt voorbij gegaan aan alle gevolgen van het voorliggende winningsplan en andere toestemmingen.

Door de publicatie van drie besluiten in één procedure en dit kort voor de zomervakantie te doen, zijn onze belangen als omwonenden geschaad. Wij krijgen niet voldoende de tijd om alle stukken te kunnen lezen/doorgronden met als gevolg dat wij in onze mogelijkheid zienswijzen in te dienen worden geschaad. Daarnaast hebben wij na het zorgvuldig opstellen van de zienswijzen niet iedereen uit de buurt meer in de gelegenheid kunnen stellen deze zienswijze te ondertekenen. Daarmee zijn hun belangen ernstig geschaad.

Onzekerheden in de besluitvorming

Door het toestaan van het later opstellen en indienen van het caverneplan en het afsluitingsplan, is het winningsplan onvolledig en onzorgvuldig. Beide plannen horen een integraal deel uit te maken van het winningsplan. Door deze separaat te laten indienen en beoordelen, wordt tekort gedaan aan de complexiteit en verwevenheid van deze plannen. Mocht u besluiten deze uitgestelde vergunningverlening te willen toepassen, verwachten wij als direct belanghebbenden tijdig te worden geïnformeerd zodat wij van ons recht om

bezwaar aan te tekenen gebruik kunnen maken. Dit geldt ook voor de andere goedkeuringsbesluiten dit reeds in de bestreden ontwerpbesluiten zijn opgenomen.

Tot slot een algemene opmerking over het feit dat uitbreiding van mijnbouwactiviteiten in deze regio tot verdere waardedaling van woningen leidt.

In de volgende paragrafen zullen wij per ontwerpbesluit onze punten toelichten.

Enkele opmerkingen over het verzoek tot instemming met het Winningsplan 2018:

Gelijk op de eerste pagina staat onvolledige informatie. Er wordt de indruk gewekt dat er uitsluitend pekelwater is weggelopen. Er is tevens een zeer substantiële hoeveelheid dieselolie zoek. Dit wordt ten onrechte niet in het winningsplan genoemd. Dit was een forse calamiteit met negatieve effecten op de bodem. Of het voor andere milieucompartimenten gevolgen heeft is tot op heden nog niet bekend. Dat de activiteiten op grote diepte plaatsvinden, betekent alleen dat het langer duurt voordat de schade aan de oppervlakte zichtbaar wordt. Oorzaak en gevolg van de calamiteit hangen nauw samen met de betrouwbaarheid van de winning in de toekomst. Nu er geen "learning point" van de incidenten zijn meegenomen in het winningsplan, maar het initiële event wordt gebagatelliseerd, is het winningsplan onvolledig.

Ook wordt niet vermeld dat de bodem verder gedaald is dan de genoemde 50 cm. Of en hoe groot de schade voor de direct omwonenden is, is ons niet bekend. Het is niet uit te sluiten dat meerdere huizen in de omgeving als gevolg van deze versnelde daling van de bodem schade hebben ondervonden.

Verder schrijft Nedmag dat: *"Nedmag voldoet hiermee aan de wettelijke vereisten dat mens en milieu geen schade mogen ondervinden als gevolg van de zoutwinning en dat de veiligheid van omwonenden gewaarborgd dient te zijn."*

Mens en milieu ondervinden wel schade door de zoutwinning en de veiligheid van de omwonenden is wel in gevaar. Door het gebruik van dieselolie ontstaat er schade. Het in de bodem pompen van dergelijke hoeveelheden, is ook bij terugwinning schadelijk. Nu uit de praktijk blijkt dat er geen sprake is van terugwinning, is de schade nog veel groter. Daarnaast is de onzekerheid door het continueren en zelfs uitbreiden van de mijnbouw activiteiten schadelijk voor de mens. Naast de potentiële fysieke schade door bezwijken van bouwwerken, infrastructurele werken, gasleidingen enz. is er sprake van emotionele schade. Zie ook de zienswijze van Stichting Stop zoutwinning op dit punt.

In het winningsplan wordt aangegeven dat met de aangescherpte criteria van de TU-Delft en een conservatieve benadering van de bodemdaling er geen schade wordt veroorzaakt door de mijnbouw. Ten eerste is er ernstige twijfel bij deze conservatieve benadering van de bodemdaling, deze doet nog steeds onvoldoende recht aan de reeds bewezen grotere bodemdalingen door eerdere activiteiten van de Nedmag. Daarnaast heeft de geschiedenis bewezen dat deze stellingname onjuist is. Delfstoffenwinning leidt overal tot schade aan de omgeving.

In de omgeving van alle mijnbouwbedrijven wordt schade ondervonden. In Harlingen is sinds 2019 eindelijk een "akkoord" tussen omwonenden en zoutwinner. Maar in de omgeving van alle zoutwinners wordt door omwonenden schade gemeld. Helaas lopen deze schademeldingen vaak stuk op de dubbele causaliteit. Hoe moet een leek aantonen dat zijn

schade het gevolg is van bodemdaling en dat de bodemdaling het gevolg is van zoutwinning in de omgeving?

Waarom mijnbouw activiteiten uitbreiden in een al door mijnbouwschade getergd gebied. Dit versterkt het gevoel van onveiligheid van bewoners, leidt tot nog verder afnemend vertrouwen in de rijksoverheid en heeft negatieve gevolgen voor de gezondheid van mensen in het gebied. Alleen al de gevolgen van de door de mijnbouw activiteiten veroorzaakte stress. Want de ervaring heeft tot nu toe steeds geleerd dat, alle mooie woorden en goede bedoelingen ten spijt, het afhandelen van schades door mijnbouw een zeer langdurig proces kent waarbij menigmaal de claim wordt afgewezen waardoor mensen met lege handen en portemonnee achterblijven.

Tevens wordt in het winningsplan aandacht besteed aan duurzaamheid. De inzet van biogas is mooi, maar betreft de fabriek aan de Billitonweg in Veendam, niet de WHC's. Daarnaast, als duurzaamheid zo'n speerpunt is, waarom prompt Nedmag dan nog wel 100.000den liters fossiele brandstof in de bodem? Schadelijk voor bodem en verspilling van brandstof.

De ondergrondse posities van de nieuw aan te leggen bronnen zijn nog onzeker. De werkelijke posities van de nieuwe bronnen kunnen nog tot circa 200 m afwijken van de in het winningsplan getoonde weergave. Dit toont aan dat er sprake is van de nodige onnauwkeurigheid van de op dit moment bekende gegevens.

In het winningsplan geeft Nedmag aan alle gegevens over de winning, samenstelling van de zouten enzovoorts vanaf het begin bij te houden en daarom een goede prognose te kunnen geven van onder andere de bodemdaling. Gelet op de recentere ontwikkelingen blijkt dat deze bewering mank gaat. De prognose was eerder een daling tot 50 cm. Dit is inmiddels overschreden.

In 2019 heeft de Nedmag omwonenden nog geïnformeerd over de verwachte bodemdaling. Toen zijn de cijfers van het winningsplan 2013 nog getoond, waarin de voorspelde bodemdaling in 2028 een grens kent net voor de lintbebouwing van Kielwindeweer. Uit de cijfers die in het winningsplan 2018 staan, blijkt dat op basis van metingen in 2018 al bekend was dat deze kom veel groter is.

Daarnaast heeft Nedmag voor de voorspelling van de bodemdaling een model gebruikt gebaseerd op de eigen gegevens van bodemdaling. Dit model is gebleken onbetrouwbaar. Immers de bodemdaling is nu al groter dan voorheen ingeschat. Waarom wordt dit model dan toch toegestaan?

Als de figuren 22 en 24 worden bekeken valt te zien dat het effect gebied vele malen groter wordt. Zijn alle bewoners binnen het weergegeven effect gebied middels een schrijven op de hoogte gesteld van deze ontwerpbesluiten?

Ontwerpbesluit omgevingsvergunning uitvoeren diepboringen VE-5 en VE-6 op de locatie WHC-1

Ten aanzien van het onderwerp geluid willen wij aanvullend op de zienswijze van stopzoutwinning opmerken dat er onzekerheid is over de te gebruiken boorinstallatie. Toch wordt aangenomen dat wordt voldaan aan de geluidsvoorschriften, een gedegen onderbouwing ontbreekt.

Daarnaast blijkt uit de tekst dat er een ontsluiting op de Kalkwijk komt. Dit gaat tot extra verkeersoverlast en geluidshinder van vrachtauto's aan de Kalkwijk leiden. De Kalkwijk is te typeren als landelijk gebied met verspreide woningen en Borgercompagnie is te typeren als rustige lintbebouwing in het buitengebied. De wegen zijn niet ingericht op gemiddeld 60 vrachtauto's per week.

Uit het besluit blijkt dat er trillingshinder en schade zal ontstaan. Bovendien heeft de aanvrager in de aanvulling 'Geluid en trillingen, notitie 21810019, datum 25 mei 2018', voldoende onderbouwd dat naar verwachting de voorgenomen werkzaamheden trillinghinder en of trillingschade zullen veroorzaken. Toch zijn hier geen voorschriften aan verbonden ter voorkoming dan wel beperking.

Uit de rapportage van TNO-AGE blijkt dat er nog veel onzekerheden zijn ten aanzien van de bodemdaling. Uit geen van de besluiten blijkt dat er iets met de gegeven adviezen is gedaan.

Aansluitend daarop missen wij de rechtvaardiging voor het verlenen van een besluit met een dergelijk grote bodemdaling tot gevolg. Dit staat op gespannen voet met het Rijksprogramma overstromingen. Waar de Rijksoverheid aan de ene kant veel belastinggeld spendeert aan het voorkomen van danwel beperken van de gevolgen van een overstroming, laat diezelfde Rijksoverheid door vergunning te verlenen een gebied "verzuipen". Dus is er opnieuw belastinggeld nodig om de gevolgen te beperken.

De in de besluiten verwoorde en toegestane werkwijze van de Nedmag kent nog vele onzekerheden en experimenten. Hierdoor zijn de werkelijke effecten en gevolgen nog niet in te schatten.

Ook bieden de ontwerpbesluiten weinig duidelijkheid over wat er dient te gebeuren bij een versneld optredende bodemdaling of een grotere bodemdaling dan verwacht.

In andere gebieden is al gebleken dat ook na abandonneren er nog gevolgen zijn, bijvoorbeeld in de omgeving van Boekelo. Daar is in deze ontwerpbesluiten geen rekening mee gehouden. Sterker nog, het optreden van schade wordt ontkend. Terwijl SodM zelf heeft aangegeven dat er wel degelijk risico op schade is. Ondanks alle aanwijzingen dat de zoutwinning, niet alleen in Veendam en omgeving, tot schade leidt wordt een positief ontwerpbesluit genomen.

Aanvullende opmerkingen op de omgevingsvergunning uitbreiding WHC-1

Er wordt nu vergunning verleend voor het toepassen van een alternatieve stof als vervanging voor de diesel als dakolie. Deze stof heeft zich nog niet bewezen in de mijnbouw en het is nog onbekend wat de effecten zijn in de diepe ondergrond op integriteit van de installaties, cavernes en of het gebruik negatieve bijwerkingen heeft. Toch wordt deze stof als geschikt beoordeeld. Dit is geen zorgvuldige besluitvorming, er zijn onvoldoende waarborgen om dit experiment veilig te kunnen uitvoeren. Daarbij wordt er dus geëxperimenteerd met nieuwe stoffen in de mijnbouw in een gebied met gestapelde mijnbouw.

In geen van de gepubliceerde ontwerpbesluiten is aandacht besteed aan het toepassen en/of emitteren van zeer zorgwekkende stoffen (ZZS) naar water, bodem of lucht. Nu dieselolie in veel gevallen Naftaleen boven de gestelde waarden bevat, had hier aandacht aan moeten worden besteed. Derhalve is het besluit op dit onderdeel onzorgvuldig en onvolledig.

Tot slot missen wij onderzoeken naar de gevolgen van de enorme bodemdaling op de ondergrondse infrastructuren zoals rioleringen, gastransportleidingen, kabels enzovoorts.

Hoogachtend,

Namens de bewoners van de Kalkwijk
Bewonersvereniging 't Kalkwijksterlint

24 JUL 2020

Ministerie van Economische Zaken en Klimaat
 Inspraakpunt Nedmag
 Postbus 142
 2270 AC Voorburg

Zienswijze indienen op de drie ontwerpbesluiten van Nedmag 2018

16 juli 2020

Geachte Dames / Heren,

Bij deze dien ik een zienswijze in tegen de drie ontwerpbesluiten met betrekking tot Nedmag 2018:

- Er is in het gebied om mijn huis en aan mijn huis veel sprake van mijnbouwschade. Nedmag neemt hierin nul verantwoordelijkheid, voldoet niet aan afspraken en is niet geïnteresseerd in veiligheid en schade-afhandeling. Als dat wel zo lijkt te zijn dan is dat wat het is: Het lijkt, want ze doen dat alleen in de vorm. Nedmag behoort geen vergunning te verkrijgen, behoort te worden gediskwalificeerd en mag nooit meer in dit gebied werken.
- Schade-afhandeling door Nedmag zelf is een farce. Het enige dat Nedmag op dat gebied doet is naar de NAM wijzen en de NAM wijst terug. Dit kan de bewoners, waaronder ik zelf, niet langer worden aangedaan. Ik kan financieel en juridisch niet op tegen deze grootmachten die al het geld en dus ook juridische hulp van de wereld kunnen betalen.
- Er is geen garantie dat Nedmag zich gaat houden aan de voorwaarden, zoals een meet- en regelprotocol opstellen, en het vooraf veiligstellen van financiële middelen om bij het einde van de winning het opruimen, de continuïteit van maatregelen in het waterbeheer en de afhandeling van eventuele toekomstige schade te waarborgen. Ook het toepassen van het bewijsvermoeden zoals bij het Groninger gasveld is niet geregeld in dit ontwerp-instemmingsbesluit. Het verleden duidt erop dat Nedmag dat niet gaat doen. Die gaat gewoon naar anderen wijzen. Ook dit bewijsvermoeden is essentieel: het

meest logische is dat Nedmag voor haar gebied 100% aansprakelijk wordt gesteld en de overige componenten met de NAM verrekend. Inwoners hoeven daar geen last van te hebben.

- Het is onaanvaardbaar om de vergunning af te geven voor een periode van vijfentwintig jaar. Er is wat bewoners betreft veel té veel onduidelijk om de veiligheid te kunnen waarborgen en ook hebben we nog niet gezien dat schade vergoed wordt. Tussentijds kunnen we hier niets meer van vinden, omdat het een besluit voor de periode van 25 jaar is. Nedmag gaat zicht toch niet aan voorwaarden houden.
- Er moeten garanties komen voor aandacht voor het borgen van het voldoen door Nedmag aan de voorwaarden voor het winnen van zout. Daarvan is nu totaal geen sprake. Nedmag mag 25 jaar haar gang gaan.
- Het genoemde fonds is een leeg fonds beheerd door anderen dan de schadelijders die daardoor in een heen en weer-spel getrokken worden met als enige aandachtspunten (en hetgeen wij ook met de gaswinning zien): Zo min mogelijk betalen aan de schadelijders.
- Er moet nadruk komen op echte zorg en aandacht voor de omwonenden en de overlast die ze ervaren van Nedmag.

Hoogachtend,

AANTEKENEN

Ministerie van Economische Zaken en Klimaat
Inspraakpunt Nedmag
Postbus 142
2270 AC Voorburg

24 JUL 2020

Dossiernummer:
BAM.8.17.056265

Telefoon:

Datum: 21 juli 2020

Behandeld door:

E-mail: dossiergroep@das.nl **Fax:** 020-6914737
vermeld ons dossiernummer in
de onderwerpregel

Betreft: zienswijze op ontwerp-instemmingsbesluit winningsplan 2018 Nedmag en de ontwerpbesluiten omgevingsvergunningen locatie Well Head Centre-1, Ministerie van Economische Zaken en Klimaat

Hooggeachte heer Wiebes,

Tot mij hebben zich gewend en , wonende te aan (hierna: cliënten) met het verzoek hen bij te staan bij het opstellen en indienen van een zienswijze op het ontwerp-instemmingsbesluit winningsplan 2018 Nedmag en de ontwerpbesluiten omgevingsvergunningen locatie Well Head Centre-1, Ministerie van Economische Zaken en Klimaat. Een kopie van de publicatie treft u bijgaand aan.

Cliënten kunnen zich niet verenigen met de ontwerpbesluiten. Voor de onderbouwing hiervan wordt om te beginnen verwezen naar de zienswijze die namens onder andere Stichting Stop Zoutwinning is ingediend. Cliënten onderschrijven deze zienswijze volledig. Een afschrift van deze zienswijze treft u bijgaand aan als tweede bijlage.

In aanvulling op de zienswijze namens Stichting Stop Zoutwinning hebben cliënten voorts een eigen zienswijze opgesteld. Deze treft u aan als derde bijlage. Deze zienswijze is in het bijzonder gericht tegen het ontwerp-instemmingsbesluit winningsplan 2018 Nedmag.

Daarnaast is op 5 januari 2018 reeds een zienswijze ingediend tegen de omgevingsvergunning inrichting WHC-1/2. Deze zienswijze is nog steeds actueel, en wordt derhalve opnieuw ingebracht. Dit vormt de vierde bijlage.

Cliënten hebben tenslotte nog een aanvulling op de zienswijze 5 januari 2018 opgesteld, gericht tegen de omgevingsvergunning inrichting WHC-1/2. Deze treft u aan als vijfde en laatste bijlage.

Voor zover noodzakelijk, verzoeken cliënten u om alle bijlage als herhaald en ingelast te beschouwen, en bij uw beoordeling te betrekken.

Verzoek

Het is om vorenstaande redenen dat cliënten u verzoeken om met inachtneming van deze zienswijze te besluiten, aldus door de voorliggende omgevingsvergunningen niet af te geven en niet in te stemmen met het winningsplan.

Met vriendelijke groet,

DAS

Bijlagen:

- * stcrt-2020-30759
- * 20200707 zienswijze winningsplan Nedmag pdf
- * Zienswijze2020def pdf
- * Zienswijze ontwerp-omgevingsvergunning
- * ZIENSWIJZEDASrevA docx
- * Zienswijze omgevingsverg2020def pdf

Ontwerp-instemmingsbesluit winningsplan 2018 Nedmag en de ontwerpbesluiten omgevingsvergunningen locatie Well Head Centre-1, Ministerie van Economische Zaken en Klimaat

De Minister van Economische Zaken en Klimaat heeft ontwerpbesluiten opgesteld voor wijziging van de instemming met het winningsplan 2018 Nedmag en de bijbehorende omgevingsvergunningen voor op de locatie WHC-1 van Nedmag. Van donderdag 11 juni 2020 tot vrijdag 24 juli 2020 liggen de ontwerpbesluiten ter inzage. Een ieder kan reageren op de ontwerpbesluiten met een zienswijze. In deze kennisgeving staat hoe dat gaat.

Wat zijn de plannen in Borgercompagnie?

Nedmag B.V. (Nedmag) heeft een verzoek tot instemming met het winningsplan 2018 Nedmag en twee aanvragen voor omgevingsvergunningen ingediend bij de Minister van Economische Zaken en Klimaat. In de brief van 21 december 2018 (kenmerk DGETM / 18325576) heeft de minister besloten tot een gecoördineerde behandeling van het in november 2018 ingediende winningsplan en de twee bijbehorende aanvragen voor omgevingsvergunningen. Daarom worden deze drie ontwerpbesluiten tegelijk gepubliceerd. De winningsactiviteiten liggen geografisch gezien in de provincie Groningen,

binnen de grenzen van de gemeenten Veendam en Midden-Groningen en het verzorgingsgebied van het waterschap Hunze en Aa's.

Nedmag wint magnesiumzout nabij de dorpen Borgercompagnie en Tripscompagnie. Om zout te mogen blijven winnen heeft Nedmag een nieuw winningsplan ingediend. Dit nieuwe winningsplan is noodzakelijk omdat de bodemdaling meer wordt dan waarmee was ingestemd in het winningsplan 2013. De bodemdaling wordt meer vanwege de beheersmaatregelen die getroffen zijn na het incident in het zoutveld Tripscompagnie in april 2018 waarbij voor korte tijd pekelslag is weggestroomd. In het winningsplan 2018 Nedmag zijn de activiteiten die verband houden met de afwikkeling van het incident omschreven, evenals voortzetting van de zoutwinning door onder andere de aanleg van vier nieuwe putten (VE-5 tot en met VE-8).

Binnen inrichting WHC1/2 van Nedmag worden kalium- en magnesiumhoudende zouten gewonnen uit twee winlocaties, genaamd WHC-1 en WHC-2 (Well Head Centre), die organisatorische, functionele en technische bindingen hebben. De twee locaties worden om deze reden als één inrichting beschouwd, genaamd WHC1/2. De aanvragen om een omgevingsvergunning hebben betrekking op de locatie WHC-1, gelegen aan de Borgercompagnie 156A te Veendam, kadastraal bekend gemeente Veendam, Sectie R, nummer 00146.

Nedmag B.V. heeft op 30 mei 2017 op grond van de Wabo een aanvraag om een omgevingsvergunning (kenmerk OLO 3000245) ingediend voor de uitbreiding en renovatie van de inrichting WHC-1, waarmee de aanleg van en winning uit twee nieuwe cavernes mogelijk wordt gemaakt. Als gevolg van de inwerkingtreding van de gewijzigde Mijnbouwwet heeft Nedmag op 27 maart 2018 ook een aanvraag om een omgevingsvergunning (kenmerk OLO 3554325) ingediend voor het uitvoeren van 2 zoutboringen (VE-5 en VE-6) met behulp van een elektrisch aangedreven mobiele boorinstallatie. Indien de boringen succesvol zijn, is Nedmag voornemens om de putten in gebruik te nemen voor de winning van zout.

Het ontwerpbesluit op de aanvraag van een omgevingsvergunning met OLO nummer 3000245, gedateerd 1 december 2017 met kenmerk DGETM-EO/ 17191131, heeft in 2017 ter inzage gelegen. Gelet op gecoördineerde behandeling van het in november 2018 ingediende winningsplan en de twee bijbehorende aanvragen voor omgevingsvergunningen wordt het (gewijzigde) ontwerpbesluit voor de uitbreiding van de locatie WHC-1 opnieuw ter inzage gelegd, samen met het winningsplan en het ontwerpbesluit voor de omgevingsvergunning voor de diepboringen VE-5 en VE-6.

Waar kunt u de stukken inzien?

U kunt van donderdag 11 juni 2020 tot vrijdag 24 juli 2020 de ontwerpbesluiten en de onderliggende stukken inzien op www.mijnbouwvergunningen.nl/zoutwinningnedmag en tijdens reguliere openingstijden op de volgende locaties:

- Gemeentehuis Veendam, Raadhuisplein 5 te Veendam
- Gemeentehuis Aa en Hunze, Spiekersteeg 1 te Gieteren
- Gemeentehuis Midden-Groningen, Gorecht-Oost 157 te Hoogezand
- Gemeentehuis Tynaarlo, Kornoeljeplein 1 te Vries
- Ministerie van Economische Zaken en Klimaat, Bezuidenhoutseweg 73 te Den Haag

Reageren op de ontwerpbesluiten?

U kunt binnen deze termijn reageren op de ontwerpbesluiten. U kunt op alle drie de ontwerpbesluiten, eventueel los van elkaar, een zienswijze indienen. In uw zienswijze kunt u ingaan op alle onderdelen van de ontwerpbesluiten en de onderliggende stukken. U kunt hierbij denken aan:

- Staan er naar uw mening onjuistheden in het ontwerpbesluit?
- Zijn er zaken en/of belangen over het hoofd gezien?
- Wordt u geraakt in uw belang? Zo ja, kunt u dit toelichten?

U dient in uw zienswijze duidelijk aan te geven op welk onderdeel u reageert en uw zienswijze te onderbouwen met argumenten. Het is goed om te weten dat alleen personen of instanties die op het ontwerpbesluit een zienswijze hebben ingebracht en belanghebbende in de zin van de wet zijn, later tegen het uiteindelijke (instemmings)besluit beroep kunnen instellen bij de Afdeling bestuursrecht-spraak van de Raad van State.

Hoe kunt u reageren?

U kunt uw zienswijze schriftelijk indienen door een brief te sturen naar:
Ministerie van Economische Zaken en Klimaat
Inspraakpunt Nedmag

Postbus 142
2270 AC Voorburg

Uw brief kan alleen als zienswijze in behandeling worden genomen als u ondertekent met uw naam en adres. Dit geldt ook voor eventuele medeondertekenaars. Zienswijzen per e-mail worden in deze procedure niet geaccepteerd.

Wat zijn de vervolgstappen?

Alle zienswijzen en reacties worden betrokken bij de definitieve (instemmings)besluiten. In een Nota van Antwoord wordt opgenomen of en op welke wijze de zienswijzen en reacties in het definitieve (instemming) besluit zijn verwerkt. Hiertegen staat beroep open. Dit wordt te zijner tijd aangekondigd in onder andere de Staatscourant en in huis-aan-huisbladen. Tevens krijgen alle indieners van een geldige zienswijze een brief van het ministerie thuisgestuurd ter kennisgeving van de publicatie van de definitieve besluiten.

Wilt u meer weten?

Een uitleg over de lopende procedures, het winningsplan 2018 Nedmag en meer informatie over zoutwinning door Nedmag is online te vinden op: www.mijnbouwvergunningen.nl/zoutwinningnedmag

Mocht u nog vragen hebben, dan kunt u deze via de webpagina indienen.

(QR code naar de website)

Voor nadere informatie over het instemmingsbesluit met het winningsplan Nedmag en mondeling inspreken kunt u op werkdagen van 9.00u tot 12.00u contact opnemen met de heer M. Claasen, telefoonnummer 070 – 3796132.

Voor nadere informatie over de ontwerpbesluiten voor de omgevingsvergunningen van Nedmag en mondeling inspreken kunt u op werkdagen van 9.00u tot 12.00u contact opnemen met de heer M. Pieters, telefoonnummer 070 – 379 83 89 of mevrouw K. Kaya, telefoonnummer 070- 379 77 68.

Ministerie van Economische Zaken en Klimaat
 Inspraakpunt Nedmag
 Postbus 142
 2270 AC VOORBURG

Kiel-Windeweer, Zuidlaarderveen, Oud Annerveen, 17 juli 2020

Betreft: Zienswijze ontwerp-instemmingsbesluit gewijzigd winningsplan Nedmag 2018 inclusief de ontwerp-omgevingsvergunningen OLO 3000245 en OLO 3554325

Uw kenmerk: DGFE-WO/19240864, DGKE-WO/20158723, DGKE-WO/20155335
 Ons kenmerk: 20200717 SZW

Geachte heer Wiebes,

Stichting Stop Zoutwinning behartigt de belangen van inwoners van Kiel-Windeweer (gem. Midden Groningen), Zuidlaarderveen (gem. Tynaarlo) en Oud Annerveen (gem. Aa en Hunze).

Hierbij ontvangt u onze gecombineerde zienswijze op:

- Het ontwerp instemmingsbesluit gewijzigd winningsplan Nedmag 2018 inclusief diverse aanvullingen, kenmerk DGFE-WO/19240864 d.d. 10 juni 2020.
- Het ontwerpbesluit-omgevingsvergunning voor uitbreiding en renovatie van de locatie WHC-1, kenmerk DGKE-WO/20158723 d.d. 11 juni 2020.
 Wij verwijzen in deze naar de zienswijze die wij eerder ingediend hebben en die onverkort van kracht blijft.
- De ontwerp-omgevingsvergunning uitvoeren diepboringen VE-5 en VE-6 op locatie WHC-1, kenmerk DGKE-WO/20155335 d.d. 11 juni 2020.

Onze zienswijze omvat de volgende punten:

- Inleiding
- Procedurele opmerkingen
- Risico's en veiligheid
- Gestapelde mijnbouw
- Bewijsvermoeden
- Bodemdaling
- Waterbeheersing
- Grondwater
- Planmatig beheer
- Diesel
- Mens en milieu
- Financiële waarborg
- Omgevingsvergunning diepboringen VE-5 en VE-6
- Slotopmerking
- Conclusie

Inleiding

Op 28 november 2018 heeft Nedmag B.V. bij het Ministerie van EZK het Winningsplan 2018 ingediend. Dat was nodig omdat eerder dat jaar, op 20 april, een scheur in het zoutdak was ontstaan in één van de cavernes op de locatie Tripscompagnie. Hierdoor is een grote hoeveelheid pek en naar alle waarschijnlijkheid ook diesel weggelekt. Tot op de dag van vandaag is niet met zekerheid te zeggen waardoor het zoutdak het heeft begeven. Dit heeft te maken met het gebrek aan kennis van de (diepe) ondergrond bij zowel Nedmag als het Staatstoezicht op de mijnen (SodM). De conclusie die daaruit volgt kan geen andere zijn dan dat zowel het Winningsplan als het Advies van SodM documenten zijn, die de bewoners van dit gebied geen enkel vertrouwen inboezemen. De rol van de Provincie, gemeenten en het Waterschap als adviseur is onduidelijk. Inwoners van de dorpen binnen het werkterrein van Nedmag spelen hierbij geen enkele rol. Ze kunnen alleen een zienswijze indienen. Deze gang van zaken bevestigt dat het maatschappelijk belang volstrekt ondergeschikt gemaakt is aan het geldelijk gewin van een private onderneming waarvan de aandelen voor 50% in handen zijn van een "semi-overheids" organisatie (NOM) en dus ook van de provincies Groningen, Drenthe, Friesland en van het Ministerie van EZK. In het Ontwerp-Instemmingsbesluit beperkt de Minister zich tot wat aangeduid kan worden met de term 'cherry-picking' uit de aan hem uitgebrachte adviezen. Op die manier worden de voor EZK en met name voor Nedmag 'ongemakkelijke' zaken bewust buiten beschouwing gelaten. De enig mogelijke conclusie die hieruit getrokken kan worden is dat de financiële belangen voor EZK (nog steeds) belangrijker zijn dan de veiligheid op korte en lange termijn voor mens en milieu!

Procedurele Opmerkingen

Abandonnering- of afsluitingsplan

Voor het abandonneren van de putten zegt Nedmag in het winningsplan: "Hiervoor wordt een afsluitingsplan opgesteld." Het afsluitingsplan moet echter een integraal onderdeel zijn van het winningsplan. Abandonnering gaat niet alleen over het afsluiten van de putten, maar ook over het verlaten van de cavernes. De huidige beschrijvingen in het winningsplan geven Nedmag de vrijheid om experimenteel en gestuurd door financiële overwegingen, de zoutwinning voort te zetten.

Caverne Ontwikkelplan

Net als het abandonneringsplan wordt ook het caverne ontwikkelplan pas later opgesteld. Ook dit kan en mag de Minister niet toestaan.

Informatievoorziening en inspraak

Er is onvoldoende informatie beschikbaar om vast te kunnen stellen of uitbreiding van de zoutwinning door Nedmag veilig en verantwoord is voor mens en milieu, nu en in de toekomst. Ook is niet alle relevante informatie beschikbaar.

Door drie ontwerp-(instemmings)besluiten gecombineerd ter inzage te leggen hebben burgers, en maatschappelijke organisaties maar 6 weken om een oordeel te vormen in plaats van 12 weken.

Daarmee wordt hen in feite de mogelijkheid ontnomen om al het materiaal te bestuderen.

Omwonenden van de Nedmag locaties én inwoners van het zoutwinningsgebied zijn onvoldoende geconsulteerd en geïnformeerd over de plannen van Nedmag. Ook moet er in inspraak worden voorzien "wanneer alle opties open zijn". Daar is in dit geval geen sprake van.

Reikwijdte winningsplan

Het winningsplan spreekt van productie uit de huidige en nieuwe putten tot 2045. Hiermee zou het winningsplan geldig zijn tot 2045 of later. Gezien de vele onzekerheden over de risico's, het

toenemende belang van ons grondwater en de maatschappelijke onrust rondom de zoutwinning door Nedmag, is het vergunnen van zoutwinning voor een periode van 25 jaar onacceptabel.

Ontbrekende metingen

Volgens de Mijnbouwwet en het Mijnbouwbesluit moeten periodiek meetgegevens, zoals cavernegrootte en –positie aangeleverd worden. Nedmag meet alleen de bodemdaling. Ook in de toekomst zal Nedmag, volgens het winningsplan, niet aan haar informatieplicht gaan voldoen.

Referenties

De referenties en bijlagen bij het winningsplan zijn niet onafhankelijk. Het betreft documenten die zijn aangeleverd door Nedmag zelf, door vaste partners van Nedmag en bedrijven die afhankelijk zijn van Nedmag. Ook zijn referenties selectief bijgevoegd.

Risico's en Veiligheid

Risico's

De zoutwinning door Nedmag brengt veel risico's met zich mee. Onder andere de volgende risico's zijn te benoemen: bodemdaling, milieuvervuiling door pek en diesellekkage, aardbevingen, waardedaling van woningen, gezondheidsrisico's door geluidsoverlast, angst en ongerustheid. De veiligheid van omwonenden van de zoutwinning heeft al 50 jaar veel te weinig aandacht (feitelijk wordt de wet al 50 jaar overtreden) en er is met dit winningsplan geen zicht op verbeteringen. Nedmag heeft geen kennis van de diepe ondergrond en weet dus ook niets over de risico's die dit met zich meebrengt. Het winningsplan is gebaseerd op onjuiste of recent gewijzigde informatie en theoretische modellen. Gedegen praktijkervaring en onderzoek ontbreken.

Veiligheid

Zowel de Onderzoeksraad voor Veiligheid als alle betrokken adviseurs voor dit winningsplan (provincies, gemeenten, waterschap en SodM) stellen als voorwaarde dat de veiligheid van burgers geborgd moet zijn. De minister van Economische Zaken en Klimaat (EZK) stelt dat uitbreiding van zoutwinning alleen toegestaan zal worden als dat veilig en verantwoord kan. Uit dit winningsplan blijkt dat er te veel onzekerheden zijn en dat gevolgen en risico's niet onderzocht zijn. Er is te weinig kennis om te kunnen vaststellen of zoutwinning met de beoogde methode veilig is.

Aardbevingen/trillingen

Wij verwijzen naar de website HiQuake. Dit is een database van geïnduceerde aardbevingen, ook bekend bij het Ministerie, Sodm en Nedmag.

In het besluit wordt genoemd dat in het winningsgebied van Nedmag alleen aardbevingen gemeten zijn op een diepte van 3 km. Dit is de diepte waar gas gewonnen wordt. Hieruit concludeert de Minister dat Nedmag deze aardbevingen niet veroorzaakt kan hebben. KNMI doet pas sinds kort een poging om de werkelijke diepte van aardbevingen te meten of te analyseren. Jarenlang is er voetstoots van uitgegaan dat de diepte van 3 km. juist is omdat op die diepte gas gewonnen wordt. Wij vragen de Minister dan ook te onderbouwen waarom alle in het verleden gemeten aardbevingen op 3 km. diepte plaatsgevonden zouden hebben, en het bewijs aan te leveren dat er geen trillingen gemeten zijn die door Nedmag veroorzaakt kunnen zijn.

Onafhankelijkheid besluitvorming

De onafhankelijkheid van de besluitvorming is in het geding, omdat EZK de beslissing moet nemen over dit winningsplan, terwijl de Minister (via de NOM) aandeelhouder van Nedmag is.

Schade

Met vele rapporten die in opdracht van Nedmag zijn gemaakt, probeert Nedmag al 20 jaar aan te tonen dat hun activiteiten weliswaar tot bodemdaling leiden, maar dat de bodemdaling gelijkmatig verloopt en dat gebouwschade door zetting een lokaal verschijnsel is en de schade daarom geen verband kan hebben met de zoutwinning. Nedmag heeft nooit gemeten wat de invloed van de bodemdaling op de bebouwing is. Na bijna 50 jaar is er nu een situatie ontstaan waarbij alleen de mijnbouwer bodemdaling cijfers toont. Niemand kan controleren of deze cijfers juist zijn.

In 2001 werden de bewoners uit Borgercompagnie plotseling geconfronteerd met schade aan hun woningen als gevolg van grote bodemdaling. Het bleek dat Nedmag al acht jaar aan het zoutwinnen was volgens de squeeze methode zonder dat er gemeten werd welke gevolgen deze en eerdere winmethoden hebben voor de bebouwing. Inmiddels zitten zij opgescheept met een schadeprotocol uit 2002 waarvan gezegd kan worden dat het niet werkt. Nedmag moet aansprakelijk gesteld worden voor alle reeds ontstane en toekomstige schade. Dit geldt ook voor planschade en waardedaling van het onroerend goed in het (bodemdalings)effectgebied en omvat tevens een opkoop /verkoopgarantieregeling voor onroerend goed.

Gestapelde Mijnbouw

Het gebied waarin Nedmag opereert ondervindt niet alleen de negatieve gevolgen van de magnesiumzoutwinning. In de directe nabijheid bevinden zich drie gasvelden en op iets grotere afstand wordt gas opgeslagen in zoutcavernes en bevinden zich drie waterwingebieden. De schades en risico's veroorzaakt door gestapelde mijnbouw zijn enorm en nog door niemand volledig te overzien. De gevolgen van gestapelde mijnbouw worden in het winningsplan genegeerd. Ook in het advies van SodM ontbreekt het onderwerp gestapelde mijnbouw vrijwel volledig. Dit is zeer vreemd, omdat er in april 2019 nog een motie in de Tweede Kamer is aangenomen waarin is gesteld dat er slechts een besluit over een nieuw winningsplan voor Nedmag genomen kan worden, nadat eerst de effecten van gestapelde mijnbouw in de regio onderzocht zijn. Dit onderzoek heeft nog niet plaatsgevonden.

Bewijsvermoeden

Het is voor omwonenden ondoenlijk om aan te tonen welke mijnbouwer welke schade veroorzaakt heeft, en in welke mate. De minister stelt dat met het instellen van de Commissie Mijnbouwschade per 1 juli 2020 de ongelijkheid tussen burger en mijnbouwonderneming wordt verminderd. Het is onduidelijk hoe dit wordt geregeld. Het lijkt er op dat de bewoners blij gemaakt worden met iets waar ze niets aan hebben. De adviezen van SodM, Tcbb en de gemeenten Aa en Hunze, Midden-Groningen, Tynaarlo en de provincie Groningen om het bewijsvermoeden toe te passen heeft de Minister om onduidelijke redenen naast zich neer gelegd.

Wij vinden dat net als bij de gaswinning uit het Groningenveld ook ten aanzien van zoutwinning het bewijsvermoeden met terugwerkende kracht toegepast moet worden.

Bodemdaling

Bij de zoutwinning door Nedmag is sprake van de grootste door mijnbouw veroorzaakte bodemdaling in Nederland. Volgens Nedmag en SodM verloopt deze bodemdaling geleidelijk, gelijkmatig en veroorzaakt deze geen schade aan gebouwen. De bewoners van Borgercompagnie, Tripscompagnie, Golfeiland en andere wijken in Veendam weten al jaren dat dit niet waar is. Er is sprake van ongelijkmatige bodemdaling die door incidenten ook nog eens veel groter kan zijn en zich sneller kan voltrekken.

Van de Minister mag Nedmag de putten VE-5 en VE-6 ontwikkelen. In de toekomst zullen ook de putten VE-7 en VE-8 worden ontwikkeld. Bij de zoutwinning vanuit de nieuwe putten ontstaat weer bodemdaling. Het is nu al duidelijk dat de bodemdaling veel groter zal zijn dan de huidige prognose. Het besluit komt erop neer dat de minister een bodemdaling accepteert die veel groter is dan wat nog beheersbaar is voor het Waterschap. Daarnaast stelt de minister, anders dan in eerdere vergunningen, geen enkele grens aan de toegestane bodemdaling. Nedmag krijgt dus toestemming om de bodem ongebreideld te laten dalen.

De minister staat actieve winning uit de put TR-9 toe. Dit terwijl SodM dit pertinent ontraadt in haar advies. Als rationale hiervoor wordt genoemd dat de bodemdaling toch al verder gaat dan de 80 cm. die het waterschap nog beheersbaar acht, zodat er toch al aanvullende maatregelen genomen moeten worden. SodM stelt terecht dat verdere bodemdaling ongewenst is. De vraag is dan waar de volgende grens ligt waarbij ook de nieuwe waterhuishoudkundige maatregelen niet volstaan. Wat als de n-a-ijleffecten veel groter zijn dan Nedmag ze voorstelt? (Helaas een zeer reëel scenario dat in het besluit volledig wordt genegeerd) Deze vragen willen wij beantwoord zien.

Als de Minister enig belang aan de veiligheid van ons als omwonenden hecht, stelt hij niet alleen een nieuwe limiet aan de toegestane bodemdaling, maar treedt hij ook handhavend op tegen Nedmag en verbiedt hij alle verdere actieve zoutwinning uit put TR-9.

In het ontwerp-instemmingsbesluit wordt door de minister het uitvoeren van een zogenaamd gebiedsproces genoemd. Dit houdt in dat de bewoners en landbouwers in het bodemdalingsgebied met de gevolgen van de zoutwinning worden belast. Veelzeggend is de opmerking in het ontwerp-instemmingsbesluit dat er onderzoek moet worden gedaan naar alternatieven voor grondgebruik. Niet Nedmag moet stoppen maar de bewoners van het gebied moeten zich maar aanpassen.

Waterbeheersing

Eeuwigdurend heeft de bodemdaling, als gevolg van de zoutwinning, grote invloed op het waterpeil. Er zal een groot aantal pompen en stuwen geplaatst moeten worden om zowel voor de landbouw als voor de bebouwing het juiste waterpeil te kunnen waarborgen. Het waterbeheer dreigt door complexiteit onbeheersbaar te worden. Afgezien van de risico's die dit nu al met zich meebrengt is dat maatschappelijk totaal onverantwoord met het oog op de onzekerheden over de maatregelen die nodig zijn i.v.m. de klimaatcrisis en de dreigende watertekorten. De invloed op de peilgebieden reikt bij 95 cm bodemdaling tot aan Zuidlaren, dus al voorbij het grondwaterbeschermingsgebied De Groeve (Tusschenwater). Bovendien kunnen hierdoor optredende grondwaterstromingen eveneens schade veroorzaken. De kosten en gevolgen voor de bewoners zijn niet in de afweging van het ontwerp besluit meegenomen.

In het besluit merkt de Minister op dat het waterbeheer ook bij een bodemdaling van meer dan 80 cm. nog steeds beheersbaar zal zijn. Dit heeft de Minister niet onderbouwd, en dit is direct in tegenspraak met het terdege onderbouwde- advies van het Waterschap Hunze en Aa's.

Grondwater

Het winningsplan beschrijft het risico van de reeds weggelekte pek en diesel; nu en in de toekomst, tijdens en na de actieve winning. Ook in diverse referenties worden de risico's besproken. Deze risico's, en de gevolgen daarvan, worden zowel in het winningsplan als in het concept besluit gebagatelliseerd. Het grondwater kan al vervuild zijn. Het concept instemmingsbesluit vergroot de kans op vervuiling nog verder. De referenties tonen duidelijk aan dat er in de toekomst meer pek en diesel gaat lekken.

De stelling dat de zoutwinning door Nedmag geen, of althans een aanvaardbaar klein risico oplevert

voor het grondwater en drinkwater, wordt niet, dan wel onvoldoende, onderbouwd.

Zoals ook uit de Structuurvisie Ondergrond blijkt, heeft drinkwater, en dus grondwater, de hoogste prioriteit als het gaat om het gebruik van de ondergrond. De strategische drinkwatervoorraden dienen op peil gehouden te worden. Deze uitdaging is op dit moment al lastig genoeg. Er kan geen sprake van zijn dat de drinkwatervoorziening verder onder druk gezet wordt door de gevolgen van de activiteiten van een puur commerciële partij.

Op korte afstand van het winningsgebied van Nedmag liggen de waterwingebieden Annen, Onnen en De Groeve. Het winningsplan noemt alleen het grondwaterbeschermingsgebied Onnen. De locaties Annen en De Groeve, die dichterbij liggen, worden in het winningsplan genegeerd.

Het besluit in deze is onvoldoende onderbouwd en is gebaseerd op verouderde inzichten en aannames die door Nedmag zijn aangedragen. Het advies van de gemeenten Tynaarlo en Aa en Hunze betreffende de strategische drinkwatervoorziening heeft de Minister in zijn besluit helemaal niet besproken.

Wij concluderen dat het grondwater en de drinkwatervoorziening door Nedmag in gevaar zijn gebracht en met het nieuwe winningsplan nog verder gevaar zullen lopen. Krachtens artikel 9, onder f., sub 2 van de Mijnbouwwet moet de Minister als bevoegd gezag daarom de instemming met dit winningsplan weigeren.

Planmatig beheer

In paragraaf 6.1.3 van het ontwerpbesluit komt de minister tot het oordeel dat zoutwinning uit het winningsgebied Veendam past in het planmatig gebruik van de ondergrond. Een duidelijke opsomming van toetsingscriteria is niet terug te vinden in het ontwerp-instemmingsbesluit. Op geen enkele manier wordt beschreven hoe de minister planmatig beheer en gebruik van de ondergrond in relatie brengt met het verdwijnen van 45 miljoen liter dieselolie. Er staat te lezen: "Als onderdeel van de beoordeling van het planmatig beheer van de ondergrond, beoordeelt de minister ook het efficiënt gebruik van hulpstoffen in de ondergrond". Hieruit is te concluderen dat de Minister het achterlaten van miljoenen liters diesel in de ondergrond kennelijk als "efficiënt gebruik" van de hulpstof beoordeelt.

Ook de nieuwe, door Nedmag nog niet in de praktijk geteste, minerale "dakolie" Surdyne B140, is bij een lekkage even slecht en giftig voor de boven- en ondergrond.

De Minister vindt dat er sprake is van planmatig beheer van de ondergrond in relatie tot de bovengrond. Uit welke specifieke onderdelen dient volgens de minister dat planmatig beheer te bestaan? De minister moet uitleggen welke rol hij Nedmag heeft gegeven in het planmatig beheer. Waarom verlegt de minister de aandacht voor de gevolgen van de enorme bodemdaling naar de decentrale overheden door voor te stellen om te starten met een gebiedsproces terwijl Nedmag ondertussen zijn gang kan gaan met actieve winning?

Voorwaarde voor instemming zou moeten zijn om eerst het gebiedsproces nauwkeurig te beschrijven en vorm te geven, zodat alle aspecten van de gevolgen van de zoutwinning goed onderzocht kunnen worden, om daarna te bezien of de niet te stuiten bodemdaling bij het aflaten van de cavernes verdere actieve winning al of niet mogelijk maakt.

Diesel

Bij de zoutwinning wordt diesel als hulpstof gebruikt. Diesel is een aardolieproduct dat slecht afbreekbaar is en een groot gevaar vormt voor mens en milieu.

Van de in het verleden door Nedmag gebruikte diesel is 45 miljoen liter in de bestaande cavernes achtergebleven. Door de uitgestrektheid van de aaneengegroeide cavernes is niet bekend waar deze

diesel zich bevindt. Nedmag is bij wet verplicht alle gebruikte diesel terug te winnen. De Minister treedt hiertegen niet op en daardoor wordt een enorm risico genomen. In het winningsplan worden de gevaren van diesel in de ondergrond onderschat. Ook de Minister bagatelliseert in het concept-instemmingsbesluit de gevaren van de achtergebleven diesel.

Tijdens het ontstaan van een scheur in het dak van het TR cluster is een grote hoeveelheid pekewater en diesel gelekt naar bovenliggende grondlagen. Niet uitgesloten moet worden dat deze scheur verder naar boven is doorgedrongen dan door Nedmag wordt beweerd en dat pekewater en diesel op termijn het diepe grondwater zullen bereiken.

Nedmag heeft aangegeven een ander aardolieproduct (Surdyne B140) te willen gebruiken. Dit is qua samenstelling vergelijkbaar met diesel en dus ook gevaarlijk voor het milieu.

Nedmag introduceert een nieuwe manier om de cavernes VE-5 en VE-6 te ontwikkelen waarmee het gebruik van 'dakolie' naar verwachting met 90% kan worden gereduceerd. Hier is duidelijk sprake van een 'trial and error' methode. Waarom stemt de minister hiermee in? Daarbij komt ook nog dat de ontwikkeling van de nieuwe cavernes plaats vindt op de flanken van het zoutkussen. Het is onduidelijk of het zoutdak daar de dikte heeft die wordt verondersteld. Vroeg of laat zal via een lekkende put of via een scheur in het dak, tijdens de winning of na abandonneren, ook Surdyne B140 migreren naar de bovenliggende grondlagen en uiteindelijk het grondwater bereiken.

Mens en Milieu

Al meer 50 jaar ondervinden de dorpen Borger- en Tripscompagnie ernstige overlast door de mijnbouwactiviteiten van Nedmag.

Ondanks de belofte door Shell / Billiton dat de locatie WHC-1 (Borgercompagnie) na 15 tot 20 jaar gesloten zou worden, is dat nooit gebeurd en geeft EZK met dit ontwerpbesluit opnieuw de gelegenheid aan Nedmag jarenlang overlast te veroorzaken met nieuwe mijnbouwactiviteiten.

In het winningsplan, inclusief de adviezen daarop, worden de risico's voor mens en milieu, en de effecten van gestapelde mijnbouw, zwaar onderbelicht dan wel helemaal genegeerd.

Er is onvoldoende informatie beschikbaar over de effecten en de risico's van de bodemdaling door zoutwinning op mens en milieu. Nedmag probeert, overigens zonder verifieerbaar resultaat aannemelijk te maken dat tijdens zijn bestaan de dieselolie het grondwater niet zal bereiken. Echter dit is niet alleen niet aangetoond, maar simpelweg ook volstrekt onvoldoende aangezien vervuiling van het drinkwater ook in de verre toekomst voorkomen moet worden.

Het is verder onduidelijk welke effecten de magnesiumzoutwinning en de daaruit voortvloeiende bodemdaling hebben op de natuur in de omgeving. Door de forse bodemdaling zal onder andere de grondwaterstand veranderen. Er is geen onderzoek gedaan naar de effecten op de flora en fauna.

Over de effecten van mijnbouw op de gezondheid van omwonenden is door de Rijksuniversiteit Groningen onderzoek gedaan, waaruit de volgende conclusies naar voren kwamen: Bewoners zijn boos, en voelen zich machteloos en minder hoopvol, ze slapen slecht en er is sprake van een sterke afname van vertrouwen in de Rijksoverheid en andere verantwoordelijke instanties.

Deze conclusies zijn ook van toepassing voor de inwoners van de regio

Veendam/Borgercompagnie/Tripscompagnie/Kalkwijk/Kiel-Windeweer. Zij hebben of krijgen te maken met magnesiumzoutwinning door Nedmag en gaswinning uit het Groningenveld, het Annerveenveld én het Kiel-Windeweerveld.

Het is onbegrijpelijk dat er geen aandacht besteed wordt aan de fysieke en psychische effecten van deze gestapelde mijnbouw. Door de zoutwinning te blijven gedogen wordt omwonenden een voortdurend onrecht aangedaan dat hun welzijn en woongenot in ernstige mate aantast.

Mijnbouwlocaties zijn een bron van laagfrequent geluid. Nedmag kent een al te lange geschiedenis

van het veroorzaken van laagfrequent geluid. Daarnaast veroorzaken de boringen en andere werkzaamheden van Nedmag, die 24 uur per dag doorgaan, telkenmale maandenlang voortdurende geluidsoverlast.

Wij achten het in het kader van het zorgvuldigheidsbeginsel absoluut vereist dat de belangen én gezondheid van omwonenden (zwaar) mee gewogen worden in het definitieve besluit.

Financiële waarborg

In artikel 11 van het ontwerp-instemmingsbesluit schrijft de Minister voor dat Nedmag moet zorg dragen voor een financiële waarborg in een van de onderneming juridisch en financieel los gepositioneerde constructie. In dit artikel wordt expliciet aangegeven waarvoor deze waarborg is bedoeld. Niet genoemd zijn de kosten die gemeenten moeten maken om de gevolgen van de bodemdaling op hun infrastructuur te bekostigen. De bestaande overeenkomst schadeafhandeling tussen Nedmag enerzijds en Waterschap en twee gemeenten anderzijds loopt in 2022 af.

Wanneer de gemeenten niet worden opgenomen in genoemde constructie, zullen de kosten voor het aanpassen/onderhouden van hun infrastructuur als gevolg van de bodemdaling na 2022 ten laste komen van de gemeentelijke begrotingen. De inwoners van de betrokken gemeenten draaien dan op voor deze kosten. Wij verzoeken met klem ook de kosten die gemeenten en (semi)overheden moeten maken op te nemen in de financiële waarborg. Eveneens moet milieuschade aan bodem en grondwater hierin worden opgenomen.

Omgevingsvergunning diepboringen VE-5 en VE-6

In het ontwerpbesluit en de aanvraag van Nedmag komt een aantal milieuaspecten aan de orde die of onvolledig of onjuist zijn.

Externe Veiligheid

Nedmag heeft met de (hernieuwde) QRA aangetoond dat er zich geen kwetsbare objecten bevinden binnen de plaatsgebonden risicocontour van 10^{-6} / jaar. Tussen de twee toegevoegde QRA-documenten is geen verschil. Wij verzoeken de Minister de onderbouwing daarom alsnog toe te voegen,

Geluid

Er is geen onderzoek gedaan om het verwachte geluidsniveau binnen de aanwezige geluidsgevoelige gebouwen te bepalen en het is volstrekt onduidelijk hoe het geluid van de Top-Drive, die zich ver boven het hoogste punt van de 'sound barrier' bevindt, bepaald kan worden. Wij verzoeken u dit toe te lichten.

Volgens de aangeleverde informatie zijn de Top-Drives van de twee genoemde boorinstallaties qua geluid niet hetzelfde, maar is het geluidsniveau op 300 meter afstand wel hetzelfde en is er geen rekening mee gehouden dat geluid 's nachts 'verder draagt' dan overdag. Wij verzoeken de Minister bovenstaande alsnog te onderzoeken.

Ook in het akoestisch onderzoek (pagina 18) staat dat er 'geen specifieke eis geldt invallend op de gevel van geluidsgevoelige gebouwen'. Het wordt niet duidelijk gemaakt waarom die eis er niet is.

Bodembescherming

De bronnen van de vervuiling door Nedmag zitten vele honderden meters diep. Met monitoring d.m.v. peilbuizen wordt slechts een beperkte diepte bereikt. Te ondiep dus om tijdig maatregelen te nemen om vervuiling te voorkomen. Een ander detectiesysteem is daarom nodig.

De nieuwe dakolie (Surdyne B140) die Nedmag wil gaan gebruiken is volgens REACH dermate giftig dat die absoluut niet in het grondwater terecht mag komen. Wij verzoeken de Minister het gebruik van deze stof bij de zoutwinning door Nedmag te verbieden vanwege de buitengewoon grote risico's voor mens, milieu, drinkwatervoorziening, landbouw en voedselproductie.

Luchtemissies

Uit bijlage 7 Aerius berekeningen heeft de aanvrager een herberekening van de stikstofdepositie uitgevoerd met AERIUS Calculator 2019A. Het blijkt dat tijdens de uitvoering van de diepboringen geen depositiewaarden boven 0,00 mol/ha/jaar berekend worden.

Er wordt nergens verklaard waarom de depositiewaarde in de nieuwe berekening lager uitkomt dan in de vorige berekening. Wij verzoeken de Minister dit toe te lichten.

De boorinstallatie zelf is in deze berekening niet meegenomen omdat de installatie elektrisch aangedreven is. Die elektriciteit wordt wel opgewekt en veroorzaakt elders dus wel degelijk uitstoot. Wij verzoeken de Minister die berekening alsnog te maken en te publiceren.

Afvalstoffen

Afvalstoffen worden verzameld en afgevoerd naar een erkend verwerker. Na april 2018 wordt opgevangen afvalwater via een ondergrondse leiding getransporteerd naar de Nedmag locatie aan de Billitonweg, en vandaar afgevoerd via de Veenkoloniale Afvalwaterleiding (VKA). Afgevoerd naar een erkend afvalverwerker klopt dus niet. Wij verzoeken de Minister om onderstaande vragen te beantwoorden: Wat wordt er precies in zee geloosd (volumes en samenstelling en wat gaat er naar een afvalverwerker (volumes en samenstelling)? Heeft Nedmag toestemming boorcondensaat te lozen via de VKA?

Licht

De verlichting moet zodanig opgesteld, ingericht en de lampen moeten zodanig afgeschermd zijn dat hinderlijke lichtstraling voor de omgeving en het milieu wordt voorkomen. Nedmag geeft in een aanvulling aan dat lichthinder tijdens de booractiviteiten zo veel mogelijk wordt beperkt. Ook een te plaatsen geluidsscherm zou de impact op de omgeving van de benodigde lichtmasten sterk reduceren. Wij verzoeken u dit te onderbouwen omdat licht een grote negatieve impact heeft op de leefomgeving van de omwonenden.

Geur

De opslag van een op olie gebaseerde boorspoeling (oil based mud) vindt plaats in een open tank en kan daarmee tijdelijk tot de verspreiding van een diffuse geur leiden. Het BARMM is duidelijk: geur dient te worden voorkomen. Er is dan sprake van een overtreding die niet kan worden toegestaan.

Trillingen

Bewoners van Borgercompagnie hebben slechte ervaringen met de booractiviteiten van Nedmag. De laatste slechte ervaring stamt uit de periode dat er werkzaamheden aan de VE-4 uitgevoerd werden. Die hebben 4 maanden langer geduurd dan vooraf aangegeven door Nedmag. De overlast was enorm. Om één voorbeeld te noemen: "het was alsof er naast je bed een vrachtwagen stationair stond te draaien". Als Nedmag en EZK er zo zeker van zijn dat deze werkzaamheden geen trillingen veroorzaken, waarom wordt het plaatsen van tiltmeters om die zekerheid te onderbouwen dan geweigerd? Tiltmeters worden in het buitenland vaak verplicht geplaatst om de discussie kort te

sluiten en met meten de juiste informatie boven tafel te krijgen.

Milieueffectrapportage

De minister geeft aan dat voor het uitvoeren van diepboringen, op grond van categorie D.17.2 van de bijlage van het Besluit MER, een MER-beoordelingsplicht geldt. Op basis van de door Nedmag uitgevoerde herberekening van de stikstofdepositie met AERIUS Calculator 2019A constateert de minister dan een MER niet nodig is.

De door de Minister genoemde argumenten om geen MER uit voeren zijn niet valide. Er moet een MER uitgevoerd te worden die die impact op de (diepe) ondergrond precies in kaart brengt zodat de gevolgen in de beslissing kunnen worden meegenomen.

Slotopmerking

Uit de nu ter inzage gelegde stukken blijkt de eerder ter inzage gelegde omgevingsvergunning gewijzigd te zijn. De voornaamste wijziging behelst de toepasbaarheid van het gewijzigde bestemmingsplan van de gemeente Veendam. De wijziging van dit bestemmingsplan is echter niet op een bestuurlijk correcte manier tot stand gekomen.

Conclusie

Gezien al het voorgaande is Stichting Stop Zoutwinning van mening dat er geen enkele wettelijke of maatschappelijke legitimatie is om in te stemmen met het Winningsplan 2018 van Nedmag en met de aangevraagde omgevingsvergunningen.

Wij verzoeken de Minister met klem:

- geen instemming te verlenen aan het Winningsplan 2018 van Nedmag en de omgevingsvergunningen OLO 3000245 en OLO 3554325 niet te verlenen.
- Nedmag op te dragen zo snel als veilig mogelijk is de bestaande zoutwinning af te bouwen.
- het bewijsvermoeden direct en met terugwerkende kracht van toepassing te verklaren op schades die zich voordoen respectievelijk hebben voorgedaan in het effectgebied van de zoutwinning door Nedmag.

Hoogachtend,

Namens Stichting Stop Zoutwinning

Aan het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat
Inspraakpunt Nedmag
Postbus 142
2270 AC Voorburg

Onderwerp: Zienswijze betreffende de ontwerpbesluiten voor instemming met het gewijzigd winningsplan 2018 Nedmag en de bijbehorende omgevingsvergunningen.

Borgercompagnie,

21 juli 2020

Hooggeachte heer Wiebes,

Door middel van deze brief stuur ik u mijn zienswijze betreffende:

- Het Ontwerp-Instemmingsbesluit Winningsplan 2018 Nedmag
- Het Ontwerpbesluit omgevingsvergunning voor de uitbreiding en renovatie van de locatie WHC-1.
- Het Ontwerpbesluit omgevingsvergunning uitvoeren diepboringen VE-5 en VE-6 op de locatie WHC-1

Om te beginnen is de periode van de ter inzagelegging voor de drie vergunningen veel te kort. Waar mij normaliter 3x6 weken ter beschikking zouden hebben gestaan voor inzage en bestudering van de stukken, is die periode ingekort tot 1x6 weken. Gezien de grote hoeveelheid informatie die ik tot mij heb moeten nemen om tot een afgewogen oordeel te komen acht ik mij als burger beknot in de tijd en worden daarmee de belangen van mij, als indiener van een zienswijze, ernstig geschaad.

Op basis van de inhoud van deze brief wil ik dat de minister van EZK Nedmag geen toestemming/vergunning verleend voor de activiteiten zoals beschreven in het Winningsplan 2018 en maak ik bezwaar tegen hetgeen verwoord is in het ontwerp-instemmingsbesluit gewijzigd winningsplan 2018 Nedmag d.d. 10 juni 2020

Aan de hand van de volgende onderwerpen onderbouw ik mijn bezwaar:

- Misleiding
- Afspraken niet nakomen
- Ontkennen van schade

- Woningen van omwonenden locaties Nedmag als slecht beoordelen
- Mensen hun fysieke en mentale gezondheid nadelig beïnvloeden
- Mijnbouwlocaties zijn niet ingepast in het landschap..

In deze brief laat ik u lezen hoe de omwonenden al vanaf het begin van de zoutwinningactiviteiten zijn misleid door de diverse magnesiumzoutmijnbouwers.

Vanaf augustus 1966 ben ik woonachtig in Borgercompagnie en vanaf het begin van de zeventiger jaren is de locatie WHC-1 ingericht als zoutmijnbouw locatie binnen een afstand van 300 meter vanaf mijn huis.

In de periode van het boren en ontwikkelen van de putten VE 1 t/m VE-4 in de periode 1972 t/m 1978 worden diverse brieven met klachten over geluidsoverlast, laagfrequent geluid, schade in/aan woningen, geschreven naar Billiton en vanuit de gemeente Veendam ook naar de verantwoordelijke minister. Op een brief vanuit het dorp met 28 vragen aan Billiton wordt door het bedrijf niet gereageerd.

In de dorpskrant nr 3 van mei 1978 staat geschreven:

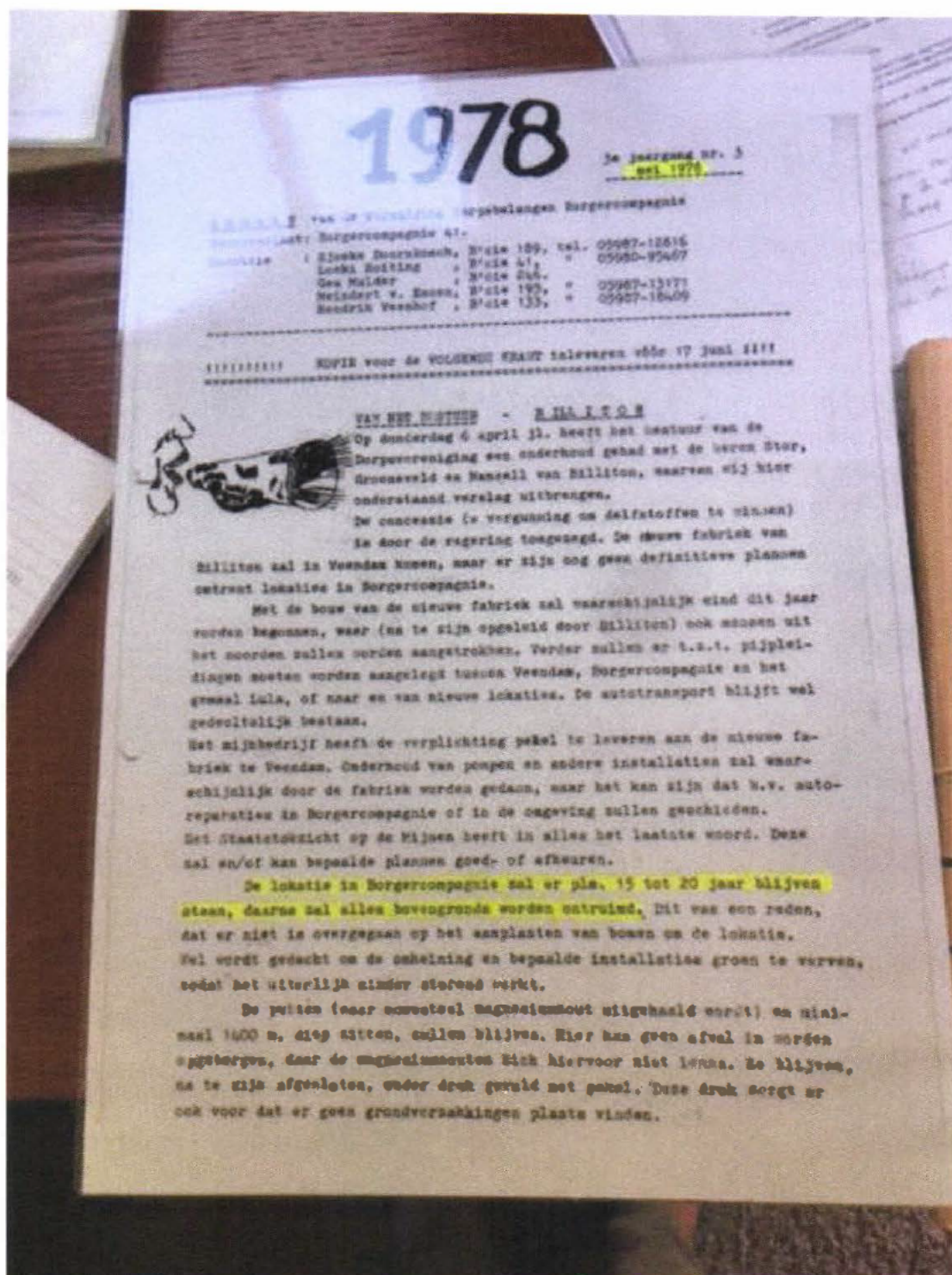
De locatie in Borgercompagnie zal er plm 15 tot 20 jaar blijven staan, daarna zal alles bovengronds worden ontruimd. Dit was een reden dat er niet is overgegaan op het aanplanten van bomen om de locatie. Wel wordt gedacht om de omheining en bepaalde installaties groen te verven zodat het uiterlijk minder storend werkt.
Zie afb 1.

Begin jaren tachtig wordt zonder de bevolking erbij te betrekken locatie WHC-2 tussen Tripscompagnie en Borgercompagnie ingericht en worden er 8 nieuwe putten geboord.

Pas in mei 2000 verschijnen in het Groninger Dagblad diverse artikelen over de activiteiten van Nedmag. Met name de bodemdaling door zoutwinning krijgt ruime aandacht. Ook wordt de bodemdaling door de gaswinning hierbij genoemd. Zeker wel 20 cm van de gaswinning zou opgeteld moeten worden bij de bodemdaling door zoutwinning.

Vanuit de Nedmag werd toen ook gesteld dat aardbevingen door zoutwinning niet helemaal uit te sluiten zijn.

Op 11 december 2000 vindt er in Hotel Parkzicht Veendam een door Nedmag georganiseerde eerste brede informatie avond plaats voor omwonenden van beide locaties in het kader van de goedkeuring van een nieuw ontginningsplan (het latere winningsplan): Ontginningsplan Kalium-en Magnesium-zoutwinning, Nedmag Industries Mining & Manufacturing. Concessie Veendam; Winlocaties WHC-1 en WHC 2 te Veendam.

afb 1.

In het jaar 2000 is de locatie WHC-1 inmiddels al meer dan 22 jaar in bedrijf en het lijkt er niet op dat deze locatie wordt afgebouwd zoals door Billiton is beloofd in 1978. De locatie past niet in het landschap en er is geen enkele poging gedaan de locatie aan het zicht van de omwonenden te onttrekken.

Wij zijn misleid.

1. geen beplanting
2. er heeft GEEN bovengrondse ontruiming plaats gevonden nadat de locatie 15 – 20 jaar in gebruik is geweest.

Tijdens de presentatie van het Ontginningsplan 2001, waarbij ook EZ, SodM aanwezig waren, wordt uitgelegd dat reeds vanaf eind 1992 een nieuwe winmethode wordt gebruikt en dat deze methode zorgt voor meer bodemdaling in het gebied met een straal van 3 km rond de locatie WHC-2. Met name in delen van Borgercompagnie, Tripscompagnie, Veendam (Langeleegte, Borgerswold, Scheepskwartier, Borgerspark, Gildebuurt en Golfbaan) en Muntendam (zuidwesthoek)

In diezelfde bijeenkomst wordt gemeld dat Nedmag reserveringen maakt voor de maatregelen die voortvloeien uit de bodemdaling. Nedmag zal een ieder bij wie het aannemelijk is dat de opgelopen schade door de bodemdaling veroorzaakt wordt schadeloos stellen. Nedmag verwacht echter dat het merendeel van de kosten in verband met de bodemdaling door het Waterschap en de gemeentes gemaakt moeten worden.

Met de bestuurders van de dorpsverenigingen van Borgercompagnie en Tripscompagnie gaat Nedmag in overleg omdat deze besturen vrezen problemen te krijgen aan de huizen in beide dorpen, die veelal honderd en meer jaar oud zijn en niet voldoen aan de bouw-norm uit 2000.

De besturen hebben gevraagd om lintvoegmetingen te doen om veranderingen te kunnen monitoren. De gemeenten Veendam en Menterwolde ondersteunen dat verzoek aan Nedmag.

In een voorstel van het gemeentebestuur van Veendam aan de Raad van 8 januari 2002: onderwerp: Ontginningsplan periode 2 van Nedmag Industries staat geschreven onder Argumenten: 1.3: "In het "second opinion" rapport van professor Verruijt springen enkele aanbevelingen in het oog. Met name het fotografisch vastleggen van de gebouwen in het winningsgebied en het continu meten door middel van te installeren seismische registratieapparatuur zullen door ons expliciet onder de aandacht worden gebracht bij Nedmag".

In de Staatscourant van 28 maart 2002 nr 62/pag 10 wordt de Goedkeuring ontginningsplan Nedmag gepubliceerd. Goedkeuring onder voorwaarden. Onder voorwaarde 2 staat: uiterlijk 1 januari 2003 is het protocol in overleg met de commissie van omwonenden aangepast.

Op 25 maart 2002 ontvang ik een brief van Hanselman Taxaties waarin mij de mogelijkheid wordt aangeboden mijn huis bouwkundig te laten monitoren. Deze monitoring wordt mij aangeboden door Nedmag Industries Mining & Manufacturing B.V.

Ik citeer het volgende uit de brief: "Deze monitoring houdt in dat de bouwkundige staat van een groot deel van de panden binnen een straal van 3 km gerekend vanuit het hart van de mijnlocatie zal worden vastgelegd. In eerste instantie zullen ongeveer 254 panden worden meegenomen".

Ik citeer een volgend deel uit de brief: "De eigenaar ontvangt een kopie van het schriftelijke deel van het rapport dat betrekking heeft op het opgenomen pand. HET ORIGINELE RAPPORT ZAL WORDEN GEDEPONEERD BIJ EEN NOTARIS TE

VEENDAM. De bij de rapportages behorende videobanden zullen ter beschikking worden gesteld aan Nedmag Industries”.

Ik citeer verder “Indien en voor zover onze experts het noodzakelijk vinden om aan uw woonhuis scheurwijdtemeters te plaatsen dan zullen deze, uiteraard in overleg met u, worden aangebracht. De nulstand van deze scheurwijdtemeters wordt fotografisch vastgelegd en toegevoegd aan de rapportage. De scheurwijdtemeters kunnen over langere tijd aangeven of de scheurvorming stabiel is, wijder wordt of misschien seizoensafhankelijk in breedte varieert”.

Wij zijn misleid.

3. lintvoegmetingen zijn niet uitgevoerd.
4. Scheurwijdtemeters zijn nooit uitgelezen
5. De door Hanselman opgestelde rapporten hebben nooit bij een notaris in de kluis gelegen.
6. Vraag door mij aan Nedmag gesteld in 2008 of er een vervolg komt op de opname uit 2002 van Hanselman wordt beantwoord met dat dat niet de bedoeling is.

Op 13 augustus 2004 meld ik, per mail, aan de heer Fokker van Nedmag dat er scheuren in de tegels van de badkamer zijn ontstaan en dat die scheuren niet gemeld zijn in het rapport van Hanselman.

De heer Fokker komt samen met aannemer Van Delden kijken naar de scheuren. Enige tijd later wordt ik gebeld met de mededeling dat deze scheuren niet door de zoutwinning komen. Ik heb daar geen schriftelijk verslag van ontvangen.

In december 2007 probeer ik toch in het bezit te komen van een kopie van het rapport over mijn gemelde schade uit 2004.

Ik neem hierover contact op met Nedmag en op 2 januari 2008 laat de heer Bart Hendriks van Nedmag mij het volgende weten: “Naar aanleiding van uw vraag heb ik mijn mensen in het archief naar het betreffende rapport laten zoeken. Helaas is deze zoektocht vruchteloos gebleken. Vervolgens hebben wij het aanemersbedrijf gecontacteerd met dezelfde vraag. Helaas kon ook hij het door u gezochte rapport niet vinden”.

Per kerende mail van 3 januari 2008 laat ik de heer Hendriks weten dat het mij bevreemd dat het schadeonderzoek en de uitkomst daarvan niet in het archief van Nedmag terug te vinden is. Ik verwacht toch dat van alle schademelders over alle jaren dat de zoutwinning plaats vindt een goed en compleet archief bijgehouden wordt. Helaas bleek dat niet het geval.

In dezelfde mail vraag ik ook naar de specifieke daling cijfers rond mijn woning vanaf 1990.

Het antwoord van de heer Hendriks in zijn mail van 8 januari 2008 luidt:” Ten aanzien van de daadwerkelijke bodemdaling bij uw woning zou ik graag het volgende willen voorstellen. In het midden van dit jaar zullen de gegevens van de waterpassing zoals die op dit moment wordt uitgevoerd, bekend zijn. Nedmag is voornemens om de uitkomsten van deze meting in een openbare bijeenkomst te presenteren en te bespreken. Wellicht is dit het aangewezen moment om uw specifieke situatie te bekijken. Ik zal er voor zorgen dat u op tijd een uitnodiging voor deze avond krijgt”.

Omdat een uitnodiging het hele jaar uitblijft heb ik op 16 december 2008 daarover contact opgenomen met de heer Hendriks.

Zijn antwoord luidt "Mijn oorspronkelijke planning ging er van uit dat dit in het najaar zou gebeuren. Door allerlei omstandigheden is dit niet gelukt. Ik denk nu dat een dergelijke voorlichtingssessie in het voorjaar van 2009 plaats zal hebben. Zodra wij een datum hebben vastgesteld zal ik deze met u delen."

De voorlichtingssessie in het voorjaar van 2009 heeft echter nooit plaats gevonden.

Wij zijn misleid.

7. schadeopname rapporten verdwijnen uit het archief van Nedmag
8. op een voorstel om naar de specifieke bodemdalingssituatie van onze woning te kijken wordt nooit meer teruggekomen.

Op 29 november 2008 verschijnt het volgende artikel in het Dagblad v/h/ Noorden:

ACHTERGROND ■ INTERPRETATIE LEIDT TOT VERSCHILLENDE UITKOMSTEN

'Rekenmethode bodemdaling achterhaald'

De bodemdaling in Noord-Nederland is ernstiger dan tot nu toe wordt verondersteld. Dat stelt gepensioneerd NAM-ingenieur Adriaan Houtenbos, die een eigen rekenmethode heeft ontwikkeld.

Door de redactie binnenland

FRANKRIJK De manier waarop de rijksoverheid meetgegevens van bodemdaling interpreteert, is achterhaald. Dit stelt de Technische Commissie Bodembeweging (TCBS) in een rapport. Voorzitter Johan Blaauwendraad verwacht dat het Staats-toezicht op de Mijnen (SodM) de rekenmethode aanpast.

De commissie vergeleek de methode van het SodM met die van gepensioneerd NAM-ingenieur Adriaan Houtenbos. Hij concludeerde onder meer dat de bodemdaling door gas- en zoutwinning in Noord-west Friesland ernstiger is dan het SodM oordeelt.

"De methodes van het SodM zijn betrekkelijk simpel en bovendien verouderd", aldus professor Blaauwendraad. "Die waren tien tot vijftien jaar geleden stand daard. Houtenbos gebruikt veel geavanceerdere rekenmodellen."

Kritiek is er ook op Houtenbos. "Hij doet een aantal veronderstellingen waarbij je vraagt kens kunt plaatsen. Bovendien moet je een geweldige expert zijn om Houtenbos' modellen te hanteren. Dit is vooral voor kleinere mijnbouworganisaties een moeilijkheid."

Om beter te meten, moeten 'inwings' bieden meer diep gefundeerde peilmerken ingebracht worden, vindt de werkgroep van Blaauwendraad. "Er zijn er nu

Seismisch bodemonderzoek door de NAM in de buurt van Meeden, om is de bodemdaling als gevolg van de gaswinning in kaart te brengen. Foto: Archief DvH

te weinig. Bovendien valt altijd een aantal af, omdat die onklaar raken. Houtenbos neemt ook bovengrondse peilmerken mee. Die zijn niet altijd even betrouwbaar, omdat hier andere factoren van invloed op zijn. Door het ontbreken van voldoende geschikte meetgegevens is er meer ruimte voor eigen, subjectieve invulling."

Die interpretatieverschillen leiden vaak tot conflicten tussen veroorzaker(s) en ingezetenen. De commissie pleit daarom voor het instellen van een geschillen-

commissie. "Als een waterwinnaar en een gaswinnaar twisten over wie voor welk deel van de daling de schade moet herstellen, kan zo'n commissie hierover de knoop doorhakken. Die commissie moet een wettelijke status krijgen", vindt Blaauwendraad.

De commissie bespreekt het rapport eerst met experts. Medio volgend jaar ontvangt minister Maria van der Hoeven van Economische Zaken de definitieve versie. Bij het instellen van de commissie eind september zei Van der Hoeven overigens niet te twijfelen aan de rekenmethodes van het SodM. (GPD)

'De methodes van het SodM zijn simpel en verouderd'

In dit artikel wordt de bodemdaling door gas en zoutwinning in Noord-west Friesland als voorbeeld aangehaald voor de door de Tcbb geconstateerde achterhaalde wijze waarop meetgegevens over de bodemdaling geïnterpreteerd worden door het SodM. Het voorbeeld van Noord-west Friesland kan één op één doorgetrokken worden naar de situatie van de zoutwinning door Nedmag in het Veendammer zoutvoorkomen. Wat heeft de minister met het advies van de werkgroep Blaauwendraad gedaan richting de Nedmag? Heeft Nedmag vanaf 2008/2009 diep gefundeerde peilmerken aan gebracht en zo ja, hoe diep, hoe gefundeerd, hoeveel en op welke plekken in het landschap?

Heeft SodM zijn rekenmethode aangepast en zo ja welke invloed heeft de aanpassing van de rekenmethode gehad op de bepaling van de bodemdaling op dat moment in het winningsgebied van Nedmag?

In het ontwerp-instemmingsbesluit (blz 15) schrijft de minister dat de bodemdalingsprognoses in het winningsplan 2018 als startpunt hebben juni 2018. Vanaf dat moment gaat Nedmag over op andere meetmethoden zoals GPS en satellietmetingen en wordt er een aan de hand van een nieuw model een prognose gemaakt van de te verwachten bodemdaling.

De minister kan het niet anders dan met mij eens zijn dat er vanaf het begin van de boor- en win activiteiten van Nedmag niet adequaat en eenduidig is gemeten, en dat de toezichthouder SodM daar in de afgelopen ruim 40 jaar Nedmag ook niet op heeft aangesproken dat te doen.

De gepresenteerde bodemdalingscijfers en de bodemdalingsprognoses zijn daarmee onvoldoende nauwkeurig en er kan daarom niet beweerd worden dat de gehanteerde veiligheidsmarge volstaat (blz 15). Aan welke gehanteerde veiligheidsmarge wordt getoetst?

Waar en aantoonbaar in de berekeningen wordt er rekening gehouden met de effecten van de bodemdaling door de gaswinning uit het Groningerveld en het Annerveenveld?

Waarom komt de minister nu pas, nu het te laat is, met een opdracht aan TNO om met het opstellen van een regionale bodemdalingskaart inzichtelijk te maken, aan de hand van weer andere modellen, wat de cumulatieve bodemdaling is die door zoutwinning en gaswinning wordt veroorzaakt. Hoe verklaart de minister dat bodemdalingscijfers, door wie ook gepresenteerd, al jaren altijd met elkaar verschillen en ook TNO in het aan hem gerichte rapport dd 21-04-2020 aangeeft dat:

De aanpak (Tabel 1) kent beperkingen. Ten eerste ontbreekt in de winningsplannen kaartinformatie over de onzekerheid van de (te verwachten) bodemdaling, zodat de onzekerheid in het eindresultaat niet kan worden berekend. Ten tweede kunnen systematische afwijkingen ontstaan door correctieverschillen: Nedmag corrigeert voor gaswinning door de Groningen kom in het gebied westelijk van Veendam te benaderen als een hellend vlak, terwijl NAM vanwege de zoutwinning de hoogtegegevens uit dit gebied weglaat. Ten derde lopen de mijnondernemingen bij het periodiek vernieuwen van hun kaarten uit fase: Kaart 2 is bijna zes jaar ouder dan Kaart 1. Daarnaast hanteren mijnondernemingen verschillende begin- en einddata (Tabel 1). En tenslotte verschillen de kaarten in resolutie, waardoor bij het combineren detailinformatie verloren gaat.

Verder wil ik graag van de minister weten of het onderzoek dat hij als voorwaarde 5 heeft opgenomen in de Goedkeuring ontginningsplan Nedmag uit 2002 namelijk: "gedurende periode twee wordt alvorens een bodemdaling van 50 cm is bereikt, een onderzoek ingesteld naar de mogelijkheden die er zijn om in een volgende ontginningsfase de optredende bodemdaling te verminderen" inmiddels van Nedmag heeft ontvangen?

Als dat niet het geval is, waarom heeft de minister Nedmag niet gehouden aan deze voorwaarde?

Als dat wel het geval is wat heeft de minister gedaan met het onderzoek? En waar en op welke wijze zijn de resultaten van dat onderzoek gepubliceerd?

Kan de minister verklaren waarom hij het in 2002 belangrijk vond dat Nedmag met plannen zou komen om de bodemdaling te verminderen en de minister nu in het instemmingsbesluit instemt met een grenzeloze daling van de bodem? Dat met het instemmen van het opnieuw in gebruik nemen van de TR-9 en het ontwikkelen van vier nieuwe putten de bodemdaling alleen maar groter wordt in plaats van minder? Op grond van welk artikel uit de Mijnbouwwet of het Mijnbouwbesluit baseert de minister zijn instemming met deze onbegrensde daling van de bodem en de daaruit voortkomende schade?

De minister weet als vergunningverlener als geen ander dat Nedmag niet in staat is de daling van de bodem te stoppen.

Op geen enkele wijze voldoet Nedmag dan ook aan art. 24 1, q,r,s van het Mbb. Voor de minister is er dus geen enkele valide reden in te stemmen met het winningsplan 2018 van Nedmag.

Ik vervolg mijn zienswijze, chronologisch, om aan te tonen welke schade Nedmag op basis van art.33 1.a, Mbw aanricht met haar werkzaamheden en de gevolgen daarvan voor mens en milieu.

In 2009 worden er bij de besturen van de dorpsverenigingen van Borgercompagnie en Tripscompagnie steeds meer geluiden gehoord dat dorpsbewoners, op basis van het schadeprotocol, hun schade melden bij Nedmag en dat uit de rapportages blijkt dat na opname van de schade, alle schades worden afgewezen.

Beide dorpsverenigingen besluiten een enquête op te stellen om vast te kunnen stellen om hoeveel gevallen het mogelijk gaat.

Op basis van de uitkomst van de enquête wordt contact gezocht met Nedmag en komt het tot een avond waarop beide partijen, voor de leden van beide dorpsverenigingen, zullen ingaan op de vele gemelde schades die door Nedmag zijn afgewezen. Besloten wordt dat een vertegenwoordiging van beide besturen, vanaf 2010, in regelmatig overleg zal treden met de ambtelijke werkgroep bodemdaling van Nedmag.

Hoofdkwestie is het niet meten door Nedmag van de veranderingen aan de bebouwing. In de brief van Hanselman aan de omwonenden in 2002 werd geschreven over monitoring en het plaatsen van scheurwijdtemeters. Zeven jaar later bleek dat monitoren helemaal niet de bedoeling was.

In overleg en op aandrang van de delegatie uit de dorpsverenigingen wordt door Nedmag gewerkt aan het opzetten van een monitoring programma en worden referentiewoningen gezocht om in de toekomst mogelijke veranderingen te kunnen verklaren.

In diezelfde periode wordt vanuit de ambtelijke werkgroep bodemdaling, in opdracht van de bestuurlijke commissie bodemdaling Nedmag, aan de delegatie uit de dorpsverenigingen voorgesteld om nu maar voor eens en altijd onze problemen met onze huizen te laten onderzoeken. **De onderste steen moest boven komen.** Nedmag, de gemeenten Veendam en Menterwolde, het waterschap, de Provincie willen met elkaar een onderzoek financieren om helder te krijgen waar onze problemen aan toegeschreven kunnen worden. Dat onderzoek wordt gegund aan Arcadis. Arcadis mag echter geen eigen zelfstandig onderzoek doen.

Het resultaat dat door de bestuurlijke commissie bodemdaling Nedmag in januari 2013 wordt gepresenteerd sloeg in als een bom. De aanwezigen in de zaal waren

woedend. De conclusie uit het rapport, “Samenvattend onderzoek hoofdoorzaken gebouwschade in het bodemdalingsgebied Nedmag”, was dat de omwonenden van de zoutwinning allemaal in oude huizen woonden die gebouwd waren op “staal”, het vaste, dat wij die huizen hadden verbouwd of niet goed onderhouden hadden en dat wij daardoor problemen met onze huizen hadden.

Deze uitkomst, waarin de minachting voor de door bewoners aangedragen problemen, nog nooit eerder zo duidelijk was getoond, deed de vertegenwoordigers van de dorpsverenigingen besluiten om na drie jaar geen verder overleg te voeren met Nedmag en de ambtelijke vertegenwoordigers.

Dit Arcadis rapport kwam tot stand onder aanvoering van de Provincie Groningen, de gemeenten Veendam en de voormalige gemeente Menterwolde, Nedmag en het Waterschap. Slechts één politieke partij, de toenmalige Partij v/d/Arbeid in de Raad van Veendam heeft zich ingezet om samen met de omwonenden hun probleem bespreekbaar te krijgen bij de andere politieke partijen in de Raad en het College van Veendam echter zonder resultaat. In begin 2013 daalde dan ook het vertrouwen in de plaatselijke politiek tot een waar nul-punt.

Wij zijn misleid.

9. Onder het mom dat de onderste steen boven moest komen, kreeg Arcadis de opdracht reeds bestaande rapporten, waarin Nedmag had laten verwoorden dat bodemdaling geen schade kon veroorzaken, aan elkaar te schrijven met de uitkomst dat de schuld van de schades lag aan onze oude huizen.
10. Aan Arcadis zijn alle schadeopname rapporten ter hand gesteld zonder dat aan de eigenaren daar toestemming voor gevraagd was. Een grove schending van onze privacy. Bovendien kon op de toegevoegde kaart in het rapport elke woning zonder meer getraceerd worden.
11. Bij het plaatsen van de referenties op haar website heeft Nedmag met ref. 24, het Arcadis rapport, de privacy van een grote groep omwonenden geschonden door dit vertrouwelijke rapport, met te herleiden woningen en de staat van deze woningen, openbaar te maken.
12. Onderzoek van de bodemdaling/beweging op de bebouwing op basis verifieerbare meetgegevens ontbreken en de intentie om dat te meten ontbreekt eveneens.
13. De bestuurders van onze provincie en die van de gemeenten hebben niet naar de burgers willen luisteren. De kiem voor verzet tegen de zoutmijnbouw was hiermee gelegd.

In het kader van de Mbw artikel 33 1.a,b. Kan Nedmag, op basis van uitgebreide metingen of onafhankelijk onderzoek NIET aantonen dat haar activiteiten geen nadelige gevolgen heeft voor mens en milieu en dat het bedrijf **geen** schade veroorzaakt door bodembeweging.

In diezelfde periode tussen 2010 en 2013 worden 23 schademeldingen uit de periode 2000 t/m 2009 opnieuw aangemeld bij Nedmag omdat in de periode daaraan voorafgaand niemand, na afwijzing van de schade door Nedmag, de stap naar de Tcbb had gezet.

Uit het regelmatige overleg met de vertegenwoordigers van beide dorpsverenigingen was Nedmag bereid een hernieuwde schadeopname voor haar rekening te nemen met voor de deelnemers de mogelijkheid om naar afwijzing door Nedmag naar de Tcbb te gaan.

Het viel te verwachten dat Nedmag opnieuw de schade zou afwijzen en dat gebeurde ook.

Drieëntwintig eigenaren besloten naar de Tcbb te gaan en ook de Tcbb was van mening dat de bodemdaling van Nedmag de schade niet kon hebben veroorzaakt. Het vertrouwen dat we, volgens de minister, moeten hebben in de onafhankelijke opstelling van de Commissie Mijnbouwschade, is er op basis van genoemde voorgeschiedenis dan ook helemaal niet.

Uit de eerder genoemde enquête uit 2009 onder de bewoners van Borgercompagnie en Tripscompagnie kwam ook naar voren dat velen al jaren last hadden van laagfrequent geluid.

Rond 2010 start Nedmag de eerste onderzoeken naar de herkomst van dit laagfrequent geluid/trillingen. In de zienswijzen bij de ter inzage legging van het Winningsplan 2013 van Nedmag wordt het probleem van het laagfrequent geluid ook door een gedupeerde aangekaart.

Na lang onderzoek door verschillende onderzoekers blijkt uiteindelijk, in 2014, de ventilator van een van de koeltorens van Nedmag op de locatie WHC-2 de veroorzaker van het laagfrequent geluid te zijn. Een probleem dat zelf's bij de fabrieksspecificaties van de koeltoren wordt genoemd. Pas als er weer twee jaren verstreken zijn wordt er actie genomen door Nedmag.

Al vanaf de begin periode van de winning hebben omwonenden slechte ervaring met laagfrequent geluid. De invloed van deze trillingen op de fysieke gezondheid van deze dorpsbewoners vormt een regelrechte bedreiging voor hun normaal kunnen blijven functioneren. Ook nu is het probleem nog steeds actueel en zijn EZK en SodM erbij betrokken.

In april 2016 krijgen de omwonenden van de Nedmag locatie Borgercompagnie 156A (WHC-1) een brief waarin aangekondigd wordt dat bij een van de zoutbronnen de buizen worden vervangen, die gebruikt worden om het water te injecteren en het opgeloste zout vervolgens naar boven te pompen. De werkzaamheden worden in drie fasen uitgevoerd.

Fase drie eindigt eind augustus 2016. Zo wordt aan de bewoners geschreven.

Begin juli, laat Nedmag opnieuw per brief weten dat door onvoorziene omstandigheden het helaas nog niet nauwkeurig te voorspellen valt wanneer de werkzaamheden zullen zijn afgerond.

Eind september krijgen de omwonenden opnieuw een brief waarin wordt medegedeeld dat pas half oktober het aanbrengen van de nieuwe buizen zal beginnen en ca. 4 weken zal duren.

Eind december ontvangen de omwonenden een niet gedateerde brief met de beste wensen voor het nieuwe jaar 2017 en dat de werkzaamheden behoorlijk wat langer hebben geduurd dan voorzien was. Hinder voorkomen is geprobeerd maar niet altijd gelukt, zo wordt in de brief geschreven.

Dat klopt. Enorme lampen met veel licht geven al van verre aan dat er in het centrum van ons dorp iets te doen was. 's Nachts wakker worden omdat het voelde alsof er zwaar materieel je huis binnen denderde, of dat er voortdurend over rijplaten werd gereden.

Onze weerzin tegen Nedmag was toen al zo sterk dat we het vertikten om al deze zaken bij Nedmag te melden, wetende dat het werk gewoon door zou gaan en wij er niets mee op zouden schieten. Alleen nog meer het gevoel krijgen dat omwonenden altijd de prijs moeten betalen en de zoutmijnbouwer gewoon zijn gang kan gaan.

In februari 2016 ontvang ik een brief van Nedmag waarin staat geschreven dat Hanselman Taxaties sinds 2011, in opdracht van Nedmag, periodiek de bouwkundige staat vastlegt van circa 80 woningen in Borger- en Tripscompagnie. Doel is, zo staat in de brief te lezen, het verkrijgen van inzicht in de ontwikkeling van gebouwen binnen en buiten het zoutwinningsgebied van Nedmag.

De brief vervolgt: In de praktijk betekent dit dat Hanselman Taxaties één keer in de vier jaar de staat van de binnen-en buitenzijde van uw pand vastlegt in tekst en foto's. U ontvangt van Hanselman een rapportage met foto's en tekst. Nedmag ontvangt ook een exemplaar van de rapportage. Einde geciteerde tekst uit de brief.

Bij brief van Hanselman Taxaties van 22 april 2016 wordt met mij de afspraak gemaakt om op 4 mei 2016 de opname te komen doen. In de brief wordt echter onder N.B. het volgende geschreven: Ter verduidelijking van de rapportage. In hoofdstuk 1, Inleiding is een standaard Hanselman tekst opgenomen die niet van toepassing is op de monitoring van panden in het zoutwinningsgebied van Nedmag. Het betreft de tekst "Deze object(en)/pand(en) werden vastgesteld op basis van een omgevingsanalyse en een inventarisatie van de risicovolle werkzaamheden die onderdeel maken van de uit te voeren werkzaamheden"

In opdracht van Nedmag heeft Hanselman Taxaties deze tekst en ook de daaraan gekoppelde onderzoeken moeten schrappen uit de taxaties. Hiermee kan opnieuw worden aangetoond dat het Nedmag niet te doen is om te meten, maar dat deze taxaties bedoeld zijn om Nedmag zoveel mogelijk informatie te verschaffen omtrent de conditie van onze woningen. Dit mijnbouwbedrijf is echter vergeten om voorafgaand aan de start van de winningswerkzaamheden deze bouwkundige opname te (laten) uitvoeren om te kunnen vaststellen dat de mijnwerkzaamheden gingen plaatsvinden in een gebied waar vele oude woningen stonden, die er al stonden lang voordat Shell-Billiton/Nedmag met hun werkzaamheden gingen beginnen.

Als je vervolgens blijft ontkennen dat door jouw activiteiten er niets kan gebeuren aan de bebouwing, dat vooral miljoenen besteed moeten worden aan gemalen en duikers om het waterpeil te kunnen blijven beheersen, deze duikers weg mogen zakken, maar onze huizen en onze woonomgeving mogen dat niet, dan verdient dit bedrijf het om voor haar toekomst het zout elders te zoeken.

In december 2016 besluit de raad van de gemeente Hoogezand-Sappemeer "NEE" te zeggen tegen de plannen van Nedmag om bij Kielwindeweer een nieuwe locatie te beginnen. De directeur van Nedmag zegt dat hij zich niet bij het besluit zal neerleggen en naar de Raad van State zal stappen.

De plannen voor de nieuwe locatie werden ontwikkeld omdat, volgens het lokale weekblad "de Koerier", de huidige putten in Borgercompagnie en Tripscompagnie per 2030 maximaal benut zijn.

Na deze teleurstellende beslissing voor Nedmag besloot men de uitbreiding dichter bij huis te zoeken. Op 26 mei 2017 stuurt Nedmag aan de omwonenden van locatie WHC-1 (Borgercompagnie) een brief met als onderwerp: Uitbreiding en renovatie locatie Borgercompagnie.

In de brief schrijft Nedmag dat: "De renovatie en uitbreiding van de locatie Borgercompagnie is een geplande investering die los staat van het project tussen Kiel-Windeweer en Zuidlaarderveen/Oud Annerveen. Dat project is voor de wat langere termijn."

Vanaf de locatie Borgercompagnie wil Nedmag 2 nieuwe bronnen realiseren die aan de zuidkant van het huidige terrein gepland zijn. Ook komen er nog twee kleinere installaties te staan die samenhangen met de hulpstoffen die nodig zijn bij de winning van het zout.

Nedmag vervolgt in die brief met: “We hebben een landschapsarchitect gevraagd hoe we de nieuwe situatie zo goed mogelijk in kunnen passen in het landschap. Met het bestuur van de dorpsvereniging Borgercompagnie is afgesproken dat we het advies van de landschapsarchitect op 13 juni a.s. met een aantal inwoners van het dorp gaan bespreken. Daarbij komen onder andere de beplanting en het kleurgebruik aan de orde.”

Op geen enkele wijze maakt Nedmag in deze brief gewag van het feit dat zij deze geplande uitbreiding niet zo maar kan realiseren omdat de huidige bestemming van de locatie, landbouwbestemming, niet overeenkomt met de bestemming van de uitbreiding (bedrijf-Delfstof)

Wij zijn misleid.

14. Bij de presentatie van de plannen heeft Nedmag ons niet volledig geïnformeerd, al hoopten zij, zo stond in die brief die de omwonenden ontvingen, dat wij voor dit moment voldoende geïnformeerd zouden zijn. Navraag bij Nedmag, Economische Zaken, de Raad van de gemeente Veendam leerde ons echter dat voor deze plannen het bestaande Bestemmingsplan Buitengebied aangepast moest worden omdat voor de realisatie van deze plannen een stuk landbouwgrond de bestemming Bedrijf-Delfstof zou moeten krijgen en dat ook de gebouwhoogte niet paste in het huidige bestemmingsplan. Er moest nog een hele procedure doorlopen worden voordat met deze vergunningsplichtige werkzaamheden gestart kon worden. Dit vermeldde Nedmag dus allemaal niet in de brief van 26 mei 2017.
15. De belofte gedaan in 1978 aan de dorpsbewoners door Shell/Billiton werd nu wel overduidelijk met voeten getreden door Nedmag.
16. Het blijkt dus dat toezeggingen gedaan door de mijnbouwondernemer niet geloofwaardig zijn en dat de omwonenden keer op keer bedrogen uitkomen.
17. Ook werd door de landschapsarchitecten volstrekt voorbij gegaan aan de wens van de omwonenden van ruim veertig jaar geleden om door hoge beplanting de locatie aan het zicht van de dorpsbewoners te onttrekken. Shell/Billiton wilde dat niet doen omdat de locatie na 15 tot 20 jaar weer ontmanteld zou worden. Nu is daar helemaal geen sprake meer van en zullen de dorpsbewoners zeker nog weer 50 jaar tegen deze locatie aan moeten kijken. In 2010 werd nog weer eens de wens geuit, in het toendertijd regelmatige overleg met Nedmag, om tot beplanting over te gaan rondom beide locaties (WHC-1 en WHC-2) Rond WHC-2 is maar in beperkte mate tegemoet gekomen aan de wens van de dorpsbewoners, voor WHC-1 is er “iets” geplant maar men heeft toen al in het achterhoofd gehad dat men op WHC-1 mettertijd verder wilde met actieve winning. De daar aangebrachte beplanting heeft geen wortel geschoten in de vervuilde ondergrond. Het is daarom te begrijpen dat de door de landschapsarchitecten voorgestelde beplanting open moest blijven onder het mom dat het Veenkoloniale landschap een open landschap was. Gelukkig hebben slechts een paar dorpsbewoners aan deze vooropgezette sessies meegedaan en de meerderheid had daar achteraf spijt van.

In juni 2017 vraagt een delegatie van de omwonenden van de te renoveren locatie WHC-1 tijdens het inspreken in zowel de commissie vergadering waarin dit onderwerp aan de orde komt, als later ook in de Raadsvergadering waar het voorstel ter tafel ligt, aan de Raad van de gemeente Veendam om het afgeven van een verklaring van geen bedenkingen aan te houden om zodoende als Raad zich goed te kunnen verdiepen in de consequenties die het afgeven van een dergelijke verklaring zal hebben voor de omwonenden van Borgercompagnie. De Raad besluit op 3 juli 2017 met slechts één stem verschil toch de verklaring van geen bedenkingen af te geven. De Raad bood Nedmag daarmee de mogelijkheid bij het ministerie van EZK een omgevingsvergunning aan te vragen om de plannen rondom de renovatie van WHC-1 te realiseren.

Vanaf 7 december 2017 ligt de aangevraagde ontwerp-omgevingsvergunning bij de gemeente Veendam ter inzage.

Tijdens het bestuderen van alle referenties komen de omwonenden er achter dat het niet gaat om twee nieuwe putten maar dat er op tekeningen inmiddels al vier nieuwe putten staan ingetekend.

Wij zijn misleid.

18. Opnieuw blijkt Nedmag niet open te zijn over de werkelijke plannen.

Bij toeval blijkt uit een aangepaste referentie, welke werkelijke bedoelingen Nedmag heeft. Geen twee maar vier putten boren.

Tot en met 17 januari 2018 had een ieder de mogelijkheid een zienswijze in te dienen op de door EZK ter inzage gelegde ontwerp-omgevingsvergunning.

Nadat ik de ontvangstbevestiging eind januari 2018 heb ontvangen blijft het van de kant van het ministerie oorverdovend stil. Meer dan 100 zienswijzen zijn ingediend op de ontwerp-omgevingsvergunning.

Per brief gedateerd 13 april 2018 informeert Nedmag de omwonenden van de locatie Borgercompagnie WHC-1 over de stand van zaken betreffende de geplande uitbreiding en renovatie. Op grond van een wijziging in de mijnbouwwetgeving is er ook nog een separate omgevingsvergunning nodig voor de twee diepboringen zoals die waren aangekondigd in de ontwerp-omgevingsvergunning. Nedmag schrijft dat ook op de ontwerp-omgevingsvergunning voor de diepboringen zienswijzen kunnen worden ingediend.

Op vrijdag 20 april 2018 vindt er bij Nedmag een calamiteit plaats. De oorzaak lijkt, zo schrijft Nedmag in het persbericht van 25 april 2018, een opening in het zogeheten zoutdak met als gevolg het wegstromen van pek in poreus zandsteen. Ook in de andere bronnen van het zoutveld trad drukverlies op. Reden voor Nedmag om tien jaar eerder dan gepland deze locatie af te bouwen.

In datzelfde persbericht zegt de heer Bruning, directeur van Nedmag, dat nog onderzocht moet worden wat de precieze oorzaak is geweest van de drukval en in welke mate er invloed is geweest op de bodemdaling. Toch gaat Nedmag, uit voorzorg, de winning in Tripscompagnie vervroegd afbouwen. "Wij zijn een Gronings bedrijf en hebben afspraken met onze omgeving die we heel belangrijk vinden."

Op welke afspraken de heer Bruning hier doelt wordt niet duidelijk uit de verdere tekst van het persbericht.

Zou hij duiden op de eenzijdige afspraak van Nedmag naar de omwonenden met schade dat Nedmag in elk schaderapport met dezelfde conclusie komt, namelijk dat de bodemdaling veroorzaakt door Nedmag geen schade aan de huizen kan veroorzaken?

Waarom moeten de omwonenden uit een artikel van RTV Noord om 22.32 uur lezen dat SodM als commentaar op de calamiteit aangeeft dat er naast pekkel mogelijk ook diesel is vrijgekomen door het lek?

In mei 2018 komt het SodM met haar rapport, "Staat van de sector zout". Daarin lezen wij(pag. 29): "Door de labyrint-achtige structuur van de cavernes en de schuine stand ervan het onduidelijk is waar de ingebrachte diesel zich bevindt. Circa 40 miljoen liter diesel zijn achter gebleven in de diepe ondergrond. Het risico van deze achtergebleven diesel na afsluiten van de caverne is dat het pekkel/dieselmengsel in de toekomst buiten de caverne komt en daar een verontreiniging veroorzaakt."

Wij zijn misleid.

19. Nedmag heeft geen eerlijke en oprechte opening van zaken gegeven.

Omwonenden zijn niet rechtstreeks door Nedmag geïnformeerd.

Op 13 juni 2018 kondigt Nedmag een inloop- avond aan waarop de calamiteit ter sprake zal komen. De Bewonersgroep Borgercompagnie en de Stichting Stop zoutwinning pleiten voor een plenaire sessie waarbij een ieder dezelfde informatie hoort.

Vanuit Nedmag staat men niet te springen om een plenaire sessie, volgens de directeur de heer Bruning. De voorkeur van het bedrijf gaat uit naar één-op-één gesprekken.

In tegenspraak met hetgeen dit bedrijf graag wil uitstralen, namelijk goede contacten en goede communicatie met de omgeving, is er helemaal geen sprake van een vertrouwensband met de omwonenden van beide locaties. Integendeel, Nedmag zorgt voor tweespalt in de samenleving van Veendam.

Na de calamiteit van april 2018 worden nieuwe sponsor activiteiten uitgebreid in de pers gebracht. Ook in de gemeente Veendam wordt, door Nedmag, op het gebied van sport/cultuur/maatschappelijk/onderwijs vele activiteiten gesponsord. Onder het mom van het nemen van hun maatschappelijke verantwoordelijkheid blijken vele inwoners, het daarna lastig te vinden nog iets negatiefs over Nedmag te zeggen ook al heeft men schade, men wil niet de inkomsten van de stichting, club of activiteit waar men deel van uit maakt in gevaar brengen.

De problemen die mensen met hun huizen hebben en die relateren aan de zoutwinning wordt door Nedmag geheel dood gezwezen of liever doorgeschoven naar het Waterschap.

Het papier is geduldig. In een uitnodigingsbrief voor een informatie bijeenkomst op 13 november 2018 schrijft Nedmag(pag 2): "Om te voorkomen dat bodemdaling door zoutwinning tot schade aan gebouwen leidt, is het belangrijk **tijdig**

waterhuishoudkundige maatregelen te nemen zoals het plaatsen van stuwen en gemalen." Welke suggestie doet Nedmag met het neerschrijven van deze zin?

In de laatste alinea uit deze zelfde brief (pag3) staat geschreven: "Nedmag is een Gronings bedrijf in hart en nieren. Daarom begrijpen wij de zorgen in de regio rondom mijnbouw goed."

Het is onbegrijpelijk dat dit bedrijf deze woorden uit de pen laat komen. Ze zetten daarmee de vergunningverlener en de toezichthouder volstrekt op het verkeerde been.

Wij worden daarin ook bevestigd als we in het ontwerp-instemmingsbesluit lezen op pag 41: Beoordeling: 3^e alinea: “De minister wijst erop dat goede, open en transparante communicatie en contact met de belanghebbenden en de omgeving belangrijk is. Nedmag dient zorg te dragen voor het beschikbaar stellen van informatie en het contact met belanghebbende te onderhouden in alle fasen van de activiteiten, waarbij belanghebbenden bij relevante projectwijzigingen of inzichten actief worden geïnformeerd”.

Als de minister ingegaan was op onze uitnodiging zich te laten informeren over hoe wij als omwonenden Nedmag ervaren dan had hij bovenstaande tekst niet zo in het ontwerp besluit geschreven. Met andere woorden de belanghebbenden hebben geen enkel vertrouwen in de “gekleurde” informatie van Nedmag.

Gezien de eenzijdige informatie die de vergunningverlener van Nedmag krijgt, hebben wij, als Bewonersgroep Borgercompagnie, de minister van Economische Zaken en Klimaat op 27 april 2018 uitgenodigd om met de omwonenden van deze zoutmijnbouwer in gesprek te gaan. Vanuit het ministerie wordt onze uitnodiging doorgeschoven naar diverse ambtenaren van dit ministerie, maar een datum voor een bezoek wordt niet vastgelegd.

Eind 2018 komt Nedmag met een nieuw winningsplan. Het is een voorwaarde uit het Instemmingsbesluit oktober 2014 op Winningsplan 2013, artikel 2, dat tijdig, voordat de bodemdaling van 50 cm optreedt een aanvraag tot wijziging van het winningsplan ingediend moet worden bij de minister van Economische Zaken. Door de scheur in het zoutdak en de daarmee samenhangende versnelde bodemdaling wordt nog voor het einde van 2018 de 50 cm bodemdaling bereikt.

Ofschoon in de voorwaarde gesteld was tijdig met een gewijzigd winningsplan te komen, heeft Nedmag aan die voorwaarde niet kunnen voldoen omdat de calamiteit van april 2018 niet was voorzien en de daarmee samenhangende versnelde bodemdaling ook niet. Zowel Nedmag als SodM werden volkomen verrast door de calamiteit. Deze calamiteit toont tevens aan dat Nedmag geen greep heeft op de activiteiten die zij onderneemt.

Naar aanleiding van een AO mijnbouw op donderdag 7 februari 2019 waarin ik de minister hoorde zeggen dat hij de situatie in Veendam met haar gestapelde mijnbouw onvoldoende in detail kende maar dat hij zich daarin wilde verdiepen, was deze opmerking de aanleiding de minister op 14 februari 2019 opnieuw uit te nodigen om naar Borgercompagnie te komen. Omdat een uitnodiging tot in detail ingediend moet worden volgt op 18 maart 2019 de uitnodiging. Er volgt een mailwisseling met het ministerie en de directie bekijkt nog ons verzoek. Een afspraak komt er niet. Ook niet als wij in november 2019, bij een informatie bijeenkomst georganiseerd door Provinciale Staten, een hoge ambtenaar van het ministerie spreken en hem vragen onze uitnodiging nogmaals voor te leggen aan de minister.

Drie pogingen hebben we gedaan en op deze pogingen is door het ministerie van EZK niet op een goede en heldere wijze met ons gecommuniceerd. We zijn aan het lijntje gehouden.

Na het lezen van het ontwerp-instemmingsbesluit is dan ook duidelijk dat de minister, door niet in te gaan op onze uitnodiging, onvoldoende kennis en inzicht etaleert over hetgeen Nedmag in ons gebied teweeg brengt.

De minister is in de veronderstelling dat met het produceren van een regionale overzichtskaart door TNO, hij de omwonenden inzicht verschaft in de bodembewegingen door de cumulatie van mijnbouwactiviteiten.

Voor dit inzicht kopen de inwoners van dit gebied niets. Zij weten namelijk dat zij aan alle kanten getroffen worden door de mijnbouwers, die zich niet verantwoordelijk voelen voor hetgeen ze aanrichten en ook geen greintje begrip tonen voor de schade die ze, in vele opzichten, aanrichten.

In het ontwerp-instemmingsbesluit 6.4.4. Beoordeling schade door bodembeweging. schrijft de minister op pag 31 dat het risico op schade ten gevolge van bodemdaling en bodemtrilling beperkt is. De maximaal verwachte bodemdaling van 95 cm door de zoutwinning door Nedmag en de cumulatieve maximale bodemdaling tot 1,1 m ontstaat geleidelijk. Daardoor leidt deze naar verwachting niet tot schade aan bebouwing, maar sluit de minister het ontstaan van schade ook niet op voorhand uit. Als gevolg van de bodemdaling door zoutwinning zijn er geen schadegevallen bekend.

Wie heeft deze tekst uit het ontwerp-instemmingsbesluit eigenlijk geschreven?

Waarom stelt de minister zich als vergunningverlener niet kritischer op tegenover Nedmag? Waar haalt de minister zijn onafhankelijke kennis vandaan als hij schrijft dat er een geleidelijke bodemdaling ontstaat? De minister heeft zich werkelijk niet verdiept in dit onderwerp en schrijft dus datgene dat Nedmag hem citeert.

Waar Nedmag al twintig jaar volhoudt dat de bodemdaling geen schade veroorzaakt en stelselmatig in alle schaderapporten laat opnemen dat de funderingen slecht zijn of dat vorstschade de oorzaak van de scheuren is en dat op basis van vele rapporten aangetoond kan worden dat Nedmag geen schade veroorzaakt.

Waarom past de minister artikel 34 van de Mijnbouwwet niet strikter toe op de activiteiten van Nedmag?

Hoe verklaart de minister dat de bodemdaling wel leidt tot schade aan infrastructurele werken en het Waterschap daardoor genooddaakt is met miljoenen van Nedmag de infrastructuur in stand te houden en dat duikers wel de grond in zakken, maar dat met onze huizen niets kan gebeuren?

Helemaal kwalijk wordt het als de minister stelt op pag 32 4^e alinea: "In principe wordt geen schade door bodembeweging verwacht als gevolg van de zoutwinning op basis van het gewijzigd winningsplan." De gedupeerden moeten het doen met de nieuwe Commissie Mijnbouwschade. De onafhankelijkheid van deze club is in het geding nu de minister zo duidelijk geschreven heeft dat er in principe geen schade door bodembeweging wordt verwacht als gevolg van de zoutwinning.

Met deze uitspraak legt de minister de Commissie Mijnbouwschade in de mond dat schade-onderzoeken, gedaan in het bodemdaling gebied van Nedmag, niet **kunnen** leiden tot schadevergoeding.

Wij zijn misleid.

20. In de Tweede Kamer en in commissies doet de minister het voorkomen dat gedupeerden van de zoutmijnbouw met het melden van hun schade zullen worden ontzorgd wat betreft het traject van onderzoek dat doorlopen moet worden. Echter de uitkomst staat alvast. Zowel de Tweede Kamer als de

omwonenden van de Nedmag locaties zijn misleid. Het is, wat de magnesium zoutmijnbouw betreft, nooit de bedoeling geweest van de minister om de omwonenden op basis van bewijsvermoeden tegemoet te komen in de vele schades die zij hebben.

Het is dan ook begrijpelijk dat Nedmag graag participeert in een schadefonds, omdat het bedrijf met ondersteuning van de minister nu al kan zeggen dat ook in de toekomst GEEN schade erkend zal worden en alle toekomstige schade onderzoeken geen causaal verband zullen vaststellen tussen de bodemdaling veroorzaakt door Nedmag en onze schades.

Hoogachtend,

50 jaar magnesiumzoutmijnbouw in Borgercompagnie en Tripscompagnie (1970-2020)

Tijdpad :

2 oktober 1969 De minister van EZ verleent aan Shell Delfstoffen Nederland vergunning voor onderzoek naar voorkomen van kaliummagnesium-afzettingen in de bodem.

Vanaf 1972 start van de proefboringen in Borgercompagnie (WHC-1) met overlast 1978 WHC-1 blijft maar 15 tot 20 jaar bestaan. Belofte niet nagekomen.

Begin jaren tachtig. WHC-2 wordt ontwikkeld. Buiten omwonenden om 2000 ter inzage legging ontginningsplan 2001 meer bodemdaling door squeezezen

2002 schadeprotocol voor omwonenden. Hanselman doet bouwkundige opnames. Schijnvertoning wordt opgezet, monitoren bleek geen monitoren te zijn.

Nedmag moet rapport opstellen hoe bodemdaling te verminderen. Waar is dat rapport?

2004 eerste schade gemeld-> afgewezen telefonisch

2007 opvragen schaderapport -> rapport is zoek

2008 Tcbb: interpretatie bodemdaling cijfers door SodM achterhaald. Modellen bepalen de bodemdalingcijfers. Wat heeft de minister met advies gedaan?

2009 Dorpsver. komt met een enquête over ervaring vd inwoners met Nedmag schademelden. Vanaf 2010 regelmatig overleg dorpsvertegenw en ambtelijke werkgroep bodemdaling Nedmag

2011 schadeopname bij 23 eerder opgenomen woningen die zijn afgewezen. 2010-2012 opzetten door Nedmag monitoring systeem van huizen rondom de locaties en referentie-woningen. Wat is hier mee gebeurd?

2013 met het verschijnen van het Arcadis rapport komt er een breuk tussen de dorpsver. en de ambtelijke werkgroep bodemdaling Nedmag.

Vanaf 2011 onderzoek op verzoek van omwonenden naar herkomst laagfrequent geluid/trillingen

2014 koeltoren Nedmag veroorzaker laagfrequent geluid. 2016 Probleem verholpen.

2016 Verbuizings werkzaamheden VE-4 duren veel langer dan gepland.

2016 Hernieuwde door Nedmag “gestuurde” bouwkundige schadeopname door Hanselman.

2016 Gemeente Hoogezand-Sappemeer zegt “Nee” tegen uitbreiding WHC-3 locatie Nedmag.

2017 Renovatie en uitbreidingsplannen Nedmag WHC-1. Geen twee maar vier putten. Omwonenden voelen zich overvallen.

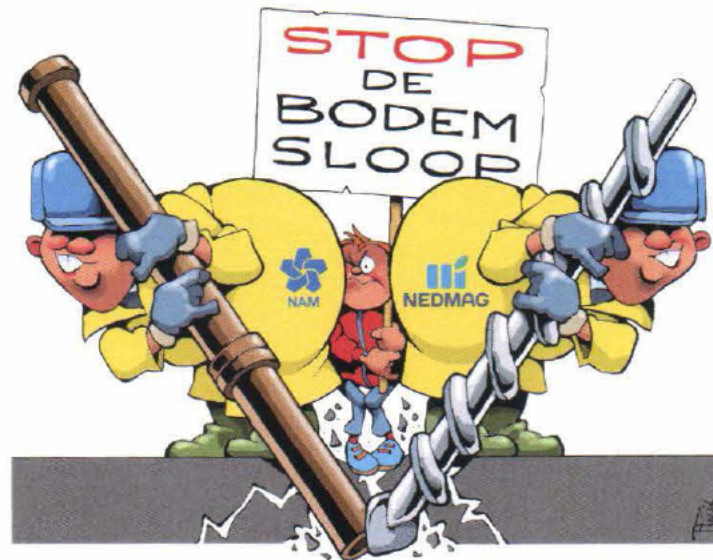
2018 Nedmag calamiteit. Slechte communicatie met de omwonenden. Bodemdaling > 50 cm

2018 Diverse uitnodigingen gericht aan de minister van EZK om naar Borgercompagnie te komen om onze zorgen aan te horen. Geen reactie.

2018 indienen gewijzigd Winningsplan 2018 door Nedmag

2020 1 juli 202 Commissie Mijnbouwschade lege huls voor gedupeerden van bodemdaling Nedmag

Bewonersgroep Borgercompagnie

Stop zoutwinning

bij Borgercompagnie
en Tripscompagnie

Kantoor Zaandam / Postbus 23000, 1100 DM Amsterdam
Bezoekadres: Provincialeweg 33, 1506 MA Zaandam Telefoon via Amsterdam

AANTEKENEN

Ministerie van Economische Zaken en Klimaat
DG Energie, Telecom en Mededinging, Directie Energie en Omgeving

Postbus 20401
2500 EK 'S-GRAVENHAGE

Dossiernummer:
BAM.8.17.056265

Telefoon:

Datum: 5 januari 2018

Behandeld door:

E-mail: dossiergroep@das.nl **Fax:** 020-6513602
vermeld ons dossiernummer in
de onderwerpregel

Betreft: zienswijze ontwerpbesluit omgevingsvergunning inrichting WHC-1/2, Borgercompagnie 156A te Veendam

Hooggeachte heer Wiebes,

Tot mij hebben zich gewend _____, wonende te _____
aan _____ en _____, wonende te _____
_____, met het verzoek hen bij te staan bij het opstellen en indienen van een
zienswijze tegen de ontwerp-omgevingsvergunning van het Ministerie van Economische Zaken
en Klimaat met publicatiedatum 5 december 2017. Een kopie van de publicatie treft u bijgaand
aan.

Met de ontwerp-omgevingsvergunning wordt de uitbreiding van de inrichting aan de Borger-
compagnie 156A beoogd door boring van twee extra winningsputten aan de zuidzijde van de
huidige locatie en de plaatsing van een pompgebouw. _____ woont aan
de oostzijde van het plangebied op zo'n 200 meter afstand.
_____ op zo'n 4 kilometer afstand. Cliënten kunnen zich niet verenigen met de ontwerp-
omgevingsvergunning.

Zienswijze

Uit de ontwerp-omgevingsvergunning blijkt niet dat de effecten van de uitbreiding op het gebied
van bodemdaling zijn onderzocht.

Er wordt dan wel verwezen naar het winningsplafond uit de winningsvergunning van 3 oktober 2014 en aangegeven dat het niet om een vergroting van de productie gaat, maar dat wil nog niet zeggen dat een verplaatsing van de productie naar andere locaties geen gevolgen kan hebben voor de bodem en een eventuele daling hiervan. Met de nieuwe winningsputten wordt het bij voorbeeld mogelijk om naar het westen toe te boren, in het zoutveld onder het dorp Kiel-Windeweer. Dit is vanuit de huidige winningsputten niet mogelijk. Er is een aanzienlijke kans dat dit effect heeft op de bodemdaling. Ook fluctuaties in de grondwaterstand kunnen het gevolg zijn. Dat dit een punt van zorg is, blijkt ook uit de voorschriften behorende bij de winningsvergunning uit 2014. In artikel 2 tot en met 6 van dit besluit wordt Nedmag een aantal verplichtingen opgelegd omtrent (het voorkomen van) bodemdaling. Uit de ontwerp-omgevingsvergunning blijkt bijvoorbeeld ook niet hoever de bodem inmiddels feitelijk gedaald is. Nu de effecten van de uitbreiding op het dalen van de bodem niet zijn onderzocht, kan worden gesteld dat een goede ruimtelijke onderbouwing ontbreekt en dat daarmee geen sprake is van een goede ruimtelijke ordening. Dit levert strijd op met artikel 2.12 lid 1 sub a onder 3 Wabo en tevens met artikel 3:2 Awb.

Daarnaast is onduidelijk wat nu precies vergund wordt. In het ontwerp wordt op bladzijde 2 gesproken over een uitbreiding met twee winningsputten die buiten het bestemmingsvlak voor 'Bedrijf Delfstof' vallen. Terwijl in de bij de ontwerp-omgevingsvergunning behorende tekening genaamd 'Situatie nieuw' te zien is dat de inrichting over de gehele lengte naar het zuiden is uitgebreid tot bijna het oppervlaktewater aan toe, met daarbij reeds ingetekend nog twee extra winningsputten (vergezeld van de tekst 'toekomstige uitbreiding'). Zodoende is niet duidelijk in hoeverre van het vigerende bestemmingsplan 'Buitengebied Veendam' wordt afgeweken. De ontwerp-omgevingsvergunning is dus intern strijdig te noemen. Dit levert strijd op met het motiveringsbeginsel uit artikel 3:46 Awb.

Mocht de Minister van oordeel zijn dat de afwijking ziet op een uitbreiding van de inrichting over de gehele lengte naar het zuiden tot bijna het oppervlaktewater aan toe, dan maakt dat nu reeds de weg vrij voor meerdere winningsputten in de nabije toekomst. Namens cliënten wordt echter opgemerkt dat in de ruimtelijke onderbouwing alleen de ruimtelijke effecten van twee extra winningsputten zijn onderzocht, en niet van vier (of meer) nieuwe winningsputten. In dat geval ook zou de ruimtelijke onderbouwing de afwijking van het bestemmingsplan niet kunnen dragen en is er wederom strijd met een goede ruimtelijke ordening, vereist op grond van artikel 2.12 lid 1 sub a onder 3 Wabo.

Verder ontbreekt een wettelijke grondslag ten aanzien van de activiteit milieu. De overwegingen in de ontwerp-omgevingsvergunning over de activiteit milieu wijzen namelijk alleen naar de aspecten in artikel 2.14 lid 1 sub a Wabo. Terwijl in lid 1 sub b en lid 1 sub c van ditzelfde artikel staat voorgeschreven dat het bevoegd gezag bij de beoordeling van de vergunningaanvraag met nog een aantal andere milieuaspecten rekening dient te houden (sub b) en in acht dient te nemen (sub c). Uit de vergunning blijkt niet dat dit is gebeurd. Tevens ziet de toelichting op de aanvraag van de omgevingsvergunning vooral op de gevolgen voor het milieu en niet zozeer op de overige vereisten uit artikel 2.14 lid 1 sub a Wabo. Uit de toelichting op de aanvraag blijkt onvoldoende duidelijk dat aan deze vereisten wordt voldaan. Conclusie is dus dat niet voldaan wordt aan artikel 2:14 lid 1 Wabo, en dat de vergunning dus niet kan worden verleend.

Tenslotte wordt opgemerkt dat de Provincie en het waterschap wel om advies gevraagd is, maar zij dit niet hebben uitgebracht. Uit de vergunning blijkt echter niet op basis van welke vergunde activiteit deze bestuursorganen om advies zijn gevraagd en of dit advies een facultatief of verplichtend karakter heeft. In zoverre is ook niet na te gaan of de wettelijke grondslag van de vergunning juist is. Ook dit is strijdig met het motiveringsbeginsel uit artikel 3:46 Awb.

Namens cliënte _____ wordt voorts nog het volgende naar voren gebracht.

Zowel in het bodemonderzoek, het akoestisch onderzoek als de luchtkwaliteitstoets zijn diverse gebreken aan te wijzen, die maken dat zij als onderdeel van de ruimtelijke onderbouwing het besluit niet kunnen dragen. Dat betekent opnieuw strijd met de goede ruimtelijke ordening van artikel 2.12 lid 1 sub a onder 3 Wabo. Voor een precisering van deze gebreken en daarnaast nog een aantal andere bezwaren die cliënte graag naar voren wil brengen, zij verwezen naar de door cliënt zelf opgestelde zienswijze, welke als bijlage en tevens als nadere onderbouwing van deze zienswijze dient te worden beschouwd. Cliënte verzoekt u deze bijlage als herhaald en ingelast te beschouwen, en bij uw beoordeling te betrekken.

Tot slot wordt opgemerkt dat hoewel de publicatie in de Staatscourant aangeeft dat het ontwerpbesluit en de andere relevante stukken op het gemeentehuis van Veendam ter inzage zouden liggen per 7 december 2017, dit in werkelijkheid niet het geval was. Een groot deel van de bijlagen bij de ontwerp-omgevingsvergunning, waaronder de ruimtelijke onderbouwing, lag op de genoemde datum niet ter inzage. Pas na direct en herhaaldelijk aandringen vanuit cliënte, en veel geschakel tussen het Ministerie en de gemeente Veendam, heeft cliënte pas op 21 december 2017 van de stukken kennis kunnen nemen. Dit betekent dat de stukken niet de volledige termijn van zes weken ter inzage hebben gelegen. Daarbij kon de 'Ruimtelijke Onderbouwing RevA' niet ter inzage worden gelegd, terwijl deze wel genoemd wordt als bijlage bij de ontwerp omgevingsvergunning. Het bevreemdt cliënte ook dat bij zo'n omvangrijke vergunning een deel van de stukken alleen in hardcopy beschikbaar is. Cliënte is dan ook van mening dat zij in haar procesbelang geschaad is.

Verzoek

Het is om vorenstaande redenen dat cliënten u verzoeken om met inachtneming van deze zienswijze te besluiten, aldus door de voorliggende omgevingsvergunning niet af te geven.

Met vriendelijke groet,

DAS

Bijlagen:

- * ZIENSWIJZEDASrevA docx
- * Bekendmaking ontwerp-omgevingsvergunning

ZIENSWIJZE OP ONTWERPBESLUIT OMGEVINGSVERGUNNING VOOR DE INRICHTING WHC 1/2

Kenmerk DGETM-EO / 17191131

De omgevingsvergunning is aangevraagd om locatie WHC-1 uit te breiden met twee nieuwe winningsputten zoals deze in het winningsplan 2013, pag 15 reeds, in algemene zin, zijn aangekondigd. Om de putten mogelijk te maken moeten er voorzieningen worden getroffen, voorzieningen die goedgekeurd moeten worden in een omgevingsvergunning.

Vanaf 7 december 2017 hadden alle stukken betreffende de ontwerp omgevingsvergunning ter inzage dienen te liggen in het gemeentehuis van de gemeente Veendam.

Pas vanaf 19 december liggen de stukken, nog niet compleet, ter inzage.

Op 21 december worden daar nogmaals stukken aan toegevoegd.

Het document dat nimmer ter tafel is verschenen betreft

Ruimtelijke Onderbouwing Rev A. Dit document wordt genoemd in Bijlage 2.

Documenten behorend bij deze omgevingsvergunning.

Over de verloren tijd voor de indieners van de zienswijzen heb ik op 17 december 2017 een brief naar B&W, de Raad en de klachtencoördinator geschreven.

Van uit EZK bestond er ook niet de bereidheid de termijn van indienen te verlengen.

Het huidige winningsplan is in 2014 gewijzigd en heeft op 3 okt 2014 de Instemming van de Minister van EZ gekregen. In het Besluit zijn een aantal artikelen opgenomen met onderzoeken die Nedmag in 2014 en in 2015 moet doen.

Hieronder volgt pag 11 van het Besluit van 3 okt 2014 van het Min van EZ.

Daarin staat vermeld in 6 artikelen welke voorwaarden verbonden worden aan de instemming van de minister.

Datum: 5-01-2018

10. Conclusie

Gelet op de Mbw, het gewijzigde winningsplan Veendam en de uitgebrachte adviezen kan instemming met het gewijzigde winningsplan Veendam onder het stellen van voorschriften plaatsvinden.

Inspecteur-generaal
Energie, Telecom &
Mededinging
Directie Energie Markt

ORGTHEM / 14135221

11. Besluit

Gelet op de artikelen 34 en 35 van de Mijnbouwwet en de artikelen 24 en 25 van het Mijnbouwbesluit:

Besluit:

Artikel 1

Het ingediende winningsplan Veendam verkrijgt de instemming als bedoeld in artikel 34, derde lid, van de Mijnbouwwet.

Artikel 2

Winning vindt plaats overeenkomstig het winningsplan tot het moment dat door zoutwinning een bodemdaling optreedt van maximaal 50 centimeter sinds 1977. Nedmag Industries Mining & Manufacturing B.V. dient tijdig voordat bodemdaling van 50 centimeter optreedt een aanvraag tot wijziging van het winningsplan in bij de Minister van Economische Zaken. De aanvraag bevat een actualisatie van het winningsplan, waarin de gevolgen van voorzetting dan wel beëindiging van de winningactiviteiten worden beschreven.

Artikel 3

Nedmag Industries Mining & Manufacturing B.V. dient zo spoedig mogelijk contourkaarten in waarop de totale huidige en toekomstige bodemdaling sinds 1977 ruimtelijk wordt weergegeven.

Artikel 4

Nedmag Industries Mining & Manufacturing B.V. stelt ten gereogen van de inspecteur-generaal der mijnen voor 1 november 2014 een werkplan op voor een nadere studie naar de bulkfactor in haar specifieke cavernes.

Artikel 5

Nedmag Industries Mining & Manufacturing B.V. voert ten gereogen van de inspecteur-generaal der mijnen voor 1 juli 2015 een studie uit naar de beste wijze waarop de cavernes kunnen worden veriaten.

Artikel 6

Nedmag Industries Mining & Manufacturing B.V. voert ten gereogen van de inspecteur-generaal der mijnen voor 1 juli 2015 een nadere studie uit naar het verschil tussen het squeezevolume uit de materiaal balans en het volume uit de inversie en de invloed daarvan op de onzekerheid in de bodemdalingsvoorspellingen.

Pagina 11 van 12

Met name de Artikelen 2 t/m 6 zijn van belang.

Als belanghebbende wil ik weten wat op dit moment de feitelijke bodemdaling is.

In welk rapport en aan wie zijn de cijfers gerapporteerd.

Ook de rapporten die Nedmag gemaakt heeft vóór 1 juli 2014 (art. 4) en vóór 1 januari 2015 (art. 5 en 6) zijn voor mij van belang of, mede op basis van die

die rapporten, de Minister van EZK gemeend heeft goedkeuring te moeten verlenen aan de ontwerp omgevingsvergunning.

De uitbreiding van WHC 1 met twee winputten mag dan wel voor Nedmag geen verschil maken in de hoeveelheid te winnen zout, de winning verplaatst zich wel naar een ander zoutkussen dat in westelijke richting ligt.

Er is wel degelijk een relatie met de artikelen 2 t/m 6.

De Omgevingsvergunning is aangevraagd voor de volgende activiteiten:

- A. Het veranderen of veranderen van de werking en het in werking hebben van een inrichting of mijnbouwwerk. Volgens artikel 2.1 van de Wabo
- B. Bouwen van een bouwwerk
- C. Planologisch strijdig gebruik

Hoofdstuk 2. De omgevingsvergunning

§ 2.1. Verbodsbepalingen, bevoegd gezag, gefaseerde vergunning, deelvergunning en revisievergunning

Artikel 2.1

1. Het is verboden zonder omgevingsvergunning een project uit te voeren, voor zover dat geheel of gedeeltelijk bestaat uit:

- a. het bouwen van een bouwwerk,
 - b. het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden, in gevallen waarin dat bij een bestemmingsplan, beheersverordening, exploitatieplan of voorbereidingsbesluit is bepaald,
 - c. het gebruiken van gronden of bouwwerken in strijd met een bestemmingsplan, een beheersverordening, een exploitatieplan, de regels gesteld krachtens artikel 4.1, derde lid, of 4.3 derde lid, van de Wet ruimtelijke ordening of een voorbereidingsbesluit voor zover toepassing is gegeven aan artikel 3.7, vierde lid, tweede volzin, van die wet,
 - d. het in gebruik nemen of gebruiken van een bouwwerk in met het oog op de brandveiligheid bij algemene maatregel van bestuur aangewezen categorieën gevallen,
 - e.
 - 1°. het oprichten,
 - 2°. het veranderen of veranderen van de werking of
 - 3°. het in werking hebben
 van een inrichting of mijnbouwwerk,
 - f. het slopen, verstoren, verplaatsen of in enig opzicht wijzigen van een rijksmonument of het herstellen, gebruiken of laten gebruiken van een rijksmonument op een wijze waardoor het wordt ontsierd of in gevaar gebracht,
 - g. het slopen van een bouwwerk in gevallen waarin dat in een bestemmingsplan, beheersverordening of voorbereidingsbesluit is bepaald,
 - h. het slopen van een bouwwerk in een beschermd stads- of dorpsgezicht of
 - i. het verrichten van een andere activiteit die behoort tot een bij algemene maatregel van bestuur aangewezen categorie activiteiten die van invloed kunnen zijn op de fysieke leefomgeving.
2. Bij algemene maatregel van bestuur kunnen nadere regels worden gesteld met betrekking tot hetgeen wordt verstaan onder de in het eerste lid bedoelde activiteiten.
3. Bij algemene maatregel van bestuur kan worden bepaald dat met betrekking tot daarbij aangewezen activiteiten als bedoeld in het eerste lid in daarbij aangegeven categorieën gevallen, het in dat lid gestelde verbod niet geldt.

voorge volgende

Alle drie onderdelen vallen onder 2.1 van de Wabo.

Bij punt 3 van het ontwerpbesluit wordt een opsomming gegeven van de geraadpleegde instanties .

Ik wil weten hoe GS van Groningen hun “geen advies” hebben verwoord en waarom zij tot geen advies zijn gekomen.

De uitbreidingsplannen voor WHC-1 hebben wel degelijk ongunstige ruimtelijke gevolgen, meer en hogere gebouwen die niet thuis horen in dit landschappelijke agrarische gebied. Ook veiligheid voor het behoud van de gezondheid van de omwonenden had een zorg van Gedeputeerde Staten kunnen/moeten zijn.

Ik wil ook weten hoe Waterschap Hunze en Aa's hun “geen advies” hebben verwoord en waarom zij gemeend hebben geen advies uit te hoeven brengen. Als bewaker van het voorkomen van grondwatervervuiling hadden de uitkomsten van het grondwateronderzoek met verhoogde streefwaarden voor koper, nikkel en barium de alarmbellen bij het waterschap moeten doen rinkelen en hadden er in de omgevingsvergunning duidelijke afspraken moeten staan hoe naar de toekomst toe de te verwachten bodemverontreiniging als gevolg van de geplande uitbreiding van de activiteiten voorkomen gaat worden.

Onder milieuaspecten op pag 4 van het ontwerp besluit waarin wordt geschreven dat de aanvrager op milieuaspecten voldoende zorgvuldig allerlei aspecten heeft onderzocht vind ik dat om de volgende reden dus niet:

Het milieuaspect dat de aanvrager niet heeft onderzocht is het effect van de activiteiten op de fysieke gezondheid, het welzijn, het welbevinden, de psychosociale, de psychische gezondheid van de omwonenden. Tevens bezien in het licht dat de bewoners van Borgercompagnie al in de jaren zeventig is beloofd dat de locatie maar 15 tot 20 jaar zou blijven bestaan.

C. Planologisch strijdig gebruik

Met een zeer kleine meerderheid (11 9) heeft de Raad van de gemeente Veendam de verklaringen van geen bedenkingen afgegeven. Daarmee werd het mogelijk om op WHC-1 putten te gaan slaan. Ofschoon de Raad kennis had genomen van de grote bezwaren die er bij de inwoners van Borgercompagnie leven tegen deze boringen en het vergroten van de bouwwerken op de locatie waarbij niet meer gesproken kan worden van een praktisch slapende locatie maar waar sprake is van een inrichting voor zware industrie.

Dat de uitbreidingsplannen zijn besproken met het bestuur van de dorpsvereniging heeft voor vele inwoners geen betekenis. Het bestuur is niet op de hoogte van de lange geschiedenis (soms 45 jaar) die meerdere inwoners hebben met de firma Nedmag en haar voorganger Billiton, het bestuur is ook op de hoogte dat zij nooit namens die mensen afspraken mag/kan maken met Nedmag. Ook niet alle inwoners van Borgercompagnie zijn lid van de dorpsvereniging.

Mijn bezwaar richt zich dan ook tegen dit in klein comite afhandelen van zaken zodat Nedmag kan zeggen dat “de bevolking” inspraak heeft gehad. Dat is dus **niet** het geval.

Op geen enkele manier durft Nedmag het aan om de bewoners bij elkaar te roepen, niet anders dan in een inloop sessie, en dan hun plannen te presenteren. Volgens van Nedmag op 31 oktober 2017 willen zij geen grote vergadering omdat ze geen zin hebben in “een Poolse Landdag”. Daarom wordt er overlegd met mensen die geen ervaring hebben met deze ondernemer.

8. Besluit

II. Ik wil onderzocht hebben of de omgevingsvergunning **niet kan** worden afgegeven.

Nieuwe putten worden geslagen in het gebied met gestapelde mijnbouw. Waaruit kan ik opmaken dat de overheid precies weet wat er in de grond onder mij gebeurt? Welke veiligheids garanties kan zij mij geven?

Op de website van Nedmag heeft Nedmag zich zelf de vraag gesteld “Wat zijn de effecten in dit gebied van gestapelde mijnbouw”?

Dit is hun antwoord:

Het milieueffectenrapport (MER) zal alle risico's van zoutwinning onderzoeken en beoordelen, ook de combinatie met alle andere ondergrondse activiteiten die al in het gebied plaatsvinden. Zo zal Nedmag moeten aantonen welke mate van bodemdaling door zoutwinning verantwoord is in een gebied waar al bodemdaling door gaswinning plaatsvindt. Ook de eventuele wisselwerking tussen zoutwinning en gaswinning wordt onderzocht. De beoogde nieuwe zoutlocatie ligt overigens niet boven gasvelden, maar er tussen in. Kortom, in het MER worden alle gevolgen van zoutwinning onderzocht. Nedmag zal in het MER moeten aantonen dat de gevolgen van zoutwinning beheersbaar en verantwoord zijn.

Mijn verzoek aan de minister is dan ook, de twee nieuwe putten aan veel strengere beoordelingseisen te onderwerpen dan nu gebeurt. Het slaan ervan voorlopig uit te stellen.

Voortschrijdend inzicht zou er toe moeten leiden dat onomkeerbare dramatische veranderingen in de omgevingssituatie tijdig onderkent worden. Nedmag, met hoog in het vaandel het opbouwen van een goede vertrouwensband met de regio (wie?) en het tonen van betrokkenheid (met wie) zal daar ongetwijfeld zijn medewerking aan verlenen.

Bovendien lees ik in artikel 2 instemmingsbesluit okt 2014 het volgende,

Artikel 2

Winning vindt plaats overeenkomstig het winningsplan tot het moment dat door zoutwinning een bodemdaling optreedt van maximaal 50 centimeter sinds 1977. Nedmag Industries Mining & Manufacturing B.V. dient tijdig voordat bodemdaling van 50 centimeter optreedt een aanvraag tot wijziging van het winningsplan in bij de Minister van Economische Zaken. De aanvraag bevat een actualisatie van het winningsplan, waarin de gevolgen van voorzetting dan wel beëindiging van de winningsactiviteiten worden beschreven.

Nedmag dient tijdig (!!!!!). Welke termijn hanteert de minister voor het begrip tijdelijk? Bij hoeveel cm daling vóórdat maximaal 50 cm wordt bereikt wil de minister een aanvraag tot wijziging zien?

Kortom artikel 2 is onduidelijk en vraagt om nadere uitleg.

Bijlage 1. H. Dakolie

Door toevoeging van deze tekst laat de minister blijken dat de memo van Nedmag van 19 oktober 2017 geen afdoende antwoord heeft gegeven op de vragen die bij de minister cq het Staatoezicht op de Mijnen leven t.a.v. het gebruik van dieselolie als dakolie.

In de Memo van Nedmag wordt goed verwoord welke onzekerheden het gebruik van dieselolie met zich mee brengt. Onzekerheden ook op de lange termijn.

Wat ik echter stuitend vind is dat de vraagsteller in de Memo, Sodm nota bene de toezichthouder van Nedmag, kennelijk ook niet weet welke risico's het gebruik van dieselolie met zich meebrengt. Sodm laat de gebruiker (Nedmag) daarmee zelf bepalen wat zij vindt wat wel of niet acceptabel is.

Als belanghebbende kan ik er dus niet van op aan dat de noodzakelijke kennis om een bedrijf als Nedmag te controleren bij de overheid aanwezig is.

Dit bedrijf is echter wel de ondergrond waar ik op woon en leef aan het bederven.

Op grond van mijn constatering dat de overheid niet in staat is op adequate wijze een bedrijf als Nedmag te controleren een omgevingsvergunning nooit afgegeven mag worden.

Mededelingen.

!! Punt 3. Wijzigen in: De bouwwerkzaamheden worden uitsluitend van maandag t/m vrijdag uitgevoerd tussen 7.00 en 17.00 uur.

Er dient rekening gehouden te worden met het karakter van het dorp en het tijdstip waarop mensen thuis zijn van het werk. Voor mensen die hele dagen thuis zijn is de belasting van 10 uur eigenlijk al te veel.

In de verdere tekst van mijn zienswijze zal ik nader ingaan op hetgeen is geschreven in:

De Toelichting aanvraag omgevingsvergunning WHC-1 Rev A

Pag 5/18

De winning van magnesium- en kaliumhoudende zouten is binnen het ontginningsplan geregeld. Door het Ministerie van Economische Zaken is op 21 maart 2002 (kenmerk ME/EP/MA/02010933) aan Nedmag goedkeuring verleend tot het uitvoeren van de in het ontginningsplan genoemde – tweede periode (zoutwinning tot en met een bodemdaling van 65 cm met de huidige winningslocaties)

Uit het schrijven van deze tekst blijkt dat Nedmag Tebodin niet op de juiste wijze heeft ingelicht over de maximale bodemdaling van 50 cm, inclusief 4 cm uit de periode van vóór 1993, in deze tweede periode.

Pag 6/18

Gezien de ligging van WHC-1 midden in het centrum van Borgercompagnie maak ik bezwaar tegen de voorgenomen plannen (het boren van twee en mogelijk meer putten en het bouwen van een gebouw met twee pompen) Uitbreiding zo dicht op de woonbebouwing ondermijnt de woon en leefomgeving.

Pag 7/18

Om het zaai op te pompen zullen er twee nieuwe pompen binnen WHC-1 gerealiseerd worden. Deze pompen zullen in een geïsoleerd pompgebouw worden opgesteld, waar isolatie van de gevels zal zorgen voor een acceptabele geluidsuitstraling. Aan de locatie WHC-2 zullen geen veranderingen plaatsvinden ten gevolge van de voorgenomen wijziging.

Wie bepaalt wat een acceptabele geluidsuitstraling is? Dat is heel subjectief. Als belanghebbende wil ik niet overgeleverd worden aan wat anderen bepalen wat acceptabel is. De omgevingsvergunning is het document dat vastlegt welke norm van geluid niet overschreden mag worden en daar heeft Nedmag zich aan te houden. Uitgangspunt dient daarbij te zijn het geluidsniveau dat in de huidige situatie rondom de locatie door de omwonenden wordt aanvaard als normaal.

Bij de behandeling van de diverse Bijlagen behorende bij deze Toelichting kom ik nog terug op behandelde onderwerpen uit de Toelichting.

Pag 12/18

Het bestaande terrein biedt niet voldoende ruimte om de nieuwe putten te realiseren. Er dient genoeg ruimte tussen de putten gehouden te worden in relatie tot veiligheidsinspecties en onderhoud aan installaties. Daarom vindt ruimtebeslag plaats aan de zuidzijde van het terrein. Het nieuwe deel (planlocatie) zal worden verhard met een asfalt laag met milieugoten en een hoekbak voor de verzameling van regenwater. Dit regenwater wordt na verwijdering van zuurstof gebruikt als injectie water. Op het nieuwe gedeelte worden de twee nieuwe putten gerealiseerd met bijbehorend leidingwerk. Er worden geen bouwwerken geplaatst op dit gedeelte en ook geen installaties die visueel zichtbaar zijn.

Argumenten die geen goede argumenten zijn. In Constructiebrief Rev 0 wordt gesproken van het boren van vier (4) putten. Die vier putten komen dan ook wel heel dicht bij elkaar te liggen. En dat is onverantwoord.

Uit de veranderde bestemming van de grond maak ik op dat het in het verleden helemaal niet de bedoeling was om de locatie WHC 1 uit te breiden. In 2016 heeft de voormalige gemeente Hoogezand Sappemeer de uitbreiding van Nedmag met een nieuwe locatie WHC 3 geblokkeerd het gevolg is dat WHC 1 nu zo nodig uitgebreid moet worden. Waarom is de gewenste verandering in de bestemming niet aangekaart bij het in 2015 verschenen Bestemmingsplan "Buitengebied Veendam"?

Pag 13/18

In de initiële fase van het project, zal er tevens een dieseltank op het terrein van WHC-1 worden gerealiseerd. In totaal zal er circa 5 000 m³ diesel in de put gepompt worden, in een tijd van circa twee jaar. De diesel wordt gebruikt voor daksturing in het proces, waarbij er een laagje diesel bovenop het water in de put komt te staan. Hierdoor wordt de stenen wand in de bodem beschermd.

De Minister heeft in Bijlage 1 van het ontwerp besluit duidelijke regels gesteld ten aanzien van het gebruik van diesel als dakolie. Het Staatstoezicht is belast met het toezicht en de naleving van het gestelde onder H1,2,3. Hoe wordt ik als belanghebbende geïnformeerd of de firma Nedmag de gestelde voorschriften ook nakomt?

Aditioneel worden de volgende aanpassingen en renovaties binnen WHC-1 doorgevoerd:

- leiding ondersteuning;
- instrumentlucht compressor, inclusief droger en buffervat;
- het bestaande hekwerk en toegangspoorten van het terrein worden vervangen en waar nodig uitgebreid;
- realisatie van twee sump pompen.

Eerder in de tekst wordt melding gemaakt dat er op WHC-1 geen productie processen zullen plaatsvinden.

Waarvoor wordt een instrumentlucht compressor, inclusief droger en buffervat dan gebruikt?

Pag 14/18

Lucht.

6.1.1 Luchtkwaliteit

De uitstoot naar de lucht van de activiteiten op de inrichting van Nedmag draagt niet in betekende mate bij aan de lokale concentraties van fijn stof (PM10 en PM2,5) en stikstofdioxide (NO₂). In de aangevraagde situatie blijft de lokale luchtkwaliteit voldoen aan de wettelijke grenswaarden.

Gezien het risico dat deze stoffen hebben op de gezondheid van mensen in de omgeving van de locatie nog een goede reden niet over te gaan tot het boren van twee putten. Met meestal een westelijke wind zullen omwonenden rechtstreeks getroffen worden door de uitstoot van deze gevaarlijke stoffen voor de volksgezondheid. Is er een controleerbaar meetsysteem/rapportagesysteem aanwezig? Wie is/zijn belast met de controle daarvan?

Hoe kan het dat nu al de conclusie getrokken kan worden dat in de aangevraagde situatie de lokale luchtkwaliteit voldoet aan de wettelijke grenswaarden? Gebaseerd op computermodellen?

Ik lees nergens in de ontwerp omgevingsvergunning hoe Nedmag moet omgaan met de uitstoot van stikstofdioxide.

WHY SHOULD WE MEASURE AMBIENT PARTICULATE MATTER?

The growing awareness of both PM10 and PM2.5 is largely associated with the potential damaging effects they can have on the human body. The World Health Organisation (WHO) believes particles are affecting more people worldwide than any other pollutant. Primary health effects include damage to the respiratory and cardiovascular systems. Due to the small size of PM10 and PM2.5 particles, they can penetrate the deepest parts of the lungs as well as access the gas exchange regions of the lung via diffusion.

As a result of the damaging health effects from PM10 and PM2.5 the WHO recommend the following exposure limits:

PM2.5	10ugm ³ Annual Mean
	25ugm ³ 24 Hour Mean
PM10	20ugm ³ Annual Mean
	50ugm ³ 24 Hour Mean

These guidelines can be hard to follow and many authorities do not meet the limits above, for example, the United States and Europe have much higher PM10 exposure thresholds. Governments must weigh up the potential damage to population health with the cost of reducing particulate concentrations. A great first step to understanding the seriousness of the issue is to monitor PM.

It is worth also mentioning larger particles (above 10µm). These sized particles are not usually acknowledged in government health legislation as they can be filtered out in the nose and throat. Instead, they are known as a nuisance rather than a health risk. Total Suspended Particles (TSP) is the term used when referring to larger particles. TSP does not have a specified size limit and therefore covers the full range of particle sizes. It is common for TSP to be measured alongside PM10 and PM2.5, particularly at industrial sites where nuisance dust assessment and monitoring is becoming more frequent.

Geluid.

Mijn zienswijze geef ik bij de behandeling van het Akoestisch rapport. Bijl. 6

Pag 15/18, 16/18 en 17/18

De verdere tekst van mijn zienswijze komt aan de orde bij de afzonderlijke rapporten die vermeldt staan in de bijlage van de Toelichting.

Ruimtelijke onderbouwing Uitbreiding en renovatie WHC-1

Pag 7/22

bijlage 1 is een inrichtingstekening toegevoegd van de toekomstige situatie.

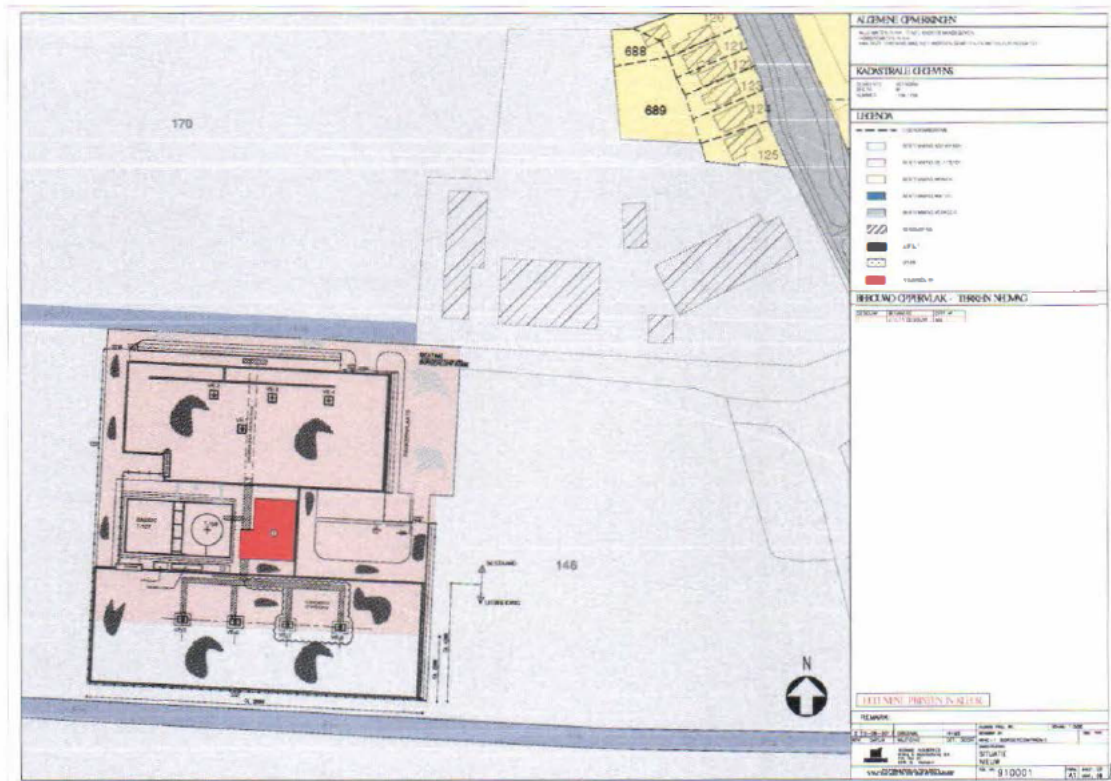
Op de tekening in bijlage 1: overzicht locatie Nieuw.
Staan twee putten getekend.

Echter, in de bijlage 13 behorend bij de ontwerp Omgevingsvergunning staan 4 nieuwe putten ingetekend.

Als naaste bewoner wil ik niet dat zo dicht op de woonbebouwing nog 2 tot 4 nieuwe putten geboord gaan worden.

Ik verlang dan ook nadere uitleg bij de ter inzage gelegde documenten op pag 14 Bijlage 2 van de ontwerp omgevingsvergunning.

Datum: 5-01-2018

Heeft de minister deze tekening met vier putten gezien en welke reactie heeft de minister hierop richting de Nedmag gegeven?

Deze vier putten staan niet alleen ingetekend maar staan ook vermeld in de Constructiebrief Rev 0 behorend bij deze ontwerp Omgevingsvergunning. In Rev A. Van de Constructiebrief zijn twee putten geschrapt. Ook over de bedoeling achter de ter inzage legging van bovengenoemde documenten wil ik uitleg krijgen.

Pag 8/22

Aditioneel worden de volgende aanpassingen en renovaties binnen WHC-1 doorgevoerd

- aanleggen vloeistofdichte voorziening t.b.v. dieselolie tank
- aanbrengen leiding ondersteuning van nieuwe putten.
- aanbrengen nieuwe verlaagde opslagtank T-108.
- installeren nieuwe (omgevingsvriendelijke) terrasverlichting.
- aanleggen stroomkabel (20 kV) tussen locatie WHC-1 en WHC-2. De extra stroomvoorziening maakt het mogelijk om boringen elektrisch aan te drijven.
- vervangen en uitbreiden hekwerk en toegangspoorten.
- uitbreiding en vervanging van installaties, met twee hoge drukpompen, twee sump pompen, een instrumentbus, compressor inclusief droger en buffervat, zuurstofverwijderingsinstallatie, elektrische installaties, en een tank met hogedrukpomp voor diesel

Aanleggen van stroomkabels maakt het elektrisch aandrijven van boringen mogelijk.

Wij willen die boringen niet. Maanden van ernstige overlast gevolgd door jaren van geluiden die er nu niet zijn. De geluiden die er wel komen daarvan kan Nedmag niet garanderen dat deze geen overlast zullen geven.

Onder uitbreiding en vervanging..... een opsomming van installaties die horen bij zware industriële activiteiten.

De locatie, zoals die er de afgelopen 45 jaar bij heeft gelegen is een gegeven, uitbreiding met bovengenoemde installaties betekent een enorme inbreuk op het beleven van het buiten wonen van de omwonenden. Ik vind dat maatschappelijk onverantwoord.

- De pompen in de pompruimte dienen in een ruimte geplaatst te worden van afdoende formaat. De vrije hoogte boven de pompen is hiervoor essentieel, omdat deze ruimte gebruikt wordt tijdens onderhoudswerkzaamheden aan de pompen.
- In de pompruimte wordt een bovenloopkraan gerealiseerd. Om deze kraan goed en veilig te bedienen is afdoende ruimte noodzakelijk.

Opnieuw worden bewoners blootgesteld aan risico's van bv laag frequent geluid (LFG) door pompen in een pompruimte te plaatsen. Bovendien is het risico levensgroot aanwezig dat LFV, Low Frequency Vibration door de omwonenden gevoeld gaat worden. Nergens in de rapporten is naar deze trillingen onderzoek gedaan. Hier dient additioneel onderzoek naar gedaan te worden.

Pag 9/22

In de SVIR is echter onduidelijkheid over de interpretatie van het begrip oppervlaktedelfstof in relatie tot zoutwinning. Zout is een delfstof die uit de diepe ondergrond wordt gehaald en dus niet oppervlakkig wordt gewonnen. Echter in de SVIR staat dit niet helder omschreven, waardoor we in deze ruimtelijke onderbouwing ervan uitgaan dat er geen sprake is van een nationaal belang. Verder stelt het Rijk, dat provincies, afhankelijk van de voorraden, zoveel mogelijk moeten voorzien in hun eigen behoefte aan delfstoffen en bouwgrondstoffen. Echter de winningsmogelijkheden van (kwalitatief) zout zijn slechts op enkele locaties mogelijk. Niet elke provincie kan haar eigen zoutwinning faciliteren. De mogelijkheden voor importeren van zout zijn beperkt en niet altijd kosteneffectief.

Nedmag is een private onderneming en wij als inwoners van de provincie Groningen hebben het magnesiumzout van Nedmag niet nodig. Dus is er ook geen probleem als de provincie haar eigen zoutwinning niet kan faciliteren. Nedmag maakt de ondergrond onder mij kapot en laat de overheid straks met de brokken zitten.

Pag 10/22

Door een uitbreiding van het aantal winputten te realiseren binnen de locatie WHC-1, wordt voorkomen dat er binnen de kantonen van het vigerende winningsplan een nieuwe locatie dient te worden opgericht. Op deze wijze wordt gevolg gegeven aan een optimale ruimtelijke en landschappelijke inpassing door gebruik te maken van bestaande infrastructuur voor zoutwinning. De winputten zullen dezelfde zoutstructuur aanboren. De winputten hadden technisch gezien ook vanuit een andere hoek aangeboord kunnen worden.

Waarom zijn de bestaande putten op WHC-1 daarvoor dan niet geschikt? Deze putten halen het zout toch uit dezelfde infrastructuur voor de zoutwinning?

De nieuwe putten moeten helemaal NIET geboord gaan worden. Midden jaren zeventig, 45 jaar geleden, is ons eerst toegezegd dat de locatie maar maximaal 20 jaar zou blijven. Daar is Nedmag nu al 20 jaar overheen.

Bovendien gaat er geboord worden aan de rand van het Annerveen gasveld en het gasveld bij Kielwindeweer in beide gasvelden komen nog steeds aardbevingen voor.
Volstrekt onverantwoord om daar te boren.

Pag 11/22

3.3.1 Structuurvisie gemeente Veendam

In de Structuurvisie gemeente Veendam (d.d. 16-2-2015) is geen specifiek gemeentelijk beleid vastgesteld ten aanzien van het winnen van delfstoffen. Er is slechts aangegeven dat de bodemdaling ten gevolge van de zoutwinning bijzondere aandacht vraagt. Op de bijbehorende visiekart staan geen ontwikkelingen aangegeven ter hoogte van de planlocatie.

Tot op heden heeft de gemeente Veendam, in ieder geval naar haar inwoners toe, nog niet duidelijk kunnen/willen maken waaruit die bijzondere aandacht bestaat die zij heeft voor de bodemdaling.

Het past Nedmag dan ook bijzonder goed dat van de gemeente Veendam geen enkel kritisch geluid gehoord zal worden als het gaat om de gevolgen van de bodemdaling door zoutwinning, voor zowel schade aan gemeentelijke eigendommen als aan die van haar inwoners.. Met het sponsoren van tal van aan de gemeente gelieerde instellingen heeft Nedmag er voor gezorgd dat de gemeente Veendam monddood is gemaakt.

Ten gevolge van de nieuw te realiseren putten zal er geen bodemdaling plaatsvinden, anders dan reeds is vergund in het vigerende winningsplan van Nedmag. Hiermee kan worden gesteld dat de voorgenomen ontwikkeling past binnen de kaders zoals opgenomen in de Structuurvisie gemeente Veendam.

Als de voorgenomen putten geboord gaan worden dan zal de bodem aan de rand van de huidige bodemdalingskom meer gaan dalen. Er zal dus een verschuiving gaan plaats vinden van het huidige centrum op locatie WHC-2 richting de buitenste ring van de kom zoals die nu bestaat.

Reden waarom ik wil weten met welke reden het waterschap Hunze en Aa's geen advies heeft gegeven op de ontwerp omgevingsvergunning.

Pag 12/22

De door Nedmag gewenste uitbreiding van de zoutwinningslocatie en bouw van het nieuwe gebouw is in het huidige bestemmingsplan niet toegestaan. Om deze reden wordt, in het kader van de omgevingsvergunningaanvraag tegelijk een procedure voor een buitenplanse afwijking doorlopen.

Wordt met een buitenplanse afwijking bedoeld, de verklaring van geen bedenkingen van de raad van de gemeente Veendam?

Heeft de minister kennisgenomen van de zeer krappe meerderheid waarmee de verklaring van geen bedenkingen politiek beslist is?

Pag 13/22

3.5 Conclusie

Door de voorgedragen wijziging zal Nedmag geen zout winnen vanuit een andere structuur of ruimtelijke locatie. Er zullen slechts nieuwe putten geboord worden binnen een bestaande winningslocatie. De mogelijkheid voor Nedmag om zout te winnen is vastgelegd in de concessie 'Veendam' als Koninklijk besluit (d.d. 23-6-1995, nummer 95 006227) in relatie tot deze concessie is momenteel het Winningsplan Kalium- en Magnesiumzoutwinning 2013 van kracht. De in dit plan genoemde winningsvoorwaarden, methodieken en risicoanalyses blijven ongewijzigd. Daarmee kan geconcludeerd worden dat voldaan wordt aan het vigerende beleidskader ten aanzien van de stofwinning, omdat de uitgangspunten van eerder vergunde winningsactiviteiten ongewijzigd blijven.

Deze conclusie gaat gemakshalve voorbij aan de door de minister van EZ in zijn instemmingsbesluit van oktober 2014 verbonden voorschriften en beperkingen verwoord in artikel 1 t/m 6 met het gewijzigde winningsplan 2013.

Als belanghebbende wil ik dan ook inzage hebben of deze voorschriften en beperkingen ook zijn nagekomen door Nedmag.

Zo niet dan acht ik dat grond voor het niet verlenen van de Omgevingsvergunning.

Pag 15/22

Figuur 4.2: Toetsing richtafstand vanaf plangebied

Zoals uit bovenstaande figuur blijkt is de gemeten afstand vanaf het dichtstbijzijnde punt van het plangebied tot aan de dichtstbijzijnde woning +/- 200 meter. Op basis van het bovenstaande kan geconcludeerd worden dat het plan vanuit milieuzonering inpasbaar is.

De woningen staan allemaal binnen 200 - 300 meter in de directe omgeving van de locatie, die na uitbreiding en renovatie valt in de categorie "zware industrie". Ik maak dan ook bezwaar tegen het inpasbaar verklaren vanuit milieuzonering van dit plan.

Pag 17/22

archeologisch onderzoek te ondernemen en het terrein vrij te geven. Wel wijzen wij erop dat als bij toekomstig graafwerk onverhoopt toch archeologische grondsporen worden aangetroffen en/of vondsten worden gedaan, dat daarvan direct melding dient te worden gemaakt conform de Erfgoedwet 2015, artikel 5.10 & 5.11. Wij adviseren dit te doen bij de gemeente Veendam.

Hoe moet ik mij dat voorstellen in de praktijk? Laat Nedmag aangeven hoe zij denkt dat bij toekomstig graafwerk zij garant kunnen staan dat archeologische vondsten worden herkend. Wie anders dan een archeoloog kan archeologische sporen herkennen?

4.4 Verkeer

Na de voorgenomen wijziging zullen er gemiddeld vier personenauto's of busjes per dag naar zoutwinningslocatie WHC-1 komen. Tevens zullen er twee vrachtauto's per week op locatie komen, alle ten behoeve van controles, bedieningshandelingen, onderhoud en incidenteel voor de levering van ABS en natronloog.

Tijdens het ontwikkelen van de zoutcavernes zal er diesel worden aangevoerd, wat verspreid over een periode van circa 2 jaar ook nog eens c.a. 200 vrachtauto's zal bedragen. Met de voorgenomen wijziging zal het aantal verkeersbewegingen niet in onevenredige mate toenemen. Hierbij zal de verkeersdruk op de omgeving en de bestaande infrastructuur niet toenemen. Omdat sprake is van een zeer geringe toename van verkeersbewegingen, zal de verkeersveiligheid ter plaatse niet nadelig worden beïnvloed.

WHC-1 is voorzien van een toegangsweg die aansluit op de Burgercompagnie. De ontsluiting van de toegangsweg op de Burgercompagnie blijft ongewijzigd. Het inkomend en vertrekkend verkeer heeft voldoende ruimte om de inrichting te betreden en te verlaten, waardoor geen onnodige verkeersstoring op de Burgercompagnie zal plaatsvinden. Binnen de inrichting zal er voldoende gelegenheid voor personenauto's en vrachtwagens om te keren en te manoeuvreren.

In deze alinea's wordt wel heel gemakkelijk gedaan over de extra verkeersbewegingen die naar de dan ontstane locatie van zware industrie gaan. Het aanleggen van een weg rechtstreeks vanaf de Veendammer weg naar de locatie zou de voorkeur moeten hebben om nog enigszins het landelijke karakter van het dorp te behouden.

Met name omdat de mogelijke ontstane ongewenste situatie opnieuw voor vele jaren het dorp, de weg en de huizen onder druk zet.

Bovendien is de bevolking voorgehouden dat gekeken ging worden naar een alternatieve route.

Ook hier proberen zowel Nedmag als de gemeente Veendam onder uit te komen op grond van becijferde rapporten.

4.6 Water

4.6.1 Watervbruik

Door de toename aan verhard terrein zal er binnen locatie WHC-1 extra regenwater opgevangen worden. Dit opgevangen regenwater zal onder de grond, in de zoutlaag gepompt worden. Daarnaast wordt er voor het winnen van zout gebruik gemaakt van water dat via een ondergrondse pijpleiding wordt aangevoerd vanaf de locatie WHC-2.

Op pag 7/22 wordt gesproken van water dat van WHC-2 komt en geïnjecteerd wordt in put VE-4, een niet meer in gebruik zijnde put.

Ik wil de herkomst van het water weten dat vanaf de locatie WHC-2 naar WHC-1 wordt gepompt zoals vermeldt onder 4.6.1

Wat is het verschil tussen dat water van WHC-2 en het water dat geïnjecteerd wordt in VE-4?

Ik wil ook bevestigd krijgen dat GEEN oppervlakte water gebruikt wordt dat bv bij Lula vandaan komt.

Pag 18/22

4.6.3 Waterhuishouding

Hier wordt geprobeerd een zo belangrijk onderwerp als de waterhuishouding zo klein mogelijk te maken.

Het zijn de werkzaamheden van Nedmag die grote problemen in de waterhuishouding veroorzaken.

Alleen al op grond van deze summiere vierregelige tekst en het feit dat ook in de ontwerp omgevingsvergunning geen eisen gesteld worden aan de relatie bodemdaling en de gevolgen voor de waterhuishouding in de nieuwe situatie voor mij een zeer gegronde reden de minister te vragen de omgevingsvergunning niet te verlenen.

Nedmag is de veroorzaker van de bodemdaling, vervolgens is het aan het Waterschap, met gelden van Nedmag, deze bodemdaling voor haar inwoners te compenseren met stuwen en gemalen en dat lukt nu al niet meer. Dat werd in 2009 al onderkend. Zie het rapport "Landsschapspark De Randvenen".

In het probleem van de gestapelde mijnbouw hebben wij het niet alleen over gas en zout maar ook over het water.

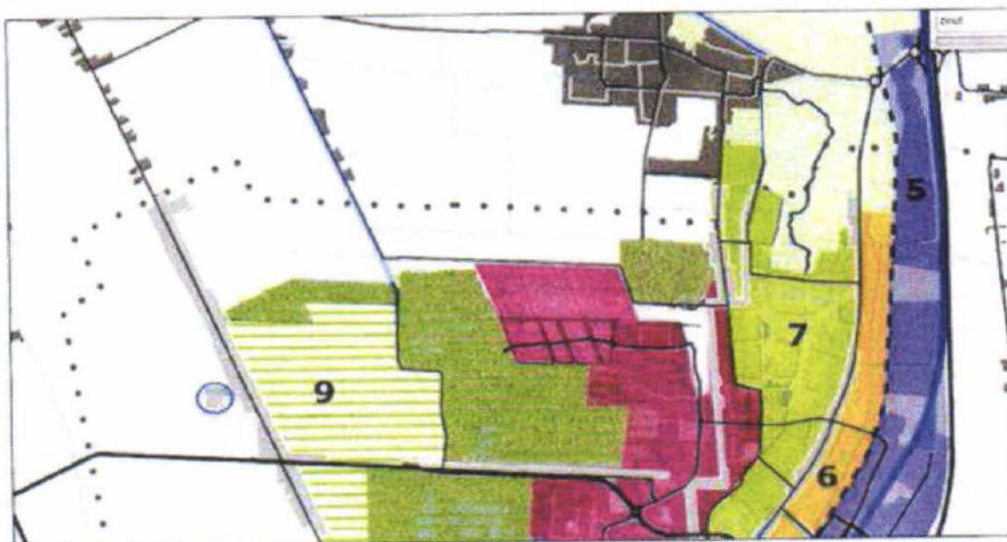
De twee nieuwe putten gaan het zout in westelijke richting (Kielwindeweer) weghalen Daar zal er een verandering van de bodemdaling optreden .

Waar nu sprake is van rand van een bord model bodemdaling zal dat door de twee nieuwe putten een over de rand van het bord model worden.

Pag 19/22

4.9 Landschappelijke waarden

De agrarische gronden in de directe omgeving van de inrichting maken onderdeel uit van het "westelijk landbouwgebied" zoals aangeduid op de landschappelijke waardenkaart (zie figuur 4.5) van de gemeentelijke structuurvisie. Het beleid ten aanzien van dit landelijk gebied wordt ingezet op het enerzijds openhouden van mogelijkheden voor de landbouw en anderzijds mogelijkheden bieden voor een functieverandering van landbouw naar kleinschalige, meer diverse vormen van landbouw, recreatie, wonen en water(berging) conform de het intergemeentelijk landschapsontwikkelingsplan "Landschapspark De Randvenen".

Figuur 4.5: Landschappelijke waardenkaart

In het genoemde rapport "Landschapspark De Randvenen" wordt uitgelegd waarom er in de toekomst een functieverandering naar recreatie, wonen en waterberging nodig is.

In het rapport staat te lezen dat het waterschap in de toekomst niet meer in staat is door de bodemdaling het water op een goede wijze te beheren om droge voeten te houden.

Ik vind het dan ook volstrekt onverantwoord dat Nedmag nog meer putten wil boren en mee werkt aan een toekomst waar geen boer meer kan boeren, en wij onze huizen niet meer droog kunnen houden.

Bovendien wordt de locatie zwaar industrieel gebied en dat past NIET in deze agrarische omgeving.

Waar andere bewoners van Borgercompagnie, door toedoen van de gemeente Veendam, nu in onmin leven met mede bewoners die een mestopslag bedrijf hebben met verspreiding van onaangename geuren, past ook de uitbreiding van Nedmag niet in onze agrarische omgeving. Welke argumenten ook gebruikt worden voor bouwstijl inpassing in de omgeving of de kleurstelling.

Pag 21/22

4.10.2 Soortbescherming

In de Quicksan Wet Natuurbescherming ter plaatse van Borgercompagnie 156 (de quickscan is mogelijke toch iets te quick uitgevoerd, nummer 156 betreft de boerderij, gelegen direct naast de ingang naar de locatie WHC 1, Borgercompagnie 156A)

is niet gekeken naar de bomen en bosjes gelegen in een brede strook ten oosten van de locatie waar wel veel vogels broeden. Met de plannen voor de werkzaamheden bij uitbreiding dient wel degelijk rekening gehouden te worden met het broedseizoen van deze vogels.

Al in de jaren zeventig is de bewoners beloofd dat de locatie WHC-1 schuil zou gaan achter bomen. Die belofte is Biliton niet nagekomen en Nedmag ook niet. Tijdens het reguliere overleg dat dorpsbewoners tussen 2010 en 2013 met Nedmag hebben gehad is het onderwerp van de aanplant als eerste ter tafel gekomen.

Vijf jaar later staan er een paar zielige bomen aan nog maar één kant van de locatie en kan je je afvragen of de grond waar deze bomen in staan geen vervuilde grond is gezien de slechte ontwikkeling in de afgelopen 5 jaar.

Het komt Nedmag nu dus goed uit dat er rondom de locatie niks groeit, nu is er immers ook geen sprake van zorg voor beschermde dieren.

In overleg met slechts een handjevol bewoners heeft Nedmag opnieuw zijn zin gekregen en hebben de daar aanwezigen ingestemd met een minimale inpassing van de nieuwe locatie in de omgeving. Opnieuw wordt de locatie weer niet aan ons oog onttrokken. Ook voor deze landschappelijke inpassings bijeenkomsten heeft Nedmag er niet voor gekozen de direct aanwonenden uit te nodigen. Met dezelfde argumenten Dat men geen "Poolse Landdag" wilde.

In de omgevingsvergunning dient meegenomen te worden dat voor de landschappelijke inpassing de bewoners van Borgercompagnie uitgenodigd dienen te worden om allen hun zegje te kunnen doen. Dit pas nadat de werkzaamheden hebben plaatsgevonden.

Pag 22/22

5.Economische uitvoerbaarheid

Voor Nedmag kunnen de plannen dan wel economische uitvoerbaar zijn voor de omwonenden hebben die plannen een verslechtering van hun economische situatie tot gevolg.

Mijn huis daalt al jaren in waarde door de bodemdaling. Door de nieuwe ontwikkelingen wordt de daling nog verder ingezet.

Met ook een schadeprotocol op basis waarvan alle ingediende schades worden afgewezen zal het de minister moeten zijn die harde eisen stelt aan Nedmag voor de waarde daling van de woningen.

Conclusie.

Uit voorgaande hoofdstukken blijkt dat:

- De voorgenomen ruimtelijke ontwikkeling is strijdig met het vigerend planologisch kader, te weten het bestemmingsplan Buitengebied Veendam. Gezien de beperkte omvang van de ontwikkeling wordt door middel van het aanvragen van een omgevingsvergunning voor het gebruik van gronden en bouwwerken in strijd met het bestemmingsplan (artikel 2.1 onder c Wabo) een afwijking op het bestemmingsplan aangevraagd.
- De voorgenomen ontwikkeling is niet strijdig met gemeentelijk, provinciaal en rijksbeleid.
- Er zijn vanuit ruimtelijk oogpunt geen belemmeringen bekend ten aanzien van de voorgenomen ontwikkeling.
- Er zijn vanuit milieuoogpunt geen belemmeringen bekend ten aanzien van de voorgenomen ontwikkeling.
- Er zijn zodoende geen onaanvaardbare negatieve effecten die optreden op de in de omgeving aanwezige waarden en (maatschappelijke) belangen.

Gemakshalve wordt voorbijgegaan aan de enorme impact op het leefmilieu van de omwonenden. Met onaanvaardbare negatieve effecten op de omgeving en de sociale cohesie in het dorp.

Quickscan Wet natuurbescherming ter plaatse van Borgercompagnie 156.

De titel van dit document klopt niet. Waar de Quickscan over zou moeten gaan is over locatie WHC-1 en die locatie heeft als adres Borgercompagnie 156A.

In dit hele document wordt het verkeerde adres gebruikt.

Voor mij als direct betrokkene, trek ik daarmee alle gebruikte getallen in twijfel.

1.3 Kwaliteitsborging

Eco Reest streeft naar een zo hoog mogelijk kwaliteit van onderzoek te leveren?????

Zorgvuldigheid is voor dit project van Nedmag een eerste vereiste.

Zowel Eco Reest als Nedmag lappen die zorgvuldigheid aan hun laars.

2.2 Beschrijving onderzoekslocatie en directe omgeving

De loods bestaat uit (asbestverdachte) golfplaten (zowel wand als dakbedekking). In de loods is sprake van een kantoorruimte, opslagruimte en een constant draaiende waterpomp. Tevens staat de verlichting constant aan. In figuren 2.2 t/m 2.5 zijn foto's opgenomen van de locatie.

Tot nu toe heb ik nergens gelezen welke procedure gevolgd gaat worden als er inderdaad asbest verwijderd moet worden.

De procedure en werkzaamheden dienen opgenomen te worden in de Omgevingsvergunning.

Tabel 4.1 Beschermde soorten binnen een kilometer van het onderzoeksgebied.

Laatvlieger = Eptesicus serotinus

Als binnen een kilometer van de locatie deze vleermuizen soort voorkomt dient onderzocht te worden welke gevolgen de nieuwe activiteiten van Nedmag hebben op de instandhouding van deze soort in de directe omgeving van de locatie.

Dat is in het voorliggende rapport niet gebeurd.

Het rapport is niet volledig omdat alleen het onderzoeksgebied is onderzocht. De directe omgeving met bomen en struiken aan de oostzijde van de locatie is niet betrokken in het onderzoek. Het onderzoek is daarmee niet volledig.

Ook de verstoring van licht op vogels tijdens de voorgenomen 24 uren activiteiten is niet meegenomen in het onderzoek.

Nulsituatie Bodemonderzoek Deelgebied 3

Pag 4/12

1 Samenvatting

Onderdeel	Omschrijving
Onderzoekslocatie	Nedmag locatie WHC-1 te Borgercompagnie
Uitgevoerd onderzoek	Nul- en bodemonderzoek grond en grondwater geplande uitbreiding
Opdrachtgever	Nedmag Industries Mining & Manufacturing B.V.
Contactpersoon opdrachtgever	
Aanleiding	Uitbreiding van de Nedmag productie locatie WHC-1 en de daarbij behorende eis uit de vergunning in het kader van de Wet algemene bepalingen omgevingswet (Wabo).
Doel	Het verkrijgen van een toetsingsgrondslag met het oog op de mogelijke toekomstige bodemverontreiniging voortvloeiend uit de geplande bedrijfsactiviteiten na uitbreiding van de locatie.
Resultaten grond	Maximaal licht verhoogde gehalten aan de onderzochte stoffen aangetoond.
Resultaten grondwater	Maximaal licht verhoogde concentraties aan onderzochte stoffen aangetoond.
Conclusie	- Met het uitgevoerde bodemonderzoek is een toetsingsgrondslag verkregen ter plaatse van de geplande uitbreiding van de locatie.
Rapport opgesteld door	
Projectnummer Antea Nederland B.V.	14207-416116
Contactpersoon Antea Nederland B.V.	info@antea-group.com (06)

Zie Doel: Er gaat dus bodemverontreiniging plaats vinden en dat dient voorkomen te worden in het gebied waar wij wonen.

Uit onderzoek blijkt nu al dat grond en grondwater vervuild zijn. Bij het boren van meerdere putten vindt uitbreiding van bodem verontreiniging plaats.

Pag 5/12

2.1 Conclusies

In het uitgevoerde bodemonderzoek is de nulsituatie van de milieuhygiënische bodemkwaliteit ter plaatse van de geplande uitbreiding van de locatie WHC-1 op terreindeel 3 vastgelegd.

Grond 0-onderzoek

In de grond ter plaatse van deellocatie 3 zijn licht verhoogde gehalten aan kwik en lood aangetroffen, de overige onderzochte parameters zijn niet verhoogd gemeten. Op het maaiveld en in de opgeboorde grond zijn geen asbestverdachte materialen aangetroffen.

Grondwater

De grondwaterstand is tijdens het onderzoek gemeten op 1,33 m -mv. In het grondwater ter plaatse van de geplande uitbreiding (peilbuis 38) zijn licht verhoogde concentraties aan koper, nikkel en barium gemeten.

Daarnaast is er in het grondwater van peilbuis 38 een concentratie van 40 mg/l aan chloride en een zuurgraad van 5,1 gemeten. De zuurgraad is niet afwijkend ten opzichte van de uitgevoerde veldmetingen.

De toetsingsgrondslag voor grond- en grondwater is hiermee verkregen.

Voorname conclusies zijn gebaseerd op de zintuiglijke waarnemingen en de analyseresultaten van dit onderzoek.

Als belanghebbende neem ik geen genoegen met zintuiglijke waarnemingen. Deze zijn subjectief en niet wetenschappelijk weerlegbaar. Er zal dus een wetenschappelijk en controleerbaar onderzoek gedaan moeten worden naar de toestand van de bodem en het water in het nieuw in gebruik te nemen deel 3.

Pag 12/12

5.3 Verontreinigingssituatie

Uit de resultaten van het onderzoek blijkt dat de zandige bovengrond ter plaatse van de onderzoekslocatie (deelgebied 3) licht verhoogde gehalten aan kwik en lood bevat. Het grondwater van peilbuis 38 is maximaal licht verontreinigd met nikkel, koper en barium. Daarnaast is in het grondwater van peilbuis 38 een concentratie van 40 mg/l aan chloride gemeten en een zuurgraad van 5,1. De zuurgraad is niet afwijkend ten opzichte van de uitgevoerde veldmetingen.

Nikkel, koper en barium overschrijden de streefwaarde.
Dit betreft dus het deel dat tot nu toe niet tot de locatie binnen de hekken behoorde.
Waar komt deze overschrijding vandaan?
Had op basis van dit onderzoek Waterschap Hunze en Aa's hierbij niet betrokken moeten worden?
Er dient vervolg onderzoek plaats te vinden naar de herkomst van de overschrijding van de streefwaarden voor het grondwater in dit deel 3.

Bijlage 1 toelichting op bodemonderzoek (bladzijden zijn niet genummerd)

Betrouwbaarheid/garanties

Bodemonderzoek wordt in zijn algemeenheid uitgevoerd door het steekproefsgewijs bemonsteren van al dan niet verdachte bodemlagen. Hoewel Antea Group conform de toepasselijke en van kracht zijnde regelgeving handelt, is het juist deze steekproefsgewijze benadering die het onmogelijk maakt garanties ten aanzien van de verontreinigingssituatie af te geven op basis van de resultaten van een bodemonderzoek.

Het vorenstaande betekent dat Antea Group geen aansprakelijkheid accepteert ten aanzien van mogelijke beslissingen die de opdrachtgever naar aanleiding van het door Antea Group uitgevoerde bodemonderzoek neemt. In een voorkomend geval adviseren wij u altijd contact op te nemen met uw aanspreekpunt binnen Antea Group.

In dit kader kan ook worden opgemerkt dat de voor het historisch onderzoek geraadpleegde bronnen niet altijd zonder fouten en volledig zijn. Voor het verkrijgen van historische informatie is Antea Group wel afhankelijk van deze bronnen, waardoor Antea Group niet kan instaan voor de juistheid en volledigheid van de verzamelde historische informatie.

Als belanghebbende heb ik kennis genomen van de mitsen en maren die uit dit onderzoek naar voren komen.

Met in gedachten dat deze locatie inmiddels 45 jaar in gebruik is vind ik dat er een diepgravend en wetenschappelijk verantwoord onderzoek gedaan wordt naar de ontstane verontreiniging, mede omdat het geconstateerd is in het grondwater.

Toepassing grond

Het bodemonderzoek geeft inzicht in de milieuhygiënische kwaliteit van de bodem in het kader van het gebruik en/of de bestemming van de onderzochte locatie. Indien echter grond van de locatie wordt afgevoerd voor toepassing elders, volstaan de resultaten van het verrichte bodemonderzoek mogelijk niet. Afhankelijk van de omvang van de af te voeren partij(en) grond en de eisen die door de acceptant of het bevoegd gezag ter plaatse van de nieuwe toepassingslocatie worden gesteld (bijvoorbeeld aanwezigheid van een bodemkwaliteitskaart met bijbehorend bodembeheerplan), dient de grond eventueel nog conform de richtlijnen van het Besluit bodemkwaliteit te worden onderzocht.

Inmiddels is tussen 6 november 2017 en 15 december 2017 de bovengenoemde grond uit deel 3 afgevoerd en naar elders gebracht.

Welke rol heeft het bevoegd gezag gehad bij de afvoer van de vervuilde grond?

Toelichting op de toetsingskaders

De interventiewaarde (I) geeft het concentratieniveau in de grond, waterbodem of grondwater aan waarboven de functionele eigenschappen die de bodem voor mens, plant en dier heeft, in ernstige mate kunnen zijn verminderd. In het overheidsbeleid wordt gesproken van een geval van ernstige bodemverontreiniging, indien de gemiddelde concentratie aan één stof de interventiewaarde overschrijdt in ten minste 25 m³ grond/slib of voor het grondwater in ten minste 100 m³ bodemvolume. Over de hoeveelheid grond/slib of grondwater waarop een eventuele overschrijding van de interventiewaarde zich voordoet kan in een eerste onderzoek meestal nog geen betrouwbare uitspraak worden gedaan. Daarom kunnen op basis van de resultaten van dit eerste onderzoek dan ook geen conclusies worden getrokken ten aanzien van het al dan niet ernstig zijn van het verontreinigingsgeval.

De laatste zin lezend heb ik zeer mijn twijfels of er een helder en duidelijk beeld van de verontreiniging is.

Deze moet er wel komen.

De locatie is gesitueerd in landbouwgebied waar akkerbouw is en waar koeien in de wei lopen te grazen. Elk risico op verontreiniging moet worden gemeden om besmetting in de voedselketen te voorkomen.

Barium

In de Circulaire bodemsanering per 1 juli 2013 is aangegeven dat de norm voor barium tijdelijk is ingetrokken. Gebleken is namelijk dat de interventiewaarde voor barium lager was dan het gehalte dat van nature in de bodem voorkomt. Indien sprake is van verhoogde bariumgehalten ten opzichte van de natuurlijke achtergrond als gevolg van een antropogene bron, kan dit gehalte worden beoordeeld op basis van de voormalige interventiewaarde voor barium van 920 mg/kg ds (voor standaardbodem). Analyses op barium dienen wel nog te worden uitgevoerd, maar de resultaten hoeven dus niet meer getoetst te worden, tenzij een duidelijke antropogene bron aanwezig is. Het gemeten gehalte aan barium is conform de circulaire bodemsanering per 1 juli 2013, getoetst aan de voormalige interventiewaarde. Dit in verband met het voor deze parameter aanwezig zijn van een aanwijsbare antropogene bron.

Omdat op de locatie boorspoeling is gebruikt/wordt gebruikt is sprake van een aanwijsbare antropogene bron. Daarom dient het gehalte aan barium wel getoetst te worden.

Inderdaad is voor WHC-1 sprake van een duidelijk aanwijsbare antropogene bron.

Eurofins heeft de analyse gedaan van de grond en grondwatermonsters en Nedmag heeft er voor gekozen deze monsters niet te laten bewaren.

Daarmede heeft Nedmag bewijsmateriaal laten vernietigen.

In het rapport Aeries calculator wordt bij de Toelichting op pag 2/8 geschreven dat het onderzoek betrekking heeft op het Realiseren van vier nieuwe putten ten zuiden van de bestaande zoutwinlocatie WHC-1

Neemt de minister afstand van de stellige indruk die gewekt wordt dat hier wel degelijk sprake is van de aanleg van 4 nieuwe boorputten? Wat is hierop uw antwoord?

Akoestisch onderzoek locatie WHC-1

Pag 5/13

De bestaande zoutwinlocatie WHC-1 betreft een satellietlocatie van WHC-2. Beide locaties vormen één eenheid in de zin van artikel 1.1 lid 4 van de Wet milieubeheer. In de huidige situatie bevinden zich op de WHC-1 locatie geen relevante geluidsbronnen zodat er voor deze locatie nog geen geluidmodel is opgesteld voor de representatieve bedrijfsituatie. In de vigerende omgevingsvergunning zijn ook geen geluidvoorschriften opgenomen ter plaatse van de woningen nabij de WHC-1 locatie.

Gezien de ligging van de woningen nabij WHC-1 ten opzichte van de bedrijfslocaties WHC-1 en WHC-2 zal de geluidsuitstraling van beide locaties op een andere manier van de woning effect hebben. Hiermee zal er geen relevante cumulatieve van beide locaties zijn ter plaatse van punten op gevels van de woningen. De geluidsuitstraling van WHC-2 is al in een ander akoestisch onderzoek bepaald en de wijzigingen hebben alleen betrekking op de locatie WHC-1 zodat in dit onderzoek alleen de locatie WHC-1 onderzocht is.

De huidige situatie waarin geen relevante geluidsbronnen aanwezig zijn dient dan ook gehandhaafd te blijven.

Pag 6/13

3.2 Maximale geluidsniveau L_{max}

Aangaande het maximaal geluidsniveau L_{max} wordt in de Handreiking vermeldt dat, ter plaatse van woningen, er sprake is van streefwaarden en grenswaarden.

Conform jurisprudentie is de grenswaarden algemeen geaccepteerd als normstelling. Voor de grenswaarden van het maximale geluidsniveau geldt ter plaatse van woningen 70 dB(A) in de dagperiode, 65 dB(A) in de avondperiode en 60 dB(A) in de nachtperiode.

In die gevallen waarin niet aan genoemde grenswaarden kan worden voldaan, kunnen onder bepaalde condities 5 dB(A) hogere maximale geluidsniveaus L_{max} worden vergund voor de dagperiode (75 dB(A)) en de nachtperiode (65 dB(A)).

Uitgangspunt dient **niet** te zijn hetgeen in jurisprudentie vast ligt maar uitgangspunt dien de huidige situatie in de leefomgeving van de bewoners te zijn.

Als de huidige waarden niet in kaart worden gebracht kan ook nooit beoordeeld worden hoe groot de afwijkingen zijn van hetgeen de mensen gewend zijn.

Streefwaarden hebben hier dus geen enkele waarde. Wij als omwonenden hoeven dan ook niet de algemeen geaccepteerde grenswaarden voor ons als norm te accepteren. Het is Nedmag die rekening dient te houden met het geluidsniveau waaraan wij gewend zijn.

Zoutwinning is niet van nationaal belang, het dient alleen de particuliere ondernemer die nog meer winst wil maken ten koste van vele bewoners.

Pag 7/13

De aanduiding E-ruimte geeft niet aan om wat voor ruimte het hier gaat.

Gezien de 80 dB(A) die voor deze ruimte wordt gehanteerd wil ik weten om wat voor apparaten het hier gaat.

In de navolgende tabel zijn de bronsterktes en bedrijfstijden van de verschillende geluidsbronnen opgenomen:

Tabel 4.1: Overzicht geluidsbronnen uitstraling pompruimte

Bron nr.	Geluidsbron	Bronsterkte per bron [dB(A)]	Bedrijfsduur per bron [uur of %]		
			Dagperiode 7.00-19.00 uur	Avondperiode 19.00-23.00 uur	Nachtperiode 23.00-7.00 uur
1	Westgevel pompruimte	82	12	4	8
2	Zuidgevel pompruimte	83	12	4	8
3	Nok zuidgevel pompruimte	79	12	4	8
4	Noordgevel pompruimte	77	12	4	8
5	Dak pompruimte westzijde	84	12	4	8
6	Dak pompruimte oostzijde	85	12	4	8
7 + 8	Rooster uitlaat ventilatie (westgevel)	86	12	4	8
9	Rooster inlaat ventilatie (zuidgevel)	86	12	4	8
10	Deur	72	12	4	8
11	E-ruimte	80	12	4	8

vs. close

De bronsterktes van de items 1,2,5,6,7,8,9, gaan ver over de grens van de bedrijfsduur per bron voor wat betreft de dag periode zoals gesteld in de Arbowet.

Pag 8/13

Uit de tabel maak ik tevens op dat de inpandige scheidingswand aan de oostkant van het pomp gebouw geen isolerende waarde meekrijgt.

Terwijl dat de kant van het gebouw is dat gericht is op de woonbebouwing.

Pag 10/13

Alle berekeningen zijn gedaan met behulp van het software programma Geomilieu V4.01.

Daarmee wordt voorbij gegaan aan de werkelijkheid. Immers de getallen die je in het programma stopt bepalen ook de uitkomst die je graag wilt zien en die past in hetgeen Nedmag van plan is te ontwikkelen op WHC-1.

Voor de metingen zijn slechts een paar woningen meegenomen. Andere relevante woningen op korte afstand van locatie WHC-1 zijn niet meegenomen in dit onderzoek.

Zoals bv Borgercompagnie 119, 119A, 121, 123, 127, 129, 129A, 129B

Pag 9/13

Verkeer rijdt via de Borgercompagnie van en naar de inrichting. Uit jurisprudentie volgt dat indirecte hinder alleen onderzocht hoeft te worden ter plaatsen van woningen en als voertuigen in rij- en stop gedrag afwijken van andere voertuigen. Gezien het voorschrift is het bepalende punt voor de indirecte hinder de woning aan de Borgercompagniestraat 158. In de worst case situatie rijden langs deze woning in de dagperiode 2 vrachtwagens en 6 personenauto's van en naar de inrichting. Omdat de voertuigen bij aankomst en vertrek langs de woning rijden vindt er het dubbele aantal bewegingen langs de woning plaats. Aangenomen wordt dat ter hoogte van de maatgevende woningen voor de indirecte hinder de rijnsnelheid circa 30 km/u bedraagt en dat de bronsterkte van de vrachtwagens 103 dB(A) bedraagt en voor de personenauto's 89 dB(A).

Ik mis in dit rapport de bevindingen over het ervaren van indirecte hinder door de bewoners van de woningen 117A en 119.

Luchtkwaliteits- en Natuurtoets WHC-1

Pag 5/14

Ik wil duidelijkheid hebben over de hoeveelheid PM10 en PM 2.5 die vrijkomt bij de nieuwe activiteiten op locatie WHC-1.

Tevens wil ik ook de huidige uitstoot weten. Is deze gemeten? Heeft deze meting plaats gevonden voordat met activiteiten ten behoeve van de renovatie zijn begonnen?

Pag 6/14

Voor zover bekend valt de inrichting niet binnen een middels een AMvB vastgestelde zone waar aangepaste grenswaarden van kracht zijn zoals bedoeld in artikel 2.1a uit de Wm (60 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, respectievelijk 300 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ voor jaargemiddelde- en uurgemiddelde concentraties).

Tebodin stelt: Voor zover bekend valt de inrichting niet binnen een middels AMvB vastgestelde zone.

Die vraag moet toch met een duidelijk antwoord beantwoord kunnen worden?

Het verkregen antwoord heeft toch gevolgen voor de rest van het onderzoek?

Datum: 5-01-2018

Omdat de invloed van de inrichting op de natuur nooit eerder is beschouwd wordt in dit onderzoek de stikstofdepositie voor de hele inrichting beschouwd en niet alleen voor de wijzigingen.

Wordt hier nu alleen WHC 1 bedoeld of WHC 1/2?

Wordt de bestaande vergunning hiermee gewijzigd/aangepast?

Is de stikstofdepositie in dit rapport nu ook berekend voor WHC-2?

Allemaal veel te vaag. Er dient duidelijkheid te komen over de stikstofdepositie voor WHC-1 alleen. Wie handhaaft?

Pag 8/14

Voor de andere kleinere stookinstallaties is gebruik gemaakt van de gegevens van 'EMEP/EEA air pollutant emission inventory guidebook 2013'. De uitstoot is bepaald op basis van het vermogen, gemiddelde belasting van 60%, bedrijfsuren van de CV-ketels (12 uur per dag, 6 dagen per week, 26 weken per jaar = 1872 uur/jaar) en een kenmerkende emissiefactor van 74 g/GJ^{-1} (Tabel 3.2)

Legt u mij eens uit hoe het werkt om een CV ketel maar 12 uur per dag te laten werken gedurende 6 dagen. Een dag heeft toch 24 uur en er zijn toch 7 dagen in een week?

De volgende tabellen geven het overzicht weer van de stookinstallaties en de daarbij horende emissies

Tabel 3.1 Overzicht van de thermische olie ketels en daarbij horende emissies

Stookinstallatie	Vermogen [kWth]	Bedrijfstijd [uur/jaar]	Max. concentratie [mg NOx/m ³]	Emissie	
				[kg NOx/uur]	[kg NOx/jaar]
Thermische olie ketel F8201	1 750	8 760	70	0.13	1 097
Thermische olie ketel F8203	700	8 760	70	0.05	439
Thermische olie ketel F8204	2 000	8 760	70	0.14	1 254
Totaal				0.3	2 790

De thermische olietelers zijn wel $24 \times 365 = 8760$ uren in bedrijf.

Pag 9/14

Tabel 3.2 Overzicht van overige stookinstallaties en daarbij horende emissies

Stookinstallatie	Vermogen [MWth]	Bedrijfs- tijden [uur/jaar]	Max. Conc. [g/GJ]	Belasting [%]	Emissie	
					[kg NOx/uur]	[kg NOx/jaar]
CV Remeha Quinta 65	65	1 872	74	60	0.010	19.4
CV Remeha Quinta 65	65	1 872	74	60	0.010	19.4
CCR Itho-Kalmax 2	32	1 872	74	60	0.005	9.8
TD/Kleedlokaal ATAG Blauwe Engel II	51	1 872	74	60	0.008	15.3
Werkplaats Mark	50	1 872	74	60	0.008	15.0
Totaal					0.04	78.7

Waarom geldt dezelfde stookduur niet voor de CV ketels?

De verbrandingsemissies van de vrachtwagens en personenauto's zijn berekend op basis van een gereden afstand en de emissiefactoren voor wegverkeer. De emissiefactoren zijn door het ministerie van IenM jaarlijks vastgesteld. Hier is gebruik gemaakt van de set die in maart 2017 bekend is gemaakt voor niet-snelwegverkeer voor het jaar 2017 voor het snelheidsregime 'stad normaal'. De volgende tabel geeft een overzicht van de berekende emissies.

Tabel 3.3. Overzicht van voertuigen

Vervoermiddel	Aantal [voertuigen/jaar]	Afstand [km/voertuig] [km/jaar]		No.- emissies [kg/jaar]	PM10- emissie [kg/jaar]
Huidige situatie					
Personenauto's / busjes WCH-1	730	0,497	362,81	0,08	0,01
Vrachtwagen controle / onderhoud WCH-1	52	0,891	46,46	0,03	0,007
Vrachtwagens WCH-2	3 129	0,932	2 916	19,39	0,11
Personenautoverkeer WCH-2	10 950	0,932	10 205	3,29	1,62
Totaal huidige situatie				22,80	1,75
Aangevraagde situatie					
Personenauto's / busjes WCH-1	1 460	0,497	726	0,23	0,03
Vrachtwagen controle / onderhoud WCH-1	110	0,891	98	0,65	0,02
Vrachtwagen ABS / NaOH WCH-1	14	0,891	12	0,08	0,00
Vrachtwagen diesel WCH-1	100	0,891	89	0,59	0,01
Vrachtwagens WCH-2	3 129	0,932	2 916	19,39	0,11
Personenautoverkeer WCH-2	10 950	0,932	10 205	3,29	1,62
Totaal aangevraagde situatie				24,23	1,79

Uit de tekst boven tabel 3.3 maak ik op dat de onderzoekers niet ter plekke zijn geweest.

Als ons agrarisch plattelandsdorp valt in de snelheidsregime categorie "stad normaal" dan kan ik alleen maar concluderen dat Tebodin zijn werk niet goed heeft gedaan en de situatie ter plekke niet in het onderzoek heeft betrokken.

Tot Slot:

In het FD van 2-11-2017 stond onderstaand artikel:

Het stilleggen van het aardwarmteproject kost de gemeente naar schatting €3 mln.

Begin oktober bracht de SodM een vernietigend rapport uit over het project. Volgens de toezichthouder heeft WarmteStad te weinig verstand van zaken en beseft het bedrijf onvoldoende wat de risico's van geothermie zijn. 'SodM vindt dit een projectrisico en daardoor ongewenst, zeker gezien de nabijheid van het gasveld', stond in het rapport.

In juli 2017 was het officiële startmoment van de aanleg van het aardwarmtenet in Groningen. Foto: Corné Spardeens

Het is voor de inwoners van Borgercompagnie onbegrijpelijk dat het Sodm met twee maten meet. Het magnesium zout zit ingeklemd tussen de gasvelden van Annerveen en Kielwindweer. Aardbevingen hebben plaats in de gas laag die zich onder het zout bevindt. In ons gebied is sprake van gestapelde mijnbouw.

Aan het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat
Inspraakpunt Nedmag
Postbus 142
2270 AC Voorburg

Onderwerp: Zienswijze betreffende de ontwerpbesluiten voor instemming met het gewijzigd winningsplan 2018 Nedmag en de bijbehorende omgevingsvergunningen.

Borgercompagnie,
21 juli 2020

Hooggeachte heer Wiebes,

Door middel van deze brief en bijbehorende bijlagen stuur ik u mijn zienswijze betreffende:

- Het Ontwerp-Instemmingsbesluit Winningsplan 2018 Nedmag
- Aanvulling op het Ontwerpbesluit omgevingsvergunning voor de uitbreiding en renovatie van de locatie WHC-1. Zienswijze ingediend in januari 2018
- Het Ontwerpbesluit omgevingsvergunning uitvoeren diepboringen VE-5 en VE-6 op de locatie WHC-1

Om te beginnen is de periode van de ter inzagelegging voor de drie vergunningen veel te kort. Waar mij normaliter 3x6 weken ter beschikking zouden hebben gestaan voor inzage en bestudering van de stukken, is die periode ingekort tot 1x6 weken. Gezien de grote hoeveelheid informatie die ik tot mij heb moeten nemen om tot een afgewogen oordeel te komen acht ik mij als burger beknot in de tijd en worden daarmee de belangen van mij, als indiener van een zienswijze, ernstig geschaad.

Mijn aanvullende zienswijze heeft betrekking op de actualisatie van de aanvraag omgevingsvergunning met kenmerk (OLO 3000245)

Waar in de aanvraag van 30 mei 2017 nog sprake was van het gebruik van diesel als dakolie bij het ontwikkelen van twee nieuwe cavernes is, mede door de calamiteit van april 2018, het gebruik van diesel zeer omstreden omdat aan diesel risico's voor mens en milieu zijn verbonden, zo schrijft Nedmag in het Addendum van 14 mei 2020. Nedmag schrijft dan ook in het Addendum dat Nedmag al vanaf mei 2017 onderzoek doet naar een alternatief voor het gebruik van diesel als dakolie. In het Memo van oktober 2017 gericht aan het ministerie van EZ waarin Nedmag antwoord geeft op de door het ministerie gestelde vervolgvragen over de

mijnbouwhulpstof diesel staat bij vraag 3. de beantwoording van de vraag of er alternatieven zijn voor het gebruik van diesel. Nedmag schrijft in de beantwoording naar welke alternatieven het bedrijf kijkt ter vervanging van diesel. Alles overziend komt Nedmag tot de conclusie dat er op dat moment (2017) jammer genoeg geen bruikbaar betrouwbaar en bewezen alternatief beschikbaar is voor diesel.

Nog geen drie jaar later pleit Nedmag in het addendum van 14 mei 2020 voor het gebruik van Shell Surdyne B140 of een minimaal gelijkwaardige vloeistof.

Op grond van welk onderzoek en met welk bewijs en op grond van welk aantoonbaar betrouwbaarheidsonderzoek naar de toepassing van deze vloeistof bij de caverne ontwikkeling van de Nedmag activiteiten kan deze draai van 180 graden verklaard worden?

Zolang Nedmag niet kan aantonen aan de hand van onafhankelijke onderzoeksresultaten dat Shell Surdyne B 140 niet schadelijk is, bruikbaar is en betrouwbaar en Nedmag ook nog de mogelijkheid open houdt om nog een andere, niet nader genoemde, vloeistof als dakolie te gebruiken dient, voordat de minister een definitief besluit neemt dit gebruik van dakolie grondig nader onderzocht te worden door Nedmag. Tot zolang dient de minister GEEN positief besluit te nemen op de aanvraag omgevingsvergunning WHC-1 van Nedmag.

Ook over de opslag van Shell Surdyne B140 lees ik niets in de aanvraag en gezien de veiligheidseisen die gesteld dienen te worden aan de opslag van deze vloeistof dienen de ingediende plannen daar heel duidelijk over te zijn. Het is onmogelijk plannen te accorderen als niet duidelijk is bij de aanvraag over welke te gebruiken vloeistof nu definitief gebruikt gaat worden en de gevolgen daarvan, ook voor de opslag.

In Bijlage 1 Voorschriften en mededelingen: H. Dakolie, 1 t/m 3. Uit de tekst bij deze artikelen blijkt dat er onvoldoende kennis bestaat over het gebruik van Shell Surdyne B140 als dakolie. De minister neemt een onverantwoord groot risico door in te stemmen met het gebruik van een vloeistof als dakolie waar Nedmag geen enkele ervaring mee heeft. Uit de gebruikte hoeveelheid tekst (pag 10 en 11) blijkt onomwonden dat de minister alvast dekking zoekt mocht het gebruik tot een volgende calamiteit leiden.

Zolang Nedmag ook niet aan kan tonen hoe de Shell Surdyne B 140 terug geproduceerd kan worden is het onverantwoord van de minister zijn goedkeuring te verlenen aan de omgevingsvergunning voor de inrichting van WHC-1/2.

Bovendien wordt in het besluit ook niet duidelijk hetgeen Nedmag nog verder in het Addendum van 14 mei 2020 heeft geschreven. Ik doel hierbij op: b, pag 3: Daarnaast wordt er natriumchloride aangevoerd naar de locatie WHC-2. Waar op de locatie WHC-1 komt deze natriumchloride vandaan? Van de te ontwikkelen cavernes?

Zo te lezen kunnen de omwonenden straks twee jaar lang en nog langer wellicht, want Nedmag heeft zich nog nooit aan afspraken gehouden, tussen de 225 en 1000 transporten door het dorp horen denderen. Een zeer ongewenste ontwikkeling.

Welke veranderingen hebben de plannen, zoals verwoord in het Addendum van 14 mei 2020, op de tekening zoals in bijlage 13 is te zien en bijlage 5a. Waarom is de

detail tekening van het utiliteitsgebouw in bijlage 5 verdwenen op de tekening van bijlage 5a? Waar op de tekening staat bijvoorbeeld betonbassin T-9107? Waar staan de twee nieuwe vuilwatertanks? Etc.

Ook hier geldt dat eerst de veranderingen op alle tekeningen doorgevoerd dienen te worden voordat de minister kan overgaan tot het verlenen van de vergunning. Dat de minister Nedmag toestemming geeft al deze bescheiden, behorende bij de aanvraag omgevingsvergunning, later in te dienen getuigt van onbehoorlijk bestuur. Bij het verlenen van een vergunning, zeker een vergunning waarop zienswijzen kunnen worden ingediend en waar tegen bezwaar kan worden gemaakt dient voor alle betrokken partijen duidelijk te zijn wat de ware inhoud van de vergunning is.

Omdat de bijlagen ook onderdeel van de vergunning uitmaken bevreemd het mij dat Nedmag in het Addendum van 14 mei 2020 wel verslag doet van de aanleg van de stroomkabel tussen locatie WHC-2 en WHC-1 maar met geen woord rept over de sanering die heeft plaatsgevonden in de periode 6 oktober 2017 tot en met 21 december 2017. De sanering heeft betrekking gehad op grond waarvan de bestemming van agrarisch is overgegaan naar Bedrijf-Delfstof. Op 5 juni 2018 hebben Gedeputeerde Staten van Groningen ingestemd met het evaluatieverslag, ingediend door Bodemvisie Milieu & Veiligheid BV.

GS schrijft dat de saneringsdoelstelling ter plaatse van de gemelde saneringscontouren is behaald. Een uitzondering daarop is putbodem B32 op 4,0 m-mv, waar een gehalte aan minerale olie groter dan de klasse industrie is achtergebleven. In de brief van GS staat ook geschreven dat Nedmag de langs de bestaande bebouwing achtergebleven gehalten aan minerale olie in de putbodem en wanden B15 en W15 aanvullend zal saneren tijdens de uitvoering van de bouwwerkzaamheden.

Bij de putwanden W1 en W2 is een folie voorziening aangebracht. Deze wanden grenzen aan een op een later tijdstip te saneren bodemdeel zo staat eveneens geschreven in de brief van GS.

Verder staat in de brief te lezen dat: "Op grond van de Wet kenbaarheid publiekrechtelijke beperking onroerende zaken (Wkpb) worden percelen aangetekend waar een publiekrechtelijke beperking als bedoeld in artikel 1, onderdeel a van de Wkpb aanwezig is. Dit zijn percelen waar een overschrijding van de interventiewaarde in het vaste deel van de bodem is geconstateerd. Omdat op deze locatie vanuit een eerdere bodemsanering een restverontreiniging met minerale olie is achtergebleven. Blijft de beperking geregistreerd in het kader van de Wet kenbaarheid publiekrechtelijke beperkingen (Wkpb) voor het volgende perceel Veendam sectie R nummer 146 opp.75105 m2 eigendom ."

De werkzaamheden voortvloeiend uit de brief van GS van 5 juni 2018 hadden toegevoegd moeten worden aan de vergunningaanvraag.

Dat de aanplant, gedaan in 2011 bij locatie WHC-1, niet aansloeg valt nu te verklaren uit de brief van GS.

Vraag blijft waarom Nedmag deze sanering en de nog te verrichten saneringen niet in het Addendum heeft meegenomen.

In deze zienswijze wil ik ook nog ingaan op een tweetal onderwerpen uit het ontwerp-instemmingsbesluit van 10 juni 2020.

- Planmatig beheer
- Artikel 11 pag 46 van het ontwerp-instemmingsbesluit

Planmatig beheer.

6.1.3. Beoordeling planmatig beheer

In deze paragraaf komt de minister tot het oordeel dat zoutwinning uit het winningsgebied Veendam past in het planmatig gebruik van de ondergrond.

Uit welke specifiek te benoemen onderdelen dient dat planmatig beheer te bestaan volgens de minister?

Het is onduidelijk of Nedmag geacht wordt een dergelijk beheersplan op te stellen en toe te voegen aan haar Winningsplan of dat de minister een beheersplan heeft opgesteld aan de hand waarvan hij het Winningsplan van Nedmag toetst.

Een duidelijke opsomming van toetsingscriteria waartegen het beheersplan beoordeeld wordt is niet terug te vinden in het ontwerp-instemmingsbesluit.

Wel in het ontwerp-instemmingsbesluit staat dat het de minister is die oordeelt over het planmatig beheer en gebruik van de ondergrond tevens met het oog op de bovengrond. De veiligheid en de gevolgen voor het beheer en gebruik van de bovengrond betreft de minister hierbij.

Heel bijzonder is het dan dat door de minister op geen enkele manier beschreven wordt hoe de minister planmatig beheer en gebruik van de ondergrond in relatie brengt met het plotseling verdwijnen van miljoenen liters dieselolie in de ondergrond. In april 2018 werden Nedmag, de overheid en de toezichthouder geconfronteerd met een plotseling scheur in het zoutdak en het weg lekken van de genoemde diesel en grote hoeveelheden pek.

Als de minister bevestigt dat dit planmatig beheer van de ondergrond is dan kan men de conclusie trekken dat de scheur in het zoutdak wellicht opzettelijk geïnduceerd is.

Elders in de tekst van het ontwerp-instemmingsplan staat te lezen: "Als onderdeel van de beoordeling van het planmatig beheer van de ondergrond, beoordeelt de minister ook het efficiënt gebruik van hulpstoffen in de ondergrond."

Uit deze zin kan men opnieuw concluderen dat de miljoenen liters diesel die in de ondergrond zijn verdwenen de minister daarmee aan Nedmag het predicaat "efficiënt gebruik" van de hulpstof diesel geeft.

Is er bij het opstellen van dit ontwerp-instemmingsbesluit ook, op basis van de calamiteit van 2018, onderzocht of er bij de huidige en toekomstige wijzen van winnen van magnesiumzout wel wordt voldaan aan het gestelde op blz 12 van het ontwerp-instemmingsbesluit: "Daarnaast dient een andere gebruiksvorm van de ondergrond door de winning niet ongewenst onmogelijk gemaakt te worden" ?

Ook de door Nedmag als beperking van het gebruik van hulpstoffen voorgestelde minerale olie, is bij een lekkage even slecht voor de bovengrond als voor de ondergrond als de voorheen gebruikte diesel. De toevoeging van de minister dat het efficiënt en onnodig gebruik ervan vermeden moet worden doet niets af aan het verontreinigende karakter van ook deze door Nedmag nieuw voorgestelde en nog niet in de praktijk geteste hulpstof.

De minister is verder van mening dat, afgaande op de verwachtingen van het Winningsplan en de ervaring tot nu toe, sprake is van planmatig beheer van de ondergrond in relatie tot de bovengrond.

Deze tekst is veel te vaag. Op welke verwachtingen uit het Winningsplan doelt de minister hier? Het Winningsplan staat immers vol met verwachtingen. Hier dient de minister concrete invulling te geven wat er door de minister mee bedoeld wordt. Ook de zin "de ervaring tot nu toe" roept dezelfde vraag op, wat bedoelt de minister hier? Over welke ervaring heeft hij het?

Op basis van welke gegevens trekt hij de conclusie dat er daarom sprake is van planmatig beheer van de ondergrond in relatie tot de bovengrond?

De minister dient uit te leggen welke rol hij Nedmag heeft gegeven in het planmatig beheer van de ondergrond in relatie tot de bovengrond.

Waarom verlegt de minister de aandacht voor de gevolgen van de enorme bodemdaling naar de decentrale overheden door het voorstel te doen te starten met een gebiedsproces en waarom mag Nedmag ondertussen zijn gang gaan met actieve winning?

Voorwaarde voor instemming zou moeten zijn om eerst het gebiedsproces nauwkeurig te beschrijven en vorm te geven, zodat alle aspecten van de gevolgen van de zoutwinning goed onderzocht worden, om daarna te bezien of de niet te stuiten bodemdaling bij het aflaten van de cavernes verdere actieve winning mogelijk maakt of wellicht onmogelijk maakt.

Het valt verder op dat de minister het belangrijk vindt dat de betrokken overheden actief worden geïnformeerd over de effecten van de zoutwinning om zodoende te zorgen dat overheden op de bodemdaling kunnen anticiperen zodat tevens voorkomen wordt dat er onverwachte schade ontstaat.

Hier kan men de indruk krijgen dat bodemdaling een recent verschijnsel is, maar de minister weet ook dat al vanaf de begin jaren zeventig het gebied rond Borgercompagnie en Tripscompagnie te maken heeft met zeer ernstige bodemdaling met gevolgen voor een veel groter gebied rondom Veendam en Midden Groningen.

Met de zin "om te zorgen dat overheden op de bodemdaling kunnen anticiperen" geeft de minister enerzijds aan niet op de hoogte te zijn van het feit dat al bijna 20 jaar decentrale overheden bijna maandelijks of tweemaandelijks met Nedmag overleg voeren om actuele problemen te bespreken. De ambtelijke werkgroep bodemdaling Nedmag.

Ook is er op bestuurlijk niveau een dergelijke werkgroep die slechts een paar keer per jaar bij elkaar komt.

Anderzijds wordt in de tekst van uw ontwerp-instemmingsbesluit wel de opmerking gemaakt dat sinds 2002 er een ambtelijke werkgroep bodemdaling Nedmag bestaat.

Gezien het feit dat de minister in zijn ontwerp-instemmingsbesluit niet in kan staan voor de veiligheid van de burgers en voor de veiligheid van het (leef-) milieu van de burgers omdat inmiddels al twee jaar lang de gevolgen van de calamiteit van 2018 nog steeds een dreiging vormen voor het leven boven de grond en de drinkwatervoorziening in de grond.

Zolang die dreiging blijft bestaan en de miljoenen liters diesel in de diepe ondergrond zich blijven verplaatsen dient de minister zijn instemming te onthouden aan het Winningsplan 2018 Nedmag.

Verder wil ik nog ingaan op:

Artikel 11 pag 46 van het ontwerp-instemmingsbesluit.

De in het artikel 11 voorgestelde constructie dient opgericht en ingericht te zijn voordat de minister gaat instemmen met het winningsplan 2018.

EZK en de drie Noordelijke provincies als 50% eigenaar, via de NOM, van Nedmag dienen samen met de andere aandeelhouder Lhoist (50%) gelden beschikbaar te stellen om Nedmag te laten voldoen aan het gestelde in artikel 11 met dien verstande dat eerst de financiële waarborgen gegarandeerd moeten zijn voordat de minister goedkeuring geeft aan het Winningplan 2018.

Wat ik in het hele ontwerp-instemmingsbesluit mis is de positie van de bestaande "Overeenkomst Betreffende Afhandeling Kosten van Bodemdaling door Zoutwinning tussen Nedmag en Lokale Overheden."

Deze overeenkomst is opgemaakt en getekend op 16 december 2002 voor een periode van 20 jaar. (2022)

In de overeenkomst, onder 2. "Uiterlijk een jaar voor de afloop van genoemde termijn van twintig jaar, zullen Nedmag en de openbare lichamen met elkaar overleg plegen over de vraag of -en zo ja - onder welke voorwaarden en voor welke duur de overeenkomst wordt voortgezet."

In diezelfde overeenkomst staat onder 3. Deze gewijzigde overeenkomst laat onverlet de tussen partijen en de Waterschappen Hunze en Aa's en Dollard Zijlvest gesloten overeenkomst van juli 1995 voor zover in de onderhavige overeenkomst daarvan niet is afgeweken."

Graag duidelijkheid van de minister hoe al deze overeenkomsten met elkaar in overeenstemming worden gebracht en welke overeenkomsten leidend worden op basis van hetgeen de minister in het ontwerp-instemmingsbesluit heeft geschreven. Op pag 26 schrijft de minister "er moet een nieuwe overeenkomst komen tussen Nedmag en het Waterschap Hunze en Aa's en de andere decentrale overheden over de te nemen maatregelen. De minister neemt een voorschrift op dat Nedmag een financiële waarborg dient te verzorgen in een onderneming juridisch en financieel los gepositioneerde constructie. De grootte van het bedrag hangt onder meer af van de kosten die het waterschap moet maken voor de maatregelen om het waterbeheer te waarborgen. De vorm en de rechtspersoon van deze financiële waarborg dient Nedmag in overleg met in ieder geval het waterschap Hunze en Aa's en het ministerie van Economische Zaken en Klimaat te bepalen."

Onduidelijk in deze tekst is dan ook wat er gebeurt met de overeenkomst tussen Nedmag en de lokale overheden. Gezien het tijdsbestek waarin de behandeling van het ontwerp-instemmingsbesluit plaats zal hebben dient ook gekeken te worden naar bovengenoemde overeenkomst die in 2022 afloopt.

Ook nu weer zou moeten gelden, eerst alle financiële voorzorgsmaatregelen in overeenkomsten vastgelegd en dan pas de definitieve instemming geven aan het winningsplan 2018.

In het Winningsplan 2018 op pag 56 Hoofdstuk 6. Kosten van de zoutwinning. De lezer van het Winningsplan krijgt een lege pagina voor zich met alleen de tekst dat de kosten van de zoutwinning vertrouwelijk zijn en geen deel uitmaken van het openbare winningsplan en zijn separaat ingediend bij het ministerie van Economische Zaken en Klimaat.

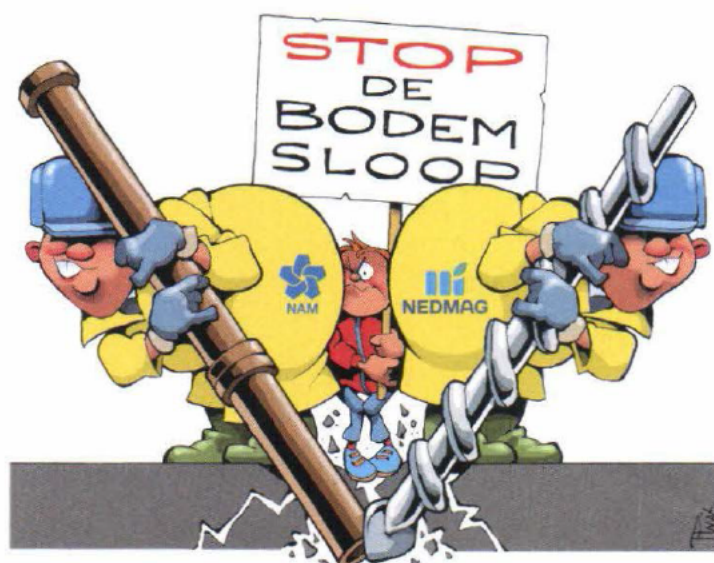
Zodra deze gegevens aan het ministerie verstrekt zijn kunnen deze met een WOB verzoek opgevraagd worden. Waarom dan deze cijfers niet direct in het winningsplan opnemen? Van concurrenten is geen sprake want, volgens Nedmag is het magnesiumzout zo uniek dat er geen andere partijen als concurrent opereren. Er is dus geen enkele reden om geen opening van financiële zaken te geven. Geef de lezer van het Winningsplan inzicht in de gelden die beschikbaar gesteld worden door de aandeelhouders en de projecten die gefinancierd worden en welke kosten gemaakt moeten worden om de activiteiten te ontwikkelen en uit te voeren. Een private onderneming die, bij de start, in de jaren zeventig, voor 100% gefinancierd is met gemeenschapsgeld en nu al weer tientallen jaren voor 50% gefinancierd wordt met gemeenschapsgeld, zo'n bedrijf verdient het om nu maar eens op eigen benen te staan zonder overheidssteun. Het past de Noordelijke Ontwikkelings Maatschappij niet langer om na 40 jaar nog steeds een bedrijf mede te financieren met overheidsgeld zonder daarbij aantoonbaar in te zetten op maatschappelijk verantwoord ondernemen. (de triple-P-benadering) Nedmag is een private onderneming gefinancierd met gemeenschapsgeld, via de NOM, waarvan de winst deels verdwijnt in de zakken van de buitenlandse aandeelhouder.

Met gemeenschapsgeld wordt een product vervaardigd dat niet van nationaal belang is. De problemen die dit bedrijf veroorzaakt zoals de verdwenen miljoenen liters diesel en pekkel en de enorme bodemdaling zijn inmiddels al wel een nationale zorg.

Minister van Economische Zaken en Klimaat neem uw verantwoordelijkheid en stop de actieve magnesium zoutwinning in Borgercompagnie en Tripscompagnie.

Hoogachtend,

Bewonersgroep Borgercompagnie

Stop zoutwinning

bij Borgercompagnie
en Tripscompagnie

Borgercompagnie, 22 juli 2020

Geachte heer/mevrouw,

23 JUL 2020

24 JUL 2020

Bij deze dien ik een zienswijze in tegen het Winningsplan 2018 Nedmag. Dit met betrekking tot de voorgenomen boringen voor de cavernes VE5, VE6, VE7 en VE8. Deze boringen zijn gepland onder mijn percelen landbouwgrond. In geval hier zout zal worden gewonnen zal dit tot gevolg hebben dat de bodem hier in ernstige mate gaat dalen hetgeen gepaard gaat met verslechterde waterhuishouding. Momenteel is er reeds sprake van bodemdaling. Dit onomkeerbare proces zal door de voorgenomen zoutwinning alleen maar toenemen. Dit zal resulteren in terugkerende gewassenschade waarvoor wij de Nedmag aansprakelijk zullen stellen. Tevens zal de bodemdaling en de verslechterde waterhuishouding van invloed zijn op de waarde van de hoogwaardige landbouwgrond waarvoor u tevens aansprakelijk kan worden gesteld. Deze problematiek speelt overigens bij meer percelen landbouwgrond. Dit is voor stof om serieus over na te denken en uw plannen omtrent de voorgenomen boringen te overwegen.

Wij vragen u hierbij om mijn zienswijze te honoreren door af te zien van de boringen in bovengenoemde cavernes.

Anders ben ik genooddaakt om mijn zienswijze jegens u te handhaven.

Verder ben ik bereid tot het geven van nadere toelichting.

In afwachting van uw schriftelijke reactie verblijf ik.

Met vriendelijke groet,

Ministerie van Economische Zaken en Klimaat
Inspraakpunt Nedmag
Postbus 142 2270 AC VOORBURG

24 JUL 2020

24 JUL 2020

Kiel-Windeweer, 22 juli 2020

Betreft: Zienswijze ontwerp-instemmingsbesluit gewijzigd winningsplan Nedmag 2018 inclusief de
ontwerp-omgevingsvergunningen OLO 3000245 en OLO 3554325

Uw kenmerk: DGFE-WO/19240864, DGKE-WO/20158723, DGKE-WO/20155335
Ons kenmerk: 20200717 SZW

Geachte heer Wiebes,

Hierbij ontvangt mijn zienswijze op:

- Het ontwerp instemmingsbesluit gewijzigd winningsplan Nedmag 2018 inclusief diverse aanvullingen, kenmerk DGFE-WO/19240864 d.d. 10 juni 2020.
- Het ontwerpbesluit-omgevingsvergunning voor uitbreiding en renovatie van de locatie WHC-1, kenmerk DGKE-WO/20158723 d.d. 11 juni 2020.
- De ontwerp-omgevingsvergunning uitvoeren diepboringen VE-5 en VE-6 op locatie WHC-1, kenmerk DGKE-WO/20155335 d.d. 11 juni 2020.

Mijn zienswijze omvat de volgende punten:

- Inleiding
- Invloed op monumentale objecten
- Invloed op monumentale gebieden
- Invloed op natuur
- Invloed op landschap
- Invloed op leefbaarheid
- Invloed op economische potentie
- Conclusie

Inleiding

Op 28 november 2018 heeft Nedmag B.V. bij het Ministerie van EZK het Winningsplan 2018 ingediend. In het tot stand komen van uw ontwerp-instemmingsbesluit(en) neemt u echter een aantal zaken niet of in mindere mate mee in uw afweging, hieronder zal ik uiteenzetten welke deze zijn.

Invloed monumentale panden

Binnen het gebied welke zal worden beïnvloed door het winningsplan bevinden zich een groot aantal rijks-, provinciale-, en gemeentelijke monumenten. Deze panden vertegenwoordigen cultuur-historische waarde en zijn als zodanig beschermd. Deze monumenten zijn als gevolg van hun karakteristieken vaak kwetsbaar en kunnen bij eventuele schade niet weer in de originele toestand worden terug gebracht. Schade zal als gevolg hiervan altijd afbreuk doen aan de cultuur-historische waarde welke de overheid zelf aangeeft te willen beschermen

In het kader van het winningsplan wordt gesproken over een schade loket waarbij eventuele schade kan worden gemeld. Gesproken wordt over het feit dat schade welke voortkomt uit gevolgen van de zoutwinning zullen worden hersteld. Dit is echter gezien bovenstaande een niet adequaat mechanisme.

Schadeherstel is in het geval van monumentale panden niet gelijk aan bescherming tegen schade.

Naar mijn mening ontbreekt een adequaat mechanisme ter schade preventie aan monumentale panden, en heeft u dit aspect niet zorgvuldig meegenomen in uw afweging

Invloed monumentaal gebied

De overheid heeft binnen het gebied dat zal worden beïnvloed door de zoutwinning, specifieke gebieden aangewezen als monumentaal. De overheid heeft besloten dat deze specifieke gebieden van dergelijke cultuur-historische waarde zijn dat deze beschermd dient te worden. Duidelijk is dat grote delen van de monumentale gebieden zullen worden beïnvloed door het winningsplan. Onduidelijk, doch aannemelijk, is of schade aan deze gebieden zal optreden. Gezien de omvang en schaal van de beïnvloeding van de monumentale gebieden door het winningsplan is met zekerheid te zeggen dat eventuele optredende schade niet herstelbaar zal zijn. In het kader van de beschermde status dient echter vast te staan dat er geen schade zal ontstaan aan deze monumentale gebieden. De beschermde status is er immers op gericht schade te voorkomen.

Naar mijn mening is de onomkeerbaarheid van eventuele schade aan monumentale beschermde gebieden binnen het door het winningsplan beïnvloede gebied niet zorgvuldig meegenomen in uw afweging.

Invloed op de Natuur

Binnen het gebied welke wordt beïnvloed door het winningsplan heeft de overheid een groot aantal dier en planten soorten als beschermd verklaard. Aannemelijk is dat de aard en de omvang van de beïnvloeding van de natuurlijke omgeving door het winningsplan invloed zal hebben op de dier- en plantsoorten. De overheid stelt bij vele projecten een rapportage van de potentiële invloed op flora en fauna verplicht. Gezien echter de aard (unieke karakter) en omvang van de beïnvloeding is echter niet aan te geven wat het effect zal zijn. Gezien het feit echter dat het gebied beschermde dier- en plantensoorten herbergt moet zeker zijn dat deze invloed niet negatief mag zijn.

Naar mijn mening is de onduidelijkheid van potentiële negatieve invloed op beschermde dier- en plantsoorten binnen het door het winningsplan beïnvloede gebied niet zorgvuldig meegenomen in uw afweging.

Invloed op Landschap

Een landschap is van onkenbare waarde voor de culturele identiteit van de bevolking welke haar bewoont. Grote veranderingen aan het landschap ondermijnen de verbinding van bewoners met haar leefomgeving en daarmee haar culturele identiteit.

Tot het landschap moet in deze ook worden meegerekend de ruimtelijk karakteristieken, zoals openheid, begroeiing, en reliëf. Aannemelijk is dat de aard en de omvang van de beïnvloeding door het winningsplan invloed zal hebben op het landschap en zomede de verbinding van haar bewoners met haar leefomgeving.

Vergelijkbare omstandigheden zoals gedwongen volksverhuizingen of vernietiging van religieuze landschapselementen waarbij dergelijke verzwakking van de verbinding van bewoners met hun leefomgeving en consequent verzwakking van culturele identiteit plaatsvinden worden veel al gezien als schending van mensen rechten.

Naar mijn mening is de potentiële negatieve invloed op culturele identiteit als gevolg van aannemelijke beïnvloeding van het landschap binnen het door het winningsplan beïnvloede gebied niet zorgvuldig meegenomen in uw afweging.

Invloed op Leefbaarheid

Leefbaarheid in een gebied is mede afhankelijk van het gevoel van veiligheid. Deze veiligheid is opgebouwd uit zowel fysieke, gezondheids- als ook economische elementen. Aannemelijk is dat de aard en de omvang van de beïnvloeding door het winningsplan binnen het gebied invloed zal hebben op de fysieke, gezondheids- als ook economische elementen van veiligheid en zomede de leefbaarheid van het gebied.

Binnen een gebied welke reeds is getroffen door de effecten van aardbevingen door aardgaswinning, is als gevolg van onduidelijkheid over de interacties van gestapelde mijnbouw, niet uit te sluiten dat de aard en de omvang van de beïnvloeding door het winningsplan invloed zal hebben op de fysieke veiligheid in het gebied

De in het winningsplan beschreven aard van productie maakt gebruik van methoden en hulpstoffen welke in het verleden hebben zorg gedragen voor situaties waarbij men aan heeft gegeven niet te weten in welke mate deze de gezondheid van bewoners van het gebied beïnvloeden. Vergelijkbare situaties in andere bedrijfstakken waarbij met vergelijkbare methoden en hulpstoffen hebben de gezondheid van omwonenden in gevaar gebracht. Gezien de methoden en hulpstoffen aangegeven in het winningsplan is niet uit te sluiten deze invloed kan hebben op gezondheidsveiligheid in het gebied.

Aannemelijk is dat de aard en de omvang van de beïnvloeding door het winningsplan negatieve gevolgen zal hebben voor de economische veiligheid in het gebied. Zowel de bestaande economische waarde als ook de potentiële ontwikkeling van economische waarde worden beide naar alle waarschijnlijkheid negatief beïnvloed. Als gevolg zal de economische veiligheid in het gebied afnemen. Gebleken is uit het gaswinningsdossier dat de daling van deze economische veiligheid bewoners in het gebied direct treft in de waarde ontwikkeling van hun eigendommen / vastgoed.

Bovenstaande geeft aan dat aannemelijk is dat de aard en de omvang van de beïnvloeding door het winningsplan negatieve gevolgen zal hebben voor de veiligheid in het gebied en als zodanig de leefbaarheid.

Naar mijn mening is de potentiële negatieve invloed op leefbaarheid (en veiligheid) als gevolg van aannemelijke beïnvloeding van het landschap binnen het door het winningsplan beïnvloede gebied niet zorgvuldig meegenomen in uw afweging.

Invloed op economische potentie

De economische potentie van een gebied is de mate waarin een gebied ontwikkeling van toekomstige economische activiteiten kansrijk is. Aannemelijk is dat de aard en de omvang van de beïnvloeding door het winningsplan binnen het gebied invloed zal hebben op deze economische potentie. Vele mogelijk toekomstige activiteiten zoals toerisme en duurzame economische ontwikkelingen zijn strijdig met de aard en de omvang van de beïnvloeding door het winningsplan binnen het gebied. Dit “lock-in-effect” (of eigenlijk lock-out-effect) op de potentiële succesvolle economische aanwending van het gebied staat haaks op de door de overheid uitgesproken intentie tot versterking van de toekomstige economie in het gebied.

Naar mijn mening is de potentiële negatieve invloed op economische potentie (lees mogelijk kansrijke economische aanwending) als gevolg van aannemelijke beïnvloeding van het landschap binnen het door het winningsplan beïnvloede gebied niet zorgvuldig meegenomen in uw afweging.

Conclusie

In een gebied bekend staand als een wingewest welke historisch belast is met economische uitbuiting in mijninzien ‘s uw beslissing omtrent het winningsplan niet zorgvuldig tot standgekomen. In uw afweging heeft u naar mijn mening vele bovengenoemde zaken danwel niet meegenomen danwel niet zorgvuldig meegenomen.

Op basis van de aannemelijke invloed danwel de onduidelijkheid van invloed die het winningsplan zal hebben op het te beïnvloeden gebied vraag ik u hierbij het volgende;

Primair:

U afweging te herzien en niet akkoord te gaan met het winningsplan 2018 van NedMag / uw concept-instemmingbesluit te herzien en geen instemming te verlenen aan de omgevingsvergunningen OLO 3000245 en OLO 3554325.

Secondair

Indien u niet voornemens bent uw concept-instemmingsbeluit te herzien deze aan te vullen met voorzorgsmaatregelen welke de monumentale objecten, monumentale gebieden, natuur, landschap, leefbaarheid, en economische potentie van het gebied welke beïnvloed zullen worden door het winningsplan te beschermen.

Aanbevelingen

Ik beveel u aan in elk geval over te gaan volgende maatregelen

- omgekeerde bewijslast voor eventuele schade door zoutwinning (toepassing bewijsvermoeden)
- een compensatie regeling vorm te geven die individuele bewoners compenseert voor immateriële schade door de zoutwinningsactiviteit
- een regeling vorm te geven waarbij het omwonende mogelijk wordt gemaakt (economisch) te participeren in de winningsactiviteiten.
- een eenmalige vergoeding uit te keren aan de bewoners van het door het winningsplan beïnvloede gebied voor gevolgen van gestapelde mijnbouw. (overmatige benadeling)

Vorst maak ik graag gebruik van mijn recht om gehoord te worden.

Hoogachtend,

Dag

24 JUL 2020

Vanwege vakantie stuur ik deze mail naar jullie adres op het laatste moment van indienen over vergunning zoutwinningsplan Nedmag. Is het mogelijk dat jullie onze schadelijke ervaringen met gestapelde mijnbouw meenemen in het onderzoek van de zoutwinning uitbreiding door Nedmag?

De enorme schadelijke effecten die Nedmag met zoutwinning boven de gaswinning veroorzaakt moet stoppen. Gestapelde mijnbouw verwoest de leefomgeving van Nederland, met uitbreidingen wordt onze situatie rampzalig.

Al 23 jaar woon ik boven de ondergrondse hoogcalorische gasopslag Grijskerk en tussen de HC kleine gaswinning velden, net als bij de zoutwinning, gestapelde mijnbouw genoemd.

Onze gezondheid en leefomgeving worden ondermijnd door:

Dagelijkse infrasone trillingen bewezen door data van de vele sensoren aan onze boerderij, wij doen mee met HET TILTMEETPROJECT VAN DE NCG.

De vele verwoestende effecten waar wij hier, maar ook bij de zoutwinning mee te maken hebben zijn;

METHAAN LEKKAGES, ZIE METHAAN EMISSIEMETINGEN VAN ECN.

LEKKENDEEN TRILLLENDE ONDERGRONDSE HOGEDRUK- GAS- EN AARDGASCONDENSAAT-TRANSPORTBUIZEN.

VELE AFFAKKELINGEN BIJ CALIMENTEITEN MET ZWARTE ROOK DIE UREN DUREN.

SLUIPENDE SCHEUREN, KLEMMENDE RAMEN EN DEUREN.

ONZE BOERDERIJ HEEFT 130 SCHEUREN OPGETEKEND DOOR TCMS IN HAAR 0-METING-RAPPORT

45% VAN DE HUIZEN IN HET WIERDE DORPJE NIEHOVE (HET MOOISTE DORP VAN NEDERLAND) VERTONEN SCHEUREN IN HUN MONUMENTALE HUIZEN.

DE KERK UIT 1600 HEEFT VOOR DE TWEEDE KEER SCHEUREN DOOR 1 METER Dikke MUREN.

DAGELIJKS, MAAR VOORAL S,NACHTS ERNSTIGE INFRASONE TRILLINGEN MET LAAGFREQUENT GELUID,ZIEKMAKEND DOOR SLAAPVERSTORINGEN.

GROND EN DRINKWATERVERVUILING, ALLE DRINKWATERPUTTEN IN GRONINGEN ZIJN GESLOTEN.

HIER OOK MEERDERE AARDBEVINGEN ZIE NLOG.NL.

ZEER ANGSTIG DIT MEE TE MAKEN IN EEN KRAKEND HUIS MET EEN BEWEGENDE BODEM.

LANDERIJEN WORDEN GOLFTERREINEN, WAVE WEGEN MET GATEN EN AFBROKKELENDE BERMEN, OEVERS EN KADES VERZAKKEN IN HET WATER.

HERSTEL WORDT NU BETAALD DOOR GEMEENTEN.

De realiteit met bewijzen van de onrustige bodem bij de zoutwinning en gasopslag laten de tiltsensoren ,accelerometers van het NCG-PILOTPROJECT in Borgercompagnie en Niehove zien. Prima te gebruiken voor een gedegen onderzoek.

AL JAREN WERK IK SAMEN MET ERVARINGS DESKUNDIGEN UIT MIJNBOUWGEBIEDEN IN NEDERLAND.

VEEL BEWIJZEN EN RAPPORTEN OVER DE SCHADELIJKE MIJNBOUW ZIJN DOOR ONS VERZAMELD.

WELKOM HIER EN MET ONS IN GESPREK TE GAAN OVER DE ZEER SCHADELIJKE EN ONVEILIGE WINNING VAN ZOUT,GAS,OLIE EN ONDERGRONDSE INJECTIE OPSLAG IN NEDERLAND.

WIJ MOGEN DEZE ECOCIDE DOOR MIJNBOUW NIET NALATEN AAN DE VOLGENDE GENERATIE.

Met vriendelijke groeten,